

Second book of Kings

1:1 וַיִּפְשַׁע מוֹאָב בְּיִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי מוֹת אַחָאב׃

1:1 וּמָרְדּוּ מוֹאָבָאִי בְּיִשְׂרָאֵל בְּתֵר דְּמִית אַחָאב׃

1:1 Now Moab rebelled against Israel after the death of Ahab.

1:2 וַיִּפֹּל אַחֲזִיָּה בְּעַד הַשִּׁבְכָה בְּעִלְיָתּוֹ אֲשֶׁר בְּשִׁמְרוֹן וַיַּחַל וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם לְכוּ דְרֹשׁוּ בְּבַעַל זְבוּב אֱלֹהֵי עֶקְרוֹן אִם־אֲחִיָּה מַחְלִי זֶה׃ ס
1:2 וּנְפֹל אַחֲזִיָּה מִן סְרִיגְתָּא בְּעִלְיָתִיה דְּבִשְׁוֹמְרוֹן וְאֶתְמַרְע וּמַרְע וּשְׁלַח אֲזַגְדִּין
וְאָמַר לְהוֹן אִיזִילוּ תְּבַעוּ בְּבַעַל־זְבוּב טָעוֹת בְּטַעוֹת עֶקְרוֹן אִם אִיחִי מִמַּרְעֵי
דִּין׃

1:2 And Ahaziah fell through the lattice in his upper chamber which was in Samaria, and became ill. So he sent messengers and said to them, "Go, inquire of Baal-zebub, the god of Ekron, whether I will recover from this sickness."

1:3 וּמַלְאָךְ יְהוָה דִּבֶּר אֶל־אֵלִיָּה הַתִּשְׁבִּי קוּם עֲלֵה לִקְרֹאת מַלְאָכֵי
מֶלֶךְ־שִׁמְרוֹן וּדְבַר אֲלֵהֶם הַמַּבְלִי אֵין־אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל אַתֶּם הַלְכִים לְדֹרֶשׁ
בְּבַעַל זְבוּב אֱלֹהֵי עֶקְרוֹן׃

1:3 וּמַלְאָכָא דִּיּוּי מַלִּיל עִם אֵלִיָּה דְּמַתְּשׁוּב דְּמִן תְּשׁוּב דְּמִן תּוֹשֵׁב קוּם סָק
לְקַדְמוֹת אֲזַגְדִּי מַלְכָא דְּשִׁמְרוֹן וְאֶתְנַבִּי לְהוֹן וּמַלִּיל עֲמַהוֹן הֲלֵא אֵלֵּה אֱלֹהָא
קָיִים דְּשְׁכִינְתִּיה שְׂרִיא בְּיִשְׂרָאֵל אַתּוֹן אֲזַלְתּוֹן אֲזַלִּין לְמַתְבַּע בְּבַעַל־זְבוּב טָעוֹת
עֶקְרוֹן׃

1:3 But the angel of the LORD said to Elijah the Tishbite, "Arise, go up to meet the messengers of the king of Samaria and say to them, 'Is it because there is no God in Israel that you are going to inquire of Baal-zebub, the god of Ekron?'"

1:4 וּלְכֹן כֹּה־אָמַר יְהוָה הַמַּטָּה אֲשֶׁר־עָלִיתָ שָׁם לֹא־תֵרֵד מִמֶּנָּה כִּי מוֹת תָּמוּת
וַיֵּלֶךְ אֵלִיָּה׃

1:4 וּבִכִּין כְּדָנָן אָמַר יוֹי עֶרְסָא דְּסַלְקְתָא לְתַמָּן תַּמָּן לֹא תִיחֹת מִנָּה אֲרִי
מָמַת תָּמוּת וְאֲזַל אֵלִיָּה׃

1:4 "Now therefore thus says the LORD, 'You shall not come down from the bed where you have gone up, but you shall surely die.'" Then Elijah departed.

1:5 וַיָּשׁוּבוּ הַמַּלְאָכִים אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מַה־זֶּה שָׁבַתֶּם׃

1:5 וַתָּבוּ אֲזַגְדִּיא לְוַתִּיה וְאָמַר לְהוֹן מָא דִּין תְּבַתּוּן׃

1:5 When the messengers returned to him he said to them, "Why have you returned?"

1:6 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אִישׁ עָלָה לִקְרֹאתָנוּ וַיֹּאמֶר אֵלֵינוּ לְכוּ שׁוּבוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ
אֲשֶׁר־שְׁלַח אַתְּכֶם וּדְבַרְתֶּם אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה הַמַּבְלִי אֵין־אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל
אַתָּה שְׁלַח לְדֹרֶשׁ בְּבַעַל זְבוּב אֱלֹהֵי עֶקְרוֹן לְכֹן הַמַּטָּה אֲשֶׁר־עָלִיתָ שָׁם
לֹא־תֵרֵד מִמֶּנָּה כִּי־מוֹת תָּמוּת׃

1:6 וְאָמְרוּ לִיָּה גְבִרָא סְלִיק לְקַדְמוֹתָנָא וְאָמַר לָנָא אִיזִילוּ תּוּבוּ לְוַת מַלְכָא
דְּשְׁלַח יִתְכוּן וּתְמַלְלוֹן עֲמִיה כְּדָנָן אָמַר יוֹי הֲלֵא אֵלֵּה אֱלֹהָא קָיִים
דְּשְׁכִינְתִּיה שְׂרִיא בְּיִשְׂרָאֵל אַתְּ שְׁלַח לְמַתְבַּע בְּבַעַל־זְבוּב בְּעַל־זְבוּב טָעוֹת

עֲקֵרוֹן בְּכִין עֲרָסָא דְסְלִיקְתָּא לְתַמָּן תַּמָּן לֹא תִיחֹת מִנָּה אֲרִי מָמַת תָּמוֹת:

1:6 They said to him, "A man came up to meet us and said to us, 'Go, return to the king who sent you and say to him, 'Thus says the LORD, 'Is it because there is no God in Israel *that* you are sending to inquire of Baal-zebub, the god of Ekron? Therefore you shall not come down from the bed where you have gone up, but shall surely die.'"

1:7 וַיִּדְבֹּר אֱלֹהִים מָה מִשְׁפָּט הָאִישׁ אֲשֶׁר עָלָה לְקִרְאָתְכֶם וַיִּדְבֹּר אֲלֵיכֶם אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

1:7 וּמַלְּיֹל עֲמָהוֹן מָא נְמוּסִיָּה נִימוּסָא דְגִבְרָא דְסְלִיק לְקִדְמוֹתֶכֶן וּמַלְּיֹל עֲמָכֶן יֵת פִּתְגָמִיָּא כְּפִיתְגָמִיָּא הָאֵלִין:

1:7 He said to them, "What kind of man was he who came up to meet you and spoke these words to you?"

1:8 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אִישׁ בְּעַל שַׁעַר וְאֶזְזוֹר עוֹר אֶזְזוֹר בְּמַתְנָיו וַיֹּאמֶר אֵלֵיָּה הַתְּשִׁבִי הוּא:

1:8 וַאֲמָרוּ לֵיה גִּבְר סַעְרָן בַּעִיל סַעְרִין וּזְרָא דְמִשְׁכָּא אֶסִּיר בְּחַרְצִיָּה וַאֲמָר אֵלֵיָּה דְמַתְּשׁוּב דְּמָן תּוֹשֵׁב הוּא:

1:8 They answered him, "He was a hairy man with a leather girdle bound about his loins." And he said, "It is Elijah the Tishbite."

1:9 וַיִּשְׁלַח אֵלָיו שְׂרָחֲמָשִׁים וַחֲמִשָּׁיו וַיַּעַל אֵלָיו וַהֲנֵה יֹשֵׁב עַל־רֹאשׁ הַהָר וַיִּדְבֹּר אֵלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים הַמֶּלֶךְ דְּבַר רָדָה:

1:9 וּשְׁלַח לְוִתִּיה רַב חֲמִשִּׁין וַחֲמִשִּׁין דְּעַמִּיה וּסְלִיק לְוִתִּיה וְהוּא יָתִיב עַל רִישׁ טוֹרָא וּמַלְּיֹל עַמִּיה נְבִיָּא דִּיּוּ מַלְכָּא מַלְּיֹל חוֹת:

1:9 Then the king sent to him a captain of fifty with his fifty. And he went up to him, and behold, he was sitting on the top of the hill. And he said to him, "O man of God, the king says, 'Come down.'"

1:10 וַיַּעֲנֵה אֵלֵיָּהוּ וַיִּדְבֹּר אֶל־שְׂרָחֲמָשִׁים וְאֶם־אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲנִי תִרְדּוּ אִשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם וְתֹאכְלוּ אֹתָהּ וְאֶת־חֲמִשָּׁיָהּ וְתִרְדּוּ אִשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם וְתֹאכְלוּ אֹתָהּ וְאֶת־חֲמִשָּׁיו:

1:10 וְאֶתִּיב אֵלֵיָּה וּמַלְּיֹל וַאֲמָר עִם רַב חֲמִשִּׁין וְאִם נְבִיָּא דִּיּוּ אֲנָא תִיחֹת יִיחֹת אִישְׁתָּא מִן־קֶדֶם יִי מִן שְׁמִיָּא וְתִיכּוֹל יִתְךְ וַיֵּת חֲמִשִּׁין דְּעַמְךְ וּנְחַתַּת אִישְׁתָּא מִן שְׁמִיָּא וְאֶכְלַת יִתִּיה וַיֵּת חֲמִשִּׁין דְּעַמִּיה:

1:10 Elijah replied to the captain of fifty, "If I am a man of God, let fire come down from heaven and consume you and your fifty." Then fire came down from heaven and consumed him and his fifty.

1:11 וַיָּשֻׁב וַיִּשְׁלַח אֵלָיו שְׂרָחֲמָשִׁים אַחֵר וַחֲמִשָּׁיו וַיַּעַן וַיִּדְבֹּר אֵלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ מִהֲרָה רָדָה:

1:11 וְתֵב וּשְׁלַח לְוִתִּיה רַב חֲמִשִּׁין אַחֲרָנָא אוֹחֲרָנִין אַחֲרָנִין וַחֲמִשִּׁין דְּעַמִּיה וְאֶתִּיב וּמַלְּיֹל עַמִּיה נְבִיָּא דִּיּוּ כְּדָנָן אֲמָר מַלְכָּא אוֹחִי חוֹת:

1:11 So he again sent to him another captain of fifty with his fifty. And he said to him, "O man of God, thus says the king, 'Come down quickly.'"

1:12 וַיַּעַן אֵלֵיָּה וַיִּדְבֹּר אֵלֵיָּהוּ אִם־אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲנִי תִרְדּוּ אִשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם וְתֹאכְלוּ אֹתָהּ וְאֶת־חֲמִשָּׁיָהּ וְתִרְדּוּ אִשׁ־הָאֱלֹהִים מִן־הַשָּׁמַיִם וְתֹאכְלוּ אֹתָהּ וְאֶת־חֲמִשָּׁיו:

1:12 וְאֶתִּיב אֵלֵיָּה וַאֲמָר וּמַלְּיֹל לָהוֹן עֲמָהוֹן לִיה אִם נְבִיָּא דִּיּוּ אֲנָא תִיחֹת אִישְׁתָּא מִן שְׁמִיָּא וְתִיכּוֹל יִתְךְ וַיֵּת חֲמִשִּׁין דְּעַמְךְ וּנְחַתַּת אִישְׁתָּא מִן קֶדֶם יִי דִּיּוּ מִן שְׁמִיָּא וְאֶכְלַת יִתִּיה וַיֵּת חֲמִשִּׁין דְּעַמִּיה:

1:12 Elijah replied to them, "If I am a man of God, let fire come down from heaven and consume you and your fifty." Then the fire of God came down from heaven and consumed him and his fifty.

1:13 וַיָּשָׁב וַיִּשְׁלַח שְׂרֵי-חֲמִשִּׁים שְׁלֹשִׁים וַחֲמִשִּׁין וַלְעֵל וַיָּבֹא שְׂרֵי-הַחֲמִשִּׁים הַשְּׁלִישִׁי וַיִּכְרַע עַל-בְּרַכְיֹו לִנְגַד אֱלֹהֵיו וַיִּתְחַנֵּן אֵלָיו וַיְדַבֵּר אֵלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים תִּיקַר-נָא נַפְשִׁי וְנַפֶּשׁ עַבְדֶּיךָ אֱלֹהִי חֲמִשִּׁים בְּעֵינֶיךָ:

1:13 וְתָב וּשְׁלַח וּשְׁלַח לוֹוֹתֶיהָ רַב חֲמִשִּׁין תִּלְתָּאִין תִּלְתָּאָה וַחֲמִשִּׁין דְּעַמִּיהָ וּסְלִיק וְאַתָּא רַב חֲמִשִּׁין תִּלְתָּאָה תִּלְתָּאִין וְכַרְע עַל בְּרַכְיֹהִי לְקַבִּיל אֱלֹהִי וּבַעַא מְנִיה מִן-קִדְמוֹהִי וּמְלִיל עַמִּיה נְבִיא דִּיּוּ תִיקַר כְּעַן נַפְשִׁי וְנַפֶּשׁ עַבְדְּךָ אֵלָין חֲמִשִּׁין בְּעֵינֶךָ:

1:13 So he again sent the captain of a third fifty with his fifty. When the third captain of fifty went up, he came and bowed down on his knees before Elijah, and begged him and said to him, "O man of God, please let my life and the lives of these fifty servants of yours be precious in your sight."

1:14 הִנֵּה יֵרֶדָה אִשׁ מִן-הַשָּׁמַיִם וְתֹאכַל אֶת-שְׁנֵי שְׂרֵי הַחֲמִשִּׁים הָרִאשֹׁנִים וְאֶת-חֲמִשֵּׂיהֶם וְעַתָּה תִיקַר נַפְשִׁי בְּעֵינֶיךָ: ס

1:14 הָא נַחְתָּת אִישְׁתָּא מִן שְׁמִיא מִן-קֶדֶם יִי וְאֹכֶלֶת יָת תְּרִין רַבְנֵי חֲמִשִּׁין קִדְמָאִין וְיָת חֲמִשִּׁין דְּעַמֵּהוֹן וְכַעַן תִּיקַר כְּעַן נַפְשִׁי בְּעֵינֶךָ:

1:14 "Behold fire came down from heaven and consumed the first two captains of fifty with their fifties; but now let my life be precious in your sight."

1:15 וַיְדַבֵּר מֶלֶאכָךְ יְהוָה אֶל-אֱלֹהֵיו רַךְ אוֹתוֹ אֶל-תִּירָא מִפָּנָיו וַיֵּקֶם וַיֵּרֶד אוֹתוֹ אֶל-הַמֶּלֶךְ:

1:15 וּמְלִיל מֶלֶאכָא דִּיּוּ עִם אֱלֹהֵי חוֹת עַמִּיה לָא תִדְחַל מִן-קִדְמוֹהִי וְקָם וּנְחַת עַמִּיה לְוָת מֶלֶכָא:

1:15 The angel of the LORD said to Elijah, "Go down with him; do not be afraid of him." So he arose and went down with him to the king.

1:16 וַיְדַבֵּר אֵלָיו כֹּה-אָמַר יְהוָה יַעַן אֲשֶׁר-שָׁלַחְתָּ מַלְאָכִים לְדַרְשׁ בְּבַעַל זְבוּב אֱלֹהֵי עַקְרוֹן הַמְבִלִי אִין-אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל לְדַרְשׁ בְּדַבְּרוֹ לָכֵן הַמָּטָה אֲשֶׁר-עָלִיתָ שָׁם לֹא-תֵרֵד מִמֶּנָּה כִּי-מוֹת תָּמוּת:

1:16 וּמְלִיל עַמִּיה כְּדָנָן אָמַר יִי חֶלֶף דְּשִׁלַּחְתָּא אֲזַגְדִּין לְמַתְבַּע בְּבַעַל-זְבוּב טַעוֹת עַקְרוֹן הִלָּא אֱלֹהִי קִנִּים דְּשְׁכִינְתִּיהָ שָׂרִיא בְּיִשְׂרָאֵל לְמַשְׁאֵל לְמַתְבַּע בְּפַתְגָמִיהָ בְּכִין עַרְסָא דְּסְלִיקְתָּא לְתַמָּן תַּמָּן לָא תִיחֹות מְנָה אַרִי מָמַת תָּמוּת:

1:16 Then he said to him, "Thus says the LORD, 'Because you have sent messengers to inquire of Baal-zebub, the god of Ekron-- is it because there is no God in Israel to inquire of His word?-- therefore you shall not come down from the bed where you have gone up, but shall surely die.'"

1:17 וַיָּמָת כְּדַבֵּר יְהוָה אֲשֶׁר-דִּבֶּר אֱלֹהֵיו וַיִּמְלֹךְ יְהוֹרָם תַּחְתָּיו פּ בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לַיהוֹרָם בֶּן-יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה כִּי לֹא-הָיָה לוֹ בֶּן:

1:17 וּמִית כְּפַתְגָמָא דִּיּוּ דְּמְלִיל אֱלֹהֵי וּמֶלֶךְ יְהוֹרָם תַּחוֹתוֹהִי בִּשְׁנַת תַּרְתִּין לַיהוֹרָם בֶּר יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ שְׁבַטָא מֶלֶכָא דְּבֵית יְהוּדָה אַרִי לָא הָוָה לִיהָ בֶּר:

1:17 So Ahaziah died according to the word of the LORD which Elijah had spoken. And because he had no son, Jehoram became king in his place in the second year of Jehoram the son of Jehoshaphat, king of Judah.

1:18 וַיֵּתֶר דְּבָרֵי אַחְזִיָּהוּ אֲשֶׁר עָשָׂה הִלּוּא-הַמָּה כְּתוּבִים עַל-סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: פ

1:18 וּשְׂאָר פַּתְגָּמֵי אַחְזִיָּה דְּעַבְדָּה הִלָּא אֲנוּן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פַּתְגָּמֵי יוֹמָא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:

1:18 Now the rest of the acts of Ahaziah which he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel?

2:1 וַיְהִי בְּהַעֲלוֹת יְהוָה אֶת-אֱלֹהֵיו בְּסַעְרָה הַשָּׁמַיִם וַיִּלָּךְ אֱלֹהֵיו וַאֲלִישָׁע

מִן־הַגִּלְגָּל:

2:1 וַהֲוָה בְּאַסְקוֹת יְיָ יֵת אֵלֶיהָ בְּעֹלְעוֹלָא לְצִית שְׁמִיָּא וַאֲזַל אֵלֶיהָ וְאֵלִישָׁע מִן גִּלְגָּלָא:

2:1 And it came about when the LORD was about to take up Elijah by a whirlwind to heaven, that Elijah went with Elisha from Gilgal.

2:2 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֶל־אֵלִישָׁע שְׁב־נָא פֹה כִּי יְהוָה שְׁלַחְנִי עַד־בֵּית־אֵל וַיֹּאמֶר אֵלִישָׁע חִי־יְהוָה וְחִי־נַפְשְׁךָ אִם־אֶעֱזָבְךָ וַיֵּרְדּוּ בֵּית־אֵל:

2:2 וַאֲמַר אֵלֶיהָ לֹא־אֵישָׁע תִּיב כְּעַן הֶכָּא אָרִי יְיָ שְׁלַחְנִי עַד בֵּיתֶאֱל וַאֲמַר אֵלִישָׁע קָיִים הוּא יְיָ וְחִי נַפְשְׁךָ אִם אֲשַׁבְּקֶנְךָ וְנַחְתּוּ לְבֵית־אֵל:

2:2 Elijah said to Elisha, "Stay here please, for the LORD has sent me as far as Bethel." But Elisha said, "As the LORD lives and as you yourself live, I will not leave you." So they went down to Bethel.

2:3 וַיֵּצְאוּ בְנֵי־הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר־בֵּית־אֵל אֶל־אֵלִישָׁע וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִידְעָתָּ כִּי הַיּוֹם יְהוָה לִקַּח אֶת־אֲדֹנֶיךָ מֵעַל רֹאשְׁךָ וַיֹּאמֶר גַּם־אֲנִי יִדְעָתִי הַחֲשׂוֹ:

2:3 וְנִפְקוּ תַלְמִידֵי נְבִיאַ דְּבֵית־אֵל לֹת אֵלִישָׁע וַאֲמְרוּ לִיהָ הִידְעָתָּ הֲלֹא יִדְעַת אָרִי יוֹמָא דִּין יְיָ דְּבַר יֵת רַבּוֹנְךָ מִנְךָ מֵעַל רִישְׁךָ מְלוּוֹתְךָ וַאֲמַר אֵף אֲנָא יִדְעָנָא שְׁתוֹקוּ:

2:3 Then the sons of the prophets who were at Bethel came out to Elisha and said to him, "Do you know that the LORD will take away your master from over you today?" And he said, "Yes, I know; be still."

2:4 וַיֹּאמֶר לוֹ אֵלֶיהָ אֵלִישָׁע שְׁב־נָא פֹה כִּי יְהוָה שְׁלַחְנִי יְרִיחוֹ וַיֹּאמֶר חִי־יְהוָה וְחִי־נַפְשְׁךָ אִם־אֶעֱזָבְךָ וַיָּבֹאוּ יְרִיחוֹ:

2:4 וַאֲמַר לִיהָ אֵלֶיהָ אֵלִישָׁע תִּיב אֹרִיךְ כְּעַן הֶכָּא אָרִי יְיָ שְׁלַחְנִי לִירִיחוֹ וַאֲמַר וַאֲמַר אֵלִישָׁע קָיִים הוּא יְיָ וְחִי נַפְשְׁךָ אִם אֲשַׁבְּקֶנְךָ וְאַתּוֹ לִירִיחוֹ:

2:4 Elijah said to him, "Elisha, please stay here, for the LORD has sent me to Jericho." But he said, "As the LORD lives, and as you yourself live, I will not leave you." So they came to Jericho.

2:5 וַיִּגְשׂוּ בְנֵי־הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר־בִּירִיחוֹ אֶל־אֵלִישָׁע וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִידְעָתָּ כִּי הַיּוֹם יְהוָה לִקַּח אֶת־אֲדֹנֶיךָ מֵעַל רֹאשְׁךָ וַיֹּאמֶר גַּם־אֲנִי יִדְעָתִי הַחֲשׂוֹ:

2:5 וְקָרִיבוּ תַלְמִידֵי נְבִיאַ דְּבִירִיחוֹ לֹת אֵלִישָׁע וַאֲמְרוּ לִיהָ הִידְעָתָּ אָרִי יוֹמָא דִּין יְיָ דְּבַר יֵת רַבּוֹנְךָ מִנְךָ מְלוּוֹתְךָ וַאֲמַר אֵף אֲנָא יִדְעָנָא שְׁתוֹקוּ:

2:5 The sons of the prophets who were at Jericho approached Elisha and said to him, "Do you know that the LORD will take away your master from over you today?" And he answered, "Yes, I know; be still."

2:6 וַיֹּאמֶר לוֹ אֵלֶיהָ שְׁב־נָא פֹה כִּי יְהוָה שְׁלַחְנִי הַיַּרְדֵּנָה וַיֹּאמֶר חִי־יְהוָה וְחִי־נַפְשְׁךָ אִם־אֶעֱזָבְךָ וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם:

2:6 וַאֲמַר לִיהָ אֵלֶיהָ תִּיב כְּעַן הֶכָּא אָרִי יְיָ שְׁלַחְנִי עַד יַרְדֵּנָא לִירְדָנָא וַאֲמַר וַאֲמַר אֵלִישָׁע קָיִים הוּא יְיָ וְחִי נַפְשְׁךָ אִם אֲשַׁבְּקֶנְךָ וַאֲזַלּוּ תְרוּיָהוֹן:

2:6 Then Elijah said to him, "Please stay here, for the LORD has sent me to the Jordan." And he said, "As the LORD lives, and as you yourself live, I will not leave you." So the two of them went on.

2:7 וְחַמְשִׁים אִישׁ מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים הָלְכוּ וַיַּעֲמֻדּוּ מִנְּגַד מִרְחֹק וּשְׁנֵיהֶם עָמְדוּ עַל־הַיַּרְדֵּן:

2:7 וְחַמְשִׁין גְּבָרָא גּוֹבְרִין מִתַּלְמִידֵי נְבִיאַ אֲזַלּוּ וְקָמוּ מִקְבִּיל מִרְחִיק וְתְרוּיָהוֹן קָמוּ עַל יַרְדֵּנָא:

2:7 Now fifty men of the sons of the prophets went and stood opposite them at a distance, while the two of them stood by the Jordan.

2:8 וַיִּקַּח אֵלֶיהָ אֶת־אֲדָרְתּוֹ וַיִּגְלֹם וַיַּכֶּה אֶת־הַמַּיִם וַיַּחְצוּ הַנָּהָ וַהֲנָה וַיַּעֲבְרוּ:

שְׁנֵיהֶם בַּחֲרֵבָה:

2:8 וַנְּסִיב אֵלֶיהָ יָת שׁוֹשְׁפִיהָ וַאֲחֹזֶר וּמָחָא יָת מִיָּא וַאֲתַפְּלִיגוּ לָכָא לָכָא וּלְכָא
וַעֲבְרוּ תַרְוִיחֹן בִּיבְשָׁתָא:

2:8 Elijah took his mantle and folded it together and struck the waters, and they were divided here and there, so that the two of them crossed over on dry ground.

2:9 וַיְהִי כַעֲבָרָם וְאֵלֶיהוּ אָמַר אֶל-אֵלִישָׁע שְׁאַל מֶה אֶעֱשֶׂה-לָּךְ בְּטָרָם אֶלְקָח
מֵעַמֶּךָ וַיֹּאמֶר אֵלִישָׁע וַיְהִי-נָא פִי-שְׁנַיִם בְּרוּחְךָ אֵלַי:
2:9 וַהֲוָה כַּמַּעֲבִירָהוֹן בְּמִיעִיבְרָהוֹן וְאֵלֶיהָ אָמַר לְאֵלִישָׁע שְׁאַל מָה אֶעֱבִיד לָךְ
עַד-לֹא דְלֹא אֲדַבֵּר מִלּוֹתְךָ וַאֲמַר אֵלִישָׁע וַיְהִי כֵעֵן עַל חֹד תַרְיִן בְּרוּחַ
נְבוּאָתְךָ עָמִי:

2:9 When they had crossed over, Elijah said to Elisha, "Ask what I shall do for you before I am taken from you." And Elisha said, "Please, let a double portion of your spirit be upon me."

2:10 וַיֹּאמֶר הַקְּשִׁיתָ לְשֹׁאֹל אִם-תֵּרְאָה אֹתִי לִקְחַ מֵאֲתָךְ יְהִי-לָךְ כֵּן וְאִם-אֵין
לֹא יִהְיֶה:

2:10 וַאֲמַר אַקְשִׁיתָא לְמִשְׁאַל אִם תַּחֲזִי יָתִי דֹאנָא מְדַבֵּר מִלּוֹתְךָ יְהִי יְהוּי לָךְ
כֵּין וְאִם לֹאוּ לֹא לֹא יְהִי:

2:10 He said, "You have asked a hard thing. Nevertheless, if you see me when I am taken from you, it shall be so for you; but if not, it shall not be so."

2:11 וַיְהִי הַמָּה הַלְכִים הַלּוֹךְ וְדָבָר וַהֲנָה רֶכֶב-אִשׁ וְסוּסֵי אִשׁ וַיַּפְרְדּוּ בֵין
שְׁנֵיהֶם וַיַּעַל אֵלֶיהוּ בַּסַּעֲרָה הַשָּׁמַיִם:

2:11 וַהֲוָה עַד דֹּאנּוֹן אֲזַלִּין מִיזַל וּמִמְלָלִין וְהָא רַחֲכִין דֹּאִישְׁתָּא וְסוּסוֹן
דֹּאִישְׁתָּא וַאֲפִרִּישׁוּ בֵין תַרְוִיחֹן וְסָלִיק אֵלֶיהָ בַּעֲלֵעוּלָא לְצִית שְׁמִיָּא:

2:11 As they were going along and talking, behold, there appeared a chariot of fire and horses of fire which separated the two of them. And Elijah went up by a whirlwind to heaven.

2:12 וְאֵלִישָׁע רָאָה וְהוּא מַצַּעֲק' אַבִּי אָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו וְלֹא רָאָהוּ עוֹד
וַיַּחֲזֹק בִּבְגָדָיו וַיִּקְרַעֵם לִשְׁנַיִם קְרָעִים:

2:12 וְאֵלִישָׁע חָזִי וְהוּא מַצְנַח רַבִּי רַבִּי דְטָב לִיָּה לְהוֹן לְיִשְׂרָאֵל בַּצְלוּתִיהָ
מִרַחֲכִין וּפָרָשִׁין וּמִפָּרָשִׁין וְלֹא חָזִי עוֹד וַאֲתַקִּיף בְּלַבּוּשׁוֹהִי בְּלַבּוּשִׁיהָ וְסַדְקָנוֹן
לְתַרְיִן סַדְקִין:

2:12 Elisha saw it and cried out, "My father, my father, the chariots of Israel and its horsemen!" And he saw Elijah no more. Then he took hold of his own clothes and tore them in two pieces.

2:13 וַיֵּרָם אֶת-אֲדָרְתָּא אֵלֶיהוּ אֲשֶׁר נָפְלָה מֵעָלָיו וַיֵּשֶׁב וַיַּעֲמֹד עַל-שֹׁפַת הַיַּרְדֵּן:

2:13 וְאֵרִים יָת שׁוֹשְׁפָא דֹּאֵלֶיהָ דְנִפְלַת מִנִּיהָ מֵעֲלוֹהִי וְתָב וְקָם עַל כִּיף יַרְדֵּנָא:
2:13 He also took up the mantle of Elijah that fell from him and returned and stood by the bank of the Jordan.

2:14 וַיִּקַּח אֶת-אֲדָרְתָּא אֵלֶיהוּ אֲשֶׁר-נָפְלָה מֵעָלָיו וַיִּכָּה אֶת-הַמַּיִם וַיֹּאמֶר אֵיָּה
יְהוָה אֱלֹהֵי אֲפִי-הוּא וַיִּכָּה אֶת-הַמַּיִם וַיַּחֲצוּ הֵנָּה וְהֵנָּה וַיַּעֲבֹר אֵלִישָׁע:
2:14 וַנְּסִיב יָת שׁוֹשְׁפָא דֹּאֵלֶיהָ דְנִפְלַת מִנִּיהָ וּמָחָא יָת מִיָּא וַאֲמַר קִבִּיל בְּעוֹתִי
יְי אֱלֹהִיָּה אֱלֹהָא דֹּאֵלֶיהָ אִף הוּא וּמָחָא יָת מִיָּא וַאֲתַפְּלִיגוּ לָכָא וּלְכָא וַעֲבֹר
אֵלִישָׁע:

2:14 He took the mantle of Elijah that fell from him and struck the waters and said, "Where is the LORD, the God of Elijah?" And when he also had struck the waters, they were divided here and there; and Elisha crossed over.

2:15 וַיִּרְאֵהוּ בְנֵי-הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר-בִּירִיחוֹ מִנְגִּיד וַיֹּאמְרוּ נָחָה רִוַח אֵלֶיהוּ

עַל־אֵלִישָׁע וַיָּבֹאוּ לִקְרָאתוֹ וַיִּשְׁתַּחוּּ לוֹ אַרְצָה:
2:15 וַחֲזוּהִי תַלְמִידֵי בְנֵי נְבִיאַ דְּבִירִיחוֹ מִקְבִּיל וַאֲמָרוּ נַחַת רוּחִיהָ דְּאֵלִיהָ עַל
אֵלִישָׁע וַאֲתוֹ לִקְדָּמוֹתֶיהָ וּסְגִירוֹ לִיהָ עַל אַרְעָא:

2:15 Now when the sons of the prophets who were at Jericho opposite him saw him, they said, "The spirit of Elijah rests on Elisha." And they came to meet him and bowed themselves to the ground before him.

2:16 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִנֵּה־נָא יֵשׁ־אֶת־עַבְדֶּיךָ חֲמִשִּׁים אַנְשִׁים בְּנֵי־חֵיל יֵלְכוּ נָא
וַיִּבְקְשׁוּ אֶת־אֲדֹנֶיךָ פֶּן־נִשְׂאֹו רֹוחַ יְהוָה וַיִּשְׁלַכְהוּ בְּאַחַד הַהָרִים אוֹ בְּאֶחָת
(הַגְּאֻזוֹת) [הַגְּאֻזוֹת] וַיֹּאמֶר לֹא תִשְׁלַחוּ:
2:16 וַאֲמָרוּ לִיהָ הֵא עֵן אֵית עִם עַבְדְּךָ חֲמִשִּׁין גְּבָרִין בְּנֵי חֵילָא וַיִּזְלֹון וַיִּזְלֹון
כְּעֵן וַיִּבְעֹון יֵת רַבּוֹנְךָ דְּלִמָּא נְטִלִיהָ רוּחָא רוּחַ מִן־קָדָם יוּי וּרְמָהּי בְּחַד מִן
טוּרִיָּא אוֹ בְּחַד מִן חֲלִיָּא וַאֲמַר לֹא תִשְׁלַחוּן:

2:16 They said to him, "Behold now, there are with your servants fifty strong men, please let them go and search for your master; perhaps the Spirit of the LORD has taken him up and cast him on some mountain or into some valley." And he said, "You shall not send."

2:17 וַיִּפְצְרוּ־בּוֹ עַד־בֶּשׂ וַיֹּאמֶר שְׁלַחוּ וַיִּשְׁלַחוּ חֲמִשִּׁים אִישׁ וַיִּבְקְשׁוּ שְׁלֹשָׁה־יָמִים
וְלֹא מָצְאוּהוּ:

2:17 וַאֲתַקִּיפוּ וּתְקִיפוּ בֵּיהָ עַד סָגִי סָגִיָּא לִסְגִיָּא וַאֲמַר שְׁלַחוּ וַיִּשְׁלַחוּ חֲמִשִּׁין גְּבָרָא
וּבְעוּ תְּלַתָּה יוֹמִין וְלֹא אִשְׁכְּחוּהִי:

2:17 But when they urged him until he was ashamed, he said, "Send." They sent therefore fifty men; and they searched three days but did not find him.

2:18 וַיָּשֻׁבוּ אֵלָיו וְהוּא יֹשֵׁב בִּירִיחוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הֲלוֹא־אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם
אֶל־תֵּלְכוּ:

2:18 וַתָּבוּ לְוֹתִיהָ וְהוּא יְתִיב בִּירִיחוֹ וַאֲמַר לְהוֹן הֲלֹא אָמַרְתִּי לָכוֹן לֹא תִיזְלֹון:
2:18 They returned to him while he was staying at Jericho; and he said to them, "Did I not say to you, 'Do not go'?"

2:19 וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי הָעִיר אֶל־אֵלִישָׁע הִנֵּה־נָא מוֹשֵׁב הָעִיר טוֹב כַּאֲשֶׁר אֲדֹנִי
רָאָה וְהַמַּיִם רָעִים וְהָאָרֶץ מִשְׁכָּלֶת:

2:19 וַאֲמָרוּ אַנְשֵׁי קִרְתָּא לְאֵלִישָׁע הֵא עֵן מוֹתַב קִרְתָּא שְׁפִיר כְּמָא דְּרַבּוּנִי
חַזִּי וּמַיָּא בִישִׁין וְאַרְעָא מִתְכָּלָא:

2:19 Then the men of the city said to Elisha, "Behold now, the situation of this city is pleasant, as my lord sees; but the water is bad and the land is unfruitful."

2:20 וַיֹּאמֶר קְחוּ־לִי צִלְחִית חֲדָשָׁה וְשִׂימוּ שָׁם מֶלַח וַיִּקְחוּ אֵלָיו:
2:20 וַאֲמַר אִיתּוֹ סִיבּוֹ לִי לְוֹתִיהָ צִלְחִיתָא חֲדָתָא וְשׁוּוּ תַמָּן מֶלַחָא וְאִיתִיָּאוּ
לִיהָ:

2:20 He said, "Bring me a new jar, and put salt in it." So they brought it to him.

2:21 וַיֵּצֵא אֶל־מוֹצָא הַמַּיִם וַיִּשְׁלַךְ־שָׁם מֶלַח וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר יְהוָה רַפְּאֵתִי
לַמַּיִם הָאֵלֶּה לֹא־יְהִיָּה מָוֶת עוֹד מִמֶּשׁ וּמִשְׁכָּלֶת:

2:21 וּנִפֵּק לְמַפְקָנָא לְמַפְקָנִי דְּמַיָּא וּרְמָא תַמָּן מֶלַחָא וַאֲמַר כַּדָּנָן אָמַר יוּי
אִסִּיתִי לְמַיָּא הָאֵלֶּין לֹא יְהִי מִתַּמָּן עוֹד מוֹתָא וּתְכַלּוּ וּמִתְכָּלָא:

2:21 He went out to the spring of water and threw salt in it and said, "Thus says the LORD, 'I have purified these waters; there shall not be from there death or unfruitfulness any longer.'"

2:22 וַיִּרְפוּ הַמַּיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה כַּדְּבַר אֵלִישָׁע אֲשֶׁר דִּבֶּר: פ

2:22 וַאֲתַסִּיו מַיָּא עַד יוֹמָא הַדִּין כַּפְתַּנְמָא דְּאֵלִישָׁע דְּמַלִּיל:

2:22 So the waters have been purified to this day, according to the word of Elisha which he spoke.

2:23 וַיַּעַל מֶשֶׁם בֵּית־אֵל וְהוּא עַל־הַבְּרֶךְ וַנַּעֲרִים קְטָנִים יָצְאוּ מִן־הָעִיר וַיִּתְקַלְסוּ־בּוֹ וַיֹּאמְרוּ לוֹ עֲלֵה קֶרֶחַ עֲלֵה קֶרֶחַ: 2:23 וּסְלִיק מִתַּמָּן לְבֵית־אֵל בֵּית־אֵל וְהוּא סְלִיק סָךְ בְּאוֹרֶחָא וַיִּנְקֹן דְּעֲדָקִין זַעֲרִין דְּקִדְקִין נִפְקוּ מִן קֶרֶחָא וַאֲתַלְעֲבוּ וַאֲתַלְעֲבוּ בֵּיהּ וַאֲמְרוּ לֵיהּ סָךְ קֶרֶחָא סָךְ קֶרֶחָא:

2:23 Then he went up from there to Bethel; and as he was going up by the way, young lads came out from the city and mocked him and said to him, "Go up, you baldhead; go up, you baldhead!"

2:24 וַיִּפֹּן אַחֲרָיו וַיִּרְאֵם וַיִּקְלָלֵם בְּשֵׁם יְהוָה וַתֵּצְאָנָה שְׁתֵּים דְּבִים מִן־הַיַּעַר וַתִּבְקַעְנָה מֵהֶם אַרְבַּעִים וּשְׁנַיִ יְלָדִים: 2:24 וַאֲתַפְּנִי לְאַחֲרוֹהִי וַחֲזָנוֹן וְלִטְנוֹן בְּשֵׁמָא דִּיּוּי וַנִּפְקָא וַנִּפְקָא תַרְתִּין דְּבִין מִן חוֹרְשָׁא וּבִזְעָא מְנַהוֹן אַרְבַּעִין וַתִּרִין יִנְקִין:

2:24 When he looked behind him and saw them, he cursed them in the name of the LORD. Then two female bears came out of the woods and tore up forty-two lads of their number.

2:25 וַיֵּלֶךְ מֶשֶׁם אֶל־הַר הַכְּרִמָּל וּמֶשֶׁם שָׁב שָׁמְרוֹן: פ

2:25 וַאֲזַל מִתַּמָּן לְטוֹר כְּרִמְלָא וּמִתַּמָּן תָּב לְשׁוֹמְרוֹן:

2:25 He went from there to Mount Carmel, and from there he returned to Samaria.

3:1 וַיְהוֹרֵם בֶּן־אֲחָאָב מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְרוֹן בְּשַׁנַּת שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה לַיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה שָׁנָה:

3:1 וַיְהוֹרֵם בֶּר אֲחָאָב מֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְרוֹן בְּשַׁנַּת תַּמְנָא־עַסְרִי תַמְנִיא־עַסְרִי תַמְנָא־עַסְרִי שָׁנִין לַיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ שְׁבַטָא דְּבֵית יְהוּדָה וּמֶלֶךְ תַּרְתַּא־עַסְרִי שָׁנִין:

3:1 Now Jehoram the son of Ahab became king over Israel at Samaria in the eighteenth year of Jehoshaphat king of Judah, and reigned twelve years.

3:2 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה רַק לֹא כְּאָבִיו וּכְאִמּוֹ וַיֹּסֶר אֶת־מִזְבַּחַת הַבַּעַל אֲשֶׁר עָשָׂה אָבִיו:

3:2 וַעֲבַד דְּבִישׁ קָדָם יוּי לְחוּד לֹא כְּאָבוּהִי וּכְאִמִּיהּ וַאֲעֲדִי יָת קָמַת בַּעַל דְּעַבַד אָבוּהִי:

3:2 He did evil in the sight of the LORD, though not like his father and his mother; for he put away the sacred pillar of Baal which his father had made.

3:3 רַק בַּחֲטָאוֹת יִרְבָּעָם בֶּן־נֶבֶט אֲשֶׁר־הִחֲטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל דָּבַק לֹא־סָר מִמֶּנָּה: ס

3:3 לְחוּד בַּחוּבֵי יִרְבָּעָם בֶּר נֶבֶט דְּחִיב יָת יִשְׂרָאֵל אַתְרַעִי לֹא סָטָא מְנַהוֹן מִינָה:

3:3 Nevertheless, he clung to the sins of Jeroboam the son of Nebat, which he made Israel sin; he did not depart from them.

3:4 וּמִיֵּשַׁע מֶלֶךְ־מוֹאָב הָיָה נֶקֶד וַהֲשִׁיב לְמֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל מֵאָה־אַלְפֵי כָרִים וּמֵאָה אֲלָף אֵילִים צֹמֶר:

3:4 וּמִיֵּשַׁע מֶלֶכָא דְּמוֹאָב הָיָה מְרִי גִיתִי גִיתִין גִּיתָא וּמִתִּיב תִּקְרַבְתָּא תִּקְרַבָּא לְמֶלֶכָא דְּיִשְׂרָאֵל שָׁנָא שָׁנָא מֵאָה אֲלָפִין תוֹרִין דְּפִטְמָא דְּפִטְמִיא וּמֵאָה אֲלָפִין דְּכִרִין דְּרַעִיא:

3:4 Now Mesha king of Moab was a sheep breeder, and used to pay the king of Israel 100,000 lambs and the wool of 100,000 rams.

3:5 וַיְהִי כִּמּוֹת אַחָאָב וַיִּפָּשַׁע מֶלֶךְ-מוֹאָב בְּמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל:

3:5 וַהֲוָה כֹּד מִית אַחָאָב וּמִרִיד מֶלֶכָּא דְמוֹאָב בְּמֶלֶכָּא דִישְׂרָאֵל:

3:5 But when Ahab died, the king of Moab rebelled against the king of Israel.

3:6 וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ יְהוֹרָם בַּיּוֹם הַהוּא מִשְׁמֶרוֹן וַיִּפְקֹד אֶת-כָּל-יִשְׂרָאֵל:

3:6 וַנִּפֹּק מֶלֶכָּא יְהוֹרָם בַּיּוֹמָא הַהוּא מִשְׁמֶרוֹן וּמִנָּא יָת כָּל יִשְׂרָאֵל:

3:6 And King Jehoram went out of Samaria at that time and mustered all Israel.

3:7 וַיֵּלֶךְ וַיִּשְׁלַח אֶל-יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ-יְהוּדָה לֵאמֹר מֶלֶךְ מוֹאָב פָּשַׁע בִּי הַתֵּלֶךְ

אֶתִּי אֶל-מוֹאָב לְמַלְחָמָה וַיֹּאמֶר אֶעֱלֶה כְּמוֹנִי כְּמוֹךְ כְּעַמִּי כְּעֶמְךָ כְּסוּסֶיךָ כְּסוּסֶיךָ:

3:7 וַאֲזַל וַשְׁלַח לִיהוֹשָׁפָט לָוֶת יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ שְׁבֹטָא מֶלֶכָּא דְּבֵית יְהוּדָה

לְמִימַר מֶלֶכָּא דְמוֹאָב מִרִיד בִּי הַתִּיזִיל עִמִּי לָוֶת מוֹאָב לְאַנְחָא קָרְבָּא

לְקִרְבָּא בְּקִרְבָּא וַאֲמַר אֶסֶק אֲנִי כְּוָתְךָ עִמִּי כְּעַמְךָ סוּסוֹתֵי סוּסֵי כְּסוּסוֹתְךָ

כְּסוּסֶיךָ:

3:7 Then he went and sent word to Jehoshaphat the king of Judah, saying, "The king of Moab has rebelled against me. Will you go with me to fight against Moab?" And he said, "I will go up; I am as you are, my people as your people, my horses as your horses."

3:8 וַיֹּאמֶר אִי-זֶה הַדֶּרֶךְ נַעֲלֶה וַיֹּאמֶר דֶּרֶךְ מִדְּבַר אֲדוֹם:

3:8 וַאֲמַר בְּאִידָא אֲוֶרְחָא נָסֵק וַאֲמַר בְּאֲוֶרְחָא אֲוֶרְחָא מִדְּבָרָא דְאֲדוֹם:

3:8 He said, "Which way shall we go up?" And he answered, "The way of the wilderness of Edom."

3:9 וַיֵּלֶךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ-יְהוּדָה וּמֶלֶךְ אֲדוֹם וַיֵּסְבוּ דֶּרֶךְ שְׁבַעַת יָמִים

וְלֹא-הָיָה מַיִם לְמַחְנֶה וּלְבִהְמָה אֲשֶׁר בְּרִגְלֵיהֶם:

3:9 וַאֲזַל מֶלֶכָּא דִישְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ שְׁבֹטָא דְּבֵית יְהוּדָה וּמֶלֶכָּא דִיהוּדָה וּמֶלֶכָּא

דְאֲדוֹם וַאֲסַתְּחִרוּ מֵהֶלֶךְ שְׁבַעָא יוֹמִין וְלֹא הָוּ הָוּ מַיָּא לְמִשְׁרִיתָא וּלְבַעִירָא

דְעַמְהוֹן:

3:9 So the king of Israel went with the king of Judah and the king of Edom; and they made a circuit of seven days' journey, and there was no water for the army or for the cattle that followed them.

3:10 וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֵלֶּה כִּי-קָרָא יְהוָה לְשַׁלֵּשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה לָתֵת

אוֹתָם בְּיַד-מוֹאָב:

3:10 וַאֲמַר מֶלֶכָּא דִישְׂרָאֵל וַי אֲרִי זְמִין יוֹי לְתַלְתָּה מֶלְכֵיָא הָאֵלִין לְמַמְסַר

יְתָהוֹן בְּיָדָא דְמוֹאָבָא דְמוֹאָב:

3:10 Then the king of Israel said, "Alas! For the LORD has called these three kings to give them into the hand of Moab."

3:11 וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הֲאִין פֹּה נָבִיא לַיהוָה וְנִדְרָשָׁה אֶת-יְהוָה מֵאוֹתוֹ וַיַּעַן אַחַד

מֵעַבְדֵי מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר פֹּה אֵלִישָׁע בֶּן-שָׁפָט אֲשֶׁר-יִצֹק מַיִם עַל-יְדֵי אֱלֹהֵינוּ:

3:11 וַאֲמַר יְהוֹשָׁפָט הֲלִית כָּא הֲכָא נָבִיא קָדָם יוֹי דִּיּוֹי וְנִתְבַּע וְנִשְׁאֵל יָת

פִתְגָמָא פִתְגָמֵי דִיּוֹי מִנִּיה וְאַתִּיב חַד מֵעוֹלָמִי מֵעַבְדֵי מֶלֶכָּא דִישְׂרָאֵל וַאֲמַר

כָּא הֲכָא אֵלִישָׁע בֶּר שָׁפָט דְשָׁמִיש יָת אֱלֹהֵי:

3:11 But Jehoshaphat said, "Is there not a prophet of the LORD here, that we may inquire of the LORD by him?" And one of the king of Israel's servants answered and said, "Elisha the son of Shaphat is here, who used to pour water on the hands of Elijah."

3:12 וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט יֵשׁ אוֹתוֹ דְּבִר-יְהוָה וַיִּרְדּוּ אֵלָיו מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְיְהוֹשָׁפָט

וּמֶלֶךְ אֲדוֹם:

3:12 וַאֲמַר יְהוֹשָׁפָט אֵית עִמִּיה פִתְגָמָא דִּיּוֹי וְנִחְתּוּ לָוֶתִיה מֶלֶכָּא דִישְׂרָאֵל

ויהושפט ומלכא דאדום:

3:12 Jehoshaphat said, "The word of the LORD is with him." So the king of Israel and Jehoshaphat and the king of Edom went down to him.

3:13 וַיֹּאמֶר אֵלִישָׁע אֶל-מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מֶה-לִּי וְלָךְ לָךְ אֶל-נְבִיאֵי אֲבִיךָ
וְאֶל-נְבִיאֵי אִמֶּךָ וַיֹּאמֶר לוֹ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֵל כִּי-קָרָא יְהוָה לְשָׁלֹשׁ הַמְּלָכִים
הָאֵלֶּה לְתֵת אוֹתָם בְּיַד-מוֹאָב:

3:13 וַאֲמַר אֵלִישָׁע לְמֶלֶכָּא דִּישְׂרָאֵל מָא לִי וְלָךְ אִיזִיל לָוֹת נְבִיאֵי אֲבוּךָ וּלְוֹת
נְבִיאֵי אִמֶּךָ וַאֲמַר לִיה מֶלֶכָּא דִּישְׂרָאֵל בְּבָעוּ לָא תְּדַכֵּר עַלנָא חֻבִּין חֻבִּי
בְּשַׁעְתָּא רְשַׁעְתָּא דְשַׁעְתָּא הָהִיא דָּא בְּעִי בְרַם עַלנָא רַחֲמִין אֲרִי זְמִין יְיָ
לְתַלְתָּה מְלָכִיא הָאֵלִין לְמַמְסַר יְתֵהוּן בְּיַד מוֹאָבָי בִּידָא דְמוֹאָב:

3:13 Now Elisha said to the king of Israel, "What do I have to do with you? Go to the prophets of your father and to the prophets of your mother." And the king of Israel said to him, "No, for the LORD has called these three kings *together* to give them into the hand of Moab."

3:14 וַיֹּאמֶר אֵלִישָׁע חַי־יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר עִמָּדָתִי לִפְנֵי כִּי לֹלִי פָנִי יְהוֹשָׁפָט
מֶלֶךְ-יְהוּדָה אֲנִי נֹשֵׂא אִם-אֲבִיט אֵלֶיךָ וְאִם-אֶרְאֶךָ:

3:14 וַאֲמַר אֵלִישָׁע קָיִים הוּא יְיָ דְּמַשְׁמִישְׁנָא קְדָמוּהִי אֲרִי אֵלּוּ לָא פּוֹן אִפִּי
יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ שְׁבֹטָא דְּבֵית יְהוּדָה דִּיהוּדָה אֲנָא נָסִיב אִם אִסְתַּכֵּל כֶּךָ וְאִם
אֲחֻזִּינְךָ:

3:14 Elisha said, "As the LORD of hosts lives, before whom I stand, were it not that I regard the presence of Jehoshaphat the king of Judah, I would not look at you nor see you.

3:15 וְעַתָּה קְחוּ-לִי מִנְּגִן וְהָיָה כִּנְגָן הַמִּנְּגִן וְתָהִי עָלָיו יַד-יְהוָה:
3:15 וּכְעַן אִיתּוּ לִי גִבְרָא דִידַע לִנְגָנָא בְּכִנְרָא וְהָיָה כִּד מִנְּגִין נִגִּין דְּמִנְּגִין
וְשָׂרָת וְשָׂרִיא עֲלוּהִי רוּחַ נְבוּאָה מִן-קֶדֶם יְיָ:

3:15 "But now bring me a minstrel." And it came about, when the minstrel played, that the hand of the LORD came upon him.

3:16 וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר יְהוָה עֲשֵׂה הַנַּחַל הַזֶּה גְּבִים גְּבִים:

3:16 וַאֲמַר כְּדִנָּן אָמַר יְיָ יִתְעַבֵּיד נַחְלָא הָרִין פְּצִידִין פְּצִידִין פְּרָצִידִין:

3:16 He said, "Thus says the LORD, 'Make this valley full of trenches.'

3:17 כִּי-כֹה אָמַר יְהוָה לֹא-תֵרְאוּ רוּחַ וְלֹא-תֵרְאוּ גֶשֶׁם וְהַנַּחַל הַהוּא יִמְלֵא מַיִם
וְשָׁתִיתֶם אֹתָם וּמִקְנֵיכֶם וּבְהֶמְתְּכֶם:

3:17 אֲרִי כְּדִנָּן אָמַר יְיָ יְיָ אֱלֹהִים לָא תַחֲזוּן רוּחָא וְלָא תַחֲזוּן מַטְרָא וְנַחְלָא
הָהוּא יִתְמָלִי מַיָּא וְתַשְׁתּוּן אֲתוֹן וְגִיתִיכוֹן וּבַעֲרִיכוֹן:

3:17 "For thus says the LORD, 'You shall not see wind nor shall you see rain; yet that valley shall be filled with water, so that you shall drink, both you and your cattle and your beasts.

3:18 וְנָקַל זֹאת בְּעֵינֵי יְהוָה וְנָתַן אֶת-מוֹאָב בְּיַדְכֶם:

3:18 וְקָלִילָא דָּא קֶדֶם יְיָ וַיִּמְסַר יְת מוֹאָבָי מוֹאָב בְּיַדְכוֹן:

3:18 "This is but a slight thing in the sight of the LORD; He will also give the Moabites into your hand.

3:19 וְהִכִּיתֶם כָּל-עִיר מִבְצָר וְכָל-עִיר מִבְחוּר וְכָל-עֵץ טוֹב תִּפְּלוּ

וְכָל-מַעֲיִנֵי-מַיִם תִּסְתְּמוּ וְכָל הַחֲלָקָה הַטּוֹבָה תִּכְאֹבוּ בְּאֲבָנִים:

3:19 וְתַמְחוּן וְתַמְחוּן יְת כָּל כֶּרֶךְ תִּקְרֶה וְכָל קְרִיאָא קְרִיָּא קְרִיָּין כְּרִיָּין

קִירוּיא כְּרִיָּיא וְכָל אֵילָן דִּיאִי תַעֲקְרוּן וְכָל מְבוּעֵי מַיָּא תִּסְתְּמוּן וְכָל

אֲחַסְנָתָא שְׁפִירְתָּא תִּשְׁמוּן בְּאֲבָנִיא:

3:19 "Then you shall strike every fortified city and every choice city, and fell every good tree and stop all springs of

water, and mar every good piece of land with stones."

3:20 וַיְהִי בַבֹּקֶר פְּעֻלֹת הַמִּנְחָה וְהִנֵּה-מַיִם בָּאִים מִדֶּרֶךְ אֲדוֹם וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ
אֶת-הַמַּיִם:

3:20 וַהֲוָה בְּצַפְרָא כְּמֶסֶךְ מִנְחָתָא וְהָא מַיָּא אֲתָן מֵאוֹרַח אֲדוֹם וַאֲתִמְלִיאַת
אֶרְעָא יֵת מַיָּא:

3:20 It happened in the morning about the time of offering the sacrifice, that behold, water came by the way of Edom, and the country was filled with water.

3:21 וְכָל-מוֹאָב שָׁמְעוּ כִּי-עָלוּ הַמְּלָכִים לְהִלָּחֵם בָּם וַיִּצְעֲקוּ מִכָּל חֶגֶר חֲגֶרֶה
וְמַעֲלָה וַיַּעֲמֵדוּ עַל-הַגְּבוּל:

3:21 וְכָל מוֹאָבָאִי שָׁמְעוּ אֲרִי סִלְקוּ מִלְכִּיא לְאַנְחָא קָרְבָּא בְּהוֹן וַאֲתִכְנִישׁוּ
מִכָּל אֶסֶר אֶסֶרִי סִיפָא וְלַעֲיֵלָא וְקָמוּ עַל תְּחוּמָא תְּחוּמִּיא:

3:21 Now all the Moabites heard that the kings had come up to fight against them. And all who were able to put on armor and older were summoned and stood on the border.

3:22 וַיִּשְׁכְּמוּ בַבֹּקֶר וְהַשֶּׁמֶשׁ זָרַחַה עַל-הַמַּיִם וַיֵּרְאוּ מוֹאָב מִגֶּגֶר אֶת-הַמַּיִם
אֲדָמִים כַּדָּם:

3:22 וַאֲקִדְמוּ בְּצַפְרָא וְשִׁמְשָׁא דִנְחַת נַחַת עַל מַיָּא וַחֲזוּ מוֹאָבָאִי מוֹאָב מִקְבִּיל
יֵת מַיָּא סוּמְקִין סְמִקִּין כַּדְמָא:

3:22 They rose early in the morning, and the sun shone on the water, and the Moabites saw the water opposite them as red as blood.

3:23 וַיֹּאמְרוּ דָּם זֶה הִתְחַרְבּ נַחֲרָבוּ הַמְּלָכִים וַיָּכּוּ אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ וַעֲתָה לְשָׁלַל
מוֹאָב:

3:23 וַאֲמְרוּ דְמָא דָּם דִּין אֲתִנְרָאָה אֲתִנְרִאוּ מִלְכִּיא וְקִטְלוּ גִבֹּר יֵת חֲבֵרִיָּה
וַיַּעֲן פּוֹקוּ בּוּזוּ לְבִזְתָּא מוֹאָבָאִי:

3:23 Then they said, "This is blood; the kings have surely fought together, and they have slain one another. Now therefore, Moab, to the spoil!"

3:24 וַיָּבֹאוּ אֶל-מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיִּקְמוּ יִשְׂרָאֵל וַיָּכּוּ אֶת-מוֹאָב וַיִּנָּסוּ מִפְּנֵיהֶם
(וַיָּבֹאוּ) [וַיָּכּוּ] כָּה וְהָכֹת אֶת-מוֹאָב:

3:24 וַאֲתוּ לְמִשְׁרִיתָא דִּישְׂרָאֵל וְקָמוּ יִשְׂרָאֵל אִינֵשׁ וּמַחוּ יֵת מוֹאָבָאִי וַאֲפָכוּ
וַעֲרָקוּ מִן קִדְמִיהוֹן וּמַחוּ וְקִטְלוּ יֵת מוֹאָבָאִי:

3:24 But when they came to the camp of Israel, the Israelites arose and struck the Moabites, so that they fled before them; and they went forward into the land, slaughtering the Moabites.

3:25 וְהָעָרִים יִהְיוּ וְכָל-חֲלָקָה טוֹבָה יִשְׁלִיכוּ אִישׁ-אֲבָנוֹ וּמִלְאוּהָ
וְכָל-מַעְיֵן-מַיִם יִסְתְּמוּ וְכָל-עֵץ-טוֹב יַפִּילוּ עַד-הַשְּׂאִיר אַבְנֵיהָ בְּקִיר חֲרָשֶׁת
וַיִּסָּבּוּ הַקָּלְעִים וַיָּכּוּהָ:

3:25 וְקִרְוִיָּא פִגְרוּ וְכָל אַחְסָנָתָא שְׁפִירָתָא שְׁפִירָא רָמוּ גִבֹּר גִּבֹּר יֵת אַבְנֵיהָ
וּמִלוּהָא וּמִלְאוּהָא וְכָל מְבוּעֵי מַיָּא סִתְּמוּ וְכָל אֵילָן דִּיאִי עָקְרוּ פִגְרוּ עַד
דְּלֹא אֲשַׁתְּאֲרַת אַבְנָא בְּכוֹתָלָא בְּקִרְתָּא דְּלֹא פִגְרוּהָא וַאֲסַתְּחֶרוּ קִלְעִיא
וּמַחוּהָא:

3:25 Thus they destroyed the cities; and each one threw a stone on every piece of good land and filled it. So they stopped all the springs of water and felled all the good trees, until in Kir-hareseth *only* they left its stones; however, the slingers went about *it* and struck it.

3:26 וַיֵּרָא מֶלֶךְ מוֹאָב כִּי-חֲזַק מִמֶּנּוּ הַמִּלְחָמָה וַיִּקַּח אוֹתוֹ שְׁבַע-מֵאוֹת אִישׁ
שֶׁלַף חֶרֶב לְהַבְקִיעַ אֶל-מֶלֶךְ אֲדוֹם וְלֹא יָכְלוּ:

3:26 וַחֲזָא מַלְכָּא דְּמוֹאָב אֶרֶי תְּקִיפּוּ מִנִּיהַ עֲבָדֵי קְרָבָא וּדְבַר עֲמִיּה שְׁבַע מֵאָה גְּבָרָא שְׁלָפֵי סִיפָא לְאַפְנָאָה לֹות מַלְכָּא דְּאֶדוֹם וְלֹא יָכִילוּ:

3:26 When the king of Moab saw that the battle was too fierce for him, he took with him 700 men who drew swords, to break through to the king of Edom; but they could not.

3:27 וַיִּקַּח אֶת־בְּנוֹ הַבְּכוֹר אֲשֶׁר־יִמְלֹךְ תַּחְתָּיו וַיַּעֲלֵהוּ עָלָהּ עַל־הַחֹמָה וַיְהִי קֶצֶף־גָּדוֹל עַל־יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ מֵעָלָיו וַיָּשֻׁבוּ לָאָרֶץ: פ
3:27 וּנְסִיב יֵת בְּרִיָּה בּוֹכְרָא דַּעֲתִיד דִּימְלוּךְ תַּחְתּוּהִי וְאַסְקִיָּה עֲלֵתָא לַעֲלֵתָא עַל שׁוּרָא וְהָהּ רְגַז רַב עַל יִשְׂרָאֵל וְאַסְתַּלְקוּ מִנִּיהַ וְאַתּוּ וְתָבוּ לָאָרֶעָ דִּישְׂרָאֵל:

3:27 Then he took his oldest son who was to reign in his place, and offered him as a burnt offering on the wall. And there came great wrath against Israel, and they departed from him and returned to their own land.

4:1 וְאִשָּׁה אַחַת מִנְּשֵׁי בְנֵי־הַנְּבִיאִים צָעָקָה אֶל־אֵלִישָׁע לֵאמֹר עֲבָדְךָ אִישִׁי מֵת וְאַתָּה יָדַעְתָּ כִּי עֲבָדְךָ הָיָה יָרָא אֶת־יְהוָה וְהִנֵּנִי בָּא לִקְחַת אֶת־שְׁנֵי יָלְדָי לּוֹ לְעֲבָדִים:

4:1 וְאַתָּתָא חָדָא מִנְּשֵׁי תַלְמִידֵי נְבִיָּא מְצוּחָא קָדָם אֵלִישָׁע לְמִימַר עֲבָדְךָ עֲבַדְיָה בְּעָלֵי מֵית וְאַתָּה יָדַעְתָּ אֶרֶי עֲבָדְךָ הָוָה דְּחִיל דְּחִיל חֲטָאִין מִן־קָדָם יוּי דְּכַד כַּד קְטִילַת אִיזְבֵּל רְשִׁיעֵתָא יֵת נְבִיָּא דִּיּוּי דְּבַר מְנַהוֹן מֵאָה גְּבָרָא גְּבָרִין וְאַטְמַרְנֹון חֲמֻשִּׁין חֲמֻשִּׁין גְּבָרָא בְּמַעֲרֵתָא וְהָוָה יִזְיַף מוּזִיף וּמוֹכִיל לַהוֹן בְּדִיל דְּלֹא לְאוֹכְלוֹתֵהוּן לְאוֹכְלָא יִתְהוֹן מְנַכְסוּהִי דְּאַחָאב מִן־קָדָם דְּאִנּוּן אֲנִסָּא וְכַעַן וְכַעַן הָא רְשִׁיאָא אַתָּא לְמַדְבַּר לְמִיסַב יֵת תַּרְוִן בְּנֵי לִיָּה לְעֲבָדִין:

4:1 Now a certain woman of the wives of the sons of the prophets cried out to Elisha, "Your servant my husband is dead, and you know that your servant feared the LORD; and the creditor has come to take my two children to be his slaves."

4:2 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֵלִישָׁע מָה אַעֲשֶׂה־לָּךְ הַגִּידִי לִי מַה־יֵּשׁ־לְכִי [לָךְ] בְּבֵית וְתֹאמַר אֵין לְשִׁפְחָתְךָ כֹּל בְּבֵית כִּי אִם־אֶסוּף שָׁמֹן:

4:2 וְאֹמַר לָהּ אֵלִישָׁע מָה אַעֲבִיד לִיךְ חוּהַ חוּי לִי מָה אֵית לִיךְ בְּבֵיתָא וְאֹמַרְתָּ לִית לְאַמְתְּךָ כֹּל מַדְעָם בְּבֵיתָא אֱלֵהִין מָנָא דְּמִשְׁחָא:

4:2 Elisha said to her, "What shall I do for you? Tell me, what do you have in the house?" And she said, "Your maidservant has nothing in the house except a jar of oil."

4:3 וַיֹּאמֶר לָכִי שְׂאֵלִי־לָךְ כְּלִים מִן־הַחוּץ מֵאֵת כָּל־[שְׂכַנְיָךְ] כְּלִים רָקִים אַל־תִּמְעָטִי:

4:3 וְאֹמַר אִיזִילִי שְׂאֵלִי לִיךְ מִנִּין מִן בְּרָא מִן כָּל שִׁיבְבְּכִי מִנִּין רִיקְנִין לָא תוּעֲרִין:

4:3 Then he said, "Go, borrow vessels at large for yourself from all your neighbors, *even* empty vessels; do not get a few.

4:4 וּבָאת וּסְגַרְתָּ הַדֶּלֶת בְּעַדְךָ וּבְעַד־בְּנֶיךָ וַיִּצְקֶתָ עַל כָּל־הַכֵּלִים הָאֵלֶּה וְהַמָּלֵא תִסִּיעִי:

4:4 וְתִהְיִין וְתִנְיִפִין דְּשָׂא בְּאַפֶּךָ וּבְאַפִּי בְּנֶךְ בְּנִיכִי בֶרֶךְ וְתִרְיָקִין מִשְׁחָא עַל כָּל מְנִיאָא הָאֵלִין וּמָנָא דִּיתְמָלִי דְּאַתְמָלִי דְּתִימָלִי תְּסַלְקִין:

4:4 "And you shall go in and shut the door behind you and your sons, and pour out into all these vessels, and you shall set aside what is full."

4:5 וְתִלְךְ מֵאֵתוֹ וְתִסְגַּר הַדֶּלֶת בְּעַדָּהּ וּבְעַד בְּנֵיהָ הֵם מִגִּשִׁים אֵלֶיהָ וְהָיָא [מוֹצָקָתָ] מוֹצָקָתָ:

4:5 וְאַזְלַת מְלוֹתֶיהָ וְאַנְפַּת דְּשָׂא בְּאַפָּהּ בְּאַפָּהּ וּבְאַפִּי בְּנֵהָ אֲנוּן מְקַרְבִּין לָהּ

מָנִיא וְהִיא מְרִיקָא מִשְׁחָא:

4:5 So she went from him and shut the door behind her and her sons; they were bringing *the vessels* to her and she poured.

4:6 וַיְהִי כִּמְלֹאת הַכֵּלִים וַתֹּאמֶר אֶל-בְּנָהּ הַגִּישָׁה אֵלַי עוֹד כָּלִי וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֵין עוֹד כָּלִי וַיַּעֲמֹד הַשָּׁמֶן:

4:6 וְהָיָה כִּמְשָׁלֵם מָנִיא וַאֲמַרְתָּ לְבֵרָה קָרִיב לִי עוֹד מָנִיא מִנִּיא וַאֲמַר וַאֲמַר בֵּרָה לֵה לֵית עוֹד מָנִא וּפִסֵּק מִשְׁחָא:

4:6 When the vessels were full, she said to her son, "Bring me another vessel." And he said to her, "There is not one vessel more." And the oil stopped.

4:7 וַתָּבֹא וַתַּגִּד לְאִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָכִי מְכֹרִי אֶת-הַשָּׁמֶן וְשַׁלְמִי אֶת-(נְשִׁיכִי) [נְשִׁיךְ] וְאֶת (בְּנִיכִי) [וּבְנִיךְ] תַּחֲיִי בְנוֹתֶיךָ: פ

4:7 וַאֲתָת וַחֲוִיאת לְנִבְיָא דִּיּוּ וַאֲמַר אִיזִילִי זְבִינִי יָת מִשְׁחָא וְשַׁלְמִי לְמֶרִי-חֻבְתִּיךְ וְאֶת וּבִנְךָ וּבְנֵיכִי וּבְנִיךָ תַּתְּפִּרְנָסִין בְּמָא דִּישְׁתָּאֵר מִדִּישְׁתָּאֵר דְּאִשְׁתָּאֵר:

4:7 Then she came and told the man of God. And he said, "Go, sell the oil and pay your debt, and you *and* your sons can live on the rest."

4:8 וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלִישָׁע אֶל-שֻׁנֶם וְשָׁם אִשָּׁה גְדוֹלָה וַתַּחֲזֹק-בּוֹ לֶאֱכֹל-לֶחֶם וַיְהִי מִדֵּי עָבְרוּ יָסֵר שָׁמָּה לֶאֱכֹל-לֶחֶם:

4:8 וְהָיָה יוֹמָא יוֹמָא דִּין וַעֲבַר אֱלִישָׁע לְשֻׁנֶם וַתִּמֶן אֶתְתָּא דְּחָלַת חֲטָאִין וַאֲתַקִּיפַת בֵּיהּ לְמִיכַל לַחְמָא וְהָיָה בְּזִמָּן מַעֲדוּהִי מַעֲבְרוּהִי מִתַּפְּנֵי לְתִמְן תִּמְן לְמִיכַל לַחְמָא:

4:8 Now there came a day when Elisha passed over to Shunem, where there was a prominent woman, and she persuaded him to eat food. And so it was, as often as he passed by, he turned in there to eat food.

4:9 וַתֹּאמֶר אֶל-אִשָּׁהּ הִנֵּה-נָא יֹדְעֵתִי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא עֹבֵר עָלֵינוּ תָּמִיד:

4:9 וַאֲמַרְתָּ לְבַעֲלָהּ הָא כֻּעַן יֹדְעָנָא אֲרִי נִבְיָא דִּיּוּ קְדִישָׁא הוּא מִתַּפְּנֵי לְוֹתְנָא תְּדִירָא:

4:9 She said to her husband, "Behold now, I perceive that this is a holy man of God passing by us continually.

4:10 נַעֲשֶׂה-נָא עֲלִית-קִיר קִטְנָה וְנָשִׂים לוֹ שֵׁם מִטָּה וְשִׁלְחָן וְכִסֵּא וּמִנְזָרָה וְהָיָה בְּבֹאוֹ אֵלֵינוּ יָסֹר שָׁמָּה:

4:10 נַעֲבִיד כְּעַן עֲלִית כּוֹתֵלָא זַעֲיָרָא וְנַתְּקִין לִיהּ תִּמְן אֶתְר עֶרְסָא וּפְתוּרָא וְכִרְסֵיא וּמִנְרֵתָא וַיְהִי בְּמִיתוּהִי לְוֹתְנָא מִתַּפְּנֵי יַתַּפְּנֵי לְתִמְן:

4:10 "Please, let us make a little walled upper chamber and let us set a bed for him there, and a table and a chair and a lampstand; and it shall be, when he comes to us, *that* he can turn in there."

4:11 וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא שָׁמָּה וַיָּסֵר אֶל-הָעֲלִיָּה וַיִּשְׁכַּב-שָׁמָּה:

4:11 וְהָיָה יוֹמָא וְעַל לְתִמְן וְזָר לְעֲלִיתָא וּשְׁכִיב תִּמְן:

4:11 One day he came there and turned in to the upper chamber and rested.

4:12 וַיֹּאמֶר אֶל-גִּחְזִי נַעֲרוֹ קְרָא לְשׁוֹנַמִּית הַזֹּאת וַיִּקְרָא-לָהּ וַתַּעֲמֹד לְפָנָיו:

4:12 וַאֲמַר לְגִחְזִי עוֹלִימִיָּה קְרִי קְרָא לְשׁוֹנַמִּיתָא הָדָא דָּא וַיִּקְרָא לָהּ וְקָמַת קְדָמוּהִי:

4:12 Then he said to Gehazi his servant, "Call this Shunammite." And when he had called her, she stood before him.

4:13 וַיֹּאמֶר לוֹ אֶמְרָנָא אֵלֶיהָ הִנֵּה חֲרַדַּת אֵלֵינוּ אֶת-כָּל-הַחֲרָדָה הַזֹּאת מָה

לַעֲשׂוֹת לָךְ הַיֵּשׁ לְדַבֵּר-לָךְ אֶל-הַמֶּלֶךְ אוֹ אֶל-שָׂר הַצָּבָא וְתֹאמַר בְּתוֹךְ עַמִּי
אֲנֹכִי יֹשֶׁבֶת:

4:13 וַאֲמַר לִיה אֵימַר כֵּעֵן לָהּ הֲאֵ עֲסִיקַת לָנָא יֵת כָּל עֲסָקָא הָדָא הָדִין מָא
לְמַעַבְד לִיךְ הִפְתָּנָם אִית לִיךְ לְמַלְלָא עִם קְדָם מַלְכָא אוֹ עִם רַב-חִילָא
וְאִמְרַת בְּגוֹ עֲסָקִי עַמִּי אָנָּא מְסוּבָּרָא:

4:13 He said to him, "Say now to her, 'Behold, you have been careful for us with all this care; what can I do for you? Would you be spoken for to the king or to the captain of the army?' And she answered, "I live among my own people."

4:14 וַיֹּאמֶר וּמָה לַעֲשׂוֹת לָהּ וַיֹּאמֶר גִּיחִזִּי אֲבֵל בֶּן אִין-לָהּ וְאִישָׁה זָקֵן:
4:14 וַאֲמַר וּמָא לְמַעַבְד לָהּ וַאֲמַר גִּחִזִּי בְּקוּשָׁא בֵּר לִית לָהּ לִיךְ וּבַעֲלָה סִיב:
4:14 So he said, "What then is to be done for her?" And Gehazi answered, "Truly she has no son and her husband is old."

4:15 וַיֹּאמֶר קְרָא-לָהּ וַיִּקְרָא-לָהּ וַתַּעֲמֹד בַּפֶּתַח:
4:15 וַאֲמַר קְרָא קְרִי לָהּ וַיִּקְרָא לָהּ וַתֵּקֵם בְּתַרְעָא בַּפֶּתַח:
4:15 He said, "Call her." When he had called her, she stood in the doorway.

4:16 וַיֹּאמֶר לְמוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת חַיָּה (אִתִּי) [אֵת] חֲבֵקַת בֶּן וְתֹאמַר אֶל-אֲדָנִי
אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל-תִּכְזֹּב בְּשַׁפְחָתְךָ:
4:16 וַאֲמַר לְזִמְנָא הָדִין הָדָא כְּעֵדָן דְּאִתּוֹן קִיִּימִין תְּהֵן תְּהִי אֵת מְחַבְקָא בְּרָא
וְאִמְרַת בְּבָעוּ רַבּוֹנִי נִבְיָא דִּיּוּי לֹא יִתְכַדֵּב פִּתְגָמָא פִּתְגָמְךָ לְאִמְתְּךָ:
4:16 Then he said, "At this season next year you will embrace a son." And she said, "No, my lord, O man of God, do not lie to your maidservant."

4:17 וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֶּן לְמוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת חַיָּה אֲשֶׁר-דִּבֶּר אֵלֶיהָ אֱלִישָׁע:
4:17 וַעֲדִיאַת אִתְתָּא וּלְיִלְדַת בֵּר לְזִמְנָא הָדִין הָדָא כְּעֵדָן דְּהִיא דְּהוּת קִיִּימָא
דְּמִלִּיל עֲמָה אֱלִישָׁע:

4:17 The woman conceived and bore a son at that season the next year, as Elisha had said to her.

4:18 וַיִּגְדַּל הַיֵּלֶד וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּצֵא אֶל-אָבִיו אֶל-הַקְּצָרִים:
4:18 וּרְבָא רַבִּיא וְהוּהּ יוֹמָא וּנְפַק לְוֹת אָבוּהִי לְוֹת חֲצוּדִיא:
4:18 When the child was grown, the day came that he went out to his father to the reapers.

4:19 וַיֹּאמֶר אֶל-אָבִיו רֹאשִׁי רֹאשִׁי וַיֹּאמֶר אֶל-הַנֶּעַר שְׂאֵהוּ אֶל-אִמּוֹ:
4:19 וַאֲמַר לְאָבוּהִי רִישִׁי רִישִׁי וַאֲמַר לְעוֹלִימָא סַבְּהִי וְאוֹבְלָהִי אוֹבִילָהּ
אוֹבִילִיהָ לְאִמִּיהָ:
4:19 He said to his father, "My head, my head." And he said to his servant, "Carry him to his mother."

4:20 וַיִּשְׂאֵהוּ וַיְבִיאֵהוּ אֶל-אִמּוֹ וַיֵּשֶׁב עַל-בְּרִכָּיהָ עַד-הַצֹּהֲרִים וַיָּמָת:
4:20 וַנְּסִיבָהּ וְאוֹבְלִיהָ לְאִמִּיהָ וַיִּתִּיב עַל בְּרִכָּהּ עַד עֶדָן טִיהָרָא וּמִית:
4:20 When he had taken him and brought him to his mother, he sat on her lap until noon, and then died.

4:21 וַתַּעַל וַתִּשְׁכְּבֵהוּ עַל-מִטַּת אִישׁ הָאֱלֹהִים וַתִּסְגֹּר בַּעֲדוֹ וַתֵּצֵא:
4:21 וּסְלִיקַת וְאִשְׁכִּיבְתִּיהָ עַל עַרְסָא עַרְסִיהָ דְּנִבְיָא דִּיּוּי וְאַנְפָּת בְּאַפּוּהִי וּנְפַקַת:
4:21 She went up and laid him on the bed of the man of God, and shut the door behind him and went out.

4:22 וַתִּקְרָא אֶל-אִישָׁהּ וַתֹּאמֶר שְׁלַחָה נָא לִי אֶחָד מִן-הַנְּעָרִים וְאַחַת הָאֶתְנֹת
וְאַרְוֶצָה עַד-אִישׁ הָאֱלֹהִים וְאִשְׁוֹבָה:
4:22 וַקְרַת לְבַעֲלָהּ וְאִמְרַת שְׂרַר כֵּעֵן לִי חַד חָדָא מִן עוֹלִימָא מְעוֹלִימָא
וְחָדָא וְחַד מִן אֶתְנָא וְאִתְמַטִּי לְוֹת עַד נִבְיָא דִּיּוּי וְאִתּוֹב:

4:22 Then she called to her husband and said, "Please send me one of the servants and one of the donkeys, that I may run to the man of God and return."

4:23 וַיֹּאמֶר מְדוּעַ (אֵתִי) [אֶתְּ] (הַלֵּכְתִּי) [הַלֵּכְתְּ] אֵלָיו הַיּוֹם לֹא-חֹדֶשׁ וְלֹא שַׁבָּת וַתֹּאמֶר שְׁלוֹם:

4:23 וַאֲמַר מֶדִּין אַתְּ אֲזַלָּא אִזְלַת לְיָתִיָּה יוֹמָא דִּין לֹא יֵרַח וְלֹא שַׁבָּא שַׁבְתָּא וַאֲמַרְתָּ וַאֲמַר שְׁלָם:

4:23 He said, "Why will you go to him today? It is neither new moon nor sabbath." And she said, "It will be well."

4:24 וַתַּחבֹּשׁ הָאֲתוֹן וַתֹּאמֶר אֶל-נַעֲרָהּ נָהֵג וְלֹךְ אֶל-תַּעֲצֹר-לִי לְרֹכֵב כִּי אִם-אֲמַרְתִּי לָךְ:

4:24 וְזָרִיזוֹת וְזָרִיזוֹת ית אֲתָנָא וַאֲמַרְתָּ לְעוֹלִימָה לְעוֹלִימָה לְעוֹלִימָה לְעוֹלִימָה דָּבַר וְאִיזִיל לֹא תִדְחַק עָלַי לְמַרְכָּב אֱלֹהִין כִּד אִימַר לָךְ:

4:24 Then she saddled a donkey and said to her servant, "Drive and go forward; do not slow down the pace for me unless I tell you."

4:25 וַתֵּלֶךְ וַתָּבוֹא אֶל-אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל-הָהָר הַכְּרִמָּל וַיְהִי כִּרְאוֹת אִישׁ-הָאֱלֹהִים אֹתָהּ מִנֶּגֶד וַיֹּאמֶר אֶל-גִּיחִזִּי נַעֲרוֹ הִנֵּה הַשּׁוֹנֵמִית הַלְוִי:

4:25 וַאֲזַלְתָּ לְוֹת נְבִיאָא דִּי לְטוֹר כְּרִמְלָא וְהָוָה כִּד חֲזָא נְבִיאָא דִּי וַיֵּתֶר מִקְבִּיל וַאֲמַר לְגִיחִזִּי עוֹלִימָה הָא שׁוֹנֵמִיתָא דִּיכִי דָא:

4:25 So she went and came to the man of God to Mount Carmel. When the man of God saw her at a distance, he said to Gehazi his servant, "Behold, there is the Shunammite."

4:26 עֵתָּה רוֹץ-נָא לִקְרֹאתָהּ וַאֲמַר-לָהּ הַשְׁלוֹם לָךְ הַשְׁלוֹם לְאִישְׁךָ הַשְׁלוֹם לְיֶלֶד וַתֹּאמֶר שְׁלוֹם:

4:26 כְּעַן רְהוּט כְּעַן לְקַדְמוֹתָהּ וַאֲמַר לָהּ הַשְׁלָם לִיךְ הַשְׁלָם לְבַעֲלִיךְ הַשְׁלָם לְרַבִּיא וַאֲמַרְתָּ שְׁלָם:

4:26 "Please run now to meet her and say to her, 'Is it well with you? Is it well with your husband? Is it well with the child?'" And she answered, "It is well."

4:27 וַתָּבֹא אֶל-אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל-הָהָר וַתַּחֲזֹק בְּרִגְלָיו וַיִּנָּשׁ גִּיחִזִּי לְהַדְפָּהּ וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים הִרְפָּה-לָּהּ כִּי-נַפְשָׁהּ מְרֵה-לָּהּ וַיְהוָה הָעֲלִים מִמֶּנִּי וְלֹא הִגִּיד לִי:

4:27 וַאֲתַת לְוֹת נְבִיאָא דִּי לְטוֹרָא דְכְרִמְלָא וַאֲתַקִּיפַת בְּרִגְלוֹהִי בְּרִיגְלִיהּ וּקְרִיב גִּיחִזִּי לְמַדְחָהּ וַאֲמַר נְבִיאָא דִּי שְׁבוּק שְׁבִיק מְנָה אֲרִי נַפְשָׁה מְרִירָא לָהּ וּמִן-קֶדֶם יוֹי אֲתַכְסָּא מְנִי וְלֹא אֲתַחֲוָה חוּי לִי:

4:27 When she came to the man of God to the hill, she caught hold of his feet. And Gehazi came near to push her away; but the man of God said, "Let her alone, for her soul is troubled within her; and the LORD has hidden it from me and has not told me."

4:28 וַתֹּאמֶר הַשְּׂאֵלְתִּי בֶן מֵאֵת אֲדֹנָי הֲלֹא אֲמַרְתִּי לֹא תִשְׁלָה אֹתִי:

4:28 וַאֲמַרְתָּ הַשְּׂאֵלִית בְּרָא מִן רַבּוֹנִי הֲלֹא אֲמַרְתִּי לָךְ אִם מִתִּיהִיב יִתִּיב לִי בֶר קָיִים קָיִים טַב וְאִם לֹא לֹא לֹא תִנְסִיס יָתִי:

4:28 Then she said, "Did I ask for a son from my lord? Did I not say, 'Do not deceive me?'"

4:29 וַיֹּאמֶר לְגִיחִזִּי חֲנֹר מִתְנִיךְ וְקַח מִשְׁעֲנָתִי בִידְךָ וְלֹךְ כִּי-תִמְצָא אִישׁ לֹא תִבְרַכְנוּ וְכִי-יִבְרַכְךָ אִישׁ לֹא תַעֲנֶנּוּ וְשִׁמַּת מִשְׁעֲנָתִי עַל-פְּנֵי הַנַּעֲרָה:

4:29 וַאֲמַר לְגִיחִזִּי זָרִיז חֲרָצֵךְ וְסַב חֲטָרִי בִידְךָ וְאִיזִיל וְתִיזִיל אֲרִי תִשְׁכַּח גְּבַר לֹא תִשְׁאֵל בְּשִׁלְמִיהּ וְאֲרִי יִשְׁאֵל בְּשִׁלְמֵךְ גְּבַרָא גְבַרָא בְּשִׁלְמֵךְ לֹא תִתִּיבְנִיהּ

ותשני חטרי חוטרא על אפי רביא:

4:29 Then he said to Gehazi, "Gird up your loins and take my staff in your hand, and go your way; if you meet any man, do not salute him, and if anyone salutes you, do not answer him; and lay my staff on the lad's face."

4:30 ותאמר אם הנער חייהוה וחי נפשו אם אעזבך ויגם וילך אחריה:

4:30 ואמרת אמה אמא דרביא דעולימא דרביא דרביא קיים הוא יוי וחי נפשך אם אשבקך וקם ואזל בתרהא:

4:30 The mother of the lad said, "As the LORD lives and as you yourself live, I will not leave you." And he arose and followed her.

4:31 וגחזי עבר לפניהם וישם את המשענת על-פני הנער ואין קול ואין קשב וישב לקראתו ויגדלו לאמר לא הקיץ הנער:

4:31 וגחזי עבר קדמיהון ושני ית חטרא על אפי רביא ולית קל ולית דמצית ותב לקדמותיה וחי ליה למימר לא אתער רביא:

4:31 Then Gehazi passed on before them and laid the staff on the lad's face, but there was no sound or response. So he returned to meet him and told him, "The lad has not awakened."

4:32 ויבא אלישע הביתה והנה הנער מת משכב על-מטתו:

4:32 ואחא אלישע לביחא והא רביא מית רמי על ערסיה:

4:32 When Elisha came into the house, behold the lad was dead and laid on his bed.

4:33 ויבא ויסגר הדלת בעד שניהם ויתפלל אליהוה:

4:33 ואחא ועל ואנף וגף דשא באפי על תרויהון וצלי קדם יוי:

4:33 So he entered and shut the door behind them both and prayed to the LORD.

4:34 ויעל וישכב על-הילד וישם פיו על-פיו ועיניו על-עיניו וכפיו על-(כפו) [כפיו] ויגהר עליו ויחם בשר הילד:

4:34 וסליק ושכיב על רביא ושני פמיה על פמיה ועינוהי על עינוהי וידוהי על ידוהי ואלהית עלוהי וחם בסרא בסריה דרביא:

4:34 And he went up and lay on the child, and put his mouth on his mouth and his eyes on his eyes and his hands on his hands, and he stretched himself on him; and the flesh of the child became warm.

4:35 וישב וילך בפית אחת הנה ואחת הנה ויעל ויגהר עליו ויזורר הנער עד-שבע פעמים ויפקח הנער את-עיניו:

4:35 ותב והליך בביחא זמנא חדא לכא וזמנא חדא לכא וסליק ואלהית עלוהי ואתמקק ואתמקק רביא עד שבע זמנין ופתח ופקח רביא ית עינוהי:

4:35 Then he returned and walked in the house once back and forth, and went up and stretched himself on him; and the lad sneezed seven times and the lad opened his eyes.

4:36 ויקרא אל-גחזי ויאמר קרא אל-השנמית הזאת ויקראה ותבוא אליו ויאמר שאי בנד:

4:36 וקרא לגחזי ואמר קרי קרי לשונמיתא הדא וקרא לה ואחת לקדמוהי לותיה ואמר ואמר לה סבי בריך:

4:36 He called Gehazi and said, "Call this Shunammite." So he called her. And when she came in to him, he said, "Take up your son."

4:37 ותבא ותפל על-רגליו ותשתחו ארצה ותשא את-בנה ותצא: פ

4:37 ואחת ונפלת קדם רגלוהי וסגידת על ארעא ונסיבת ית ברה ונפקת:

4:37 Then she went in and fell at his feet and bowed herself to the ground, and she took up her son and went out.

4:38 ואלישע שב הגלגלה והרעב בארץ ובני הנביאים ישבים לפניו ויאמר

לְנַעֲרוֹ שֹׁפֶת הַסֵּיר הַגְּדוֹלָה וּבִשַּׁל נְזִיד לִבְנֵי הַנְּבִיאִים:
 4:38 וְאֵלִישָׁע תָּב לְגִלְגָּלָא וּכְפָנָא בְּאַרְעָא וְחַלְמִידֵי נְבִיאַ יִתְבִּין דִּיתְבִּין
 קְדָמוּהִי וְאָמַר לְעוֹלִימְיָה תְּפִי תְּנִי דְּדוּדָא רַבָּא וּבִשִּׁיל תַּבְשִׁילָא לְחַלְמִידֵי
 נְבִיאַ:

4:38 When Elisha returned to Gilgal, *there was* a famine in the land. As the sons of the prophets were sitting before him, he said to his servant, "Put on the large pot and boil stew for the sons of the prophets."

4:39 וַיֵּצֵא אֶחָד אֶל־הַשָּׂדֶה לְלֶקֶט אֹרֶת וַיִּמְצָא גֶפֶן שָׂדֶה וַיִּלְקֹט מִמֶּנּוּ פַקְעֹת
 שָׂדֶה מְלֵא בְגָדוֹ וַיָּבֵא וַיַּפְלֹחַ אֶל־סֵיר הַנְּזִיד כִּי־לֹא יָדְעוּ:
 4:39 וּנְפֹק חֹד לְחַקְלָא לְלֶקֶטָא יִרְקוֹנִין וְאִשְׁכַּח גִּפְנָא בְּחַקְלָא דְּחַקְלָא וְלֶקִיט
 מִנֶּיהָ פִּיקְעֵי פִקְעֵי חַקְלָא מְלֵי לְבוּשִׁיָּה וְאַתָּא וּפְרַס וּרְמִי וּרְמָא לְדוּדָא
 דְּתַבְשִׁילָא לְתַבְשִׁילָא אֲרִי לֹא יָדְעוּ:

4:39 Then one went out into the field to gather herbs, and found a wild vine and gathered from it his lap full of wild gourds, and came and sliced them into the pot of stew, for they did not know *what they were*.

4:40 וַיִּצְקוּ לְאֲנָשִׁים לֶאֱכֹל וַיְהִי כֹאֲכֹלָם מִהַנְּזִיד וְהִמָּה צָעֲקוּ וַיֹּאמְרוּ מוֹת
 בְּסִיר אִישׁ הָאֱלֹהִים וְלֹא יָכְלוּ לֶאֱכֹל:
 4:40 וְאֲרִיקוּ לְגִבְרִיא לְמִיכַל וְהוּא בְּמִיכַלְהוֹן כְּמִיכַלְהוֹן מִתַּבְשִׁילָא וְאֲנוּן צוּחוּ
 וַאֲמָרוּ מוֹתָא בְּדוּדָא נְבִיאַ דִּיּוּי וְלֹא יָכְלוּ לְמִיכַל:

4:40 So they poured *it* out for the men to eat. And as they were eating of the stew, they cried out and said, "O man of God, there is death in the pot." And they were unable to eat.

4:41 וַיֹּאמֶר וּקְחוּ־קֶמַח וַיִּשְׁלַךְ אֶל־הַסֵּיר וַיֹּאמֶר צַק לָעָם וַיֹּאכְלוּ וְלֹא הָיָה
 דְּבַר רָע בְּסִיר: ס
 4:41 וַאֲמָר אִיתוּ אִיתָא אִיתוּ קֶמַח וּרְמוּ לְדוּדָא וַאֲמָר אֲרִיק לְעָמָא וַיִּיכְלוּ
 וְלֹא הָיָה מִדְּעָם בֵּישׁ בְּדוּדָא:

4:41 But he said, "Now bring meal." He threw it into the pot and said, "Pour *it* out for the people that they may eat." Then there was no harm in the pot.

4:42 וְאִישׁ בָּא מִבְּעַל שְׁלֹשָׁה וַיָּבֵא לְאִישׁ הָאֱלֹהִים לֶחֶם בְּכוֹרִים עֲשָׂרִים־לֶחֶם
 שְׁעָרִים וְכֶרֶמֶל בְּצִקְלָנוּ וַיֹּאמֶר תֵּן לָעָם וַיֹּאכְלוּ:
 4:42 וַגִּבְרָא אֶתָּא מֵאַרְעַ דְּרוּמָא וְאִיתִי לְנְבִיאַ דִּיּוּי לֶחִים בְּכוֹרִין עֶסְרִין
 וְעֶשְׂרִין טְלָמִין דְּלֶחִים סְעָרִין וּפִירוּכִין בְּלִבְשִׁיָּה וַאֲמָר הֵב לְעָמָא וַיִּיכְלוּ:

4:42 Now a man came from Baal-shalishah, and brought the man of God bread of the first fruits, twenty loaves of barley and fresh ears of grain in his sack. And he said, "Give *them* to the people that they may eat."

4:43 וַיֹּאמֶר מִשְׁרְתּוֹ מָה אֶתֵּן זֶה לִפְנֵי מֵאָה אִישׁ וַיֹּאמֶר תֵּן לָעָם וַיֹּאכְלוּ כִּי
 כֹּה אָמַר יְהוָה אֲכָל וְהוֹתֵר:
 4:43 וַאֲמָר מִשְׁמַשְׁנִיָּה מָה אֶתֵּן דִּין קָדָם מֵאָה גִבְרָא וַאֲמָר הֵב לְעָמָא וַיִּיכְלוּ
 אֲרִי כִדְנָן אָמַר יְיָ יִיכְלוּ וַיּוֹתֵרוּן וַיִּיתְרוּן:

4:43 His attendant said, "What, will I set this before a hundred men?" But he said, "Give *them* to the people that they may eat, for thus says the LORD, 'They shall eat and have *some* left over.'"

4:44 וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיּוֹתֵרוּ כְּדִבְרֵי יְהוָה: פ
 4:44 וַיִּהְיֶה קְדָמִיהוֹן וַאֲכָלוּ וְאִשְׁאֲרוּ וְאוֹתִירוּ כְּפִתְגָמָא דִּיּוּי:

4:44 So he set *it* before them, and they ate and had *some* left over, according to the word of the LORD.

5:1 וַנַּעֲמֹן שַׂר־צָבָא מֶלֶךְ־אַרְם הָיָה אִישׁ גָּדוֹל לִפְנֵי אֲדָנָיו וְנִשְׂא פָנִים כִּי־בֹ
 נִתְּן־יְהוָה תְּשׁוּעָה לְאַרְם וְהָאִישׁ הָיָה גִבּוֹר חֵיל מְצָרַע:

5:1 וְנַעֲמָן רֹב־חַיִּלָּא דְּמַלְכָּא דְּאַרָם הָוָה גִּבֹּר רַב קָדָם רַבּוּנִיָּה וְנָסִיב אַפִּין אַרִי
עַל יְדוּהִי יְדִיָּה עֶבֶד יוֹי נִצְחָנָא לְאַנֶּשׁ אָרָם לְאַרָם וְגִבֹּרָא הָוָה גִּבֹּר חַיִּלָּא
וְהוּא וְהָוָה לְקִי בְּסִגְרוּתָא:

5:1 Now Naaman, captain of the army of the king of Aram, was a great man with his master, and highly respected, because by him the LORD had given victory to Aram. The man was also a valiant warrior, *but he was a leper.*

5:2 וְאַרָם יֵצְאוּ גִדּוּדִים וַיֵּשְׁבוּ מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל נַעֲרָה קְטָנָה וְתַהִי לִפְנֵי אִשְׁתִּי
נַעֲמָן:

5:2 וְאַנֶּשׁ אָרָם נִפְקוּ בְּמַשְׁרֵן מִמַּשְׁרֵן וּשְׁבוּ מֵאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל עוֹלִימָא עוֹלִימָתָא
זַעִירָא זַעִירָתָא וְהָוָה מְשַׁמָּשָׁא קָדָם אֶתָּת נַעֲמָן:

5:2 Now the Arameans had gone out in bands and had taken captive a little girl from the land of Israel; and she waited on Naaman's wife.

5:3 וְתֹאמַר אֶל-גִּבֹּרָתָהּ אַחֲלִי אֲדֹנִי לִפְנֵי הַנְּבִיא אֲשֶׁר בְּשֹׁמְרוֹן אִזּוּ יֵאָסֶף אֹתוֹ
מִצַּרְעָתוֹ:

5:3 וְאֹמֶרֶת וְאֹמֶר לְמָרְתָּה לְרִיבֹנְתָה טוֹבִי רַבּוּנִי אִם יִזְיֵל לְקָדָם קָדָם גִּבֹּרָא
דְּבִשְׁוֹמְרוֹן בְּכִין יְסִי יְתִיָּה מִסִּגְרוּתִיָּה:

5:3 She said to her mistress, "I wish that my master were with the prophet who is in Samaria! Then he would cure him of his leprosy."

5:4 וַיָּבֹא וַיִּגֵּד לְאֲדֹנָיו לְאֹמֶר כֹּזָאת וְכֹזָאת דְּבִרָה הִנֵּעְרָה אֲשֶׁר מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל:
5:4 וְאֵתָא וַחֲוִי לְרַבּוּנִיָּה לְמִימַר כְּדִין וְכְדִין מְלִילַת עוֹלִימָתָא דְּמֵאַרְעָא
מֵאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל:

5:4 Naaman went in and told his master, saying, "Thus and thus spoke the girl who is from the land of Israel."

5:5 וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ-אַרָם לְךָ-בֹא וְאֶשְׁלַח סֵפֶר אֶל-מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיִּלְךְ וַיִּקַּח בִּידּוֹ
עֶשֶׂר כִּפְרֵי-כֶסֶף וְשֵׁשֶׁת אֲלָפִים זָהָב וְעֶשֶׂר חֲלִיפוֹת בְּגָדִים:
5:5 וְאֹמֶר מַלְכָּא דְּאַרָם אֵיתָא אִיזִיל וְאֶשְׁדֵּר וְאֶשְׁלַח אֲנִרְתָּא לּוֹת
מַלְכָּא דְּיִשְׂרָאֵל וְאִזֵּל וְנָסִיב בִּידֵיהּ עֶסֶר עֶסֶרָא כִּכְרִין דְּכֶסֶף וְשֵׁתָּה אֲלָפִין
דִּינָרִין דְּדָהָב וְעֶסֶרָא אֶשְׁטִלּוֹן אֶשְׁטִלּוֹן אֶשְׁטִלּוֹן דְּלְבוּשָׁא:

5:5 Then the king of Aram said, "Go now, and I will send a letter to the king of Israel." He departed and took with him ten talents of silver and six thousand *shekels* of gold and ten changes of clothes.

5:6 וַיָּבֹא הַסֵּפֶר אֶל-מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְאֹמֶר וְעַתָּה כְּבֹוא הַסֵּפֶר הַזֶּה אֵלַיךְ הִנֵּה
שְׁלַחְתִּי אֵלַיךְ אֶת-נַעֲמָן עֶבְדִּי וְאֶסְפֹּתוֹ מִצַּרְעָתוֹ:
5:6 וְאֵיתִי אֲנִרְתָּא לּוֹת מַלְכָּא לְמַלְכָּא דְּיִשְׂרָאֵל לְמִימַר וְכִין כְּתִיב בֵּה וְכַעַן
כְּמִיתָא כְּמִיתִי אֲנִרְתָּא הָדָא הָדָא לּוֹתְךָ הָא שְׁדִרִית לְךָ לּוֹתְךָ יֵת נַעֲמָן עֶבְדִּי
וְתַסְיִנִיָּה מִסִּגְרוּתִיָּה:

5:6 He brought the letter to the king of Israel, saying, "And now as this letter comes to you, behold, I have sent Naaman my servant to you, that you may cure him of his leprosy."

5:7 וַיְהִי כִּקְרָא מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל אֶת-הַסֵּפֶר וַיִּקְרַע בְּגָדָיו וַיֹּאמֶר הָאֱלֹהִים אֲנִי
לְהַמִּית וּלְהַחְיֹת כִּי-זֶה שְׁלַח אֵלַי לְאִסֵּף אִישׁ מִצַּרְעָתוֹ כִּי אֶדְעוּ-נָא וְרָאוּ
כִּי-מִתְאַנֶּה הוּא לִי:

5:7 וְהָוָה כִּד קָרָא מַלְכָּא דְּיִשְׂרָאֵל יֵת אֲנִרְתָּא וּבִזַּע וּבִזַּע יֵת לְבוּשׁוֹהִי וְאֹמֶר
הַצֹּרוּךְ אֵית בִּי הָאֵית בִּי צֹרוּךְ מִן-קָדָם מִקְדָּם יוֹי לְמַקְטֵל וּלְאַחְזָא אַרִי דִּין
שְׁלַח לִי לּוֹתִי לְאַסְאָה גִּבֹּרָא מִסִּגְרוּתִיָּה אַרִי בְרַם דְּעוּ כַּעַן וַחֲזוּ אַרִי
תַּסְקוּפָא הוּא דִּין בְּעִי לְאַתְנָרָא בִּי:

5:7 When the king of Israel read the letter, he tore his clothes and said, "Am I God, to kill and to make alive, that this

man is sending *word* to me to cure a man of his leprosy? But consider now, and see how he is seeking a quarrel against me."

5:8 וַיְהִי כַשְׁמַע אֵלִישָׁע אִישׁ־הָאֱלֹהִים כִּי־קָרַע מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶת־בְּגָדָיו וַיִּשְׁלַח אֶל־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר לָמָּה קָרַעְתָּ בְּגָדֶיךָ יְבֹאֲנָא אֵלַי וַיֵּדַע כִּי יֵשׁ נָבִיא בְּיִשְׂרָאֵל:
5:8 וַהֲוֶה כֹד שָׁמַע אֵלִישָׁע נָבִיא דְיוֹי אָרִי בֹזַע מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל יֵת לְבוּשׁוֹהִי וַיִּשְׁלַח לָוֹת מַלְכָּא לְמִימָר לְמָא בֹזַעְתָּא לְבוּשְׁךָ יִיתִי כַעַן לָוֹתִי וַיֵּדַע דְּאִית אָרִי אִית נָבִיא בְּיִשְׂרָאֵל:

5:8 It happened when Elisha the man of God heard that the king of Israel had torn his clothes, that he sent *word* to the king, saying, "Why have you torn your clothes? Now let him come to me, and he shall know that there is a prophet in Israel."

5:9 וַיָּבֹא נַעֲמָן (בְּסוּסוֹ) [בְּסוּסָיו] וּבְרֶכְבּוֹ וַיַּעֲמֵד פֶּתַח־הַבַּיִת לְאֵלִישָׁע:
5:9 וְאַתָּא נַעֲמָן בְּסוּסוֹהִי וּבִרְתֻכוֹהִי וְקָם בְּתַרְעָ בֵּיתָא בְּמַעְלָנָא דְּבֵיתָא לְאֵלִישָׁע דִּי לְאֵלִישָׁע דְּלֵאִישָׁע דְּאֵלִישָׁע:

5:9 So Naaman came with his horses and his chariots and stood at the doorway of the house of Elisha.

5:10 וַיִּשְׁלַח אֵלָיו אֵלִישָׁע מַלְאָךְ לֵאמֹר הֲלוֹךְ וְרַחֲצָתָ שֶׁבַע־פְּעָמִים בִּירְדֵּן וַיֵּשֶׁב בְּשַׂרְךָ לֶךְ וְטָהָר:

5:10 וַיִּשְׁלַח לָוֹתִיהָ אֵלִישָׁע אֲזַנְדָּא לְמִימָר אֵיזִיל וְתִטְבֹּל וְטָבֹל שֶׁבַע זְמָנִין בִּירְדֵּנָא וַיִּתּוּב בְּסַרְךָ לֶךְ וְאַתְסִי וְתַתְסִי וַיִּתְּסִי:

5:10 Elisha sent a messenger to him, saying, "Go and wash in the Jordan seven times, and your flesh will be restored to you and *you will* be clean."

5:11 וַיִּקְצֹף נַעֲמָן וַיֵּלֶךְ וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲמָרְתִּי אֵלַי יֵצֵא יֵצֵא וְעָמַד וְקָרָא בְּשֵׁם־יְהוָה אֱלֹהָיו וְהִנֵּיף יָדוֹ אֶל־הַמָּקוֹם וְאַסֶּף הַמַּצְרָע:
5:11 וּרְגִיז נַעֲמָן וְאִזֵּל וַאֲמַר הָא הוּא הוּא יִתִּי אֲמַר דְּלֹתִי לָוֹתִי יְפֹק מִפֶּק וַיִּקּוּם וַיִּצְלִי בְּשִׂמָּא דְיוֹי אֱלֹהֵיהּ וַיִּרִים עַל אֶתֶר בֵּית מַחְתָּא מַחְתָּא וְתַתְסִי סְגִירוֹתָא:

5:11 But Naaman was furious and went away and said, "Behold, I thought, 'He will surely come out to me and stand and call on the name of the LORD his God, and wave his hand over the place and cure the leper.'"

5:12 הֲלֹא טוֹב (אֲבָנָה) [אֲמָנָה] וּפַרְפָּר נְהָרוֹת דְּמִשְׁק מְכַל מִימֵי יִשְׂרָאֵל הֲלֹא־אֲרַחֵץ בָּהֶם וְטָהַרְתִּי וַיִּפֹּן וַיֵּלֶךְ בַּחֲמָה:

5:12 הֲלֹא טָבִין אֲמָנָה וּפַרְפָּר נְהָרֵי דְּמִשְׁק מְכַל מִי מִימֵי אֶרֶעָא דְּיִשְׂרָאֵל הֲלֹא הֲלֹא טַבְלִית בַּהוֹן הָאִיתְסִיתִי אֲטָבֹל בַּהוֹן וְאַתְסִי וְאַתְפְּנִי וְאִזֵּל בְּרַגְזִי:

5:12 "Are not Abanah and Pharpar, the rivers of Damascus, better than all the waters of Israel? Could I not wash in them and be clean?" So he turned and went away in a rage.

5:13 וַיִּגְשׁוּ עֲבָדָיו וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ אָבִי דְּבַר גָּדוֹל הִנְבִּיא דְּבַר אֱלֹהִי הֲלוֹא תַעֲשֶׂה וְאַף כִּי־אָמַר אֱלֹהִי רַחֵם וְטָהָר:

5:13 וּקְרִיבוּ עַבְדוֹהִי וּמְלִילוֹ עָמִיה וַאֲמָרוּ מָרִי אֵלֹו פִּתְגָמָא רַבָּא נָבִיא מְלִיל עִמָּךְ הֲלֹא תַעֲבִיד וְאַף אֱלֹהִין דְּאָמַר לֶךְ טָבֹל וְאַתְסִי:

5:13 Then his servants came near and spoke to him and said, "My father, had the prophet told you *to do some* great thing, would you not have done *it*? How much more *then*, when he says to you, 'Wash, and be clean'?"

5:14 וַיֵּרֶד וַיִּטְבֹּל בִּירְדֵּן שֶׁבַע פְּעָמִים כְּדָבַר אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֵּשֶׁב בְּשָׂרוֹ כְּבֶשֶׂר נָעַר קָטָן וַיִּטָּהָר:

5:14 וַיִּנְחַת וְטָבֹל בִּירְדֵּנָא שֶׁבַע זְמָנִין כְּפִתְגָמָא דְּנָבִיא דְיוֹי וְתָב בְּסָרִיהּ כְּבֶסֶר יָנִיק זַעִיר וְאַתְסִי:

5:14 So he went down and dipped *himself* seven times in the Jordan, according to the word of the man of God; and his flesh was restored like the flesh of a little child and he was clean.

5:15 וַיָּשָׁב אֶל-אִישׁ הָאֱלֹהִים הוּא וְכָל-מִחְנֵהוּ וַיָּבֹא וַיַּעֲמֵד לִפְנֵי וַיֹּאמֶר
הִנֵּה-נָא יָדַעְתִּי כִּי אֵין אֱלֹהִים בְּכָל-הָאָרֶץ כִּי אִם-בְּיִשְׂרָאֵל וְעַתָּה קַח-נָא
בְּרָכָה מֵאֵת עַבְדְּךָ:

5:15 וְתָב לֹת נָבִיא דְיוֹי הוּא וְכָל מִשְׁרִיתִיה מִשְׁרִיתִיה וְאַתָּה וְקָם קְדָמוּהִי
וַאֲמַר הָא כֵּעַן יָדַעְנָא יָדַעִית אַרִי לִית אֱלֹה קָיִים בְּכָל אַרְעָא אֱלֹהִין
בְּיִשְׂרָאֵל וְכַעַן קָבִיל כֵּעַן תִּקְרַבְתָּא מִן עַבְדְּךָ:

5:15 When he returned to the man of God with all his company, and came and stood before him, he said, "Behold now, I know that there is no God in all the earth, but in Israel; so please take a present from your servant now."

5:16 וַיֹּאמֶר חִי-יְהוָה אֲשֶׁר-עַמְדָתִי לִפְנֵי אִם-אֶקַּח וַיִּפְצַר-בּוֹ לִקְחַת וַיִּמָּאן:
5:16 וַאֲמַר קָיִים הוּא יוֹי דְּמִשְׁמִשְׁנָא קְדָמוּהִי אִם אֶקָּבִיל וְאַתְקִיף בִּיה לִקְבֹּלָא
וְלֹא אָבֹא וְסָרִיב:

5:16 But he said, "As the LORD lives, before whom I stand, I will take nothing." And he urged him to take *it*, but he refused.

5:17 וַיֹּאמֶר נַעֲמָן וְלֹא יִתֶּן-נָא לְעַבְדְּךָ מִשָּׂא צִמְד-פָּרָדִים אֲדָמָה כִּי לֹא-יַעֲשֶׂה
עוֹד עַבְדְּךָ עֲלֶיהָ וְזָבַח לָאֱלֹהִים אֲחֵרִים כִּי אִם-לַיהוָה:
5:17 וַאֲמַר נַעֲמָן וְלֹא וְאֵלּוּ יִתְּיָהִיב כֵּעַן לְעַבְדְּךָ טַעוֹן זֹוג כּוֹדְנָוּן מַעֲפָר
אֲדַמְתָּא אַרִי לֹא יַעֲבִיד עוֹד עַבְדְּךָ עֲלָא עֲלֹן וּדְבַח לְטַעוֹת עַמְמִיָּא אֱלֹהִין
לְשִׁמָּא דְיוֹי:

5:17 Naaman said, "If not, please let your servant at least be given two mules' load of earth; for your servant will no longer offer burnt offering nor will he sacrifice to other gods, but to the LORD.

5:18 לְדַבֵּר הַזֶּה יִסְלַח יְהוָה לְעַבְדְּךָ בְּבֹא אֲדָנִי בֵּית-רִמּוֹן לְהִשְׁתַּחֲוֹת שְׁמָה
וְהוּא נִשְׁעָן עַל-יָדָי וְהִשְׁתַּחֲוִיתִי בֵּית רִמּוֹן בְּהִשְׁתַּחֲוִיתִי בֵּית רִמּוֹן יִסְלַח-נָא)
(נָא) וְהוּא יִסְלַח לְעַבְדְּךָ בְּדַבֵּר הַזֶּה:
5:18 לְפַתְגָּמָא הָדִין יִשְׁבּוּק יוֹי לְעַבְדְּךָ בְּמִיעַל רְבוּנִי לְבֵית בֵּית רִמּוֹן לְמִסְגֵּד
תָּמָן וְהוּא סָמִיד עַל יָדֵי וְאַסְגוּד בְּבֵית בֵּית רִמּוֹן בְּמִסְגְּדֵי בְּבֵית בֵּית רִמּוֹן
יִשְׁבּוּק יוֹי לְעַבְדְּךָ בְּפַתְגָּמָא הָדִין:

5:18 "In this matter may the LORD pardon your servant: when my master goes into the house of Rimmon to worship there, and he leans on my hand and I bow myself in the house of Rimmon, when I bow myself in the house of Rimmon, the LORD pardon your servant in this matter."

5:19 וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ לְשָׁלוֹם וַיֵּלֶךְ מֵאִתּוֹ כְּבֶרֶת-אָרֶץ: ס
5:19 וַאֲמַר לִיה אִיזִיל לְשָׁלוֹם וְאַזַּל מִלּוֹתִיהָ כְּרוֹב אַרְעָא:

5:19 He said to him, "Go in peace." So he departed from him some distance.

5:20 וַיֹּאמֶר גִּיחִזִּי נַעַר אֱלִישָׁע אִישׁ-הָאֱלֹהִים הִנֵּה חָשַׁךְ אֲדָנִי אֶת-נַעֲמָן הָאֲרָמִי
הַזֶּה מִקְּחַת מִיָּדוֹ אֶת אֲשֶׁר-הֵבִיא חִי-יְהוָה כִּי-אִם-רָצָתִי אַחֲרָיו וְלִקְחָתִי מֵאִתּוֹ
מֵאוּמָה:

5:20 וַאֲמַר גִּיחִזִּי תִלְמִידָא עוֹלִימָא דְאֱלִישָׁע נָבִיא דְיוֹי הָא מְנַע רְבוּנִי יָת נַעֲמָן
אֲרַמָּאָה הָדִין מִלְּקָבִלָא מְנִיה יָת דְּאִיתִי דְּאִיתִי קָיִים הוּא יוֹי אֱלֹהִין אַרְהוּט
בְּתַרוּהִי וְאַסֵּב מְנִיה מִדַּעַם:

5:20 But Gehazi, the servant of Elisha the man of God, thought, "Behold, my master has spared this Naaman the Aramean, by not receiving from his hands what he brought. As the LORD lives, I will run after him and take something from him."

5:21 וַיִּרְדֹּף גִּיחֲזִי אַחֲרֵי נָעֲמָן וַיֵּרָאֵה נָעֲמָן רֶגֶל אַחֲרָיו וַיִּפֹּל מֵעַל הַמָּרְכָבָה לִקְרָאתוֹ וַיֹּאמֶר הַשָּׁלוֹם:

5:21 וַיִּרְדֹּף גִּיחֲזִי בְּתֵר נָעֲמָן וַחֲזָא וַחֲזָא נָעֲמָן גִּבְרָא רְהִיט בְּתִירוֹהִי וְאַתְרֵכִין מִן רְתִיכָא לִקְדָּמוֹתֶיהָ וַאֲמַר הַשָּׁלוֹם:

5:21 So Gehazi pursued Naaman. When Naaman saw one running after him, he came down from the chariot to meet him and said, "Is all well?"

5:22 וַיֹּאמֶר שָׁלוֹם אֲדֹנָיִי שְׁלַחֲנִי לֵאמֹר הִנֵּה עָתָה זֶה בָּאוּ אֵלַי שְׁנֵי-נְעָרִים מִהָר אֶפְרַיִם מִבְּנֵי הַנְּבִיָּאִים הַנִּהְיָא לָהֶם כִּפְר־כֶּסֶף וְשָׁתִי חֲלָפוֹת בְּגָדִים: 5:22 וַאֲמַר שָׁלוֹם רַבּוּנִי שְׁלַחֲנִי לְמִימָר הָאֵל כֶּעַן דִּין אָתּוּ לֹתִי תִרִין עוֹלִימִין מִטּוֹרָא דְּבֵית אֶפְרַיִם מִתְלַמִּידֵי נְבִיָּאָה בִּכְעַן לְהוֹן כִּכְרָא דְּכֶסֶף וְתִרִין אֲצַטְלוֹן אֲצַטְלוֹן דְּלַבּוּשָׂא:

5:22 He said, "All is well. My master has sent me, saying, 'Behold, just now two young men of the sons of the prophets have come to me from the hill country of Ephraim. Please give them a talent of silver and two changes of clothes.'"

5:23 וַיֹּאמֶר נָעֲמָן הוּאֵל קַח כֶּפָרִים וַיִּפְרֹץ-בּוֹ וַיֵּצֵר כֶּפָרִים כֶּסֶף בְּשְׁנֵי חֲרָטִים וְשָׁתִי חֲלָפוֹת בְּגָדִים וַיִּתֵּן אֶל-שְׁנֵי נְעָרָיו וַיֵּשְׂאוּ לִפְנָיו: 5:23 וַאֲמַר נָעֲמָן שְׂרִי סָב תִּרְתִּין כִּכְרִין וְאַתְקִיף בֵּיהּ וְצֵר תִּרְתִּין כִּכְרִין דְּכֶסֶף בְּתִרִין פְּלִדִּיסִין וְתִרִין אֲצַטְלוֹן אֲצַטְלוֹן דְּלַבּוּשָׂא דְּלַבּוּשִׁין וַיֵּהָב לְתִרִין עוֹלִימוֹהִי וְנָסִיבּוּ קְדָמוֹהִי:

5:23 Naaman said, "Be pleased to take two talents." And he urged him, and bound two talents of silver in two bags with two changes of clothes and gave them to two of his servants; and they carried *them* before him.

5:24 וַיָּבֹא אֶל-הָעֵפֶל וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיִּפְקֹד בְּבֵית וַיִּשְׁלַח אֶת-הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ: 5:24 וְעַל לְאַתֵּר כְּסִי וְנָסִיב מִיַּדְהוֹן וַיִּפְקִיד וּמִנָּא בְּבֵיתָא וַיִּשְׁלַח יָת גְּבִרְיָא וַאֲזָלוּ:

5:24 When he came to the hill, he took them from their hand and deposited them in the house, and he sent the men away, and they departed.

5:25 וְהוּא-בָא וַיַּעֲמֵד אֶל-אֲדֹנָיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֵלִישָׁע (מֵאֵן) [מֵאֵין] גִּיחֲזִי וַיֹּאמֶר לֹא-הָלַךְ עִבְדְּךָ אִנָּה וְאַנָּה: 5:25 וְהוּא אָתָּא וְקָם קָדָם רַבּוּנִיהּ וַאֲמַר לִיהּ אֵלִישָׁע מִנָּן אַתְּ גִּיחֲזִי וַאֲמַר לֹא אֲזַל עִבְדְּךָ לְכָא וּלְכָא:

5:25 But he went in and stood before his master. And Elisha said to him, "Where have you been, Gehazi?" And he said, "Your servant went nowhere."

5:26 וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא-לְבִי הָלַךְ כְּאִשֶּׁר הִפֹּךְ-אִישׁ מֵעַל מָרְכָבָתוֹ לִקְרָאתְךָ הָעֵת לִקְחַת אֶת-הַכֶּסֶף וְלִקְחַת בְּגָדִים וְזִיתִים וְכֶרְמִים וְצֹאן וּבָקָר וְעִבְדִּים וְשִׁפְחוֹת: 5:26 וַאֲמַר לִיהּ בְּרוּחַ נְבוּאָה אֶתְחַוֶּה לִּי כִּד אֶתְהַפִּיךְ הַפִּיךְ גִּבְרָא מֵעַל רְתִיכָהּ לִקְדָּמוֹתְךָ הַשָּׁעָא הִיא לָךְ דְּנָסִיבְתָּא דְּנָסִיבְתָּא יָת כֶּסֶף וְנָסִיבְתָּא לְבוּשָׂא לְבוּשָׂא וְחִשְׁבְּתָא בְּלִבְךָ לְמִקְנֵי זִיתִין וְכֶרְמִין וְעֵץ וְתוֹרִין וְעִבְדִּין וְאַמְהָן: 5:26 Then he said to him, "Did not my heart go *with you*, when the man turned from his chariot to meet you? Is it a time to receive money and to receive clothes and olive groves and vineyards and sheep and oxen and male and female servants?"

5:27 וְצִרְעַת נָעֲמָן תִּדְבַּק-בְּךָ וּבְזֶרְעֶךָ לְעוֹלָם וַיֵּצֵא מִלִּפְנָיו מִצֶּרַע כַּשְּׁלֹג: 5:27 וּסְגִירוֹת נָעֲמָן תִּדְבַּק בְּךָ וּבְבִנְךָ לְעוֹלָם עַד עֲלֻמָּא וּנְפַק מִן-קְדָּמוֹהִי חִיּוֹר כְּתֻלָּא:

5:27 "Therefore, the leprosy of Naaman shall cling to you and to your descendants forever." So he went out from his presence a leper as white as snow.

6:1 וַיֹּאמְרוּ בְנֵי-הַנְּבִיאִים אֶל-אֱלִישָׁע הִנֵּה-נָא הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים שָׁם לְפָנֶיךָ צָר מִמֶּנּוּ:

6:1 וַאֲמָרוּ תַלְמִידֵי נְבִיאָא לְאִישָׁע הָא כֶּעַן אַתְּרָא אַתְּרָא הַדִּין דְּאֲנַחְנָא יְתִבִּין תַּמָּן קְדָמְךָ עַק לָנָא:

6:1 Now the sons of the prophets said to Elisha, "Behold now, the place before you where we are living is too limited for us.

6:2 נָלְכֵה-נָא עַד-הַיַּרְדֵּן וְנִקְחָה מִשָּׁם אִישׁ קוֹרֶה אַחַת וְנַעֲשֶׂה-לָנוּ שָׁם מָקוֹם לְשֵׁבֶת שָׁם וַיֹּאמֶר לָכֹו:

6:2 גִּיזִיל כֶּעַן עַד יַרְדְּנָא וְנִסְב מִתַּמָּן גִּבַּר שָׁרִי כְּשׁוּרָא שְׂרִיתָא שְׂרִי חָדָא וְנִתְקִין וְנַעֲבִיד לָנָא תַּמָּן אַתְּרָא לְמַתְב תַּמָּן וַאֲמַר אִיזִילוּ:

6:2 "Please let us go to the Jordan and each of us take from there a beam, and let us make a place there for ourselves where we may live." So he said, "Go."

6:3 וַיֹּאמֶר הָאֶחָד הוּאֵל נָא וְלָךְ אֶת-עַבְדֶּיךָ וַיֹּאמֶר אֲנִי אֵלָיְךָ:

6:3 וַאֲמַר חַד שָׁרִי כֶּעַן וְאִיזִיל עִם עַבְדְּךָ וַאֲמַר אָנָּא אִיזִיל:

6:3 Then one said, "Please be willing to go with your servants." And he answered, "I shall go."

6:4 וַיֵּלֶךְ אִתָּם וַיָּבֹאוּ הַיַּרְדֵּנָה וַיִּגְזְרוּ הָעֵצִים:

6:4 וַאֲזַל עִמָּהוֹן וְאִתּוֹ לִיַּרְדְּנָא וְקָצְוּ אֲעִיָּא:

6:4 So he went with them; and when they came to the Jordan, they cut down trees.

6:5 וַיְהִי הָאֶחָד מִפִּיל הַקּוֹרֶה וְאֶת-הַבְּרִזָּל נָפַל אֶל-הַמַּיִם וַיִּצַּעַק וַיֹּאמֶר אֵהָא אֲדֹנִי וְהוּא שָׂאוּל:

6:5 וְהָיָה חַד כַּד חַד כַּד מַחֵי בְּשָׂרִיתָא בְּשָׂרִיתָא וְאִשְׁתַּלִּיף בְּרִזָּלָא פְּרִזָּלָא וְנָפַל נָפַל לְמִיָּא וְצוּחַ וַאֲמַר בְּכַעַו רַבּוּנִי וְהוּא מִשְׁאָל שְׂאֵלְתִּיהָ:

6:5 But as one was felling a beam, the axe head fell into the water; and he cried out and said, "Alas, my master! For it was borrowed."

6:6 וַיֹּאמֶר אִישׁ-הָאֱלֹהִים אָנָּה נָפַל וַיִּרְאֵהוּ אֶת-הַמָּקוֹם וַיִּקְצֹב-עֵץ וַיִּשְׁלַךְ-שָׁמָּה וַיִּצֹף הַבְּרִזָּל:

6:6 וַאֲמַר נְבִיאָא דִּיּוּי אֵן לֹאֵן נָפַל וְאִתְזַיִּיה יֵת אַתְּרָא וְקִין אֲעָא וּרְמָא לְתַמָּן וְקָפָא וְצָף בְּרִזָּלָא:

6:6 Then the man of God said, "Where did it fall?" And when he showed him the place, he cut off a stick and threw it in there, and made the iron float.

6:7 וַיֹּאמֶר הָרֶם לָךְ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּקְחָהּ: פ

6:7 וַאֲמַר טוֹל לָךְ וְאוֹשִׁיט יְדִיהָ וְנִסְבִּיהָ:

6:7 He said, "Take it up for yourself." So he put out his hand and took it.

6:8 וּמֶלֶךְ אֲרָם הָיָה נֹלַחַם בְּיִשְׂרָאֵל וַיּוֹעֵץ אֶל-עַבְדָּיו לֵאמֹר אֶל-מָקוֹם פְּלָנִי אֶלְמִנִי תַחֲנֹתִי:

6:8 וּמֶלֶכָא דְּאֲרָם הָוָה מְנִיחַ קְרָבָא בְּיִשְׂרָאֵל וְאִתְמַלִּיךְ בְּעַבְדֵּיהּ לְמִימַר לְאַתֵּר כְּסִי וְטַמִּיר יְהִי בֵּית-מִשְׁרָנָא בֵּית-מִשְׁרֵי בֵּית-מִיִּשְׂרָאֵל:

6:8 Now the king of Aram was warring against Israel; and he counseled with his servants saying, "In such and such a place shall be my camp."

6:9 וַיִּשְׁלַח אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל-מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִשָּׁמֶר מֵעַבֵּר הַמָּקוֹם הַזֶּה כִּי-שָׁם אֲרָם נֹחֲתִים:

6:9 וַשְׁלַח נְבִיאָא דִּיּוּ לֹת מַלְכָא לְמַלְכָא דִּישְׂרָאֵל לְמִימַר אֶסְתַּמַּר מִלְּמַעְבַּר
אַתְרָא לְאַתְרָא הַדִּין אֲרִי תַמָּן אָנֹשׁ אָרַם כָּסֵן:

6:9 The man of God sent word to the king of Israel saying, "Beware that you do not pass this place, for the Arameans are coming down there."

6:10 וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר־לוֹ אִישׁ־הָאֱלֹהִים (וְהַזְהִירָה)
[וְהַזְהִירָה] וְנִשְׁמַר שָׁם לֹא אַחַת וְלֹא שְׁתֵּים:

6:10 וַשְׁלַח מַלְכָא דִּישְׂרָאֵל לְאַתְרָא דְאָמַר לִיה נְבִיאָא דִּיּוּ וְאַזְהִירָה וְאַסְתַּמַּר
וְנִסְתַּמַּר תַּמָּן לֹא חֲדָא זְמַנָּא וְלֹא תַרְתִּין זְמַנִּין:

6:10 The king of Israel sent to the place about which the man of God had told him; thus he warned him, so that he guarded himself there, more than once or twice.

6:11 וַיִּסְעַר לֵב מֶלֶךְ־אָרַם עַל־הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּקְרָא אֶל־עֲבָדָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
הֲלוֹא תִגִּידוּ לִי מִי מִשְׁלָנוּ אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל:

6:11 וְאַסְתַּעַר לְבָא דְּמַלְכָא דְאָרַם עַל פִּתְגָמָא דִּדִּין וּקְרָא לְעַבְדֵּיהּ וַאֲמַר
לְהוֹן הָלֹא תַחֲוּיִן לָנָא לִי מִן מִי מְדִילָנָא גְלִי רָזָא רָזִי רָזִי רִזִּין לְמַלְכָּא
דִּישְׂרָאֵל:

6:11 Now the heart of the king of Aram was enraged over this thing; and he called his servants and said to them, "Will you tell me which of us is for the king of Israel?"

6:12 וַיֹּאמֶר אֶחָד מֵעֲבָדָיו לֹא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי־אֵלִישָׁע הַנְּבִיאַ אֲשֶׁר בִּישְׂרָאֵל
יִגִּיד לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תִּדְבֹּר בַּחֲדָר מִשְׁכְּבְּךָ:

6:12 וַאֲמַר חֵד מֵעַבְדֵּיהּ לֹא רְבוּנִי מַלְכָּא אֲרִי אֵלִישָׁע נְבִיאָא דְּבִישְׂרָאֵל
בִּישְׂרָאֵל יַחֲוִי לְמַלְכָּא דִּישְׂרָאֵל יַת פִּתְגָמָא דְּתַמְלִיל בְּאֲדָרוֹן בֵּית־מִשְׁכְּבְּךָ:

6:12 One of his servants said, "No, my lord, O king; but Elisha, the prophet who is in Israel, tells the king of Israel the words that you speak in your bedroom."

6:13 וַיֹּאמֶר לָכוּ וּרְאוּ אֵיכָה הוּא וְאַשְׁלַח וְאַקְחָהּ וַיִּגְד־לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה בְדוֹתָן:

6:13 וַאֲמַר אִיזִילוּ וַחֲזוּ וַחֲזוּ חֲזוּ אֵיכָא הִיכָא הוּא וְאַשְׁלַח וְאַדְבַּרְנִיָּה וְאַתְחַנֶּה
לִיה לְמִימַר הָא בְּדוֹתָן:

6:13 So he said, "Go and see where he is, that I may send and take him." And it was told him, saying, "Behold, he is in Dothan."

6:14 וַיִּשְׁלַח־שָׂמָּה סוּסִים וּרְכָב וַחֲיִל כָּבֵד וַיָּבֹאוּ לַיְלָה וַיִּקְפוּ עַל־הָעִיר:

6:14 וַשְׁלַח לְתַמָּן תַּמָּן סוּסִין וּרְתַכִּין וּמִשְׁרִין סְגִיָּאן וְאַתּוּ בְּלִילִיא וְאַקִּיפוּ עַל
קִרְתָּא:

6:14 He sent horses and chariots and a great army there, and they came by night and surrounded the city.

6:15 וַיִּשְׁכֵּם מִשְׁרַת אִישׁ הָאֱלֹהִים לָקוֹם וַיֵּצֵא וְהִנֵּה־חֵיל סוֹבֵב אֶת־הָעִיר וְסוּס
וּרְכָב וַיֹּאמֶר נַעֲרוּ אֵלָיו אָהָה אֲדֹנִי אֵיכָה נַעֲשֶׂה:

6:15 וְאַקְדִּים מִשְׁמִשְׁנָא מִשְׁמִשְׁנִיָּה דְּנְבִיאָא דִּיּוּ לְמָקָם וּנְפַק וְהָא מִשְׁרִין אֲקִיפוּ
אַכִּיפָא מַכְפֵּן יַת קִרְתָּא וְסוּסִין וּרְתַכִּין וַאֲמַר עוֹלִימִיָּה עוֹלִימָא לִיה בְּבָעוּ
רְבוּנִי אִיכְדִּין אִיכָא נַעֲבִיד:

6:15 Now when the attendant of the man of God had risen early and gone out, behold, an army with horses and chariots was circling the city. And his servant said to him, "Alas, my master! What shall we do?"

6:16 וַיֹּאמֶר אֶל־תִּירָא כִּי רַבִּים אֲשֶׁר אִתָּנוּ מֵאֲשֶׁר אִתָּם:

6:16 וַאֲמַר לֹא תִדְחַל אֲרִי סְגִיָּאִין דְּעַמָּנָא מְדַעְמָהוֹן:

6:16 So he answered, "Do not fear, for those who are with us are more than those who are with them."

6:17 וַיִּתְפַּלֵּל אֵלִישָׁע וַיֹּאמֶר יְהוָה פָּקַח־נָא אֶת־עֵינָיו וַיִּרְאֶה וַיִּפְקַח יְהוָה אֶת־עֵינֵי הַנֶּעֱר וַיֵּרָא וְהִנֵּה הָהָר מָלֵא סוּסִים וָרֶכֶב אֲשֶׁר סְבִיבֹת אֵלִישָׁע:
6:17 וְצִלֵּי אֵלִישָׁע וַאֲמַר בְּבֹעוּ יְיָ גִלִּי כִּעַן יֵת עֵינֹהִי וַיַּחֲזִי וּגְלָא וּגְלִי וְאִגְלִי יְיָ יֵת עֵינֵי רַבִּיָּא וְחִזָּא וְהָא טוּרָא מְלִי סוּסוֹן וּרְתֻכִּין דְּאִישְׁתָּא סַחְרָנוֹת אֵלִישָׁע:

6:17 Then Elisha prayed and said, "O LORD, I pray, open his eyes that he may see." And the LORD opened the servant's eyes and he saw; and behold, the mountain was full of horses and chariots of fire all around Elisha.

6:18 וַיֵּרְדּוּ אֵלָיו וַיִּתְפַּלֵּל אֵלִישָׁע אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר הֲדָנָא אֶת־הַגּוֹי־הַזֶּה בְּסִנּוּרִים וַיִּכֶם בְּסִנּוּרִים כַּדְּבַר אֵלִישָׁע:
6:18 וַנַּחֲתוּ לְוַתִּיה וְצִלֵּי אֵלִישָׁע קָדָם יְיָ וַאֲמַר וַאֲמַר יְיָ מַחֲי כִּעַן יֵת עֲמָא הָדִין בְּשִׁבְרָרְיָא וּמַחֲנוֹן בְּשִׁבְרָרְיָא כַּפְתַּגְמָא דְּאֵלִישָׁע:

6:18 When they came down to him, Elisha prayed to the LORD and said, "Strike this people with blindness, I pray." So He struck them with blindness according to the word of Elisha.

6:19 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֵלִישָׁע לֹא זֶה הַדֶּרֶךְ וְלֹא זֶה הָעִיר לָכֵן אַחֲרֵי וְאוֹלִיכָה אַתֶּם אֶל־הָאִישׁ אֲשֶׁר תִּבְקְשׁוּן וַיִּלֶּךְ אוֹתָם שְׁמוֹנָה:
6:19 וַאֲמַר לַהּוֹן אֵלִישָׁע לֹא דָא דִּין אֹרְחָא וְלֹא דִין דָּא קִרְתָּא אִיתּוּ בְּתָרֵי וְאוֹבִיל יִתְכוֹן לְוַת גְּבָרָא לְגִבְרָא דְּאִתּוֹן בְּעַן וְאוֹבִיל יִתְהוֹן לְשׁוֹמְרוֹן:

6:19 Then Elisha said to them, "This is not the way, nor is this the city; follow me and I will bring you to the man whom you seek." And he brought them to Samaria.

6:20 וַיְהִי כַּבָּאָם שְׁמֵרוֹן וַיֹּאמֶר אֵלִישָׁע יְהוָה פָּקַח אֶת־עֵינֵי־אֵלֶּה וַיִּרְאוּ וַיִּפְקַח יְהוָה אֶת־עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה בְּתוֹךְ שְׁמֵרוֹן:
6:20 וְהוּא כְּמִיעֵלְהוֹן בְּמִיעֵלְהוֹן לְשְׁמֵרוֹן שְׁוֹמְרוֹן וַאֲמַר אֵלִישָׁע יְיָ גִלִּי כִּעַן יֵת עֵינֵי אֵלִין וַיַּחֲזוּ וּגְלָא יְיָ יֵת עֵינֵיהוֹן וְחִזּוּ וְהָא אִינוֹן אִינוֹן בְּגוֹ שְׁוֹמְרוֹן בְּשׁוֹמְרוֹן:

6:20 When they had come into Samaria, Elisha said, "O LORD, open the eyes of these *men*, that they may see." So the LORD opened their eyes and they saw; and behold, they were in the midst of Samaria.

6:21 וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־אֵלִישָׁע כִּרְאֲתוּ אוֹתָם הֲאִכָּה אִכָּה אֲבִי:
6:21 וַאֲמַר מֶלֶכָא דְּיִשְׂרָאֵל לְאֵלִישָׁע כַּד חִזָּא יִתְהוֹן הָאִקְטוּל אִקְטוּל רַבִּי רַבִּי:
6:21 Then the king of Israel when he saw them, said to Elisha, "My father, shall I kill them? Shall I kill them?"

6:22 וַיֹּאמֶר לֹא תִכָּה הָאִשֶּׁר שְׁבִית בְּחֶרֶבְךָ וּבִקְשִׁתְךָ אֶתְּהָ מִכָּה שִׁים לָחֶם וָמַיִם לִפְנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיֵּלְכוּ אֶל־אֲדֹנֵיהֶם:
6:22 וַאֲמַר לֹא תִקְטוּל הַדְּשִׁבִּיתָא הָא דְּשִׁבִּיתָא הָא בְּחֶרֶבְךָ וּבִקְשִׁתְךָ אֶת קַטִּיל מַחֲי שְׁוִי לַחְמָא וּמַיָּא קְדָמֵיהוֹן וַיִּיכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּיזְלוּ לְוַת רַבּוֹנֵיהוֹן לְרַבּוֹנֵיהוֹן:

6:22 He answered, "You shall not kill *them*. Would you kill those you have taken captive with your sword and with your bow? Set bread and water before them, that they may eat and drink and go to their master."

6:23 וַיַּכְרֶה לָהֶם כֶּרֶךְ גְּדוֹלָה וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁלָחֵם וַיֵּלְכוּ אֶל־אֲדֹנֵיהֶם וְלֹא־יִסְפוּ עוֹד גְּדוּדֵי אָרֶם לָבוֹא בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל: פ
6:23 וַאֲתַקִּין לַהּוֹן שִׁירוֹ רַבָּא וַאֲכָלוּ וַשְׁתִּיאוּ וַאֲשְׁתִּיאוּ וַשְׁלַחְנוֹן וַאֲזָלוּ לְוַת רַבּוֹנֵיהוֹן וְלֹא אוֹסִיפָא אוֹסִיפוּ עוֹד מִשְׁרִית אָרֶם אִינֵשׁ לְמִיעֵל בְּתַחוּם אֶרֶץ דְּיִשְׂרָאֵל לַתְּחוּמָא דְּיִשְׂרָאֵל:

6:23 So he prepared a great feast for them; and when they had eaten and drunk he sent them away, and they went to their master. And the marauding bands of Arameans did not come again into the land of Israel.

6:24 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיִּקְבֹּץ בֶּן־הַדָּד מֶלֶךְ־אַרָם אֶת־כָּל־מִחְנֵהוּ וַיַּעַל וַיִּצֹר
עַל־שָׁמְרוֹן:

6:24 וַהֲוָה בְּתֵר כֵּין וּכְנָשׁ בֶּרֶךְ־הַדָּד מֶלֶכָא דְאַרָם יָת כָּל מִשְׁרִיתֶיהָ וּסְלִיק וְצָר
עַל שְׁוֹמְרוֹן:

6:24 Now it came about after this, that Ben-hadad king of Aram gathered all his army and went up and besieged Samaria.

6:25 וַיְהִי רָעָב גָּדוֹל בְּשָׁמְרוֹן וַהֲנָה צָרִים עָלֶיהָ עַד הָיִיתָ רֹאשׁ־חֲמוֹר בְּשִׁמְנִים
כֶּסֶף וְרָבַע הַקָּב (חֲרִייוֹנִים) [דְּבִיוֹנִים] בַּחֲמֹשֶׁה־כֶּסֶף:

6:25 וַהֲוָה כַּפְנָא רַבָּא בְּשֹׁמְרוֹן וְהָא וְהוּא אָנוּן צִירִין עָלֶה עַד דְּהוּא רִישָׁא
דְּחֲמָרָא מְזִדְּבִין בְּתַמְנָן כֶּסֶף וְרַבְעַת קַבָּא דְּזִיבֵל דִּיּוּבֵלָא מִפְּקַת יוֹנִיָּא בַּחֲמִישׁ
בַּחֲמֹשָׁא בַּחֲמִישִׁין סְלַעִין דְּכֶסֶף:

6:25 There was a great famine in Samaria; and behold, they besieged it, until a donkey's head was sold for eighty *shekels* of silver, and a fourth of a kab of dove's dung for five *shekels* of silver.

6:26 וַיְהִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עֹבֵר עַל־הַחֲמָה וְאִשָּׁה צָעָקָה אֵלָיו לֵאמֹר הוֹשִׁיעָה
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ:

6:26 וַהֲוָה מֶלֶכָא דִּישְׂרָאֵל עֹבֵר עַל שׁוּרָא וְאַתְתָּא קַבְלָא קְדָמוּהִי לְמִימַר
פְּרוֹק רַבּוּנִי מֶלֶכָא:

6:26 As the king of Israel was passing by on the wall a woman cried out to him, saying, "Help, my lord, O king!"

6:27 וַיֹּאמֶר אֶל־יוֹשָׁעַךְ יְהוָה מֵאִין אוֹשִׁיעֶךָ הַמֶּן־הַגֶּרֶן אוֹ מִן־הַיֶּקֶב:

6:27 וְאָמַר הֲלֹא לֹא יִפְרָקֶנִיךָ יְיָ מִן אֶפְרָקֶנִיךָ הַמֶּן אֲדָרָא אוֹ מִן מַעְצָרְתָּא:

6:27 He said, "If the LORD does not help you, from where shall I help you? From the threshing floor, or from the wine press?"

6:28 וַיֹּאמֶר־לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה־לָּךְ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הִזְאת אָמַרְתָּ אֵלַי תֵּנִי אֶת־בְּנֶךָ
וְנֹאכְלֶנּוּ הַיּוֹם וְאַתְּ־בְנִי נֹאכֵל מָחָר:

6:28 וְאָמַר לָהּ מֶלֶכָא מָא לִיךְ וְאָמַרְתָּ אֶתְתָּא הָדָא אָמַרְתָּ אִמְרָה לִי הִבִּי יָת
בְּרִיךְ וְנִיכְלָנִיהָ יוֹמָא דִּין וְיָת בְּרִי נִיכּוֹל מָחָר:

6:28 And the king said to her, "What is the matter with you?" And she answered, "This woman said to me, 'Give your son that we may eat him today, and we will eat my son tomorrow.'"

6:29 וְנִבְשַׁל אֶת־בְּנִי וְנֹאכְלָהּ וְאָמַר אֵלַיהָ בַּיּוֹם הָאֶחָד תֵּנִי אֶת־בְּנֶךָ וְנֹאכְלָנּוּ
וְתַחֲבֹא אֶת־בְּנָהּ:

6:29 וּבִשְׁלָנָא וּבִשְׁלָנָא יָת בְּרִי וְאִכְלָנִיהָ וְאָמַרְתִּי לָהּ בְּיוֹמָא אַחֲרָנָא הִבִּי יָת
בְּרִיךְ וְנִיכְלָנִיהָ וְאַטְמַרְתִּי יָת בְּרָהּ:

6:29 "So we boiled my son and ate him; and I said to her on the next day, 'Give your son, that we may eat him'; but she has hidden her son."

6:30 וַיְהִי כִשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבָרֵי הָאִשָּׁה וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וְהוּא עֹבֵר
עַל־הַחֲמָה וַיֵּרָא הָעָם וַהֲנָה הַשֶּׁקַּע עַל־בִּשְׁרוֹ מִבֵּית:

6:30 וַהֲוָה כִּד שְׁמַע מֶלֶכָא יָת פְּתָגְמִי אֶתְתָּא וּבִזְעָ יָת לְבוּשׁוֹהִי וְהוּא עֹבֵר עַל
שׁוּרָא וְחָזָא עֲמָא וְהָא סְקָא אֲסִיר עַל בִּסְרִיהָ חֲרָצִיה מְלָגִיו:

6:30 When the king heard the words of the woman, he tore his clothes-- now he was passing by on the wall-- and the people looked, and behold, he had sackcloth beneath on his body.

6:31 וַיֹּאמֶר כָּה־יַעֲשֶׂה־לִּי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסֵף אִם־יַעֲמֹד רֹאשׁ אֱלִישָׁע בֶּן־שַׁפְטָן
עָלָיו הַיּוֹם:

6:31 וַאֲמַר כִּדִּין יַעֲבִיד לִי יוֹי וּכְדִין יוֹסִיף יוֹסִיף אִם יִתְקַנּוּ רִישָׁא דְאֵלִישָׁע
בַּר שַׁפְט עָלוּהִי יוֹמָא דִּין:

6:31 Then he said, "May God do so to me and more also, if the head of Elisha the son of Shaphat remains on him today."

6:32 וַאֲלִישָׁע יָשָׁב בְּבֵיתוֹ וְהַזְקֵנִים יֹשְׁבִים אִתּוֹ וַיִּשְׁלַח אִישׁ מִלְּפָנָיו בְּטֶרֶם יָבֹא
הַמֶּלֶךְ אֵלָיו וְהוּא אָמַר אֶל-הַזְקֵנִים הֲרֵאיתֶם כִּי-שְׁלַח בֶּן-הַמְּרֻצָּח הַזֶּה
לְהַסִּיר אֶת-רֹאשִׁי רְאוּ כָּבֹא הַמֶּלֶךְ סָגְרוּ הַדֶּלֶת וּלְחַצְתֶּם אִתּוֹ בַּדֶּלֶת הַלּוֹא
קוֹל רַגְלֵי אֲדֹנָיו אַחֲרָיו:

6:32 וַאֲלִישָׁע יָתִיב בְּבֵיתָא בְּבִיתָהּ וְסָבִיא יָתִיבִין עִמָּיה וּשְׁלַח גְּבֵרָא מִן-קִדְמוּהִי
עַד-לֹא דְלֹא יִיתִי אֲזַנְדָּא לְוֹתִיהּ וְהוּא אָמַר לְסָבִיא הַחֲזִיתוֹן אֲרִי שְׁלַח בַּר
קְטוֹלָא הָדִין לְאַעֲדָאָה יָת רִישֵׁי חֲזוֹ כְּמִיתִי אֲזַנְדָּא אַחֲוֵדוֹ דְּשָׂא וְתִדְחִקוֹן
יָתִיה בְּדָשָׂא הָלֹא קֹל רַגְלֵי רַבּוּנִיהּ בְּתִירוּהִי:

6:32 Now Elisha was sitting in his house, and the elders were sitting with him. And the king sent a man from his presence; but before the messenger came to him, he said to the elders, "Do you see how this son of a murderer has sent to take away my head? Look, when the messenger comes, shut the door and hold the door shut against him. Is not the sound of his master's feet behind him?"

6:33 עוֹדְנֵנוּ מְדַבֵּר עִמָּם וְהִנֵּה הַמֶּלֶךְ יֵרֵד אֵלָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה-זֹאת הִרְעָה מָאתַ
יְהוָה מֶה-אוֹחִיל לִיהוָה עוֹד: ס

6:33 עַד דְּהוּא מְמַלִּיל עִמָּהוֹן וְהָא אֲזַנְדָּא נָחִית לְוֹתִיהּ וַאֲמַר הָא דָּא הָדָא
בְּשִׂתָּא מִן קָדָם יוֹי מָא אַצְלִי קָדָם יוֹי עוֹד:

6:33 While he was still talking with them, behold, the messenger came down to him and he said, "Behold, this evil is from the LORD; why should I wait for the LORD any longer?"

7:1 וַיֹּאמֶר אֵלִישָׁע שְׁמַעוּ דְּבַר-יְהוָה כֹּה אָמַר יְהוָה כָּעֵת מָחָר סֹאֶה-סֵלֶת
בְּשֶׁקֶל וְסֹאֲתִים שְׁעָרִים בְּשֶׁקֶל בִּשְׁעָר שְׁמֹרוּן:

7:1 וַאֲמַר אֵלִישָׁע קִבְּלוּ פִתְגָמָא דִּיּוֹי כַּדָּנִן אָמַר יוֹי כַּעֲדָנָא הָדִין מָחָר סֹאֶה
סֵלֶתָא בְּסֹלֶעָא וְסָתָן סְעָרִין בְּסֹלֶעָא בְּתִרְעָא דְשׁוּמְרוֹן:

7:1 Then Elisha said, "Listen to the word of the LORD; thus says the LORD, 'Tomorrow about this time a measure of fine flour will be sold for a shekel, and two measures of barley for a shekel, in the gate of Samaria.'"

7:2 וַיַּעַן הַשָּׁלִישׁ אֲשֶׁר-לַמֶּלֶךְ נִשְׁעַן עַל-יָדוֹ אֶת-אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר הִנֵּה יְהוָה
עֹשֶׂה אֲרָבוֹת בְּשָׁמַיִם הִיְהִיָּה הַדָּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר הַנִּכְזֶה רֹאֶה בְּעֵינַיִךְ וּמִשָּׁם לֹא
תֹאכַל: ס

7:2 וְאִתִּיב גִּיבְרָא גְּבֵרָא דְּמִלְכָּא סְמִיךְ עַל יָדֵיהּ יְדוּהִי יָת נְבִיאָא דִּיּוֹי וַאֲמַר
אֵלּוֹ וַאֲיִלוֹ יוֹי פִּתַּח כּוּיִן וּמַחִית טוּבָא מִן שָׁמַיָּא הִיְהִי הִיְהִי הָא יְהִי כְּפִתְגָמָא
פִּתְגָמָא הָדִין וַאֲמַר הָא אֵת חֲזִי בְּעֵינְךָ וּמִתְמֵן לֹא תִיכּוֹל:

7:2 The royal officer on whose hand the king was leaning answered the man of God and said, "Behold, if the LORD should make windows in heaven, could this thing be?" Then he said, "Behold, you will see it with your own eyes, but you will not eat of it."

7:3 וְאַרְבַּעָה אַנְשִׁים הָיוּ מִצִּרְעִים פִּתַּח הַשַּׁעַר וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ מָה
אַנְחֵנוּ יֹשְׁבִים כֹּה עַד-מָתָנוּ:

7:3 וְאַרְבַּעָה גְּבָרִין הָיוּ סְגִירִין יָתִיבִין בְּמַעְלָנָא דְּתִרְעָא וַאֲמָרוּ גְּבַר לְחִבְרִיָּה
מָא אַנְחָנָא יָתִיבִין כָּא הָכָא עַד דְּנָמוּת:

7:3 Now there were four leprous men at the entrance of the gate; and they said to one another, "Why do we sit here until we die?"

7:4 אִם-אֲמָרְנוּ נָבֹוא הָעִיר וְהָרַעַב בָּעִיר וּמָתָנוּ שָׁם וְאִם-יֹשְׁבָנוּ כֹּה וּמָתָנוּ וְעַתָּה
לָכוּ וְנִפְלֶה אֶל-מַחֲנֶה אֲרָם אִם-יַחֲיֵנוּ נָחִיָּה וְאִם-יָמוּתָנוּ וּמָתָנוּ:

7:4 אם ואם נימר ניעול לקרתא וכפנא בקרתא ונמות תמן ואם נתיב הכא ונמות וכען איתו ונשתמע למשרית ארם אם יחיונא יחיונא ניחי וניחי ואם יקטלנא ונתקטיל נתקטיל:

7:4 "If we say, 'We will enter the city,' then the famine is in the city and we will die there; and if we sit here, we die also. Now therefore come, and let us go over to the camp of the Arameans. If they spare us, we will live; and if they kill us, we will but die."

7:5 ויקומו בנשף לבוא אל-מחנה ארם ויבאו עד-קצה מחנה ארם והנה אין-שם איש:
7:5 וקמו בקבלא למיעל למשרית ארם ואתו עד ספי משרית ארם והא לית תמן אנש:

7:5 They arose at twilight to go to the camp of the Arameans; when they came to the outskirts of the camp of the Arameans, behold, there was no one there.

7:6 ואדני השמיע את-מחנה ארם קול רכב קול סוס קול חיל גדול ויאמרו איש אל-אחיו הנה שבר-עלינו מלך ישראל את-מלכי החתים ואת-מלכי מצרים לבוא עלינו:

7:6 ומן-קדם יי אשתמע למשרית ארם קל רתכין קל וקל סוסון קל וקל משרין סגיאן ואמרו גבר לאחיהי לחברה הא אגר עלנא מלכא דישראל ית מלכי חתאי וית מלכי מצרים מצראי למיתי עלנא:

7:6 For the Lord had caused the army of the Arameans to hear a sound of chariots and a sound of horses, *even* the sound of a great army, so that they said to one another, "Behold, the king of Israel has hired against us the kings of the Hittites and the kings of the Egyptians, to come upon us."

7:7 ויקומו וינסו בנשף ויעזבו את-אהליהם ואת-סוסייהם ואת-חמריהם המחנה כאשר-היא וינסו אל-נפשם:

7:7 וקמו וערקו בקבלא ושבקו ית משכניהון וית סוסותהון וית חמריהון למשריתא משריתא במשריתא כמא דהיא וערקו לשיוזבא נפשהון:

7:7 Therefore they arose and fled in the twilight, and left their tents and their horses and their donkeys, *even* the camp just as it was, and fled for their life.

7:8 ויבאו המצרעים האלה עד-קצה המחנה ויבאו אל-אהל אחד ויאכלו וישתו וישאו משם כסף וזהב ובגדים וילכו ויטמנו וישבו ויבאו אל-אהל אחר וישאו משם וילכו ויטמנו:

7:8 ואתו סגיריא האלן עד ספי משריתא ועלו למשכנא דחד חד ואכלו ושתו ואשתאו ונסבו מתמן כספא ודהבא ולבושין ואזלו ואטמרו וטמרו ותבו ועלו למשכנא אחרנא ונסבו מתמן ואזלו ואטמרו:

7:8 When these lepers came to the outskirts of the camp, they entered one tent and ate and drank, and carried from there silver and gold and clothes, and went and hid *them*; and they returned and entered another tent and carried from there *also*, and went and hid *them*.

7:9 ויאמרו איש אל-רעהו לא-כן אנחנו עשים היום הזה יום-בשרה הוא ואנחנו מחשים וחקינו עד-אור הבקר ומצאנו עוון ועתה לכו ונבאה ונגידה בית המלך:

7:9 ואמרו גבר לחבריה לא כשר מא דאנחנא כן אנחנא עבדין כא יומא הדין דין יום בסורא יומא דכשר לבסרא הוא ואלו אנחנא ואנחנא שתקין ומורכין עד מיהר גיהור צפרא ויערענא חובא חובנא וכען איתו ונתמטי ונחיו בית-מלכא לבית-מלך:

7:9 Then they said to one another, "We are not doing right. This day is a day of good news, but we are keeping silent; if we wait until morning light, punishment will overtake us. Now therefore come, let us go and tell the king's household."

7:10 וַיָּבֹאוּ וַיִּקְרְאוּ אֶל-שַׁעַר הָעִיר וַיִּגִּידוּ לָהֶם לֵאמֹר בָּאנוּ אֶל-מַחֲנֵה אָדָם
וְהִנֵּה אֵין-שָׁם אִישׁ וְקוֹל אָדָם כִּי אִם-הֶסּוּס אָסוּר וְהַחֲמֹר אָסוּר וְאֵהָלִים
כְּאֲשֶׁר-הֵמָּה:

7:10 וְאַתּוּ וְקִרְוּ לְנֹטְרֵי לְנֹטֵר תִּרְעַ קֶרְתָּא וְחֻיָּאוּ לְהוֹן לְמִימַר אֲחִינָא לְמִשְׁרִית
אָדָם וְהָא לִית תָּמָן אָנֶשׁ גָּבֵר וְקָל אָנֶשׁ אֱלֵהִין סוֹסָן אֲסִירִין וְחֲמָרִין אֲסִירִין
וּמִשְׁכָּנִין כְּמָא דָּאָנוּן:

7:10 So they came and called to the gatekeepers of the city, and they told them, saying, "We came to the camp of the Arameans, and behold, there was no one there, nor the voice of man, only the horses tied and the donkeys tied, and the tents just as they were."

7:11 וַיִּקְרָא הַשָּׁעָרִים וַיִּגִּידוּ בֵּית הַמֶּלֶךְ פָּנִימָה:

7:11 וְקִרְוּ וְקִרְא נֹטְרֵי תִרְעִיא תִרְעָא וְחֻיָּאוּ בֵּית-מַלְכָּא לְגִיּוּ:

7:11 The gatekeepers called and told *it* within the king's household.

7:12 וַיָּקָם הַמֶּלֶךְ לַיְלָה וַיֹּאמֶר אֶל-עֲבָדָיו אֲנִידֶה-נָּא לָכֶם אֶת אֲשֶׁר-עָשׂוּ לָנוּ
אָדָם יָדְעוּ פִּי-רַעֲבִים אֲנַחְנוּ וַיֵּצְאוּ מִן-הַמַּחֲנֵה לְהַחֲבֹה (בְּהַשָּׂדֶה) [בְּשָׂדֶה]
לֵאמֹר פִּי-יֵצְאוּ מִן-הָעִיר וְנִתְפָּשׁ חַיִּים וְאֶל-הָעִיר נָבֹא:

7:12 וְקָם מַלְכָּא בְּלִילִיא וַאֲמַר לְעַבְדֵּיהִי אַחֲוֵי כַּעַן לְכוּן יֵת דַּעֲבְדוּ לָנָא אָנֶשׁ
אִינְשֵׁי אָדָם יָדְעִין יָדְעוּ אָרִי אִם כְּפָנִין אֲנַחְנָא וְנִפְקוּ מִן מִשְׁרִיתָא לְאַטְמָרָא
בְּחֻקְלָא לְמִימַר אָרִי יִפְקוּן מִן קֶרְתָּא וְנִיחֻדְנוּן כַּד חִיִּין וְלִקְרִתָּא נִיעוּל:

7:12 Then the king arose in the night and said to his servants, "I will now tell you what the Arameans have done to us. They know that we are hungry; therefore they have gone from the camp to hide themselves in the field, saying, 'When they come out of the city, we will capture them alive and get into the city.'"

7:13 וַיַּעַן אֶחָד מֵעֲבָדָיו וַיֹּאמֶר וַיִּקְחוּ-נָא חֲמִשָּׁה מִן-הַסּוּסִים הַנִּשְׁאָרִים אֲשֶׁר
נִשְׁאָרוּ-בָּה הֵנָּה כָּכָל-([הַמּוֹן]) [הַמּוֹן] יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִשְׁאָרוּ-בָּה הֵנָּה כָּכָל-הַמּוֹן
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-תָּמוּ וְנִשְׁלַח וְנִרְאָה:

7:13 וְאַתִּיב חָד מֵעַבְדֵּיהִי עַבְדֵּיהִי וַאֲמַר וַיְדַבְּרוּן כַּעַן חֲמִשָּׁה מִן סוֹסוֹתָא
שְׂאָרָא מִן דָּאֲשִׁתָּארוּ בָּה הָאָנוּן כָּכָל הַמוֹנָא דִּישְׂרָאֵל דָּאֲשִׁתָּארוּ בָּה וְאִם אִם
יִיבְדּוּן יִיבְדּוּן אֵלֶין הָאָנוּן כָּכָל הַמוֹנָא דִּישְׂרָאֵל דְּסָפוּ וְנִשְׁלַח וְנַחֲזִי:

7:13 One of his servants said, "Please, let some *men* take five of the horses which remain, which are left in the city. Behold, they *will be in any case* like all the multitude of Israel who are left in it; behold, they *will be in any case* like all the multitude of Israel who have already perished, so let us send and see."

7:14 וַיִּקְחוּ שְׁנֵי רֶכֶב סוּסִים וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אַחֲרֵי מַחֲנֵה-אָדָם לֵאמֹר לְכוּ וּרְאוּ:
7:14 וּדְבִירוּ תִרְיִן רֶכְבִּי סוֹסָן סוּסִין וְשִׁלַּח מַלְכָּא בְּתֵר מִשְׁרִית אָדָם לְמִימַר
אִיזִילוּ וְחִזּוּ חִזּוּ:

7:14 They took therefore two chariots with horses, and the king sent after the army of the Arameans, saying, "Go and see."

7:15 וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵיהֶם עַד-הַיַּרְדֵּן וְהִנֵּה כָּל-הַיַּרְדֵּךְ מְלֵאָה בְּגָדִים וּכְלִים
אֲשֶׁר-הִשְׁלִיכוּ אָדָם ([בְּהַחֲפָז]) [בְּחַפְזָם] וַיֵּשְׁבוּ הַמַּלְאָכִים וַיִּגְדּוּ לְמֶלֶךְ:

7:15 וַאֲזָלוּ בְּתִרְיָהוֹן עַד יַרְדְּנָא וְהָא כָּל אוֹרְחָא מְלֵיא לְבוּשִׁין וּמְנִין דְּרָמוּ
אָנֶשׁ אָדָם בְּאַתְבַּעוּתִיהוֹן בְּאַתְבַּעוּתוֹתָהוֹן לְמַעַרְק וְתָבוּ אֲזַנְדִּיא וְחֻיָּאוּ לְמַלְכָּא:

7:15 They went after them to the Jordan, and behold, all the way was full of clothes and equipment which the Arameans had thrown away in their haste. Then the messengers returned and told the king.

7:16 וַיֵּצֵא הָעָם וַיִּבְּזוּ אֶת מַחֲנֵה אָדָם וַיְהִי סָאָה-סָלַת בְּשָׁקָל וּסְאָתִים שְׁעָרִים
בְּשָׁקָל כְּדָבָר יְהוָה:

7:16 וַנִּפֹּק וַנִּפְקוּ עָמָּא וּבָזוּ יָת מִשְׁרֵית אָרָם אִינֹשׁ וַהֲוֶה סָאָה סִלְתָּא בְּסִלְעָא
וּסְתָן סְעָרִין בְּסִלְעָא כִּפְתָּנָמָא דִּיּוּי:

7:16 So the people went out and plundered the camp of the Arameans. Then a measure of fine flour was sold for a shekel and two measures of barley for a shekel, according to the word of the LORD.

7:17 וַהֲמֶלֶךְ הִפְקִיד אֶת־הַשָּׁלִישׁ אֲשֶׁר־נִשְׁעַן עַל־יָדוֹ עַל־הַשָּׁעַר וַיִּרְמָסֵהוּ הָעָם
בַּשָּׁעַר וַיָּמָת כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּרַדְתַּת הַמֶּלֶךְ אֵלָיו:

7:17 וּמֶלֶכָא מְנִי פִקִּיד יָת גִּבְרָא דְסַמִּיךְ עַל יְדֵיהּ יְדוּהִי עַל תַּרְעָא וְדָשׁוּהִי
עָמָּא בְּתַרְעָא וּמִית כְּמָא דְמִלִּיל נְבִיאָא דִּיּוּי דְמִלִּיל כֹּד נַחַת מֶלֶכָא לְוֹתִיהּ:

7:17 Now the king appointed the royal officer on whose hand he leaned to have charge of the gate; but the people trampled on him at the gate, and he died just as the man of God had said, who spoke when the king came down to him.

7:18 וַיְהִי כִּדְבַר אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר סֵאתִים שְׁעָרִים בְּשֶׁקֶל
וּסֵאָה־סֵלַת בְּשֶׁקֶל יִהְיֶה פָּעַת מָחָר בַּשָּׁעַר שְׁמֹרוֹן:

7:18 וַהֲוֶה כֹּד מִלִּיל נְבִיאָא דִּיּוּי עִם מֶלֶכָא לְמִימַר סְתָן סְעָרִין בְּסִלְעָא וּסֵאָה
סִלְתָּא בְּסִלְעָא יְהִי כְּעַדְנָא הָדִין מָחָר בְּתַרְעָא דְשׁוֹמְרוֹן:

7:18 It happened just as the man of God had spoken to the king, saying, "Two measures of barley for a shekel and a measure of fine flour for a shekel, will be sold tomorrow about this time at the gate of Samaria."

7:19 וַיַּעַן הַשָּׁלִישׁ אֶת־אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר וְהִנֵּה יִהְיֶה עֲשֵׂה אַרְבּוֹת בַּשָּׁמַיִם
הִיְהִיָּה כִּדְבַר הַזֶּה וַיֹּאמֶר הִנֵּךְ רֹאֵה בְּעֵינֶיךָ וּמִשֶּׁם לֹא תֹאכֹל:

7:19 וְאַתִּיב גִּבְרָא יָת נְבִיאָא דִּיּוּי וַאֲמַר וְאֵלּוּ אֵילּוּ יוּי כַּעַן פֶּתַח כּוּיִן וּמַחִית
טוֹבָא מִן שְׁמִיָּא הִיְהִי הָא יְהִי כִּפְתָּנָמָא פִּתְנָמָא הָדִין וַאֲמַר הָא אֵת חֲזִי
בְּעֵינְךָ וּמַחֲמָן לֹא תִיכּוֹל:

7:19 Then the royal officer answered the man of God and said, "Now behold, if the LORD should make windows in heaven, could such a thing be?" And he said, "Behold, you will see it with your own eyes, but you will not eat of it."

7:20 וַיְהִי־לּוֹ כֵּן וַיִּרְמָסוּ אֹתוֹ הָעָם בַּשָּׁעַר וַיָּמָת: ס

7:20 וַהֲוֶה לֵיהּ כֵּין וְדָשׁוּ יְתִיה וְדָשׁוּהִי עָמָּא בְּתַרְעָא וּמִית:

7:20 And so it happened to him, for the people trampled on him at the gate and he died.

8:1 וְאֵלִישָׁע דִּבֶּר אֶל־הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־חַיָּה אֶת־בְּנָהּ לֵאמֹר קוּמִי וּלְכִי (אֵתִי)
[אֵת] וּבֵיתְךָ וְגוּרֵי בְּאֶשֶׁר תִּגְוְרִי כִּי־קָרָא יְהוָה לָרֶעִב וְגַם־בָּא אֶל־הָאָרֶץ שִׁבְעַת
שָׁנִים:

8:1 וְאֵלִישָׁע מִלִּיל עִם אֶתְתָּא דְאַחֵי יָת בְּרָה לְמִימַר קוּמִי וְאִיזְיְלוּ אֵת וְאַנְשֵׁ
בֵיתְךָ וְדוּרֵי וְדִירֵי בְּאַתֵּר דְּכָשֵׁר לְמִדְרָא אֲרִי זְמִין יוּי כִּפְנָא יָת לְכַפְנָא וְאַף
אַף עָתִיד לְמִיתִי עַל אַרְעָא שִׁבְעַת שָׁנִין:

8:1 Now Elisha spoke to the woman whose son he had restored to life, saying, "Arise and go with your household, and sojourn wherever you can sojourn; for the LORD has called for a famine, and it will even come on the land for seven years."

8:2 וַתָּקָם הָאִשָּׁה וַתַּעַשׂ כִּדְבַר אִישׁ הָאֱלֹהִים וַתֵּלֶךְ הִיא וּבֵיתָהּ וַתִּגְדֹּר
בְּאָרֶץ־פְּלִשְׁתִּים שִׁבְעַת שָׁנִים:

8:2 וְקָמַת אֶתְתָּא וְעַבְדַּת כִּפְתָּנָמָא דְנְבִיאָא דִּיּוּי וְאַזְלַת הִיא וְאַנְשֵׁ בֵיתָהּ
וְאַתּוּחַבַת בְּאָרֶע פְּלִשְׁתַּאִי שִׁבְעַת שָׁנִין:

8:2 So the woman arose and did according to the word of the man of God, and she went with her household and sojourned in the land of the Philistines seven years.

8:3 וַיְהִי מִקְצֵה שִׁבְעַת שָׁנִים וַתָּשָׁב הָאִשָּׁה מֵאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וַתֵּצֵא לְצֹעֵק
אֶל־הַמֶּלֶךְ אֶל־בֵּיתָהּ וְאֶל־שָׂדֶה:

8:3 וְהָיָה מִסּוֹף שִׁבְעַת שָׁנִים וְתַבַּת אֶתְחָא מֵאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּי וּנְפַקְתָּ לְמִקְבַּל קָדָם מַלְכָּא עַל בֵּיתָהּ וְעַל חֻקָּלָהּ:

8:3 At the end of seven years, the woman returned from the land of the Philistines; and she went out to appeal to the king for her house and for her field.

8:4 וְהַמֶּלֶךְ מְדַבֵּר אֶל־גִּחְזִי נָעַר אִישׁ־הָאֱלֹהִים לֵאמֹר סִפְרָה־נָּא לִי אֵת כָּל־הַגְּדֹלוֹת אֲשֶׁר־עָשָׂה אֵלִישָׁע:

8:4 וּמַלְכָּא מִמְּלִיל מַלְּיָל עִם גִּיחְזִי לְגִחְזִי תַלְמִידָא עוֹלִימָא דְנַבִּיא דִּיּוּי לְמִימַר אֲשֶׁתַּעִי כְּעַן לִי יָת כָּל רַבְרַבְתָּא דְעֶבֶד אֵלִישָׁע:

8:4 Now the king was talking with Gehazi, the servant of the man of God, saying, "Please relate to me all the great things that Elisha has done."

8:5 וַיְהִי הוּא מְסַפֵּר לַמֶּלֶךְ אֵת אֲשֶׁר־הַחִיָּה אֶת־הַמֶּת וְהִנֵּה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־הָחִיָּה אֶת־בְּנָהּ צִעֲקַת אֶל־הַמֶּלֶךְ עַל־בֵּיתָהּ וְעַל־שָׂדֶה וַיֹּאמֶר גִּחְזִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ זֹאת הָאִשָּׁה וְזֶה־בְּנָהּ אֲשֶׁר־הָחִיָּה אֵלִישָׁע:

8:5 וְהָיָה הוּא מִשְׁתַּעִי לַמֶּלֶכָּא יָת דֹּאחִי יָת מִיתָא וְהָא אֶתְחָא דֹּאחִי יָת בְּרָה קָבֵלָא קָדָם מַלְכָּא עַל בֵּיתָהּ וְעַל חֻקָּלָהּ וַאֲמַר גִּיחְזִי רַבּוֹנִי מַלְכָּא דָּא הָא אֶתְחָא וְדִין וְדָא בְּרָה דֹּאחִי אֵלִישָׁע:

8:5 As he was relating to the king how he had restored to life the one who was dead, behold, the woman whose son he had restored to life appealed to the king for her house and for her field. And Gehazi said, "My lord, O king, this is the woman and this is her son, whom Elisha restored to life."

8:6 וַיִּשְׁאַל הַמֶּלֶךְ לָאִשָּׁה וְתִסְפֹּר־לּוֹ וַיִּתֵּן־לָהּ הַמֶּלֶךְ סָרִיס אֶחָד לֵאמֹר הָשִׁיב אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ וְאֵת כָּל־תְּבוּאֹת הַשָּׂדֶה מִיּוֹם עֲזָבָה אֶת־הָאָרֶץ וְעַד־עַתָּה: פ
8:6 וּשְׁאִיל מַלְכָּא לֶאֱתָחָא וְאֲשֶׁתַּעִיָּאת לִיה וּמִנִּי וַיִּהֲב לָהּ מַלְכָּא גִּזְזָא חַד לְמִימַר אֲתִיב יָת כָּל דָּלָה וְיָת כָּל עֲלִלַת חֻקָּלָא מִיּוֹמָא דְשִׁבְקַת יָת אֶרְעָא וְעַד כְּעַן:

8:6 When the king asked the woman, she related *it* to him. So the king appointed for her a certain officer, saying, "Restore all that was hers and all the produce of the field from the day that she left the land even until now."

8:7 וַיָּבֹא אֵלִישָׁע דְּמִשְׁק וּבֶן־הַדָּד מֶלֶךְ־אַרָם חָלָה וַיִּגְדֹּלֻ לֹאמֹר בָּא אִישׁ הָאֱלֹהִים עַד־הֵנָּה:

8:7 וְאֶתָּא אֵלִישָׁע לְדַמְסֶק וּבֶרֶךְ־הַדָּד מַלְכָּא דֹּאֲרָם מִמֶּרַע מֶרַע וְאֶתְחַוָּה וְאֶתְחַוָּה לִיה לְמִימַר אֶתָּא אֶתְמַשָּׂא נַבִּיא דִּיּוּי עַד הַלְכָּא:

8:7 Then Elisha came to Damascus. Now Ben-hadad king of Aram was sick, and it was told him, saying, "The man of God has come here."

8:8 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־חֲזָאֵל קַח בִּידְךָ מִנְחָה וְלֵךְ לִקְרֹאת אִישׁ הָאֱלֹהִים וְדַרְשָׁתָּ אֶת־יְהוָה מֵאוֹתוֹ לֵאמֹר הָאֲחִיָּה מַחְלִי זֶה:

8:8 וַאֲמַר מַלְכָּא לְחֲזָאֵל סֵב בִּידְךָ תִּקְרַבְתָּא וְאִיזִיל לְקַדְמוֹת נַבִּיא אֵלִישָׁע דִּיּוּי וְתַתְּבַע יָת פִּתְגָמָא דִּיּוּי מִנִּיה לְמִימַר הָאֲחִיָּי מִמֶּרַעִי מִמֶּרַע דִּין:

8:8 The king said to Hazael, "Take a gift in your hand and go to meet the man of God, and inquire of the LORD by him, saying, 'Will I recover from this sickness?'"

8:9 וַיֵּלֶךְ חֲזָאֵל לִקְרֹאתוֹ וַיִּקַּח מִנְחָה בִּידּוֹ וְכָל־טוֹב דְּמִשְׁק מִשָּׂא אַרְבָּעִים גָּמַל וַיָּבֹא וַיַּעֲמֹד לִפְנָיו וַיֹּאמֶר בְּנֵךְ בֶּן־הַדָּד מֶלֶךְ־אַרָם שְׁלַחְנִי אֵלֶיךָ לֵאמֹר הָאֲחִיָּה מַחְלִי זֶה:

8:9 וְאִזֵּל חֲזָאֵל לְקַדְמוֹתֶיהָ וַנְּסִיב תִּקְרֻבְתָּא בִּידֶיהָ וְכָל טוֹב דַּמְסֶק טַעוֹן אַרְבַּעִין גָּמְלִין גָּמְלָא וְאֶתָּא וְקָם קְדָמוּהִי וַאֲמַר בְּרֵךְ בֶּרֶךְ־הַדָּד מַלְכָּא דֹּאֲרָם

שִׁלַּחְנִי לְוֶתֶךְ לְמִיָּמֶר הָאִיִּחִי אִם אִיִּחִי מִמֶּרְעִי דִּין דָּא:

8:9 So Hazael went to meet him and took a gift in his hand, even every kind of good thing of Damascus, forty camels' loads; and he came and stood before him and said, "Your son Ben-hadad king of Aram has sent me to you, saying, 'Will I recover from this sickness?'"

8:10 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֵלִישָׁע לֵךְ אָמַר- (לֹא) [לֹא] חַיָּה תְּחִיָּה וְהָרָאֲנִי יְהוָה כִּי-מוֹת יָמוּת:

8:10 וַאֲמַר לִיָּה אֵלִישָׁע אֵיזִיל אֵימַר לִיָּה מִיֶּחָא תִיֶּחִי וְאַחֲזִינִי וְאַחֲזִינִי יוֹי אֲרִי מָמַת יָמוּת תָּמוּת:

8:10 Then Elisha said to him, "Go, say to him, 'You will surely recover,' but the LORD has shown me that he will certainly die."

8:11 וַיַּעֲמֵד אֶת-פָּנָיו וַיִּשֶׂם עַד-בֶּשׂ וַיִּבֶךְ אִישׁ הָאֱלֹהִים:

8:11 וַאֲסַחֵר יָת אַפּוֹהִי וְאוֹרִיךְ עַד סָנִי וּבִכָּא נִבְיָא דִּיוֹי:

8:11 He fixed his gaze steadily on him until he was ashamed, and the man of God wept.

8:12 וַיֹּאמֶר חֲזָאֵל מִדּוּעַ אֲדֹנִי בָכָה וַיֹּאמֶר כִּי-יִדְלַעְתִּי אֶת אֲשֶׁר-תַּעֲשֶׂה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל רָעָה מִבְּצֻרֵיהֶם תִּשְׁלַח בָּאֵשׁ וּבְחַרְרֵיהֶם בְּחָרֹב תַּהַרֵּג וְעַלְלֵיהֶם תִּרְטֹשׁ וְהָרְתִּיהֶם תִּבְקַע:

8:12 וַאֲמַר חֲזָאֵל מָדִין רְבוּנִי בָכִי וַאֲמַר אֲרִי יִדְעָנָא יִדְעִית יָת דְּתַעֲבִיד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל בִּישָׂא כְרִיָּהוֹן תּוֹקִיד בְּנוֹרָא וְעוֹלִימִיהוֹן בְּחֶרֶבָא תִקְשִׁיל וְנִקְיָהוֹן יִנְקִיָּהוֹן וְעוֹלִימִיהוֹן תִּטְרִיף וּמַעֲדִיתָהוֹן תִּבְזַע:

8:12 Hazael said, "Why does my lord weep?" Then he answered, "Because I know the evil that you will do to the sons of Israel: their strongholds you will set on fire, and their young men you will kill with the sword, and their little ones you will dash in pieces, and their women with child you will rip up."

8:13 וַיֹּאמֶר חֲזָאֵל כִּי מָה עֲבָדְךָ תִּפְלֹב כִּי יַעֲשֶׂה הַדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה וַיֹּאמֶר אֵלִישָׁע הָרָאֲנִי יְהוָה אֶתָּךְ מֶלֶךְ עַל-אַרָּם:

8:13 וַאֲמַר חֲזָאֵל אֲרִי מָה עֲבָדְךָ כָּלְבָא אֲרִי יַעֲבִיד יַעֲבִיד יָת פִּתְגָמָא רַבָּא הָדִין וַאֲמַר אֵלִישָׁע אַחֲזִינִי יוֹי יָתְךָ מַלְכָּא עַל אַרָּם:

8:13 Then Hazael said, "But what is your servant, who is but a dog, that he should do this great thing?" And Elisha answered, "The LORD has shown me that you will be king over Aram."

8:14 וַיֵּלֶךְ מֵאֵת אֵלִישָׁע וַיָּבֵא אֶל-אֲדֹנָיו וַיֹּאמֶר לוֹ מָה-אָמַר לָךְ אֵלִישָׁע וַיֹּאמֶר אָמַר לִי חַיָּה תְּחִיָּה:

8:14 וַאֲזַל מְלוֹת אֵלִישָׁע וְאַתָּא לֹות רְבוּנִיָּה לְרִיבוּנִיָּה וַאֲמַר לִיָּה מָה אָמַר לָךְ אֵלִישָׁע וַאֲמַר אָמַר לִי מִיֶּחָא תִיֶּחִי:

8:14 So he departed from Elisha and returned to his master, who said to him, "What did Elisha say to you?" And he answered, "He told me that you would surely recover."

8:15 וַיְהִי מִמָּחָרָת וַיִּקַּח הַמֶּכְבֵּר וַיִּטְבֵּל בַּמַּיִם וַיַּפְרֹשׁ עַל-פָּנָיו וַיָּמָת וַיִּמָּלֶךְ חֲזָאֵל תַּחְתָּיו: פ

8:15 וְהָיָה בְּיוֹמָא דְּבִתְרוּהִי וְנָסִיב גּוֹנָכָא גּוֹנָכָא גּוֹנָכָא וְטָבַל בְּמֵיָא וּפִרַס עַל אַפּוֹהִי וּמִית וּמָלַךְ חֲזָאֵל תַּחְתּוֹהִי:

8:15 On the following day, he took the cover and dipped it in water and spread it on his face, so that he died. And Hazael became king in his place.

8:16 וּבִשְׁנַת חֲמִישׁ לְיוֹרָם בֶּן-אֲחָאָב מָלַךְ יִשְׂרָאֵל וַיְהוֹשִׁפָּט מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ יְהוֹרָם בֶּן-יְהוֹשִׁפָּט מָלַךְ יְהוּדָה:

8:16 וּבִשְׁנַת חֲמִישׁ לְיוֹרָם בֶּר אֲחָאָב מַלְכָּא דְּיִשְׂרָאֵל וַיְהוֹשִׁפָּט מֶלֶךְ שְׁבַטָא

דְּבִית יְהוּדָה מֶלֶךְ יְהוֹרָם בֶּר יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ שְׁבַט־יְהוּדָה:

8:16 Now in the fifth year of Joram the son of Ahab king of Israel, Jehoshaphat being then the king of Judah, Jehoram the son of Jehoshaphat king of Judah became king.

8:17 בֶּן-שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה הָיָה בְּמָלְכוֹ וּשְׁמֹנֶה (שָׁנָה) [שָׁנִים] מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם:

8:17 בֶּר תִּלְתִּין וְתַרְתִּין שָׁנִין הָיָה כֹד מֶלֶךְ וְתִמְנֵי שָׁנִין מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם:

8:17 He was thirty-two years old when he became king, and he reigned eight years in Jerusalem.

8:18 וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ בֵּית אַחָאָב כִּי בֵּת-אַחָאָב

הָיְתָה-לּוֹ לְאִשָּׁה וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה:

8:18 וְאֵזַל בְּאוֹרַח מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דַּעֲבָדוּ בֵּית אַחָאָב אֲרִי בֵּת אַחָאָב הָיָה

הוּא לִיָּה לְאִתּוֹ לְאִנָּתוֹ וְעָבַד דְּבִישׁ קִדְּם יוּי:

8:18 He walked in the way of the kings of Israel, just as the house of Ahab had done, for the daughter of Ahab became his wife; and he did evil in the sight of the LORD.

8:19 וְלֹא-אַבָּהּ יְהוָה לְהַשְׁתִּית אֶת-יְהוּדָה לְמַעַן דָּוִד עַבְדּוֹ כַּאֲשֶׁר אָמַר-לּוֹ

לָתֵת לוֹ נֵיר לְבָנָיו כָּל-הַיָּמִים:

8:19 הָיָה וְלֹא וְלֹא הָיָה רַעֲוָא מִן-קִדְּם קִדְּם יוּי דְּלֹא לְחַבְלָא יָת דְּבִית בֵּית

יְהוּדָה בְּדִיל דְּוִיד עַבְדִּיהָ כְּמָא דְּאָמַר לִיָּה לְמַתָּן לְקִנְיָא לִיָּה מַלְכוֹ לְבִנּוּהִי

וְלְבִנָּהִי כָל יוֹמָא:

8:19 However, the LORD was not willing to destroy Judah, for the sake of David His servant, since He had promised him to give a lamp to him through his sons always.

8:20 בְּיָמָיו פָּשַׁע אֲדוֹם מִתַּחַת יַד-יְהוּדָה וַיִּמְלְכוּ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ:

8:20 בְּיוֹמוֹהִי מָרְדּוּ אֲדוֹמָאִי מִתַּחַת יַד יְדֵי אָנֶשׁ יְהוּדָה וַאֲמַלִּיכוּ עֲלֵיהוֹן

מַלְכָּא:

8:20 In his days Edom revolted from under the hand of Judah, and made a king over themselves.

8:21 וַיַּעֲבֹר יוֹרָם צָעִירָהּ וְכָל-הָרֶכֶב עִמּוֹ וַיְהִי-הוּא קָם לַיְלָה וַיִּכָּה אֶת-אֲדוֹם

הַסָּבִיב אֵלָיו וְאֵת שָׂרֵי הָרֶכֶב וַיִּנָּס הָעָם לְאֶהְלָיו:

8:21 וַעֲבַר יוֹרָם לְצַעִיר וְכָל רִתְכָּא עִמָּיה דְּעִימָהּ וְהָיָה הוּא קָם בְּלִילְיָא

וּמִחָא יָת אָנֶשׁ אֲדוֹם אֲרַם דְּמִקְפִּין דְּמִפְקִין לִיָּה וְיָת רַבְּנֵי רִתְכָּא וְאַפָּךְ עָמָא

לְקִרוּהִי:

8:21 Then Joram crossed over to Zair, and all his chariots with him. And he arose by night and struck the Edomites who had surrounded him and the captains of the chariots; but *his* army fled to their tents.

8:22 וַיִּפָּשַׁע אֲדוֹם מִתַּחַת יַד-יְהוּדָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה אֲזַ תִּפְשַׁע לְבָנָהּ בַּעַת הַהִיא:

8:22 וּמָרְדּוּ אֲדוֹמָאִי מִתַּחַת יַד אָנֶשׁ יְהוּדָה עַד יוֹמָא הָרִין בְּכִין מָרְדּוּ יָתְבִי

לְבָנָהּ בַּעֲדָנָא בְּיוֹמָא הַהוּא הָיָה:

8:22 So Edom revolted against Judah to this day. Then Libnah revolted at the same time.

8:23 וַיִּתֵּר דְּבָרֵי יוֹרָם וְכָל-אֲשֶׁר עָשָׂה הִלּוּא-הֶם כְּתוּבִים עַל-סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים

לְמַלְכֵי יְהוּדָה:

8:23 וּשְׂאָר פִּתְגָמֵי יוֹרָם וְכָל דַּעֲבָד הָא הִלָּא אֲנוּן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי

יוֹמָא לְמַלְכָּא דְּבִית יְהוּדָה:

8:23 The rest of the acts of Joram and all that he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah?

8:24 וַיִּשְׁכַּב יוֹרָם עִם-אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם-אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ אַחֲזִיהוּ בְּנוֹ

תַּחְתָּיו: פ

8:24 וַשְׁכִּיב יֹרָם עִם אֲבֹתָיו וַאֲתָקֶבֶר עִם אֲבֹתָיו בְּקִרְתָּא דָּדָוִד וַאֲחַזְיָה בְּרִיהַ תְּחֻתָּיו:
8:24 So Joram slept with his fathers and was buried with his fathers in the city of David; and Ahaziah his son became king in his place.

8:25 בְּשָׁנָה שְׁתֵּים-עָשָׂר שָׁנָה לְיֹרָם בֶּן-אֲחָאב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ אֲחַזְיָהוּ בֶן-יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה:
8:25 In the twelfth year of Joram the son of Ahab king of Israel, Ahaziah the son of Jehoram king of Judah began to reign.

8:26 בֶּן-עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה אֲחַזְיָהוּ בָמָלְכוֹ וּשְׁנָה אַחַת מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמּוֹ עַתְלִיָּה בִת-עֲמֹרִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל:
8:26 בֶּן עֲסָרִין וְתַרְתִּין שָׁנִין אֲחַזְיָה כֹד מֶלֶךְ וּשְׁתָּא חָדָא מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמִּיהָ עַתְלִיָּה בִת עֲמֹרִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל:
8:26 Ahaziah was twenty-two years old when he became king, and he reigned one year in Jerusalem. And his mother's name was Athaliah the granddaughter of Omri king of Israel.

8:27 וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ בֵּית אֲחָאב וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּבֵית אֲחָאב כִּי חָתָן בֵּית-אֲחָאב הוּא:
8:27 וְהָלִיךְ וַאֲזַל בְּאוֹרַח בֵּית אֲחָאב וַעֲבַד דְּבִישׁ קָדָם יְיָ כְּבֵית אֲחָאב אֲרִי חָתָנָא דְּבֵית אֲחָאב הוּא:
8:27 He walked in the way of the house of Ahab and did evil in the sight of the LORD, like the house of Ahab had done, because he was a son-in-law of the house of Ahab.

8:28 וַיֵּלֶךְ אֶת-יֹרָם בֶּן-אֲחָאב לְמַלְחָמָה עִם-חֲזֵהָאֵל מֶלֶךְ-אַרָם בְּרָמֹת גִּלְעָד וַיַּכּוּ אַרְמִים אֶת-יֹרָם:
8:28 וַאֲזַל עִם יֹרָם בֶּן אֲחָאב לְאַנְחָא קְרָבָא לְקִרְבָּא עִם חֲזָאֵל מֶלֶךְ דְּאַרָם בְּרָמֹת גִּלְעָד וּמַחוּ אֲנָשׁ אַרָם יֵת יֹרָם:
8:28 Then he went with Joram the son of Ahab to war against Hazael king of Aram at Ramoth-gilead, and the Arameans wounded Joram.

8:29 וַיָּשָׁב יֹרָם הַמֶּלֶךְ לְהִתְרַפֵּא בִּיזְרְעֵאל מִן-הַמַּכִּים אֲשֶׁר יָכְּהוּ אַרְמִים בְּרָמָה בְּהִלָּחְמוֹ אֶת-חֲזֵהָאֵל מֶלֶךְ אַרָם וְאֲחַזְיָהוּ בֶן-יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרָד לִרְאוֹת אֶת-יֹרָם בֶּן-אֲחָאב בִּיזְרְעֵאל כִּי-חָלָה הוּא: פ
8:29 וְתָב יֹרָם מֶלֶךְ לְאַתְסָאָה בִּיזְרְעֵאל מִן מַחְתָּא דְּמַחֻוּי אֲנָשׁ אַרָם בְּרָמָתָא כֹד אָנִיחַ קְרָבָא עִם חֲזָאֵל מֶלֶךְ דְּאַרָם וְאֲחַזְיָה בֶן יְהוֹרָם יֹרָם מֶלֶךְ שְׁבֻטָּא דְּבֵית יְהוּדָה נָחַת לְמַסְעֵר לְמַסְעֵר יֵת יֹרָם בֶּן אֲחָאב בִּיזְרְעֵאל אֲרִי מְמַרַע מֵרַע הוּא:
8:29 So King Joram returned to be healed in Jezreel of the wounds which the Arameans had inflicted on him at Ramah when he fought against Hazael king of Aram. Then Ahaziah the son of Jehoram king of Judah went down to see Joram the son of Ahab in Jezreel because he was sick.

9:1 וְאֵלִישָׁע הַנָּבִיא קָרָא לְאַחַד מִבְּנֵי הַנָּבִיאִים וַיֹּאמֶר לוֹ חָגֵר מְתֻנֶּיךָ וְקַח פֶּלֶף הַשָּׁמֶן הַזֶּה בִּידְךָ וְלֵךְ רָמֹת גִּלְעָד:
9:1 וְאֵלִישָׁע נְבִיאָא קָרָא לְחָד מִתַּלְמִידֵי נְבִיאָא וַאֲמַר לִיה זָרִיז חֲרָצֶךְ וְסָב וְנָסִיב מִנָּא דְּמִשְׁחָא הָדִין בִּידְךָ וְאִיזִיל וְזִיל וְתִיזִיל לְרָמֹת גִּלְעָד:
9:1 Now Elisha the prophet called one of the sons of the prophets and said to him, "Gird up your loins, and take this flask of oil in your hand and go to Ramoth-gilead.

9:2 וּבָאתָ שָׁמָּה וּרְאֵה-שָׁם יְהוּא בֶן-יְהוֹשָׁפָט בֶּן-נִמְשִׁי וּבָאתָ וְהִקְמַתוֹ מִתּוֹךְ אָחָיו וְהִבִּיאתָ אוֹתוֹ חֹדֶר בְּחֹדֶר:

9:2 וּתְהִי לְתָמָן וְחֹזִי תָמָן תָּמָן יֵת יְהוּא בֶר יְהוֹשָׁפָט בֶּר נִמְשִׁי וּתְהִי וְתַעֲלֵל וְתִקְמְנֶיהָ מִגּוֹ אַחֲוָהִי וְתַעֲלֵל יְתִיהָ תָנוּן בְּגוֹ תָנוּן:

9:2 "When you arrive there, search out Jehu the son of Jehoshaphat the son of Nimshi, and go in and bid him arise from among his brothers, and bring him to an inner room.

9:3 וְלָקַחְתָּ פֶּךְ-הַשֶּׁמֶן וַיִּצְקֶתָ עַל-רֹאשׁוֹ וְאָמַרְתָּ כֹּה-אָמַר יְהוָה מְשַׁחְתִּיךָ לְמֶלֶךְ אֶל-יִשְׂרָאֵל וּפְתַחְתָּ הַדֶּלֶת וְנִסְתָּה וְלֹא תַחֲכָה:

9:3 וְתִסַּב מִנָּא דְמִשְׁחָא וְתִרִיק עַל רִישִׁיהָ וְתִימָר כְּדָנָן אָמַר יוֹי מְשַׁחְתְּךָ לְמַהוֹי מֶלֶכָא עַל יִשְׂרָאֵל וְתַפְתַּח דְּשָׂא וְתַעֲרוֹק וְלֹא תִסְכִּי תַצְפִּי תַעֲכָב:

9:3 "Then take the flask of oil and pour it on his head and say, 'Thus says the LORD, "I have anointed you king over Israel."' Then open the door and flee and do not wait."

9:4 וַיֵּלֶךְ הַנַּעַר הַנָּעַר הַנָּבִיא רָמַת גִּלְעָד:

9:4 וְאִזְל עוֹלִימָא תַלְמִידָא דְנָבִיא דְנָבִיא דִּיּוֹי לְרָמוֹת רָמַת גִּלְעָד:

9:4 So the young man, the servant of the prophet, went to Ramoth-gilead.

9:5 וַיָּבֹא וְהִנֵּה שָׂרֵי הַחֵיל וְיֹשְׁבִים וַיֹּאמֶר דָּבָר לִי אֵלֶיךָ הָשָׁר וַיֹּאמֶר יְהוּא אֶל-מִי מִכְּלָנוּ וַיֹּאמֶר אֵלֶיךָ הָשָׁר:

9:5 וְאַתָּא וְהָא רַבֵּנִי רַבְרַבִּי חֵילָא יְתַבִּין וְאָמַר פְּתָנָם אִית לִי לְמֶלֶכָא עִמָּךְ רַבָּא וְאָמַר יְהוּא עִם מִן לָמָן מִן מִכְּלָנָא וְאָמַר עִמָּךְ רַבָּא:

9:5 When he came, behold, the captains of the army were sitting, and he said, "I have a word for you, O captain." And Jehu said, "For which *one* of us?" And he said, "For you, O captain."

9:6 וַיָּקָם וַיָּבֹא הַבַּיִתָּה וַיִּצֶק הַשֶּׁמֶן אֶל-רֹאשׁוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה-אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מְשַׁחְתִּיךָ לְמֶלֶךְ אֶל-עַם יְהוָה אֶל-יִשְׂרָאֵל:

9:6 וְקָם וְעַל וְאַתָּא לְבֵיתָא וְאַרִיק מִשְׁחָא עַל רִישִׁיהָ וְאָמַר לִיהָ כְּדָנָן אָמַר יוֹי אֱלֹהֵא דְיִשְׂרָאֵל מְשַׁחְתְּךָ לְמַהוֹי מֶלֶכָא עַל עַמָּא דִּיּוֹי עַל יִשְׂרָאֵל:

9:6 He arose and went into the house, and he poured the oil on his head and said to him, "Thus says the LORD, the God of Israel, 'I have anointed you king over the people of the LORD, *even* over Israel."

9:7 וְהִכִּיתָה אֶת-בֵּית אַחָאָב אֲדֹנֶיךָ וְנִקְמַתִּי דְמִי עַבְדֵּי הַנְּבִיאִים וְדְמִי כָל-עַבְדֵּי יְהוָה מִיַּד אִיזָבֵל:

9:7 וְתַמְחִי יֵת בֵּית אַחָאָב רַבּוֹנֶךָ וְאַתְפָּרַע וְאַתְפָּרַע פּוֹרְעָנוֹת דָּם עַבְדֵּי נָבִיא וְדְמִי כָל עַבְדֵּיּא דִּיּוֹי מִיָּדָא דְאִיזָבֵל:

9:7 'You shall strike the house of Ahab your master, that I may avenge the blood of My servants the prophets, and the blood of all the servants of the LORD, at the hand of Jezebel.

9:8 וְאַבְדְּ כָל-בֵּית אַחָאָב וְהִכְרַתִּי לְאַחָאָב מִשְׁתֵּין בְּקִיר וְעַצּוֹר וְעֶזֶב בְּיִשְׂרָאֵל:

9:8 וְאַבִּיד וְיִיבֵד וְיִיאבִיד כָּל בֵּית אַחָאָב וְאַשִׁיצִי לְאַחָאָב יָדַע מַדַּע וְאַחִיד וְשָׁבִיק בְּיִשְׂרָאֵל:

9:8 'For the whole house of Ahab shall perish, and I will cut off from Ahab every male person both bond and free in Israel.

9:9 וְנָתַתִּי אֶת-בֵּית אַחָאָב כְּבֵית יִרְבֵּעַם בֶּן-נֶבֶט וְכְבֵית בַּעְשָׂא בֶן-אַחִיהָ:

9:9 וְאַחִין יֵת בֵּית אַחָאָב כְּבֵית יִרְבֵּעַם בֶּר נֶבֶט וְכְבֵית בַּעְשָׂא בֶר אַחִיהָ:

9:9 'I will make the house of Ahab like the house of Jeroboam the son of Nebat, and like the house of Baasha the son of Ahijah.

9:10 וְאֶת־אִיזָבֵל יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים בְּחֶלֶק יִזְרְעָאֵל וְאֵין קָבֵר וַיִּפְתַּח הַדֶּלֶת וַיָּנָס:
9:10 וְיָת אִיזָבֵל יִיכָלוּן כְּלָבִיא בְּאַחְסָנָת בְּמִישָׁר יִזְרְעָאֵל וְלִית דְּקָבֵר וּפְתַח
דְּשֵׁא וַעֲרָק:

9:10 "The dogs shall eat Jezebel in the territory of Jezreel, and none shall bury *her*." Then he opened the door and fled.

9:11 וַיְהִי וַיֵּצֵא אֶל־עַבְדֵי אֲדֹנָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הַשְׁלוֹם מִדּוּעַ בָּא־הַמִּשְׁנָע הַזֶּה
אֵלַיךְ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַתֶּם יֹדְעִים אֶת־הָאִישׁ וְאֶת־שִׁיחוֹ:
9:11 וַיְהִי וַנִּפֶּק לֹת עַבְדֵי רְבוּנִיָּה וַאֲמָרוּ וַאֲמַר לִיה הַשְׁלָם מִדִּין אַתָּא שְׂטִיָּא
הָדִין לֹתְךָ וַאֲמַר לַהוֹן אַתּוֹן יֹדְעִתּוֹן יָת גְּבֵרָא וְיָת שׁוֹעִיתִיָּה:

9:11 Now Jehu came out to the servants of his master, and one said to him, "Is all well? Why did this mad fellow come to you?" And he said to them, "You know *very well* the man and his talk."

9:12 וַיֹּאמְרוּ שְׁקֵר הַגִּדְנָא לָנוּ וַיֹּאמֶר כָּזָאת וְכָזָאת אָמַר אֵלַי לֵאמֹר כֹּה אָמַר
יְהוָה מִשְׁחַתִּיךָ לְמֶלֶךְ אֶל־יִשְׂרָאֵל:
9:12 וַאֲמָרוּ שְׁקָרָא אַתְּ אָמַר חַוִּי כַעַן לָנָא וַאֲמַר כְּדִין וְכְדִין אָמַר לִי מַלִּיל
עִימִי לְמִימַר כְּדָנָן אָמַר לִי לְמִימַר כְּדָנָן אָמַר יוֹי מִשְׁחַתְךָ לְמַהוֹי
מֶלֶכָא עַל יִשְׂרָאֵל:

9:12 They said, "It is a lie, tell us now." And he said, "Thus and thus he said to me, 'Thus says the LORD, "I have anointed you king over Israel."'"

9:13 וַיִּמְהָרוּ וַיִּקְחוּ אִישׁ בְּגָדוֹ וַיִּשְׁימוּ תַּחְתּוֹ אֶל־גִּרְם הַמַּעֲלֹת וַיִּתְקְעוּ בְּשׁוֹפָר
וַיֹּאמְרוּ מֶלֶךְ יְהוּא:

9:13 וַאֲחִיָּאוֹ וְנָסִיבּוּ גְבֵר לְבָשִׁיָּה לְבוּשׁוֹהִי וְשׁוֹיָאוֹ תַּחְתּוֹהִי עַל דֶּרֶג לְדֶרֶג
שְׁעִיָּא שְׁעֵרָא וַתִּקְעוּ בְּשׁוֹפָרָא וַאֲמָרוּ מֶלֶךְ יְהוּא:

9:13 Then they hurried and each man took his garment and placed it under him on the bare steps, and blew the trumpet, saying, "Jehu is king!"

9:14 וַיִּתְקַשֵּׁר יְהוּא בֶן־יְהוֹשָׁפָט בֶּן־נִמְשִׁי אֶל־יֹרָם וַיֹּרֶם הָיָה שֹׁמֵר בְּרַמֹּת גִּלְעָד
הוּא וְכָל־יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי חֲזָאֵל מֶלֶךְ־אַרָּם:

9:14 וּמִרִיד יְהוּא בֶר יְהוֹשָׁפָט בֶּר נִמְשִׁי עַל יָרֵם וַיֹּרֶם הָיָה נָטִיר בְּרַמֹּת גִּלְעָד
הוּא וְכָל יִשְׂרָאֵל מִן־קָדָם מִקְדָּם לְקָדָם חֲזָאֵל מֶלֶכָא דְאַרָּם:

9:14 So Jehu the son of Jehoshaphat the son of Nimshi conspired against Joram. Now Joram with all Israel was defending Ramoth-gilead against Hazael king of Aram,

9:15 וַיָּשֶׁב יְהוֹרָם הַמֶּלֶךְ לְהִתְרַפֵּא בִּיזְרְעָאֵל מִן־הַמַּכִּים אֲשֶׁר יָכְהוּ אֲרָמִים
בְּהִלָּחְמוֹ אֶת־חֲזָאֵל מֶלֶךְ אַרָּם וַיֹּאמֶר יְהוּא אִם־יֵשׁ נַפְשְׁכֶם אֶל־יֵצֵא פְּלִיט
מִן־הָעִיר לָלֶכֶת (לְגִיד) [לְהַגִּיד] בִּיזְרְעָאֵל:

9:15 וְתָב יְהוֹרָם יוֹרָם מֶלֶכָא לְאַתְסָאָה בִּיזְרְעָאֵל מִן מַחְתָּא מַחְתֵּי דְמַחְוֵה
אַנְשׁ אַרָּם כֹּד אֲנִיחַ קָרְבָּא עִם חֲזָאֵל מֶלֶכָא דְאַרָּם וַאֲמַר יְהוּא אִם רַעִיָּא
רַעֲוָא נַפְשְׁכוֹן לְנַפְשְׁכוֹן לֹא יִפּוֹק מִשִּׁיזְבָּא מִן קִרְתָּא לְמִיזַל לְחַוָּאָה בִּיזְרְעָאֵל:

9:15 but King Joram had returned to Jezreel to be healed of the wounds which the Arameans had inflicted on him when he fought with Hazael king of Aram. So Jehu said, "If this is your mind, *then* let no one escape *or* leave the city to go tell *it* in Jezreel."

9:16 וַיִּרְכַּב יְהוּא וַיֵּלֶךְ יִזְרְעָאֵלָה כִּי יוֹרָם שָׁכַב שָׁמָּה וַאֲחִזְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד
לְרֹאוֹת אֶת־יֹרָם:

9:16 וּרְכִיב יְהוּא וַאֲזַל וַאֲתָא לְיִזְרְעָאֵל אֲרִי יוֹרָם שָׁכִיב תַּמָּן וַאֲחִזְיָה מֶלֶךְ
שְׁבֻטָּא דְּבֵית יְהוּדָה נָחַת לְמַסְעֵר לְמַחְזִי לְמַסְעֵד יָת יוֹרָם:

9:16 Then Jehu rode in a chariot and went to Jezreel, for Joram was lying there. Ahaziah king of Judah had come down to see Joram.

9:17 וְהַצִּפֹּה עֹמֵד עַל־הַמִּגְדָּל בִּיזְרְעֵאל וַיֵּרָא אֶת־שָׁפְעֶת יְהוָה בָּבֹאוֹ וַיֹּאמֶר שָׁפְעֶת אֲנִי רֹאֶה וַיֹּאמֶר יְהוֹרָם קַח רֶכֶב וְשַׁלַּח לִקְרֹאתָם וַיֹּאמֶר הַשָּׁלוֹם:

9:17 וְסָכוּאָה קָאִים עַל מִגְדָּלָא בִּיזְרְעֵאל וַחֲזָא יֵת מִשְׁרִיתָא דִּיהוָה מִשְׁרִיתָא יְהוָה מִשְׁרִיתָא יְהוָה בְּמִיתוּהִי וַאֲמַר מִשְׁרִי מִשְׁרִיתָא מִשְׁרִיתָא מִשְׁרִיתָא אֲנָא חֲזִי וַאֲמַר יְהוֹרָם יוֹרָם דְּבַר רֶכֶבָא וְשַׁלַּח לִקְרֹמוֹתָהוֹן וַיִּימָר וַאֲמַר הַשָּׁלוֹם:

9:17 Now the watchman was standing on the tower in Jezreel and he saw the company of Jehu as he came, and said, "I see a company." And Joram said, "Take a horseman and send him to meet them and let him say, 'Is it peace?'"

9:18 וַיֵּלֶךְ רֶכֶב הַסּוּס לִקְרֹאתוֹ וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ הַשָּׁלוֹם וַיֹּאמֶר יְהוָה מִה־לֶּךְ וּלְשָׁלוֹם סָב אֶל־אַחֲרַי וַיִּגֹּד הַצִּפֹּה לֵאמֹר בְּא־הַמֶּלֶךְ עַד־הֵם וְלֹא־שָׁב:

9:18 וַאֲזַל רֶכֶב סוּסָא לִקְדָּמוֹתֶיהָ וַאֲמַר כְּדָנָן כְּדִין אָמַר מַלְכָא הַשָּׁלוֹם וַאֲמַר יְהוָה מָא לָךְ וּלְשָׁלוֹם אִסְתַּחֲר לְאַחֲרֵי וַחֲזִי סָכוּאָה סָכוּאָה לְמַלְכָא לְמִימָר אַתָּא אֲזַנְדָא עַד עַל לִוְתָּהוֹן וְלֹא תָב:

9:18 So a horseman went to meet him and said, "Thus says the king, 'Is it peace?'" And Jehu said, "What have you to do with peace? Turn behind me." And the watchman reported, "The messenger came to them, but he did not return."

9:19 וַיִּשְׁלַח רֶכֶב סוּס שֵׁנִי וַיָּבֹא אֵלֵהֶם וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ שָׁלוֹם וַיֹּאמֶר יְהוָה מִה־לֶּךְ וּלְשָׁלוֹם סָב אֶל־אַחֲרַי:

9:19 וְשַׁלַּח רֶכֶב סוּסָא תְּנִינָא וַאֲתָא לִוְתָּהוֹן וַאֲמַר כְּדָנָן אָמַר מַלְכָא שָׁלוֹם הַשָּׁלוֹם וַאֲמַר יְהוָה מָא לָךְ וּלְשָׁלוֹם אִסְתַּחֲר לְאַחֲרֵי:

9:19 Then he sent out a second horseman, who came to them and said, "Thus says the king, 'Is it peace?'" And Jehu answered, "What have you to do with peace? Turn behind me."

9:20 וַיִּגֹּד הַצִּפֹּה לֵאמֹר בְּא־עַד־אֵלֵיהֶם וְלֹא־שָׁב וְהַמְנִהֵג כְּמִנְהֵג יְהוָה בֶּן־נִמְשִׁי כִּי בִשְׁגָעוֹן יִנְהֵג:

9:20 וַחֲזִי וַחֲזִי סָכוּאָה לְמִימָר אַתָּא עַד לִוְתָּהוֹן אִינוֹן וְלֹא תָב וְדַבְרָא כְּדַבְרָא מִדַּבְרָא דִּיהוָה בֶּר נִמְשִׁי אֲרִי בְנִיח מְדַבֵּר:

9:20 The watchman reported, "He came even to them, and he did not return; and the driving is like the driving of Jehu the son of Nimshi, for he drives furiously."

9:21 וַיֹּאמֶר יְהוֹרָם אֶסֶר וַיֹּאסֶר רֶכֶבוֹ וַיֵּצֵא יְהוֹרָם מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַאֲחִזְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה אִישׁ בְּרֶכֶבוֹ וַיֵּצְאוּ לִקְרֹאת יְהוָה וַיִּמְצְאוּהוּ בְּחִלְקַת נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאֵלִי:

9:21 וַאֲמַר יְהוֹרָם אֲזַרְזוּ טָכִים וְטָקִים יֵת רִתְכִיָּה וּנְפֹק יְהוֹרָם מַלְכָא דִּישְׂרָאֵל וַאֲחִזְיָה מֶלֶךְ שְׁבִטָא דְּבֵית יְהוּדָה גְּבַר אִינֵשׁ בְּרִתְכִיָּה בְּרִיכְבִּיָּה וּנְפֹקוּ לִקְדָּמוֹת יְהוָה וַאֲשַׁכְּחוּהִי בְּאַחְסָנָת בְּאַחְסָנָת חֶקֶל נָבוֹת יִזְרְעֵלָאָה:

9:21 Then Joram said, "Get ready." And they made his chariot ready. Joram king of Israel and Ahaziah king of Judah went out, each in his chariot, and they went out to meet Jehu and found him in the property of Naboth the Jezreelite.

9:22 וַיְהִי כִּרְאוֹת יְהוֹרָם אֶת־יְהוָה וַיֹּאמֶר הַשָּׁלוֹם יְהוָה וַיֹּאמֶר מִה־הַשָּׁלוֹם עַד־זְנוּנֵי אֵיזָבֵל אִמְךָ וּכְשָׁפֵיָהּ הַרְבִּים:

9:22 וְהָוָה כִּד חֲזָא יְהוֹרָם יֵת יְהוָה וַאֲמַר הַשָּׁלוֹם יְהוָה וַאֲמַר מָא שָׁלוֹם הַשָּׁלוֹם עַד טַעוֹת אֵיזָבֵל אִמְךָ וְחַרְשָׁהָא סְגִיָּאִין:

9:22 When Joram saw Jehu, he said, "Is it peace, Jehu?" And he answered, "What peace, so long as the harlotries of your mother Jezebel and her witchcrafts are so many?"

9:23 וַיַּהֲפֹךְ יְהוֹרָם יָדָיו וַיָּנֹס וַיֹּאמֶר אֶל־אֲחִזְיָהוּ מִרְמָה אַחֲזִיָּה:

9:23 וַאֲתַחֲרֹר וַאֲסַתַּחֲרֹר יְהוֹרָם יוֹרָם לְאַחֲזִיָּהוּ וַאֲפָךְ וַאֲמַר לְאַחֲזִיָּה נִכְלָא

9:23 So Joram reined about and fled and said to Ahaziah, "There is treachery, O Ahaziah!"

9:24 וַיְהִי־וּאֵלֶּם יָדָו בַּקֶּשֶׁת וַיִּךְ אֶת־יְהוֹרָם בֵּין זְרָעָיו וַיֵּצֵא הַחֲצִי מִלְּבוֹ וַיִּכְרַע בְּרַכְּבוֹ:

9:24 וַיְהִי־וּאֵלֶּם יָדָה בַּקֶּשֶׁת וּמָחָא יָת יְהוֹרָם יוֹרָם בֵּין דְּרַעוּהִי דִרְעִיה וּנְפַק גָּרָא מִלְּבִיה וּכְרַע בִּרְתֻכִּיה:

9:24 And Jehu drew his bow with his full strength and shot Joram between his arms; and the arrow went through his heart and he sank in his chariot.

9:25 וַיֹּאמֶר אֶל־בִּדְקָר (שְׁלֹשָׁה) [שְׁלֹשׁוֹן] שָׂא הַשְּׁלֹכְהוּ בַּחֲלָקֶת שְׂדֵה נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי כִּי־זָכַר אֲנִי וְאַתָּה אֶת רַכְבִּים צִמְדִּים אַחֲרִי אַחָאָב אָבִיו וַיְהִיָּה נִשָּׂא עָלָיו אֶת־הַמָּשָׂא הַזֶּה:

9:25 וַאֲמַר לְבִדְקָר גְּבֻרִיה טוֹל סָב רַמְיָהִי וּרְמִיָּהִי בְּאַחְסָנֶת חָקֶל נָבוֹת יִזְרְעֵילָאָה אֲרִי דְכִיר אָנָא וְאַתָּה כִּד הַיּוֹנָא רַכִּיבִין זֹוג חָד אֲזִלִּין אֲזִלִּין כִּד זֹוג חָד וְאַזִּלִּין בְּתַר אַחָאָב אָבוּהִי וּמִן־קָדָם יוּי אֶתְנַטִּיל עֲלוּהִי עֲלוּהִי יָת מַטְל נְבוֹאָתָא הָרִין הָדָא:

9:25 Then Jehu said to Bidkar his officer, "Take him up and cast him into the property of the field of Naboth the Jezreelite, for I remember when you and I were riding together after Ahab his father, that the LORD laid this oracle against him:

9:26 אִם־לֹא אֶת־דָּמִי נָבוֹת וְאֶת־דָּמֵי בָנָיו רָאִיתִי אִמְשׁ נְאֻם־יְהוָה וְשָׁלַמְתִּי לָךְ בַּחֲלָקָה הַזֹּאת נְאֻם־יְהוָה וְעַתָּה שָׂא הַשְּׁלֹכְהוּ בַּחֲלָקָה פֶּדֶר יְהוָה:

9:26 אִם לֹא יָת דָּמֵי נָבוֹת וְיָת דָּמֵי בְנוֹהֵי גִלְן גְּלִי קְדָמִי קִדְמוּהִי בְקָרִיב אָמַר יוּי וְאַשְׁלִים לָךְ לִיה בְּאַחְסָנָא הָדָא אָמַר יוּי וּכְעַן טוֹל סָב רַמְיָהִי בְּאַחְסָנָא כְּפַתְנָמָא דִּיוּי:

9:26 'Surely I have seen yesterday the blood of Naboth and the blood of his sons,' says the LORD, 'and I will repay you in this property,' says the LORD. Now then, take and cast him into the property, according to the word of the LORD."

9:27 וְאַחֲזִיָּה מֶלֶךְ־יְהוּדָה רָאָה וַיָּנֶס דֶּרֶךְ בֵּית הַגֶּן וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו יְהוּא וַיֹּאמֶר גַּם־אֲתוֹ הִכְהוּ אֶל־הַמֶּרְכָּבָה בְּמַעֲלֵה־גוֹר אֲשֶׁר אֶת־יִבְלָעָם וַיָּנֶס מִגִּדּוֹ וַיָּמָת שָׁם:

9:27 וְאַחֲזִיָּה מֶלֶךְ שִׁבְטָא דְּבֵית יְהוּדָה חָזָא וְאַפֶּךְ בְּאוֹרְחָא בֵּית גִּנָּא גִּנְיָא גִּנְיָא וּרְדֹף בְּתִירוּהִי בְרִתִּיכָא יְהוּא וְאַמַּר אָף יִתִּיה מְחוּהִי בְרִתִּיכָא בְּמִסְקָנָא דְּגִיר דַּעַם יִבְלָעָם וְאַפֶּךְ לְמִגְדּוֹ וּמִית תַּמָּן:

9:27 When Ahaziah the king of Judah saw this, he fled by the way of the garden house. And Jehu pursued him and said, "Shoot him too, in the chariot." So they shot him at the ascent of Gur, which is at Ibleam. But he fled to Megiddo and died there.

9:28 וַיִּרְכְּבוּ אֹתוֹ עֲבָדָיו יְרוּשָׁלַּיִם וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בַּקְּבָרָתוֹ עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד:

פ

9:28 וְאַחֲזִיָּה וְאֶרְכִּיבּוֹ יִתִּיה עֲבָדוּהִי בִירוּשָׁלַם לִירוּשָׁלַם וּקְבָרוּ יִתִּיה בַּקְּבֻרָתִיה עִם אֲבֹתָהוּ בַּקְּרָתָא דְּדָוִיד:

9:28 Then his servants carried him in a chariot to Jerusalem and buried him in his grave with his fathers in the city of David.

9:29 וּבִשְׁנַת אַחַת עָשָׂרָה שָׁנָה לְיוֹרָם בֶּן־אַחָאָב מֶלֶךְ אַחֲזִיָּה עַל־יְהוּדָה:

9:29 וּבִשְׁנַת חֲדָא־עֶסְרִי שָׁנִין לְיוֹרָם בֶּר אַחָאָב אַחָאָב מַלְכָא דִּישְׂרָאֵל מֶלֶךְ אַחֲזִיָּה עַל דְּבֵית יְהוּדָה:

9:29 Now in the eleventh year of Joram, the son of Ahab, Ahaziah became king over Judah.

9:30 וַיָּבֹא יְהוּא יִזְרְעֶאלָה וַאֲיִזָּבֵל שָׁמָעָה וַתִּשֶׁם בַּפֶּה עֵינֶיהָ וַתִּיטֵב אֶת־רֹאשָׁהּ וַתִּשְׁקֶף בְּעַד הַחֲלוֹן:

9:30 וַאֲתָא יְהוּא לִיזְרַעַל וַאֲיִזָּבֵל שָׁמַעַת וַכַּחֲלַת בְּצַדִּידָא עֵינָהּ וַתְּקִינַת יָת רִישָׁהּ וַאֲסַתְכִּיַּאת מִן חֲרָכָא:

9:30 When Jehu came to Jezreel, Jezebel heard of it, and she painted her eyes and adorned her head and looked out the window.

9:31 וַיְהִי־אָּ בָּא בַשָּׁעַר וַתֹּאמֶר הַשָּׁלוֹם זִמְרִי הֲרַג אֲדֹנָיו:

9:31 וַיְהִי־אָּ עַל בְּתַרְעָא וַאֲמַרְת הַשָּׁלָם זִמְרִי קָטִיל רַבּוֹנִיָּה:

9:31 As Jehu entered the gate, she said, "Is it well, Zimri, your master's murderer?"

9:32 וַיִּשָּׂא פָנָיו אֶל־הַחֲלוֹן וַיֹּאמֶר מִי אִתִּי מִי וַיִּשְׁקִיפוּ אֵלָיו שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה סָרִיסִים:

9:32 וּזְקַף אַפּוּהִי לַחֲרָכָא וַאֲמַר מִן הָכָא מִן וַאֲסַתְכִּיַּאו לְוַתִּיה תַּרְיִן תְּלָתָה גִּזְאִין גִּזְאִין:

9:32 Then he lifted up his face to the window and said, "Who is on my side? Who?" And two or three officials looked down at him.

9:33 וַיֹּאמֶר (שְׁמַטְהוּ) [שְׁמַטְהוּ] וַיִּשְׁמַטְהוּ וַיִּזּוּ מִדְּמָה אֶל־הַקִּיר וְאֶל־הַסּוּסִים וַיִּרְמְסֶנָּה:

9:33 וַאֲמַר מִגְרוּהָ וּמִגְרוּהָ וְנָדָא מִדְּמָה מִדְּמָא עַל כַּחֲלָא כַּחֲלָא וְעַל סִסּוּתָא וְדִשּׁוּהָ:

9:33 He said, "Throw her down." So they threw her down, and some of her blood was sprinkled on the wall and on the horses, and he trampled her under foot.

9:34 וַיָּבֹא וַיֹּאכַל וַיִּשְׂתַּּ וַיֹּאמֶר פִּקְדוֹנָא אֶת־הָאֲרוּרָה הַזֹּאת וּקְבְרוּהָ כִּי בֵּת־מֶלֶךְ הִיא:

9:34 וְעַל וַאֲתָא וַאֲכַל וַשְׁתִּי וַאֲמַר סַעְרוּ סַעְרוּ סַעְרוּ כַּעַן יָת אֲרוּרְתָא הָדָא וּקְבְרוּהָ אֲרִי בֵּת מַלְכָּא הִיא:

9:34 When he came in, he ate and drank; and he said, "See now to this cursed woman and bury her, for she is a king's daughter."

9:35 וַיֵּלְכוּ לַקְבֵּרָהּ וְלֹא־מָצְאוּ כִּי אִם־הַגִּלְגָּלִית וְהַרְגָּלִים וְכַפּוֹת הַיָּדַיִם:

9:35 וַאֲזָלוּ לְמַקְבְּרָהּ וְלֹא אִשְׁכַּחוּ בָּהּ אֱלֹהִין גִּלְגָּלְתָא וְרַגְלָא וּפִסְתָּ וּפִרְסַת יָדָא יָדָה יָדָה:

9:35 They went to bury her, but they found nothing more of her than the skull and the feet and the palms of her hands.

9:36 וַיָּשֻׁבוּ וַיַּגִּידוּ לוֹ וַיֹּאמֶר דְּבַר־יְהוָה הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד־עַבְדּוֹ אֵלִיהוּ הַתִּשְׁבִּי לֵאמֹר בַּחֲלֹק יִזְרְעֶאל יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים אֶת־בֶּשֶׁר אֲיִזָּבֵל:

9:36 וַתָּבוּ וַחֲוִיאוּ לִיה וַאֲמַר פַּתְגָּמָא דִּיּוּי הוּא דְּמִלִּיל בִּיד עִם בֵּיה עַבְדִּיה אֵלִיה דְּמַתְּשׁוּב דְּמִן תְּשׁוּב דְּמַתְּשׁוּב לְמִימַר בְּאַחְסַנַּת יִזְרַעַל יִכְלוּן כַּלְבִּיָּא יָת בַּסְרָא דְּאִיזָּבֵל:

9:36 Therefore they returned and told him. And he said, "This is the word of the LORD, which He spoke by His servant Elijah the Tishbite, saying, 'In the property of Jezreel the dogs shall eat the flesh of Jezebel;'

9:37 (וְהִי־תָהּ) [וְהִי־תָהּ] נִבְלָת אִיזָּבֵל כְּדָמִן עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה בַּחֲלֹק יִזְרַעַל אֲשֶׁר לֹא־יֹאמְרוּ זֹאת אִיזָּבֵל: פ

9:37 וַתְּהִי וְהוּת נִבְלָתָא דְּאִיזָּבֵל כְּזִיבֵל מְבַדָּר עַל אֲפִי חַקְלָא אֲרַעָא בְּאַחְסַנַּת יִזְרַעַל דְּלֹא יִימְרוּן דָּא אִיזָּבֵל:

9:37 and the corpse of Jezebel will be as dung on the face of the field in the property of Jezreel, so they cannot say, "This is Jezebel."""

10:1 וּלְאַחָאָב שִׁבְעִים בָּנִים בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּכְתֹּב יְהוּא סְפָרִים וַיִּשְׁלַח שְׁמֹרוֹן אֶל־שָׂרֵי יִזְרְעֵאל הַזִּקְנִים וְאֶל־הָאֲמָנִים אַחָאָב לֵאמֹר:

10:1 וּלְאַחָאָב שִׁבְעִין בָּנִין בְּשֹׁמְרוֹן וְכַתֵּב יְהוּא אֶגְרוֹן אִיגְרָאן וְשָׁדֵר לְשֹׁמְרוֹן שְׁמֹרוֹן לֹת רַבִּנִי לֹת רַבְרָבִי לְרַבְרָבִי יִזְרְעֵאל שִׁילְשׁוֹנָאִי סָבִיא לְסָבִיא וּלֹת תַּרְבִּינָא וּלְתוֹרְבִּינָא וּלְתוֹרְבִּינָא דַּאחָאָב לְמִימָר:

10:1 Now Ahab had seventy sons in Samaria. And Jehu wrote letters and sent *them* to Samaria, to the rulers of Jezreel, the elders, and to the guardians of *the children of Ahab*, saying,

10:2 וְעַתָּה כָּבֹא הַסֵּפֶר הַזֶּה אֵלֵיכֶם וְאַתְּכֶם בְּנֵי אֲדֹנֵיכֶם וְאַתְּכֶם הָרֶכֶב וְהַסּוּסִים וְעִיר מִבְּצָר וְהַנֶּשֶׁק:

10:2 וְכַעַן כְּמִיתִי כְּמִיתָא אֲגִרְתָּא הָדָא הָדִין לִוְתָּכוֹן וְעַמְכוֹן בְּנֵי רַבּוֹנְכוֹן וְעַמְכוֹן רַחֲכִין וְסוּסָן וְקָרוּן כְּרִיכָן וּמִנִּי זֵינָא:

10:2 "Now, when this letter comes to you, since your master's sons are with you, as well as the chariots and horses and a fortified city and the weapons,

10:3 וְרֵאִיתֶם הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר מִבְּנֵי אֲדֹנֵיכֶם וְשַׁמְתֶּם עַל־כֶּסֶּא אָבִיו וְהִלַּחְמוּ עַל־בֵּית אֲדֹנֵיכֶם:

10:3 וְתַחֲזוּן דְתַקִּין וּדְכָשָׁר מִבְּנֵי רַבּוֹנְכוֹן וְתַשׁוּוֹן עַל כְּרִסֵּי מַלְכוּתָא דְאַבּוּהִי וְתַגִּיחוּן קַרְבָּא עַל בֵּית רַבּוֹנְכוֹן:

10:3 select the best and fittest of your master's sons, and set *him* on his father's throne, and fight for your master's house."

10:4 וַיִּרְאוּ מְאֹד מְאֹד וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה שְׁנֵי הַמְּלָכִים לֹא עָמְדוּ לִפְנֵינוּ וְאִיךְ נַעֲמֹד אֲנַחְנוּ:

10:4 וּדְחִילוּ לַחֲדָא לַחֲדָא וְאָמְרוּ הָא תְּרִין מַלְכֵּיא לֹא יָכִילוּ לַמָּקָם קְדָמוּהִי וְאִיכְדִין נָקוּם אֲנַחְנָא:

10:4 But they feared greatly and said, "Behold, the two kings did not stand before him; how then can we stand?"

10:5 וַיִּשְׁלַח אֲשֶׁר־עַל־הַבֵּית וְאֲשֶׁר עַל־הָעִיר וְהַזִּקְנִים וְהָאֲמָנִים אֶל־יְהוּא לֵאמֹר עֲבָדֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל אֲשֶׁר־תֹּאמַר אֵלֵינוּ נַעֲשֶׂה לֹא־נִמְלִיךְ אִישׁ הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה:

10:5 וְשִׁלַּח דְּמַמְנָא עַל בֵּיתָא וּדְמַמְנָא וּדְמַמְנָא עַל קִרְתָּא וְסָבִיא וְתַרְבִּינָא לֹת יְהוּא לְמִימָר עֲבָדְךָ אֲנַחְנָא וְכָל כָּל דְּתִימָר לָנָא נַעֲבִיד נַעֲבִיד אֲנַחְנָא לֹא וְלֹא נִמְלִיךְ גְּבַר דְּתַקִּין כָּכָל וְדְתַקִּין בְּעֵינְךָ עֲבִיד:

10:5 And the one who *was* over the household, and he who *was* over the city, the elders, and the guardians of *the children*, sent *word* to Jehu, saying, "We are your servants, all that you say to us we will do, we will not make any man king; do what is good in your sight."

10:6 וַיִּכְתֹּב אֵלֵיהֶם סֵפֶר שְׁנִית לֵאמֹר אִם־לִי אַתֶּם וְלִקְלִי אַתֶּם שְׁמַעִים קְחוּ אֶת־רִאשֵׁי אַנְשֵׁי בְנֵי־אֲדֹנֵיכֶם וּבָאוּ אֵלַי כְּעַת מָחָר יִזְרְעֵאלָהּ וּבְנֵי הַמֶּלֶךְ שִׁבְעִים אִישׁ אֶת־גִּדְלֵי הָעִיר מִגִּדְלִים אוֹתָם:

10:6 וְכַתֵּב לְהוֹן לִוְתָּהוֹן אֲגִרְתָּא תַנְיָנוֹת לְמִימָר אִם דִּילִי אַתּוֹן וּמִנִּי וּלְמִימָרִי אַתּוֹן מִקְבְּלִין סָבוּ יָת רִישֵׁי גְבָרִי בְנֵי רַבּוֹנְכוֹן וְאִיתוּ וְתִיתּוֹן לִוְתִּי כְּעַדְנָא הָדִין מָחָר לְיִזְרְעֵאל וּבְנֵי וּבְרִי מַלְכָּא שִׁבְעִין גְּבָרָא יָת רַבְרָבִי רַבִּנִי קִרְתָּא מִרְבָּן יִתְהוּוֹן:

10:6 Then he wrote a letter to them a second time saying, "If you are on my side, and you will listen to my voice, take the heads of the men, your master's sons, and come to me at Jezreel tomorrow about this time." Now the king's sons, seventy persons, *were* with the great men of the city, *who* were rearing them.

10:7 וַיְהִי כִּבְּאֵה הַסֵּפֶר אֲלֵיהֶם וַיִּקְחוּ אֶת־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁחֲטוּ שִׁבְעִים אִישׁ וַיִּשְׂמוּ אֶת־רָאשֵׁיהֶם בַּדִּוְדִּים וַיִּשְׁלְחוּ אֵלָיו יִזְרְעֵאלִהָ:

10:7 וַהֲנֶה כְּמִיתִי בְּמִיתִי אֲנִרְתָּא לְוֹתְהוֹן וּדְבָרוּ וּנְסִיבוּ יָת בְּנֵי מַלְכָּא וְנִכְסוּ שִׁבְעִין גְּבָרָא וְשׁוּיָאוּ יָת רִישֵׁיהוֹן בְּסֻלָּא וְשִׁדְרוּ וְשִׁדְרוֹנוֹן וְשִׁדְרִינוֹן לְוֹתִיהָ לְיִזְרְעֵאל בִּיזְרְעֵאל:

10:7 When the letter came to them, they took the king's sons and slaughtered *them*, seventy persons, and put their heads in baskets, and sent *them* to him at Jezreel.

10:8 וַיָּבֹא הַמַּלְאָךְ וַיַּגִּד־לוֹ לֵאמֹר הֵבִיאוּ רָאשֵׁי בְנֵי־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר שִׂימוּ אֹתָם שְׁנֵי צִבְרִים פֶּתַח הַשַּׁעַר עַד־הַבֹּקֶר:

10:8 וְאַתָּא אֲזַגְדָּא וַחֲוִי לִיָּה לְמִימַר אִיתִיו יָת רִישֵׁי בְנֵי מַלְכָּא וְאָמַר שׁוּ יְתְהוֹן תְּרִין דְּגוֹרִין בְּמַעְלָנָא דְתַרְעָא עַד צַפְרָא:

10:8 When the messenger came and told him, saying, "They have brought the heads of the king's sons," he said, "Put them in two heaps at the entrance of the gate until morning."

10:9 וַיְהִי בַּבֹּקֶר וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֵד וַיֹּאמֶר אֶל־כָּל־הָעָם צַדִּיקִים אַתֶּם הִנֵּה אֲנִי קִשְׁרָתִי עַל־אֲדֹנִי וְאֶהְרַגְהוּ וּמִי הָכָה אֶת־כָּל־אֱלֹהֵהּ:

10:9 וְהִוָּה בְּצַפְרָא וּנְפֶק וְקָם וְאָמַר לְכָל עַמָּא זָכָאִין אַתּוֹן הָא אֲנָא מְרִידִית עַל רַבּוֹנִי וְקִטְלִיתִיהּ וּמִן מִן קִטְל מַחָא יָת כָּל אֱלִין:

10:9 Now in the morning he went out and stood and said to all the people, "You are innocent; behold, I conspired against my master and killed him, but who killed all these?"

10:10 דָּעוּ אַפּוּא כִּי לֹא יִפֹּל מִדְּבַר יְהוָה אֲרֻצָּה אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה עַל־בֵּית אַחָאָב וַיְהוֶה עָשָׂה אֶת אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ אֱלִיָּהוּ:

10:10 דָּעוּ כְּעַן אֲרִי לֹא בְטִיל יִבְטַל מִפִּתְגָּמָא דִּיּוּי חַד דְּמַלְיִל יוּי עַל בֵּית אַחָאָב וַיּוּי קָיִים עַבְד יָת דְּמַלְיִל בְּיַד עַבְדִּיהָ אֱלִיָּה אֱלִיָּה נְבִיא:

10:10 "Know then that there shall fall to the earth nothing of the word of the LORD, which the LORD spoke concerning the house of Ahab, for the LORD has done what He spoke through His servant Elijah."

10:11 וַיָּךְ יְהוּא אֶת כָּל־הַנְּשֹׂאִים לְבֵית־אַחָאָב בִּיזְרְעֵאל וְכָל־גְּדֻלּוֹ וּמִיַּדְעֵיו וּכְהֲנָיו עַד־בִּלְתִּי הַשְׂאִיר־לוֹ שְׂרִיד:

10:11 וּמַחָא יְהוּא יָת כָּל דְּאִשְׁתָּאֲרוּ לְבֵית אַחָאָב בִּיזְרְעֵאל וְכָל רַבְרַבּוּהִי וּקְרִיבָהִי וּקְרִיבּוּהִי וְחַבְרוּהִי וְכַהֲנוּהִי עַד דְּלֹא לָא אִשְׁתָּאר אִשְׁאָר לִיָּה מְשִׁיזִיב:

10:11 So Jehu killed all who remained of the house of Ahab in Jezreel, and all his great men and his acquaintances and his priests, until he left him without a survivor.

10:12 וַיָּקָם וַיָּבֹא וַיֵּלֶךְ שֹׁמְרוֹן הוּא בֵּית־עֶקֶד הָרָעִים בְּדָרְךְ:

10:12 וְקָם וְאַתָּא וְאָזַל לְשׁוֹמְרוֹן שֹׁמְרוֹן הוּא בֵּית כְּנִישַׁת רַעֲיָא בְּאוֹרְחָא:

10:12 Then he arose and departed and went to Samaria. On the way while he was at Beth-eked of the shepherds,

10:13 וַיְהִיָּא מִצָּא אֶת־אֲחִי אַחְזִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה וַיֹּאמֶר מִי אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ אֲחִי אַחְזִיָּהוּ אֲנַחְנוּ וְנָגַד לְשָׁלוֹם בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ וּבְנֵי הַגְּבִירָה:

10:13 וַיְהִיָּא אֲשַׁכַּח יָת אֲחִי אַחְזִיָּה מֶלֶךְ שְׁבִטָא דְּבֵית יְהוּדָה וְאָמַר מִן אַתּוֹן וַיֹּאמְרוּ אֲחִי אַחְזִיָּה אֲנַחְנָא וְנַחְתָּנָא לְמַסְעָר לְמַסְעָד שְׁלָם בְּנֵי מַלְכָּא וּבְנֵי מַלְכָּתָא מַלְכָּא:

10:13 Jehu met the relatives of Ahaziah king of Judah and said, "Who are you?" And they answered, "We are the relatives of Ahaziah; and we have come down to greet the sons of the king and the sons of the queen mother."

10:14 וַיֹּאמֶר תַּפְשׁוּם חַיִּים וַיִּתְּפְשׁוּם חַיִּים וַיִּשְׁחָטוּם אֶל־בּוֹר בֵּית־עֶקֶד אַרְבַּעִים

וּשְׁנַיִם אִישׁ וְלֹא־הִשְׁאִיר אִישׁ מֵהֶם: ס

10:14 וַאֲמַר אַחֲזִדְוֹנוּן כַּד חִיִּין וְאַחֲזִדְוֹנוּן כַּד חִיִּין וּנְכַסְוֹנוּן לְגֹב לְגֹ
בֵּית־כְּנִישַׁת רַעְיָא אַרְבַּעִין וַחֲרִין גְּבֵרָא וְלֹא לֹא אֶשְׁתָּאֵר אֲשָׁר אָנֹשׁ מִנְהוֹן
מִנְהוֹן אָנֹשׁ:

10:14 He said, "Take them alive." So they took them alive and killed them at the pit of Beth-eked, forty-two men; and he left none of them.

10:15 וַיֵּלֶךְ מִשֹּׁם וַיִּמְצָא אֶת־יְהוֹנָדָב בֶּן־רֵכָב לְקִרְאָתוֹ וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו
הֲיֵשׁ אֶת־לִבְכֶּךָ יִשָּׁר כַּאֲשֶׁר לִבִּי עִם־לִבְכֶּךָ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָדָב יֵשׁ וַיֵּשׁ תְּנֶה
אֶת־יָדְךָ וַיִּתֵּן יָדוֹ וַיַּעֲלֵהוּ אֵלָיו אֶל־הַמֶּרְכָבָה:

10:15 וַאֲזַל מִתְּמָן וַאֲשַׁכַּח יָת יְהוֹנָדָב בֶּר רֵכָב לְקַדְמוֹתֶיהָ לְקַדְמוֹתֶיהָ וּבִרְכִיָּה
וּשְׂאִיל בְּשַׁלְמוֹיָה וַאֲמַר לִיהָ הָאֵית הָאֵית אִם לְבָךְ כָּשֶׁר קָשׁוּט כְּמָא דְלִבִּי
דַּעַם לִבִּי עִם לְבָךְ וַאֲמַר יְהוֹנָדָב אֵית וְאֵית הֵב יָת יָדְךָ וַיְהִיב וַיְהִיב יָת יָדֶיהָ
וַאֲסָקִיָּה לְוֹתִיָּה לְרִתְכָא:

10:15 Now when he had departed from there, he met Jehonadab the son of Rechab coming to meet him; and he greeted him and said to him, "Is your heart right, as my heart is with your heart?" And Jehonadab answered, "It is." Jehu said, "If it is, give me your hand." And he gave him his hand, and he took him up to him into the chariot.

10:16 וַיֹּאמֶר לָכֵה אֹתִי וּרְאֵה בְּקִנְאָתִי לַיהוָה וַיִּרְכָּבוּ אֹתוֹ בִּרְכָבוֹ:

10:16 וַאֲמַר אֵיתָא עָמִי וַחֲזִי בְּקִנְאָתִי דְאַנָּא מְקַנִּי קְדָם יְיָ וְאַחֲזִיתוֹ וְאֲחִיתָּ יָתִיהָ
בִּרְתִּכִּיהָ:

10:16 He said, "Come with me and see my zeal for the LORD." So he made him ride in his chariot.

10:17 וַיָּבֹא שְׁמֶרֶון וַיִּךְ אֶת־כָּל־הַנְּשָׂאִים לְאַחָאֵב בְּשֶׁמֶרֶון עַד־הַשְּׁמִירוֹ כְּדָבָר
יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־אֱלֹהֵיהֶם: פ

10:17 וְאַתָּא לְשׁוֹמְרוֹן וּמַחָא יָת כָּל דְּאֶשְׁתָּאֲרוּ לְאַחָאֵב בְּשׁוֹמְרוֹן עַד דְּשִׁינְיָהּ
כְּפִתְגָמָא דִּיּוֹי דְּמַלִּיל עִם אֱלֹהֵיהֶם:

10:17 When he came to Samaria, he killed all who remained to Ahab in Samaria, until he had destroyed him, according to the word of the LORD which He spoke to Elijah.

10:18 וַיִּקְבֹּץ יְהוּא אֶת־כָּל־הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַחָאֵב עָבַד אֶת־הַבַּעַל מָעַט
יְהוּא יַעֲבֹדְנוּ הַרְבֵּה:

10:18 וּכְנֹשׁ יְהוּא יָת כָּל עָמָא וַאֲמַר לְהוֹן אַחָאֵב פִּלַּח יָת בַּעֲלָא זַעִיר יְהוּא
וַיְהוּא יַפְלַחְנִיה סָגִי:

10:18 Then Jehu gathered all the people and said to them, "Ahab served Baal a little; Jehu will serve him much.

10:19 וַעֲתָה כָל־נְבִיאֵי הַבַּעַל כָּל־עַבְדָּיו וְכָל־כַּהֲנָיו קְרָאוּ אֵלַי אִישׁ אֶל־יִפְקֹד
כִּי זֶבַח גָּדוֹל לִי לַבַּעַל כָּל אֲשֶׁר־יִפְקֹד לֹא יִחְיֶה וַיְהוּא עָשָׂה בַּעֲקָבָה לְמַעַן
הַאֲבִיד אֶת־עַבְדֵי הַבַּעַל:

10:19 וּכְעֵן כָּל וְכָל נְבִי בַּעֲלָא כָל פִּלְחֻהִי וְכָל כְּמִרְוֵהִי זְמִינוּ לִי אָנֹשׁ גִּבֹּר
לֹא יִשְׁגִּי אֲרִי שִׁירוֹ דִּיבַח רַב לִי לַבַּעֲלָא כָל וְכָל דִּישְׁגִּי דִישְׁגָּא לֹא יִתְקִיִּים
וַיְהוּא עָבַד בַּחֲכָמָה בְּדִיל לְאַבְדָּא לְאַבְדָּא יָת יָת כָּל פִּלְחֵי בַּעֲלָא:

10:19 "Now, summon all the prophets of Baal, all his worshipers and all his priests; let no one be missing, for I have a great sacrifice for Baal; whoever is missing shall not live." But Jehu did it in cunning, so that he might destroy the worshipers of Baal.

10:20 וַיֹּאמֶר יְהוּא קְדָשׁוּ עֲצָרָה לַבַּעַל וַיִּקְרָאוּ:

10:20 וַאֲמַר יְהוּא זְמִינוּ כְּנִישָׁא כְּנִישָׁא לַבַּעֲלָא וְזְמִינוּ:

10:20 And Jehu said, "Sanctify a solemn assembly for Baal." And they proclaimed it.

10:21 וַיִּשְׁלַח יְהוָה בְּכָל־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ כָּל־עַבְדֵי הַבַּעַל וְלֹא־נִשְׁאָר אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־בָא וַיָּבֹאוּ בֵּית הַבַּעַל וַיִּמָּלֵא בֵּית־הַבַּעַל פֶּה לִפֶּה:
 10:21 וַיִּשְׁלַח יְהוָה בְּכָל יִשְׂרָאֵל וְאֹתוֹ כָּל פִּלְחֵי בַעֲלָא וְלֹא לֹא אֲשֶׁתָּאֵר אִנֶּשׁ גִּבֹּר חֹד דְּלֹא אֲתָא וְעָלוּ וְאֹתוֹ לְבֵית בֵּית בַּעֲלָא וְאֹתְמָלִי וּמְלוּ בֵּית בַּעֲלָא סָפָא בְּסָפָא מְסִיפָא לְסִיפָא:

10:21 Then Jehu sent throughout Israel and all the worshipers of Baal came, so that there was not a man left who did not come. And when they went into the house of Baal, the house of Baal was filled from one end to the other.

10:22 וַיֹּאמֶר לְאִשֶּׁר עַל־הַמִּלְתָּחָה הוֹצֵא לְבוֹשׁ לְכָל עַבְדֵי הַבַּעַל וַיֵּצֵא לָהֶם הַמִּלְבוּשׁ:

10:22 וַאֲמַר לְדַמְמָנָא עַל קַמְטָרִיא אֲפִיק לְבוּשִׁיא לְבוּשָׁא לְבוֹשׁ לְכָל פִּלְחֵי בַעֲלָא וְאֲפִיק לְהוֹן לְבוּשִׁיא לְבוּשָׁא:

10:22 He said to the one who was in charge of the wardrobe, "Bring out garments for all the worshipers of Baal." So he brought out garments for them.

10:23 וַיָּבֹא יְהוָה וַיהוֹנָדָב בֶּן־רֵכָב בֵּית הַבַּעַל וַיֹּאמֶר לְעַבְדֵי הַבַּעַל חַפְּשׁוּ וִירְאוּ פֶן־יִשְׁפֹּה עִמָּכֶם מֵעַבְדֵי יְהוָה כִּי אִם־עַבְדֵי הַבַּעַל לְבַדָּם:
 10:23 וְאֲתָא יְהוָה וַיהוֹנָדָב בֶּר רֵכָב לְבֵית בֵּית בַּעֲלָא וַאֲמַר וְאִמְרוּ לְפִלְחֵי בַעֲלָא בְלוּשׁוּ בְלִישׁוֹ וְחִזּוּ דְלִמָּא אִית כָּא עַמְכוֹן מֵעַבְדֵי דִיּוּ אֱלֹהִין פִּלְחֵי בַעֲלָא בְלַחוּדִיהוֹן:

10:23 Jehu went into the house of Baal with Jehonadab the son of Rechab; and he said to the worshipers of Baal, "Search and see that there is here with you none of the servants of the LORD, but only the worshipers of Baal."

10:24 וַיָּבֹאוּ לַעֲשׂוֹת זִבְחִים וְעֹלֹת וַיְהִי שָׁם־לּוֹ בַחוּץ שְׁמֹנִים אִישׁ וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֲשֶׁר־יִמָּלֵט מִן־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא עֲלֵי־יְדֵיכֶם נַפְשׁוֹ תַּחַת נַפְשׁוֹ:
 10:24 וְעָלוּ וְאֹתוֹ לְמַעַבְד נַכְסֹת קְדָשִׁין וְעָלֹן וַיְהִי מִנִּי לִיה בְּבִרָא חֲמֹנ גִּבֹּרָא וַאֲמַר גִּבֹּרָא דִישְׁחִיזָב מִן גִּבֹּרָא דֶאֱנָא מַעִיל עַל יְדִיכוֹן נַפְשִׁיה חֲלָף נַפְשִׁיה:

10:24 Then they went in to offer sacrifices and burnt offerings. Now Jehu had stationed for himself eighty men outside, and he had said, "The one who permits any of the men whom I bring into your hands to escape shall give up his life in exchange."

10:25 וַיְהִי כִכְלֹתוֹ לַעֲשׂוֹת הָעֹלָה וַיֹּאמֶר יְהוָה לְרָצִים וְלִשְׁלָשִׁים בָּאוּ הַכּוֹם אִישׁ אֶל־יָצֵא וַיָּכּוּם לְפִי־חֶרֶב וַיִּשְׁלְכוּ הָרָצִים וְהַשְּׁלָשִׁים וַיִּלְכוּ עַד־עִיר בֵּית־הַבַּעַל:

10:25 וַהֲוֶה כֹד שִׁיְצִי לְמַעַבְד עֹלָתָא וַאֲמַר יְהוָה לְרַהֲטִיא וּלְגִבֹּרִיא עֹלוּ וּמַחוּנוֹן מַחוּנוֹן אִנֶּשׁ לֹא יָפּוּק יָפּוּק מִנְהוֹן וּמַחוּנוֹן לְפַתְנָם דְּחֶרֶב וּרְמוֹ רַהֲטִיא וּגִבֹּרִיא קְטִילִין קְטִילִי וְאִזְלוּ עַד קְרִית בֵּית בַּעֲלָא:

10:25 Then it came about, as soon as he had finished offering the burnt offering, that Jehu said to the guard and to the royal officers, "Go in, kill them; let none come out." And they killed them with the edge of the sword; and the guard and the royal officers threw them out, and went to the inner room of the house of Baal.

10:26 וַיֵּצֵאוּ אֶת־מַצֵּבֹת בֵּית־הַבַּעַל וַיִּשְׂרְפוּהָ:

10:26 וְאֲפִיקוּ יָת קַמַּת בֵּית בַּעֲלָא וְאֹקְרוּהָ:

10:26 They brought out the sacred pillars of the house of Baal and burned them.

10:27 וַיִּתְּצוּ אֶת מַצֵּבַת הַבַּעַל וַיִּתְּצוּ אֶת־בֵּית הַבַּעַל וַיִּשְׂמְהוּ (לְמַחְרָאוֹת) [לְמוֹצָאוֹת] עַד־הַיּוֹם:

10:27 וַתִּרְעוּ יָת קָמַת בַּעַל וַתִּרְעוּ יָת בֵּית בַּעַל וַשְׁוִיּוּהָא וַשְׁוִיּוּהִי לְבֵית
מִפְקַת מִפְקַת אָנֹשׁ בְּנִי־אֲנָשׁ עַד יוֹמָא הָרִין דִּין:

10:27 They also broke down the *sacred* pillar of Baal and broke down the house of Baal, and made it a latrine to this day.

10:28 וַיִּשְׁמַד יְהוּא אֶת־הַבַּעַל מִיִּשְׂרָאֵל:

10:28 וַיִּשְׂצִי יְהוּא יָת בַּעַל מִיִּשְׂרָאֵל:

10:28 Thus Jehu eradicated Baal out of Israel.

10:29 רַק חֲטָאֵי יִרְבֵּעַם בֶּן־נֶבַט אֲשֶׁר הִחֲטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא־סָר יְהוּא
מֵאַחֲרֵיהֶם עָגְלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בֵּית־אֵל וְאֲשֶׁר בְּדָן: ס

10:29 לַחֹד חֻבִּי יִרְבֵּעַם בֶּר נֶבַט דְּחִיב יָת יִשְׂרָאֵל לֹא סָטָא יְהוּא מִבְּתַרְיָהוֹן
אַשְׁתַּעְבַּד אַשְׁתַּעְבִּיד אַשְׁתַּעְבַּד לְעִגְלֵי דְהָבָא דְבֵית־אֵל
דְּבֵית־אֵל וְדְבָדָן:

10:29 However, *as for* the sins of Jeroboam the son of Nebat, which he made Israel sin, from these Jehu did not depart, even the golden calves that *were* at Bethel and that *were* at Dan.

10:30 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוּא יֶעַן אֲשֶׁר־הִטִּיבְתָּ לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי כָל־אִשָּׁר
בְּלִבִּי עָשִׂיתָ לְבֵית אַחָאָב בְּנֵי רַבְעִים יֵשְׁבוּ לָךְ עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל:

10:30 וַאֲמַר יוֹי לִיהוּא חָלָף דְּאַתְקִינְתָּא לְמַעַבַּד דְּכָשֵׁר קְדָמִי כָל־כָּל
דְּבַרְעוֹתִי עֲבַדְתָּא לְבֵית אַחָאָב בְּנִין רַבִּיעָאִין יִתְבוֹן לָךְ עַל כּוֹרְסֵי מַלְכוּתָא
דִּישְׂרָאֵל:

10:30 The LORD said to Jehu, "Because you have done well in executing what is right in My eyes, *and* have done to the house of Ahab according to all that *was* in My heart, your sons of the fourth generation shall sit on the throne of Israel."

10:31 וַיְהִי־לֹא שָׁמַר לַלֶּכֶת בְּתוֹרַת־יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל בְּכָל־לִבָּבוֹ לֹא סָר
מֵעַל חַטָּאוֹת יִרְבֵּעַם אֲשֶׁר הִחֲטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל:

10:31 וַיְהִי־לֹא נָטַר לְמַהֲךְ בְּאוֹרֵיתָא דִּיוֹי אֱלֹהָא דִּישְׂרָאֵל בְּכָל מִכָּל לְבִיָּה
לֹא סָטָא מִכָּל חֻבִּי יִרְבֵּעַם דְּחִיב יָת יִשְׂרָאֵל:

10:31 But Jehu was not careful to walk in the law of the LORD, the God of Israel, with all his heart; he did not depart from the sins of Jeroboam, which he made Israel sin.

10:32 בַּיָּמִים הָהֵם הִחֵל יְהוָה לִקְצוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וַיָּכֶם חֲזָאֵל בְּכָל־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל:

10:32 בְּיוֹמָיָא הָאֵנוּן שְׂרִי רִגְזָא דִּיוֹי לְמַתְקַף בְּיִשְׂרָאֵל וּמַחְנוּן וּמַחוּנוֹן חֲזָאֵל
בְּכָל תַּחוּם אֶרֶעָא דִּישְׂרָאֵל:

10:32 In those days the LORD began to cut off *portions* from Israel; and Hazael defeated them throughout the territory of Israel:

10:33 מִן־הַיַּרְדֵּן מִזְרַח הַשָּׁמֶשׁ אֶת כָּל־אֶרֶץ הַגִּלְעָד הַגָּדִי וְהַרְאוּבֵנִי וְהַמְנַשִּׁי
מֵעֶרֶר אֲשֶׁר עַל־נַחַל אַרְנוֹן וְהַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן:

10:33 מִן יַרְדֵּנָא מִדְּנַח שָׁמְשָׁא יָת כָּל אֶרֶע גִּלְעָד שִׁיבַט גַּד וְשִׁבַט רְאוּבֵן
וְשִׁבַט דְּמַנַּשֶּׁה מֵעֶרְוֶר דְּעַל נַחֲלָא דְאַרְנוֹן וְאַרְע גִּלְעָד וּבַתְנָן:

10:33 from the Jordan eastward, all the land of Gilead, the Gadites and the Reubenites and the Manassites, from Aroer, which is by the valley of the Arnon, even Gilead and Bashan.

10:34 וַיִּתֵּר דְּבָרֵי יְהוּא וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְכָל־גְּבוּרָתוֹ הַלּוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר
דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:

10:34 וְשָׂאָר פְּתַגְמֵי יְהוּא וְכָל דְּעַבַּד וְכָל גְּבוּרָתִיה גְּבוּרָתִיה הָלֹא אָנוּן כְּתִיבִין
עַל סֵפֶר סֵפֶר פְּתַגְמֵי יוֹמָיָא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:

10:34 Now the rest of the acts of Jehu and all that he did and all his might, are they not written in the Book of the

10:35 וַיִּשְׁכַּב יְהוּא עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ יְהוֹאָחָז בְּנוֹ תַּחְתָּיו:
10:35 וּשְׁכִיב יְהוּא עִם אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ יָתִיד בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ יְהוֹאָחָז בְּרִיהַ
תַּחְתָּיו:

10:35 And Jehu slept with his fathers, and they buried him in Samaria. And Jehoahaz his son became king in his place.

10:36 וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ יְהוּא עַל־יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנֶה־שָׁנָה בְּשֹׁמְרוֹן: פ
10:36 וַיּוֹמֵא דְמֶלֶךְ יְהוּא עַל יִשְׂרָאֵל עֶסְרִין וְתַמְנִי שָׁנִין בְּשֹׁמְרוֹן:
10:36 Now the time which Jehu reigned over Israel in Samaria was twenty-eight years.

11:1 וַעֲתָלְיָה אִם אֶחְזִיָּהוּ (וְרָאָתָה) [רָאָתָה] כִּי מָתָ בָּנָהּ וַתִּקֶּם וַתֹּאבֵד אֶת
כָּל־זֶרַע הַמַּמְלָכָה:
11:1 וַעֲתָלְיָה אִמִּיהַ דֶּאֶחְזִיָּה חָזַת אֲרִי מִית בָּרָה וַקִּמַּת וַאֲבִידַת יָת כָּל זֶרַעַ
דְּמַלְכוּתָא:

11:1 When Athaliah the mother of Ahaziah saw that her son was dead, she rose and destroyed all the royal offspring.

11:2 וַתִּקַּח יְהוֹשֻׁבֶּעַ בַּת־הַמֶּלֶךְ־יֹרָם אֶחְזִיָּהוּ אֶת־יוֹאָשׁ בֶּן־אֶחְזִיָּה וַתִּגְנֹב
אֹתוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ (הַמְּמוֹתָחִים) [הַמְּמוֹתִים] אֹתוֹ וְאֶת־מִינְקָתוֹ בַּחֲדָר
הַמִּטּוֹת וַיִּסְתְּרוּ אֹתוֹ מִפְּנֵי עַתְלִיָּהוּ וְלֹא הוּמָת:
11:2 וַנְּסִיבַת יָת יְהוֹשֻׁבֶּעַ בַּת מַלְכָּא יֹרָם אֶחְזִיָּה דֶּאֶחְזִיָּה יָת יוֹאָשׁ בֶּר אֶחְזִיָּה
וַיִּגְנֹבַת יָתִיה מִגּוֹ בְּנֵי מַלְכָּא דְּמַתְקַטְלִין וַאֲטַמְרַת יָתִיה וַיִּת מִינְקַתִּיה בְּאֲדָרוֹן
בֵּית עֶרְסָתָא וַאֲטַמְרוּ יָתִיה מִן־קֶדֶם עַתְלִיָּה וְלֹא אֶתְקַטִּיל:

11:2 But Jehosheba, the daughter of King Joram, sister of Ahaziah, took Joash the son of Ahaziah and stole him from among the king's sons who were being put to death, and placed him and his nurse in the bedroom. So they hid him from Athaliah, and he was not put to death.

11:3 וַיְהִי אִתָּהּ בֵּית יְהוָה מִתְחַבֵּא שָׁשׁ שָׁנִים וַעֲתָלְיָה מַלְכַת עַל־הָאָרֶץ: פ
11:3 וַהֲוֶה עִמָּה בְּבֵית־מֶקְדָּשָׁא דִּיּוּ מִטְמַר שִׁית שָׁנִין וַעֲתָלְיָה מַלְכַת עַל אֶרֶעָא:
11:3 So he was hidden with her in the house of the LORD six years, while Athaliah was reigning over the land.

11:4 וּבִשְׁנָה הַשְּׁבִיעִית שָׁלַח יְהוֹיָדָע וַיִּקַּח אֶת־שָׂרֵי (הַמַּאֲיוֹת) [הַמַּאֲיוֹת] לַכָּרִי
וְלָרָצִים וַיָּבֵא אֹתָם אֵלָיו בֵּית יְהוָה וַיִּכְרֹת לָהֶם בְּרִית וַיִּשְׁבַּע אֹתָם בְּבֵית
יְהוָה וַיֵּרָא אֹתָם אֶת־בֶּן־הַמֶּלֶךְ:
11:4 וּבִשְׁתָּא שְׁבִיעִיתָא שָׁלַח יְהוֹיָדָע וּדְבַר יָת רַבְּנֵי מַאֲוֹתָא לְגַבְרִיא וּלְרַחֲטִיא
וְאֵעִיל יְתַהוֹן לְוָתִיה לְבֵית־מֶקְדָּשָׁא לֹות מֶקְדָּשָׁא דִּיּוּ וַיִּגְזַר לְהוֹן קָיִים וְאוֹמִי
יְתַהוֹן בְּבֵית־מֶקְדָּשָׁא דִּיּוּ וְאֶחְזִי יְתַהוֹן יָת בֶּר מַלְכָּא:

11:4 Now in the seventh year Jehoiada sent and brought the captains of hundreds of the Carites and of the guard, and brought them to him in the house of the LORD. Then he made a covenant with them and put them under oath in the house of the LORD, and showed them the king's son.

11:5 וַיִּצְוֵם לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן הַשְּׁלִישִׁית מִכֶּם בְּאֵי הַשַּׁבָּת וּשְׁמֹרִי
מִשְׁמֶרֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ:
11:5 וּפְקִידָנוֹן לְמִימַר דִּין פְּתַגְמָא דְּתַעֲבָדוֹן תִּלְתָּא מִנְכוֹן עָלִי שְׁבַתָּא שְׁבָא
וְנִטְרִי מִטְרַת בֵּית־מַלְכָּא:

11:5 He commanded them, saying, "This is the thing that you shall do: one third of you, who come in on the sabbath and keep watch over the king's house

11:6 וְהַשְּׁלִישִׁית בְּשַׁעַר סוּר וְהַשְּׁלִישִׁית בְּשַׁעַר אַחֵר הָרָצִים וּשְׁמֹרְתֶם אֶת־מִשְׁמֶרֶת
הַבַּיִת מִסָּח:

11:6 וְתִלְתָּא בְּתַרְעָא גִינְיָא בֵּית גִּנְיָא גִּיבְרָיָא גִּיבְרָא נְטוּרִיָּא וְתִלְתָּא בְּתַרְעָא
דְּבְתָרוּהִי תַרְעָא רַהֲטִיָּא וְתַטְרוֹן יָת מַטְרַת בֵּיתָא מְדִישְׁתִּילִי מְדִאשְׁתִּילִי מִשְׁתַּדְּלִי
מְדִמְשְׁתִּילִי:

11:6 (one third also *shall be* at the gate Sur, and one third at the gate behind the guards), shall keep watch over the house for defense.

11:7 וּשְׁתֵּי הַיָּדוֹת בְּכֶם כֹּל יֵצְאֵי הַשַּׁבָּת וְשִׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת בֵּית־יְהוָה
אֶל־הַמֶּלֶךְ:

11:7 וְתֵרִין חֹלְקִין בְּכוֹן כֹּל נַפְקֵי שַׁבְתָּא וְתַטְרוֹן וְיַטְרוֹן יָת מַטְרַת
בֵּית־מַקְדָּשָׁא דִּיּוּי עַל מַלְכָּא:

11:7 "Two parts of you, *even* all who go out on the sabbath, shall also keep watch over the house of the LORD for the king.

11:8 וְהִקְפֹּתֶם עַל־הַמֶּלֶךְ סָבִיב אִישׁ וְכֻלְיּוֹ בִּידּוֹ וְהָבֵא אֶל־הַשְּׂדֵרוֹת יוֹמָת וְהִיוּ
אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּצִאתוֹ וּבְבֹאוֹ:

11:8 וְתִקְפוֹן עַל דַּעַל מַלְכָּא סְחוּר־סְחוּר גְּבַר וְזִינְיָה וּמְנִי זִינְיָה בִּידֵיהּ וְדִיעוּל
לְגִיו מִן סַרְדִּיָּא סַרְדָּא דַּאֲרִיָּא יִתְקַטִּיל וְהוּוּ וְיִהוֹן עִם מַלְכָּא בְּמַפְקִיָּה
וּבְמִיעֻלִּיָּה:

11:8 "Then you shall surround the king, each with his weapons in his hand; and whoever comes within the ranks shall be put to death. And be with the king when he goes out and when he comes in."

11:9 וַיַּעֲשׂוּ שָׂרֵי (הַמְּאִיּוֹת) [הַמְּאֹת] כָּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וַיִּקְחוּ אִישׁ
אֶת־אֲנָשָׁיו בְּאֵי הַשַּׁבָּת עִם יֵצְאֵי הַשַּׁבָּת וַיָּבֹאוּ אֶל־יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן:

11:9 וְעַבְדוֹ רַבְנֵי מְאֹתָא כָּכֹל כִּמְא דַּפְקִיד יְהוֹיָדָע כְּהֵנָּא וּדְבָרוּ וְנָסִיבוּ גְּבַר
יָת גְּבוּרוֹהִי עָלֵי שַׁבְתָּא עִם נַפְקֵי שַׁבְתָּא וְאִתּוֹ לִית יְהוֹיָדָע כְּהֵנָּא:

11:9 So the captains of hundreds did according to all that Jehoiada the priest commanded. And each one of them took his men who were to come in on the sabbath, with those who were to go out on the sabbath, and came to Jehoiada the priest.

11:10 וַיִּתֵּן הַכֹּהֵן לְשָׂרֵי (הַמְּאִיּוֹת) [הַמְּאֹת] אֶת־הַחֲנִית וְאֶת־הַשְּׁלֵטִים אֲשֶׁר
לַמֶּלֶךְ דָּוִד אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה:

11:10 וַיֵּהֱב יְהוֹיָדָע כְּהֵנָּא לְרַבְנֵי מְאֹתָא יָת מוֹרְנִיתָא וַיָּת שְׁלֵטִיָּא דְּלַמֶּלְכָּא
דָּוִיד דְּבֵית־מַקְדָּשָׁא דִּיּוּי:

11:10 The priest gave to the captains of hundreds the spears and shields that *had been* King David's, which *were* in the house of the LORD.

11:11 וַיַּעֲמֵדוּ הָרָצִים אִישׁ וְכֻלְיּוֹ בִּידּוֹ מִכְּתָף הַבַּיִת הַיְּמָנִית עַד־כְּתָף הַבַּיִת
הַשְּׂמָאלִית לַמִּזְבֵּחַ וּלְבַיִת עַל־הַמֶּלֶךְ סָבִיב:

11:11 וְקָמוּ רַהֲטִיָּא גְּבַר וְזִינְיָה וּמְנִי זִינְיָה בִּידֵיהּ מַעֲיַבַר בֵּיתָא מִיְּמִינָא עַד
עֵיבַר בֵּיתָא מִסְּמָלָא לְמַדְבָּחָא וּלְבֵית־כְּפוּרֵי עַל מַלְכָּא סְחוּר־סְחוּר:

11:11 The guards stood each with his weapons in his hand, from the right side of the house to the left side of the house, by the altar and by the house, around the king.

11:12 וַיּוֹצֵא אֶת־בֶּן־הַמֶּלֶךְ וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת־הַנֶּזֶר וְאֶת־הָעֲדוּת וַיַּמְלִכּוּ אֹתוֹ
וַיַּמְשְׁחֻהוּ וַיַּכּוּ־כַף וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ: ס

11:12 וַאֲפִיק יָת בֶּר מַלְכָּא וַיֵּהֱב עָלוּהִי יָת כְּלִילָא וַיָּת סְהָדוּתָא וַאֲמַלִּיכוּ
יָתִיהּ וּמִשְׁחֻהִי וּמִשְׁחֻהּ וּטְפָחוּ יָד וַאֲמָרוּ יִצְלַח מַלְכָּא:

11:12 Then he brought the king's son out and put the crown on him and *gave him* the testimony; and they made him king and anointed him, and they clapped their hands and said, "Long live the king!"

11:13 וַתִּשְׁמַע עֲתִלְיָה אֶת־קוֹל הָרָצִין הָעֵם וַתָּבֹא אֶל־הָעָם בֵּית יְהוָה:

11:13 ושמעת עתליה ית קל דרדנין דרדנין דרננין דרהטין עמא ועלת
ואתח לות עמא לבית-מקדשא דיזי:

11:13 When Athaliah heard the noise of the guard and of the people, she came to the people in the house of the LORD.

11:14 ותרא והנה המלך עמד על-העמוד כמשפט והשרים והחצצרות
אל-המלך וכל-עם הארץ שמח ותקע בחצצרות ותקע עתליה את-בגדיה
ותקרא קשר קשר: ס

11:14 וחזת והא מלכא קאים על אסטונא איצטוונא כהלכתא ורברביא עמיה
וחצוצרתא קדם מלכא וכל עמא דארעא חדן ותקעין בחצוצרתא ובזעת
עתליה ית לבושהא וקרת ואמרת מרדא מרדא:

11:14 She looked and behold, the king was standing by the pillar, according to the custom, with the captains and the trumpeters beside the king; and all the people of the land rejoiced and blew trumpets. Then Athaliah tore her clothes and cried, "Treason! Treason!"

11:15 ויצו יהוידע הכהן את-שרי (המאות) פקדי החיל ויאמר
אליהם הוציאו אתה אל-מבית לשדרת והבא אחריה המת בחרב פי אמר
הכהן אל-תומת בית יהוה:

11:15 ופקיד יהוידע כהנא ית רבני מאותא דממנן על חילא ואמר להון
אפיקו יתה לגיו מן סדרא סדריא ודייעול בתרהא יתקטיל בחרבא ארי
אמר כהנא לא תתקטיל בבית-מקדשא לבית-מקדשא דיזי:

11:15 And Jehoiada the priest commanded the captains of hundreds who were appointed over the army and said to them, "Bring her out between the ranks, and whoever follows her put to death with the sword." For the priest said, "Let her not be put to death in the house of the LORD."

11:16 וישמו לה ידים ותבוא דרך-מבוא הסוסים בית המלך ותומת שם: ס
11:16 ואתקינו ושוואו לה אתר ועלת באורח מעלנא דסוסותא דסוסיא
לבית-מלכא ואתקטילת תמן:

11:16 So they seized her, and when she arrived at the horses' entrance of the king's house, she was put to death there.

11:17 ויכלת יהוידע את-הברית בין יהוה ובין המלך ובין העם להיות לעם
ליהוה ובין המלך ובין העם:

11:17 וגזר יהוידע ית קנמא בין מימרא דיזי ובין מלכא ובין עמא למהוי
לעם עם משמיש קדם יזי ובין מלכא ובין עמא:

11:17 Then Jehoiada made a covenant between the LORD and the king and the people, that they would be the LORD'S people, also between the king and the people.

11:18 ויבאו כל-עם הארץ בית-הבעל ויתצוהו את- (מזבחתי) [מזבחתי]
ואת-צלמיו שברו היטב ואת מתן כהן הבעל הרגו לפני המזבחות וישם
הכהן פקדות על-בית יהוה:

11:18 ועלו כל עמא דארעא לבית בעלא וסתרוהי ית איגורוהי וית צלמוהי
תברו יאות וית מתן כומרא כומרא דבעלא קטלו קדם איגורא איגוריא
ומני כהנא מטרא מטרא על בית-מקדשא דיזי:

11:18 All the people of the land went to the house of Baal, and tore it down; his altars and his images they broke in pieces thoroughly, and killed Mattan the priest of Baal before the altars. And the priest appointed officers over the house of the LORD.

11:19 ויקח את-שרי המאות ואת-הכרי ואת-הרצים ואת כל-עם הארץ וירידו
את-המלך מבית יהוה ויבואו דרך-שער הרצים בית המלך וישב על-כסא
המלכים:

11:19 וּדְבַר יְתֹרֵם רַב־נִי מֵאֲחֻזַּת יֵת גְּבֻרִיָּא וְיֵת רֶהֱטִיָּא וְיֵת כָּל עַמָּא דְאַרְעָא
וְאֲחִיתוֹ יֵת מֶלֶכָא מִבֵּית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּי וְעָלוּ בְּאוֹרַח תְּרַע רֶהֱטִיָּא בֵּית־מֶלֶכָא
לְבֵית־מֶלֶכָא דְּבֵית־מֶלֶכָא בְּבֵית־מֶלֶכָא וַיְתִיב עַל כְּרִסֵּי מַלְכֵיָא:

11:19 He took the captains of hundreds and the Carites and the guards and all the people of the land; and they brought the king down from the house of the LORD, and came by the way of the gate of the guards to the king's house. And he sat on the throne of the kings.

11:20 וַיִּשְׂמַח כָּל־עַם־הָאָרֶץ וְהָעִיר שָׁקֵטָה וְאֶת־עַתְלִיָּהּ הִמְיָתוּ בַּחֶרֶב בֵּית
(מֶלֶךְ) [הַמֶּלֶךְ]: ס
11:20 וַחֲדִיאוּ וַחֲדִי יֵת כָּל עַמָּא דְאַרְעָא וְקִרְתָּא שְׂדוּכַת וְיֵת עַתְלִיָּה קָטְלוּ בַּחֶרֶב
בֵּית־מֶלֶכָא:

11:20 So all the people of the land rejoiced and the city was quiet. For they had put Athaliah to death with the sword at the king's house.

12:1 בֶּן־שֶׁבַע שָׁנִים יְהוֹאָשׁ בְּמָלְכוֹ: פ
12:1 בֶּר שֶׁבַע שָׁנִין יְהוֹאָשׁ כֹּד מֶלֶךְ:

11:21 Jehoash was seven years old when he became king.

12:2 בְּשֶׁנַּת־שֶׁבַע לַיהוֹא מֶלֶךְ יְהוֹאָשׁ וְאַרְבָּעִים שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמּוֹ
צִבְיָה מִבְּאֵר שֶׁבַע:
12:2 בְּשֶׁנַּת שֶׁבַע שְׁבִיעָא לַיהוֹא מֶלֶךְ יְהוֹאָשׁ וְאַרְבָּעִין שָׁנִין מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם
וְשֵׁם אִמּוֹ צִבְיָה מִבְּאֵר־שֶׁבַע:

12:1 In the seventh year of Jehu, Jehoash became king, and he reigned forty years in Jerusalem; and his mother's name was Zibiah of Beersheba.

12:3 וַיַּעַשׂ יְהוֹאָשׁ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כָּל־יָמָיו אֲשֶׁר הוֹרָהוּ יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן:
12:3 וַעֲבַד יְהוֹאָשׁ דְּכָשָׁר קֳדָם יוֹי כָּל יוֹמֹתָי כִּמָּא דְאַלְפִיָּה יְהוֹיָדָע כְּהֵנָּא:
12:2 Jehoash did right in the sight of the LORD all his days in which Jehoiada the priest instructed him.

12:4 רַק הַבָּמֹת לֹא־סָרוּ עוֹד הָעָם מִזִּבְחִים וּמִקְטָרִים בַּבָּמֹת:
12:4 לְחוּד בְּמָתָא לֹא עָטְרָא עֲדָרוּ עַד כְּעַן עַמָּא מִדְּבַחִין וּמִסְקִין קִטְרַת
בְּסֻמִּין עַל בְּמָתָא בְּבִמְאָתָא:
12:3 Only the high places were not taken away; the people still sacrificed and burned incense on the high places.

12:5 וַיֹּאמֶר יְהוֹאָשׁ אֶל־הַכֹּהֲנִים כָּל־כֶּסֶף הַקִּדְשִׁים אֲשֶׁר־יֹובָא בֵּית־יְהוָה כֶּסֶף
עוֹבֵר אִישׁ כֶּסֶף נַפְשׁוֹת עֲרָפּוֹ כָּל־כֶּסֶף אֲשֶׁר יַעֲלֶה עַל לִב־אִישׁ לְהָבִיא בֵּית
יְהוָה:
12:5 וַאֲמַר יְהוֹאָשׁ לְכֹהֲנֵיָא כָּל כֶּסֶף קִדְשִׁיָּא דְּמִתְעַל לְבֵית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּי כֶּסֶף
תְּקִלָּיָא דְּעֵבֶר עַל מִנִּין גְּבֻרִיָּא גְּבֻרָא גְּבֻרָא כֶּסֶף פֻּרְסָן פֻּרְסָן נַפְשָׁתָא נַפְשִׁיָּא
דְּמִיתָן גְּבֻרָא פֻּרְסָן נַפְשִׁיָּא אִף כָּל כֶּסֶף דְּמִתְנַדֵּב גְּבֻרָא בְּלִבִּיָּה לְאִיתָאָה
לְבֵית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּי:

12:4 Then Jehoash said to the priests, "All the money of the sacred things which is brought into the house of the LORD, in current money, *both* the money of each man's assessment *and* all the money which any man's heart prompts him to bring into the house of the LORD,

12:6 יִקְחוּ לָהֶם הַכֹּהֲנִים אִישׁ מֵאֵת מִפְּרוֹ וְהֵם יַחֲזִקוּ אֶת־בֵּדֶק הַבַּיִת לְכָל
אֲשֶׁר־יִמְצָא שָׁם בֵּדֶק: פ
12:6 יִסְבִּון לַהוֹן כְּהֵנָּיָא גְּבֻרָא מִן מִכְרִיָּה וְאֲנוּן יִתְקַפּוֹן יֵת בִּדְקָא דְּבֵיתָא לְכָל
אַתֵּר דִּישְׁתַּכַּח דִּי תִישְׁתַּכַּח דְּאִישְׁתַּכַּח תִּמְן בִּדְקָא:

12:5 let the priests take it for themselves, each from his acquaintance; and they shall repair the damages of the house

wherever any damage may be found."

12:7 וַיְהִי בַשָּׁנָה עָשָׂרִים וּשְׁלֹשׁ שָׁנָה לַמֶּלֶךְ יְהוֹאָשׁ לֹא־חִזְקוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־בֵּדֶק הַבַּיִת:

12:7 וַהֲוָה בַשָּׁנָה עָסָרִין וּתְלָת שָׁנִין לַמֶּלֶכָּא יְהוֹאָשׁ לֹא תְקִיפוּ כְהֻנָּא יֵת בְּדָקָא דְּבֵיתָא:

12:6 But it came about that in the twenty-third year of King Jehoash the priests had not repaired the damages of the house.

12:8 וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ יְהוֹאָשׁ לַיהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וְלַכֹּהֲנִים וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מִדּוּעַ אֵינְכֶם מְחַזְּקִים אֶת־בֵּדֶק הַבַּיִת וְעַתָּה אֶל־תִּקְחוּ־כֶסֶף מֵאֵת מִכְּרִיכֶם כִּי־לְבֶדֶק הַבַּיִת תִּתְּנֶהוּ:

12:8 וַקָּרָא מֶלֶכָּא יְהוֹאָשׁ לַיהוֹיָדָע כְּהֻנָּא וּלְכֹהֲנָיָא וַאֲמַר לְהוֹן מִדִּין לִיתִּיכּוֹן מִתְּקִפִּין מִתְּקִנִּין יֵת בְּדָקָא דְּבֵיתָא וְכַעַן לֹא תִסְבּוֹן כֶּסֶּפָּא מִן מִכְּרִיכּוֹן אֲלֵהִין אֲרִי לְבְּדָקָא דְּבֵיתָא תִתְּנוּנִיהּ:

12:7 Then King Jehoash called for Jehoiada the priest, and for the *other* priests and said to them, "Why do you not repair the damages of the house? Now therefore take no *more* money from your acquaintances, but pay it for the damages of the house."

12:9 וַיֵּאָתּוּ הַכֹּהֲנִים לְבַלְתִּי קַחַת־כֶּסֶף מֵאֵת הָעָם וּלְבַלְתִּי חֹזֵק אֶת־בֵּדֶק הַבַּיִת:

12:9 וְאִטְפְּסוּ כְהֻנָּא בְּדִיל דְּלֹא לְמַסֵּב כֶּסֶּפָּא מִן עַמָּא וּבְדִיל דְּלֹא לְתַקְּפָא יֵת בְּדָקָא דְּבֵיתָא:

12:8 So the priests agreed that they would take no *more* money from the people, nor repair the damages of the house.

12:10 וַיִּקַּח יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֲרוֹן אֶחָד וַיִּקֶּב חֹר בְּדִלְתּוֹ וַיִּתֵּן אֹתוֹ אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ (בְּיָמִין) [מִיָּמִין] בְּבֹא־אִישׁ בַּיִת יְהוָה וַנְּתַנּוּ־שָׁמָּה הַכֹּהֲנִים שְׁמֵרֵי הַסֵּף אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף הַמּוֹבָא בֵּית־יְהוָה:

12:10 וַנְּסִיב יְהוֹיָדָע כְּהֻנָּא אֲרוֹנָא חָד וַנִּקֵּב חוּרָא בְּדִשְׁיָה וַיִּהֵב יִתִּיה בַּסֵּטֶר מִדְּבַחָא מִיָּמִינָא בִּימִינָא בְּמִיעַל כְּמִיעַל גְּבֻרָא לְבֵית־מִקְדָּשָׁא בֵּית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּי וַיַּהֲבִין וַיִּתְּנוּן וַיַּהֲכִין תְּמוֹן כְּהֻנָּא אֲמַרְכְּלִיא נִטְרִי הִיכְלָא יֵת כָּל כֶּסֶּפָּא דְּמִתְעַל לְבֵית־מִקְדָּשָׁא בֵּית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּי:

12:9 But Jehoiada the priest took a chest and bored a hole in its lid and put it beside the altar, on the right side as one comes into the house of the LORD; and the priests who guarded the threshold put in it all the money which was brought into the house of the LORD.

12:11 וַיְהִי כִּרְאֻתָּם כִּי־רַב הַכֶּסֶף בְּאֲרוֹן וַיַּעַל סֹפֵר הַמֶּלֶךְ וַהֲכֵתָן הַגָּדוֹל וַיִּצְרוּ וַיִּמְנוּ אֶת־הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בֵּית־יְהוָה:

12:11 וַהֲוָה כַּד חָזוּ אֲרִי סְגִי כֶסֶּפָּא בְּאֲרוֹנָא וּסְלִיק סֹפְרָא דְּמֶלֶכָּא וְכֹהֲנָא רַבָּא וַצְּרוּ וּמְנוּ יֵת כֶּסֶּפָּא דְּאִשְׁתַּכַּח דִּישְׁתַּכַּח בְּבֵית־מִקְדָּשָׁא בֵּית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּי:

12:10 When they saw that there was much money in the chest, the king's scribe and the high priest came up and tied *it* in bags and counted the money which was found in the house of the LORD.

12:12 וַנְּתַנּוּ אֶת־הַכֶּסֶף הַמִּתְּכָן עַל־(נִד) [נִדָּן] עֲשֵׂי הַמְּלָאכָה (הַפְּקָדִים)

[הַמְּפַקְדִים] בַּיִת יְהוָה וַיּוֹצִיָּאֻהוּ לְחַרְשֵׁי הָעֵץ וּלְבָנִים הָעֹשִׂים בַּיִת יְהוָה:

12:12 וַיַּהֲבִין וַיִּתְּנוּן יֵת כֶּסֶּפָּא דְּמִטְּקַס דְּסָכִים עַל יְדֵי עֲבָדֵי עֲבִידְתָּא דְּמִמֶּנּוּ עַל בֵּית־מִקְדָּשָׁא בְּבֵית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּי וּמִפְקִין לִיה לְנַגְרֵי אַעֲיָא וּלְאַרְדִּיכְלִיא דְּעֲבָדִין בֵּית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּי:

12:11 They gave the money which was weighed out into the hands of those who did the work, who had the oversight of the house of the LORD; and they paid it out to the carpenters and the builders who worked on the house of the LORD;

12:13 וְלִגְדָּרִים וְלַחֲצָבֵי הָאֵבֶן וְלִקְנוֹת עֲצִים וְאֲבָנֵי מַחֲצָב לְחַזֵּק אֶת־בֵּרֶךְ בֵּית־יְהוָה וְלִכְלֹל אֲשֶׁר־יֵצֵא עַל־הַבַּיִת לְחֻזְקָה:

12:13 וּלְאַרְגוּבִלִּיאַ וּלְפָסְלֵי אֲבָנִיאַ וּלְמִזְבֵּן אֵינָן וְאֲבָנִין פְּסִילִין לְחֻקָּא יֵת בִּידֶךָ בֵּית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּי בֵּיתָא וְלִכְלֹל דִּיפּוּק עַל בֵּיתָא לְחֻקָּפוּתֶיהָ:

12:12 and to the masons and the stonecutters, and for buying timber and hewn stone to repair the damages to the house of the LORD, and for all that was laid out for the house to repair it.

12:14 אֵךְ לֹא יַעֲשֶׂה בֵּית יְהוָה סִפּוֹת כֶּסֶף מִזְמָרוֹת מִזְרָקוֹת חֲצֻצּוֹת כָּל־כְּלִי זָהָב וְכָל־כֶּסֶף מִן־הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית־יְהוָה:

12:14 בָּרַם לֹא מִתְעַבִּיד בֵּית־מִקְדָּשָׁא בְּבֵית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּי קוּלִין דְּכֶסֶף מִזְמָרִיא מִזְרָקִיא חֲצוּצָרְתָא כָּל מִן דְּדֶהָב מֵאִנִּי דֶּהָבָא וּמִן דְּכֶסֶף וּמֵאִנִּי כֶסֶף מִן כֶּסֶף דְּמִתְעַל לְבֵית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּי:

12:13 But there were not made for the house of the LORD silver cups, snuffers, bowls, trumpets, any vessels of gold, or vessels of silver from the money which was brought into the house of the LORD;

12:15 כִּי־לַעֲשֵׂי הַמְּלָאכָה יִתְּנֶהוּ וְחֻזְקוֹ־בּוֹ אֶת־בֵּית יְהוָה:

12:15 אֲרִי לְעַבְדֵי עֲבִידְתָּא יְהִיבִין לִיה וּמִתְקַפִּין בִּיה יֵת בֵּית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּי:

12:14 for they gave that to those who did the work, and with it they repaired the house of the LORD.

12:16 וְלֹא יִחְשְׁבוּ אֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יִתְּנוּ אֶת־הַכֶּסֶף עַל־יָדָם לְתַת לַעֲשֵׂי הַמְּלָאכָה כִּי בְּאִמְנָה הֵם עֹשִׂים:

12:16 וְלֹא מִחְשְׁבִין עִם יֵת גְּבִרִיא דִּיהִבִין יֵת כֶּסֶף עַל יְדֵהוּן לְמַתָּן לְעַבְדֵי עֲבִידְתָּא אֲרִי בְּהִימָנוּתָא אֲנוּן עֲבָדִין:

12:15 Moreover, they did not require an accounting from the men into whose hand they gave the money to pay to those who did the work, for they dealt faithfully.

12:17 כֶּסֶף אָשָׁם וְכֶסֶף חַטָּאוֹת לֹא יוּבָא בֵּית יְהוָה לְפָהֳנִים יְהִי: פ

12:17 כֶּסֶף אָשָׁמָא וְכֶסֶף חַטָּאוֹתָא חַטָּאתָא לֹא מִתְעַל לְבֵית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּי לְכַהֲנָא יְהִיבִין לִיה:

12:16 The money from the guilt offerings and the money from the sin offerings was not brought into the house of the LORD; it was for the priests.

12:18 אִזּוּ יַעֲלֶה חֲזָאֵל מֶלֶךְ אַרָם וַיִּלָּחֶם עַל־גַּת וַיִּלְכְּדָהּ וַיִּשֶׂם חֲזָאֵל פָּנָיו לְעֹלֹת עַל־יְרוּשָׁלַם:

12:18 בְּכִין סֹלִיק חֲזָאֵל מֶלֶכָא דְאַרָם וַאֲגִיחַ קָרְבָּא עַל גַּת וְכַבְשָׁה וְשׁוּי חֲזָאֵל יֵת אַפּוּהֵי לְמַסַּק לְמִיעַל עַל יְרוּשָׁלַם לִירוּשָׁלַם:

12:17 Then Hazael king of Aram went up and fought against Gath and captured it, and Hazael set his face to go up to Jerusalem.

12:19 וַיִּקָּח יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֶת כָּל־הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר־הִקְדִּישׁוּ יְהוֹשָׁפָט וַיְהוֹרָם וְאַחֲזִיָּהוּ אֲבֹתָיו מֶלְכֵי יְהוּדָה וְאֶת־קֳדָשָׁיו וְאֶת כָּל־הַזָּהָב הַנִּמְצָא בְּאֲצֻרוֹת בֵּית־יְהוָה וּבֵית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח לְחֲזָאֵל מֶלֶךְ אַרָם וַיַּעַל מֵעַל יְרוּשָׁלַם:

12:19 וַנְּסִיב יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ שְׁבָטָא דְּבֵית יְהוּדָה יֵת כָּל קֳדָשִׁיא דְאַקְדִּישׁוּ יְהוֹשָׁפָט וַיְהוֹרָם וְאַחֲזִיָּה וַיְהוֹאָחֵז אֲבִהֶתְוֵהִי מֶלְכִּיא דְּבֵית יְהוּדָה וְיֵת כָּל קֳדָשׁוֹהִי וְיֵת כָּל דְּהָבָא דְּאִשְׁתַּכַּח בְּאוּצְרֵי בֵּית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּי וּבִגְנוּי בֵּית־מֶלֶכָא וּבֵית־גְּנוּי מֶלֶכָא וְשִׁדְר וְשִׁלַּח לְחֲזָאֵל מֶלֶכָא דְאַרָם וַאֲסַתְלַק מֵעַל יְרוּשָׁלַם:

12:18 Jehoash king of Judah took all the sacred things that Jehoshaphat and Jehoram and Ahaziah, his fathers, kings of Judah, had dedicated, and his own sacred things and all the gold that was found among the treasuries of the house of the LORD and of the king's house, and sent them to Hazael king of Aram. Then he went away from Jerusalem.

12:20 וַיִּתֵּר דְּבָרֵי יוֹאָשׁ וְכָל-אֲשֶׁר עָשָׂה הֵלואָהֶם כְּתוּבִים עַל-סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה:

12:20 וּשְׂאֵר פִּתְגָמֵי יוֹאָשׁ וְכָל דַּעְבַּד הָלֹא אֲנוֹן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמִיא לְמַלְכֵיא דְּבֵית יְהוּדָה:

12:19 Now the rest of the acts of Joash and all that he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah?

12:21 וַיִּקְמוּ עֲבָדָיו וַיִּקְשְׁרוּ-קֶשֶׁר וַיַּכּוּ אֶת-יוֹאָשׁ בֵּית מִלּוֹ הַיּוֹרֵד סִלָּא:

12:21 וַקְמוּ עַבְדוֹהֵי וּמַרְדּוּ מַרְדָּא וּמַחוּ יָת יוֹאָשׁ בֵּית מִלָּא דְנַחִית לְסִלָּא סִילָא:

12:20 His servants arose and made a conspiracy and struck down Joash at the house of Millo as he was going down to Silla.

12:22 וַיּוֹזְבֵד בֶּן-שִׁמְעָת וַיְהוֹזָבָד בֶּן-שֹׁמֶר עֲבָדָיו הִפְּהוּ וַיָּמָת וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ

עִם-אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ אֲמַצְיָה בְּנוֹ תַּחְתָּיו: פ

12:22 וַיּוֹזְכֵר וַיּוֹזְבֵד בֶּר שִׁמְעָת וַיְהוֹזָבָד בֶּר שֹׁמֶר עַבְדוֹהֵי מִחוּהֵי וּקְטָלוּהֵי וּמִית

וַקְבְּרוּ יְתִיה עִם אֲבֹהֵתוֹהֵי בְּקֶרְתָּא דְדָוִיד וּמִלָּךְ אֲמַצְיָה בְּרִיה תַּחְתּוֹתוֹהֵי:

12:21 For Jozacar the son of Shimeath and Jehozabad the son of Shomer, his servants, struck him and he died; and they buried him with his fathers in the city of David, and Amaziah his son became king in his place.

13:1 בְּשָׁנָת עָשָׂרִים וּשְׁלֹשׁ שָׁנָה לְיוֹאָשׁ בֶּן-אֲחַזְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ יְהוֹאָחָז

בֶּן-יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְרוֹן שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה:

13:1 בְּשָׁנָת עֶסְרִין וּתְלָת שָׁנִין לְיוֹאָשׁ בֶּר אֲחַזְיָה מֶלֶךְ שְׁבַטָא דְּבֵית יְהוּדָה מָלַךְ

יְהוֹאָחָז בֶּר יִהוּא עַל יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּמְרוֹן שִׁבְעַ-עֶסְרֵי שָׁנִין:

13:1 In the twenty-third year of Joash the son of Ahaziah, king of Judah, Jehoahaz the son of Jehu became king over Israel at Samaria, and he reigned seventeen years.

13:2 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּלְךְ אַחֲרֵי חַטָּאת יִרְבְּעָם בֶּן-נֶבֶט אֲשֶׁר-הִחְטִיא

אֶת-יִשְׂרָאֵל לֹא-סָר מִמֶּנָּה:

13:2 וַעֲבַד דְּבִישׁ קָדָם יוֹי וַאֲזַל בְּתֵר חֻבִּי יִרְבְּעָם בֶּר נֶבֶט דְּחִיִּיב יָת יִשְׂרָאֵל

לֹא סָטָא מִנְהוֹן:

13:2 He did evil in the sight of the LORD, and followed the sins of Jeroboam the son of Nebat, with which he made Israel sin; he did not turn from them.

13:3 וַיַּחַר-אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתֶּנֶם בְּיַד חֲזָאֵל מֶלֶךְ-אַרָם וּבִיד בֶּן-הַדָּד

בֶּן-חֲזָאֵל כָּל-הַיָּמִים:

13:3 וּתְקִיף רַגְזָא דְיוֹי בְּיִשְׂרָאֵל וּמִסְרָנוֹן בְּיַד חֲזָאֵל מֶלֶכָא דְאַרָם וּבִיד

בֶּר-הַדָּד בֶּר חֲזָאֵל כָּל יוֹמִיא:

13:3 So the anger of the LORD was kindled against Israel, and He gave them continually into the hand of Hazael king of Aram, and into the hand of Ben-hadad the son of Hazael.

13:4 וַיִּתֵּל יְהוֹאָחָז אֶת-פָּנָיו יְהוָה וַיִּשְׁמַע אֱלֹהֵי יְהוָה כִּי רָאָה אֶת-לַחֲץ יִשְׂרָאֵל

כִּי-לַחֲץ אֹתָם מֶלֶךְ אֲרָם:

13:4 וַצְּלִי יְהוֹאָחָז קָדָם יוֹי וַקְבִּיל צְלוּתִיה יוֹי אַרִי גְלִי חֲזָא וּגְלִי קְדָמוּהֵי

דְּחֻקָא דְיִשְׂרָאֵל אַרִי דְחַק יְתֵהוּן מֶלֶכָא דְאַרָם:

13:4 Then Jehoahaz entreated the favor of the LORD, and the LORD listened to him; for He saw the oppression of Israel, how the king of Aram oppressed them.

13:5 וַיִּתֵּן יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ וַיַּצֵּאוּ מִתַּחַת יַד-אַרָם וַיֵּשְׁבוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל

בְּאֶהֱלֵיהֶם כְּתָמוֹל שְׁלֹשׁוֹם:

13:5 וַיֵּהָב יוֹי לְיִשְׂרָאֵל פָּרִיק וּנְפִקוּ מִתַּחַת יַד אֲנָשׁ אֲרָם וַיִּתִּיבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל

בְּקִרְיָהוֹן כְּמִיֶּאֱתָמְלִי וּמִדְקֻמוֹהִי וּמִדְקֻמוֹהִי:

13:5 The LORD gave Israel a deliverer, so that they escaped from under the hand of the Arameans; and the sons of Israel lived in their tents as formerly.

13:6 אֵךְ לֹא־סָרוּ מִחַטָּאוֹת בֵּית־יִרְבֵּעַם אֲשֶׁר־[הַחֲטִי] (הַחֲטִי) אֶת־יִשְׂרָאֵל בְּהַלֵּךְ וְגַם הָאֲשֵׁרָה עֲמָדָה בְּשֹׁמְרוֹן:

13:6 בָּרַם לֹא סָטוּ מִחוּבֵי בֵית יִרְבֵּעַם בַּר נָבַט דְּחִיִּיב יֵת יִשְׂרָאֵל בְּהוֹן אֶזֶל אֲזָלוּ וְאֵף אֲשִׁירָתָא קָמַת בְּשֹׁמְרוֹן:

13:6 Nevertheless they did not turn away from the sins of the house of Jeroboam, with which he made Israel sin, but walked in them; and the Asherah also remained standing in Samaria.

13:7 כִּי לֹא הִשְׁאִיר לִיהוֹאָחָז עִם כִּי אִם־חֲמִשִּׁים פָּרָשִׁים וְעֶשְׂרֵה רֶכֶב וְעֶשְׂרֵה אֲלָפִים רַגְלֵי כִּי אֲבָדָם מֶלֶךְ אֲרָם וַיִּשְׁמַם כַּעֲפָר לְדָשׁ:

13:7 אֲרִי לֹא אֲשַׁתָּאֵר אֲשֶׁר לִיהוֹאָחָז עִם אֱלֹהֵי חֲמִשִּׁין פָּרָשִׁין וְעֶסֶר רֶתְכִין וְעֶסְרֵה אֲלָפִין גְּבַר רַגְלֵי אֲרִי אֲבִידֻנוֹן מֶלֶכָא דָּאֲרָם וַשׁוֹיָנוֹן כַּעֲפָרָא לְדָשׁ:

13:7 For he left to Jehoahaz of the army not more than fifty horsemen and ten chariots and 10,000 footmen, for the king of Aram had destroyed them and made them like the dust at threshing.

13:8 וְיִתֵּר דְּבָרֵי יְהוֹאָחָז וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ הַלְּוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:

13:8 וּשְׂאֵר פִּתְגָמֵי יְהוֹאָחָז וְכָל דְּעֵבֵד וּגְבוּרוֹתֶיהָ הֵלֹא אֲנוֹן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמִיא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:

13:8 Now the rest of the acts of Jehoahaz, and all that he did and his might, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel?

13:9 וַיִּשְׁכַּב יְהוֹאָחָז עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרֵהוּ בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ יוֹאָשׁ בְּנוֹ תַּחְתָּיו: פ

13:9 וּשְׁכִיב יְהוֹאָחָז עִם אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּהוּ בְּשֹׁמְרוֹן וּמֶלֶךְ יוֹאָשׁ בְּרִיה תַּחֲתוֹהִי:

13:9 And Jehoahaz slept with his fathers, and they buried him in Samaria; and Joash his son became king in his place.

13:10 בְּשָׁנַת שְׁלֹשִׁים וְשֶׁבַע שָׁנָה לְיוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ יְהוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה:

13:10 בְּשָׁנַת תְּלָתִין וְשֶׁבַע שָׁנִין לְיוֹאָשׁ מֶלֶךְ שְׁבַטָא דְּבֵית יְהוּדָה מֶלֶךְ יְהוֹאָשׁ בַּר יְהוֹאָחָז עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שִׁית־עֶסְרֵי שָׁנִין:

13:10 In the thirty-seventh year of Joash king of Judah, Jehoash the son of Jehoahaz became king over Israel in Samaria, and reigned sixteen years.

13:11 וַיַּעַשׂה הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא כֹר מִכָּל־חַטָּאוֹת יִרְבֵּעַם בֶּן־נָבַט אֲשֶׁר־הַחֲטִיָּא אֶת־יִשְׂרָאֵל בְּהַלֵּךְ הָלָךְ:

13:11 וְעֵבֵד דְּבִישׁ קָדָם יוֹי לֹא סָטָא מִכָּל חוּבֵי יִרְבֵּעַם בַּר נָבַט דְּחִיִּיב יֵת יִשְׂרָאֵל בְּהוֹן אֶזֶל:

13:11 He did evil in the sight of the LORD; he did not turn away from all the sins of Jeroboam the son of Nebat, with which he made Israel sin, but he walked in them.

13:12 וְיִתֵּר דְּבָרֵי יוֹאָשׁ וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר נָלַח עִם אֲמָצִיָּה מֶלֶךְ־יְהוּדָה הַלְּוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:

13:12 וּשְׂאֵר פִּתְגָמֵי יוֹאָשׁ וְכָל דְּעֵבֵד וּגְבוּרוֹתֶיהָ דְּאֲנִיחַ קִרְבָּא עִם אֲמָצִיָּה מֶלֶךְ שְׁבַטָא דְּבֵית יְהוּדָה הֵלֹא אֲנוֹן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמִיא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:

13:12 Now the rest of the acts of Joash and all that he did and his might with which he fought against Amaziah king of Judah, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel?

13:13 וַיִּשְׁכַּב יוֹאָשׁ עִם־אֲבֹתָיו וַיִּרְבֵּעַם יָשָׁב עַל־כִּסְאוֹ וַיִּקְבְּרֵהוּ יוֹאָשׁ בְּשֹׁמְרוֹן עִם

מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: פ

13:13 וּשְׁכַב יוֹאָשׁ יוֹאָשׁ עִם אֲבֹהָתוֹהִי וַיִּרְבְּעַם יְתִיב עַל כְּרִסֻּהִי כְרִסִּיהָ וְאֶתְקַבֵּר יוֹאָשׁ בְּשׁוּמְרוֹן עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:

13:13 So Joash slept with his fathers, and Jeroboam sat on his throne; and Joash was buried in Samaria with the kings of Israel.

13:14 וְאֵלִישָׁע חָלָה אֶת־חָלְיוֹ אֲשֶׁר יָמוּת בּוֹ וַיֵּרֶד אֵלָיו יוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיִּבֶךְ עַל־פָּנָיו וַיֹּאמֶר אָבִי אָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו:

13:14 וְאֵלִישָׁע מָרַע יָת מַרְעִיהָ דִּמּוֹת בֵּיהּ וּנְחַת לִוְתִּיהָ יוֹאָשׁ מֶלֶכָּא דִּישְׂרָאֵל וּבִקָּא עַל אַפּוּהִי וַאֲמַר רַבִּי רַבִּי דְטָב לִיהּ לִישְׂרָאֵל בְּצַלּוּתִיהּ מְרַתְכִין וּמְפָרְשִׁין וּפְרָשִׁין:

13:14 When Elisha became sick with the illness of which he was to die, Joash the king of Israel came down to him and wept over him and said, "My father, my father, the chariots of Israel and its horsemen!"

13:15 וַיֹּאמֶר לוֹ אֵלִישָׁע קַח קֶשֶׁת וַחֲצִים וַיִּקַּח אֵלָיו קֶשֶׁת וַחֲצִים:

13:15 וַאֲמַר לִיהּ אֵלִישָׁע סֹב קֶשֶׁתָּא וְגִרְרִיא וְנָסִיב לִיהּ קֶשֶׁתָּא וְגִרְרִיא:

13:15 Elisha said to him, "Take a bow and arrows." So he took a bow and arrows.

13:16 וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הִרְכַּב יָדְךָ עַל־הַקֶּשֶׁת וַיִּרְכַּב יָדוֹ וַיִּשֶׂם אֵלִישָׁע יָדָיו עַל־יָדָיו הַמִּלֵּךְ:

13:16 וַאֲמַר לְמֶלֶכָּא דִּישְׂרָאֵל אַחִית יָדְךָ עַל קֶשֶׁתָּא וְאַחִית יָדֶיהָ וְשׁוּי אֵלִישָׁע יְדוּהִי עַל יָדֵי מֶלֶכָּא יְדָא דְמֶלֶכָּא:

13:16 Then he said to the king of Israel, "Put your hand on the bow." And he put his hand *on it*, then Elisha laid his hands on the king's hands.

13:17 וַיֹּאמֶר פָּתַח הַחֲלוֹן קִדְמָה וַיִּפְתַּח וַיֹּאמֶר אֵלִישָׁע יְרֵה וַיִּזֹּר וַיֹּאמֶר

חִין־תְּשׁוּעָה לַיהוָה וְחִין תְּשׁוּעָה בְּאַרְם וְהִפִּית אֶת־אַרְם בְּאַפְּךָ עַד־כָּלָה:

13:17 וַאֲמַר פָּתַח כּוּיִן לְמַדְנָחָא וּפָתַח וַאֲמַר אֵלִישָׁע שְׂדֵי וּשְׂדָא וַאֲמַר הָדִין גִּירָא יִתְעַבִּיד לָנָא פֶּרְקָנָא מִן־קָדָם יוּי וְהָדִין גִּירָא יִתְעַבִּיד לָנָא נִצְחָנָא בְּאַנְשֵׁי אֲרָם וְתַמְחִי יָת אֲנָשׁ אֲרָם בְּאַפְּךָ עַד דְּתַשְׁיִצִּינוּן דִּישְׁתִּיצוּן:

13:17 He said, "Open the window toward the east," and he opened *it*. Then Elisha said, "Shoot!" And he shot. And he said, "The LORD'S arrow of victory, even the arrow of victory over Aram; for you will defeat the Arameans at Aphek until you have destroyed *them*."

13:18 וַיֹּאמֶר קַח הַחֲצִים וַיִּקַּח וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל הִךְ אֶרְצָה וַיִּךְ

שְׁלֹשׁ־פַּעְמִים וַיַּעֲמֵד:

13:18 וַאֲמַר סֹב גִּרְרִיא וְנָסִיב וַאֲמַר לְמֶלֶכָּא דִּישְׂרָאֵל מְחִי לְאַרְעָא וּמַחָא תִלָּת זְמַנִּין וּפֹסֵק:

13:18 Then he said, "Take the arrows," and he took them. And he said to the king of Israel, "Strike the ground," and he struck *it* three times and stopped.

13:19 וַיִּקְצֹף עָלָיו אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לְהַכּוֹת חֲמֵשׁ אוֹ־שֵׁשׁ פַּעְמִים אִזּוּ הִפִּית אֶת־אַרְם עַד־כָּלָה וְעַתָּה שְׁלֹשׁ פַּעְמִים תִּכֶּה אֶת־אַרְם: ס

13:19 וּרְגִיזוּ עָלֹהִי נִבְיָא דִּיוּי וַאֲמַר הוּהָא חָזִי לָךְ לְמַמְחִי חֲמִישׁ אוֹ שִׁית זְמַנִּין בְּכִין פּוֹן מְחִיתָא יָת אֲנָשׁ אֲרָם עַד שִׁיִּצְיוּתָא וּכְעַן תִּלָּת זְמַנִּין תַּמְחִי יָת אֲנָשׁ אֲרָם:

13:19 So the man of God was angry with him and said, "You should have struck five or six times, then you would have struck Aram until you would have destroyed *it*. But now you shall strike Aram *only* three times."

13:20 וַיָּמָת אֵלִישָׁע וַיִּקְבְּרֵהוּ וַיְגִדְדִי מוֹאָב יָבֹאוּ בְּאַרְצָן בֶּאֱשָׁנָה:

13:20 וּמִית אֵלִישָׁע וַקְבְּרוּהִי וּמִשְׁרִית מוֹאָב מוֹאבָאִי עָלָא עַלְת עָלוּ בְּאַרְעָא
בְּמִיעַל שְׁחָא:

13:20 Elisha died, and they buried him. Now the bands of the Moabites would invade the land in the spring of the year.

13:21 וַיְהִי הֵם קִבְּרִים אִישׁ וַהֲנֶה רָאוּ אֶת־הַגִּדּוֹד וַיִּשְׁלִיכוּ אֶת־הָאִישׁ בְּקֶבֶר
אֵלִישָׁע וַיֵּלֶךְ וַיָּנֶע הָאִישׁ בְּעִצָּמוֹת אֵלִישָׁע וַיְחִי וַיָּקָם עַל־רַגְלָיו: פ
13:21 וַהֲנֶה עַד בְּעַד דָּאֲנוֹן קִבְּרִין גִּבְרָא וְהָא חֲזוּ יַת מִשְׁרִיתָא וּרְמוּ יַת גִּבְרָא
בְּקִבְרָא דְאֵלִישָׁע וְאִזְל וּקְרִיב גִּבְרָא בְּגִרְמִי אֵלִישָׁע וַחֲזָא וַחֲזָא דִין הוּא שְׁלוֹם
תְּקוּת וְהוּלִיד יַת חֲנַמְאֵל בְּרִתִּיה וְקָם עַל רַגְלֵהּ:

13:21 As they were burying a man, behold, they saw a marauding band; and they cast the man into the grave of Elisha. And when the man touched the bones of Elisha he revived and stood up on his feet.

13:22 וַחֲזָאֵל מֶלֶךְ אַרָם לָחֵץ אֶת־יִשְׂרָאֵל כָּל יְמֵי יְהוֹאָחָז:

13:22 וַחֲזָאֵל מֶלֶכָא דְאַרָם דָּחַק יַת יִשְׂרָאֵל כָּל יְוִמֵי יְהוֹאָחָז:

13:22 Now Hazael king of Aram had oppressed Israel all the days of Jehoahaz.

13:23 וַיַּחֲנוּ יְהוָה אֹתָם וַיִּרְחַמֵם וַיִּפֶן אֲלֵיהֶם לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֶת־אַבְרָהָם יִצְחָק
וַיַּעֲקֹב וְלֹא אָבָה הַשְׁחִיתָם וְלֹא־הִשְׁלִיכֶם מֵעַל־פָּנָיו עַד־עַתָּה:
13:23 וְחָס יְיָ עָלֵיהוֹן וַרְחִים עָלֵיהוֹן וְאֶתְפָּנִי בְּמִמְרִיה לְאִיטְבָא לְהוֹן בְּדִיל
קִימִיה דְעַם אַבְרָהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב וְלֹא אָבָא לְחַבְלוֹתָהוֹן וְלֹא אֲגִלִּינוֹן מֵאַרְע
בֵּית־שְׁכִינָתִיה עַד כְּעַן:

13:23 But the LORD was gracious to them and had compassion on them and turned to them because of His covenant with Abraham, Isaac, and Jacob, and would not destroy them or cast them from His presence until now.

13:24 וַיָּמָת חֲזָאֵל מֶלֶךְ־אַרָם וַיִּמְלֹךְ בֶּן־הַדָּד בְּנוֹ תַּחְתָּיו:

13:24 וּמִית חֲזָאֵל מֶלֶכָא דְאַרָם וּמֶלֶךְ בֶּר־הַדָּד בְּרִיה תַּחְתּוֹהִי:

13:24 When Hazael king of Aram died, Ben-hadad his son became king in his place.

13:25 וַיָּשָׁב יְהוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז וַיִּקַּח אֶת־הָעָרִים מִיַּד בֶּן־הַדָּד בֶּן־חֲזָאֵל אֲשֶׁר
לָקַח מִיַּד יְהוֹאָחָז אָבִיו בַּמִּלְחָמָה שְׁלֹשׁ פַּעַמִּים הִפָּהוּ יוֹאָשׁ וַיָּשָׁב אֶת־עָרֵי
יִשְׂרָאֵל: פ

13:25 וַתָּב יְהוֹאָשׁ בֶּר יְהוֹאָחָז וּנְסִיב וּכְבַשׁ יַת קְרוּנָא מִיַּד בֶּר־הַדָּד בֶּר חֲזָאֵל
דְּנְסִיב מִיַּד מֶן יְהוֹאָחָז אָבוּהִי בְּקִרְבָּא תַּלַּת זְמָנִין מִחֲהִי יוֹאָשׁ וְאַתִּיב יַת קְרוּנֵי
יִשְׂרָאֵל:

13:25 Then Jehoash the son of Jehoahaz took again from the hand of Ben-hadad the son of Hazael the cities which he had taken in war from the hand of Jehoahaz his father. Three times Joash defeated him and recovered the cities of Israel.

14:1 בְּשָׁנָת שְׁתַּיִם לְיוֹאָשׁ בֶּן־יֹאָחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ אַמְצִיָּהוּ בֶן־יֹאָשׁ מֶלֶךְ
יְהוּדָה:

14:1 בְּשָׁנָת תְּרִיתִין לְיוֹאָשׁ בֶּר יֹאָחָז מֶלֶכָא דְיִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ אַמְצִיָּה בֶר יוֹאָשׁ
מֶלֶךְ שְׁבַטָא דְבֵית יְהוּדָה:

14:1 In the second year of Joash son of Joahaz king of Israel, Amaziah the son of Joash king of Judah became king.

14:2 בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְּמָלְכוֹ וַעֲשָׂרִים וְתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם
וְשֵׁם אִמּוֹ (יְהוֹעָדִין) נְיְהוֹעָדָן מִן־יְרוּשָׁלַם:

14:2 בֶר עֶסְרִין וְחָמִישׁ שָׁנִין הָוָה כֹּד מֶלֶךְ וַעֲסָרִין וְתֵשַׁע שָׁנִין מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם
וְשׁוּם אִמִּיה יְהוֹעָדָן מִן יְרוּשָׁלַם:

14:2 He was twenty-five years old when he became king, and he reigned twenty-nine years in Jerusalem. And his mother's name was Jehoaddin of Jerusalem.

14:3 וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה רַק לֹא כְדֹדָאָבִיו כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה יוֹאָשׁ אָבִיו עָשָׂה:

14:3 וַעֲבַד דְּכָשֶׁר קָדָם יְיָ לְחֹדֶר לֹא כְדֹדָאָבִיו כְּכֹל דְּעָבַד יוֹאָשׁ אָבִיו עָבַד:

14:3 He did right in the sight of the LORD, yet not like David his father; he did according to all that Joash his father had done.

14:4 רַק הַבָּמֹת לֹא־סָרוּ עוֹד הָעָם מִזִּבְחִים וּמִקְטָרִים בַּבָּמֹת:
14:4 לְחֹדֶר בָּמָתָא לֹא עָטְרָא עַד כְּעַן עָמָא מִדְּבַחִין וּמִסְקִין קִטְרַת בְּסַמִּין עַל בָּמָתָא:

14:4 Only the high places were not taken away; the people still sacrificed and burned incense on the high places.

14:5 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר חִזְקָה הַמֶּמְלָכָה בִּידּוֹ וַיַּךְ אֶת־עַבְדָּיו הַמַּכִּים אֶת־הַמֶּלֶךְ אָבִיו:
14:5 וַהֲוֶה כְּדִ תְּקִיפַת מַלְכוּתָא בִּידֵיהּ וְקָטַל יֵת עַבְדֵּיהּ דְּקָטְלוּ יֵת מַלְכָּא אָבִיו:

14:5 Now it came about, as soon as the kingdom was firmly in his hand, that he killed his servants who had slain the king his father.

14:6 וְאֶת־בְּנֵי הַמַּכִּים לֹא הָמִית כַּכְּתוּב בְּסֵפֶר תּוֹרַת־מֹשֶׁה אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר לֹא־יוֹמְתוּ אָבוֹת עַל־בָּנִים וּבָנִים לֹא־יוֹמְתוּ עַל־אָבוֹת כִּי אִם־אִישׁ בְּחַטָּאוֹ (יָמוּת) [יוֹמֶת]:

14:6 וַיֵּת בְּנֵי קְטוּלָיָא לֹא קָטַל כְּמָא דְכְּתִיב בְּסֵפֶר אוֹרִיתָא דְּמֹשֶׁה דְּפָקִיד יְיָ לְמִימַר לֹא יָמוּתוּן אָבִהֶן עַל פּוֹם בְּנִין וּבָנִין לֹא יָמוּתוּן עַל פּוֹם אָבִהֶן אֱלֵהִין אָנֹשׁ בְּחוּבֵיהּ יָמוּת יָמוּתוּן:

14:6 But the sons of the slayers he did not put to death, according to what is written in the book of the Law of Moses, as the LORD commanded, saying, "The fathers shall not be put to death for the sons, nor the sons be put to death for the fathers; but each shall be put to death for his own sin."

14:7 הוֹאֵה־הָכָה אֶת־אֲדוֹם (בְּגִיא־הַמֶּלַח) [בְּגִיא־מֶלַח] עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים וְתַפֵּשׁ אֶת־הַסֵּלַע בְּמִלְחָמָה וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמָהּ יִקְתָּאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה: פ
14:7 הוּא מָחָא יֵת אָנֹשׁ אֲדוֹם אֲרַם בְּגִי מֶלַח עֲסָרָא אֲלָפִין וּכְבֵּשׁ יֵת כֶּרְכָּא בְּקֶרְבָּא וְקָרָא יֵת שְׁמָהּ יִקְתָּאֵל עַד יוֹמָא הַדִּין:

14:7 He killed of Edom in the Valley of Salt 10,000 and took Sela by war, and named it Joktheel to this day.

14:8 אַז שְׁלַח אֲמַצְיָה מַלְאָכִים אֶל־יְהוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז בֶּן־יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לָכֶּה נִתְרָאָה פָּנִים:

14:8 בְּכִין שְׁלַח אֲמַצְיָה אֲזַנְדִין לֹת יְהוֹאָשׁ בֶּר יְהוֹאָחָז בֶּר יְהוֹאָשׁ מֶלֶכָּא דִּישְׂרָאֵל לְמִימַר אִיתוּ אִיתָא נִקְבִּיל אַפִּין בְּקֶרְבָּא:

14:8 Then Amaziah sent messengers to Jehoash, the son of Jehoahaz son of Jehu, king of Israel, saying, "Come, let us face each other."

14:9 וַיִּשְׁלַח יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־אֲמַצְיָהּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה לֵאמֹר הַחוּת אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן שְׁלַח אֶל־הָאֲרִז אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן לֵאמֹר תִּנְה־אֶת־בִּתְּךָ לְבָנִי לְאִשָּׁה וְתַעֲבֹר חֵית הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן וְתִרְמָס אֶת־הַחוּת:

14:9 וּשְׁלַח יְהוֹאָשׁ מֶלֶכָּא דִּישְׂרָאֵל לְאֲמַצְיָה לֹת אֲמַצְיָה מֶלֶךְ שְׁבָטָא דְּבֵית יְהוּדָה לְמִימַר חוּחָא דְּבִלְבָנָן שְׁלַח לְאֲרִזָּא דְּבִלְבָנָן לְמִימַר הֵב יֵת בִּרְתְּךָ לְבָרִי לְאִתּוּ לְאִתּוּ וְעִבְרַת חֵית חֵיוֹת בְּרָא דְּבִלְבָנָן וְדִשַׁת יֵת חוּחָא:

14:9 Jehoash king of Israel sent to Amaziah king of Judah, saying, "The thorn bush which was in Lebanon sent to the

cedar which was in Lebanon, saying, 'Give your daughter to my son in marriage.' But there passed by a wild beast that was in Lebanon, and trampled the thorn bush.

14:10 הָכָה הַפִּית אֶת־אֲדֹם וַנִּשְׂאָךְ לִבְךָ הַכְּבֹד וְשָׁב בְּבֵיתְךָ וְלָמָּה תִּתְנַגֵּה בְרַעָה וְנִפְלְתָה אֵתָה וַיהוּדָה עִמָּךְ:

14:10 מִמֶּחָא מַחִיתָא יֵת אָנֶשׁ אֲדֹם וּרְאִים וּרִם עֲלֶךְ לִבְךָ אֲתִיקָר וְתִיב בְּבֵיתְךָ וְלָמָּה אַתְּ מִתְנַגֵּי בְּבִשְׂתָא וְתַפּוּל וְתַתְקִטִּיל אֶת וּדְבִית יְהוּדָה עִמָּךְ:

14:10 "You have indeed defeated Edom, and your heart has become proud. Enjoy your glory and stay at home; for why should you provoke trouble so that you, even you, would fall, and Judah with you?"

14:11 וְלֹא־שָׁמַע אֲמַצְיָהוּ וַיַּעַל יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיִּתְרָאוּ פָנִים הוּא וְאֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה בְּבֵית שֶׁמֶשׁ אֲשֶׁר לַיהוּדָה:

14:11 וְלֹא קָבִיל אֲמַצְיָה וּסְלִיק יְהוֹאָשׁ מֶלֶכָּא דִּישְׂרָאֵל וְאֶקְבִּילוּ אִפִּיהוֹן בַּקֶּרְבָּא הוּא וְאֲמַצְיָה מֶלֶךְ שְׁבֻטָּא דְּבֵית יְהוּדָה בְּבֵית־שֶׁמֶשׁ דְּלִשְׁבִּיט דְּבִישְׁבִּיט יְהוּדָה:

14:11 But Amaziah would not listen. So Jehoash king of Israel went up; and he and Amaziah king of Judah faced each other at Beth-shemesh, which belongs to Judah.

14:12 וַיִּנָּגַף יְהוּדָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּנָּסוּ אִישׁ (לְאָהֳלָיו) [לְאָהֳלָיו]:

14:12 וְאֲחֻבְרוּ אָנֶשׁ אִינְשֵׁי יְהוּדָה קָדָם יִשְׂרָאֵל וְאֶפְכוּ גִבּוֹר לְקִרְוָהִי:

14:12 Judah was defeated by Israel, and they fled each to his tent.

14:13 וְאֵת אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה בֶּן־יְהוֹאָשׁ בֶּן־אֲחַזְיָהוּ תָּפַשׁ יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל בְּבֵית שֶׁמֶשׁ (וַיָּבֵאוּ) [וַיָּבֵאוּ] יְרוּשָׁלַם וַיִּפְרֹץ בְּחוֹמַת יְרוּשָׁלַם בְּשַׁעַר אֶפְרַיִם עַד־שַׁעַר הַפֶּנֶה אַרְבַּע מֵאוֹת אַמָּה:

14:13 וַיֵּת אֲמַצְיָה מֶלֶךְ שְׁבֻטָּא דְּבֵית יְהוּדָה בֶּר יְהוֹאָשׁ בֶּר אֲחַזְיָה אֶחָד יְהוֹאָשׁ מֶלֶכָּא דִּישְׂרָאֵל בְּבֵית־שֶׁמֶשׁ וְאֵתָא לִירוּשָׁלַם וּפְרַט וּפְרִץ בְּשׁוּרָא דִּירוּשָׁלַם מִתְרַע בְּתַרַע שִׁיבִט אֶפְרַיִם עַד וְעַד תַּרַע זָוִיתָא אַרְבַּע מֵאָה אַמִּין:

14:13 Then Jehoash king of Israel captured Amaziah king of Judah, the son of Jehoash the son of Ahaziah, at Beth-shemesh, and came to Jerusalem and tore down the wall of Jerusalem from the Gate of Ephraim to the Corner Gate, 400 cubits.

14:14 וַלָקַח אֶת־כָּל־הַזָּהָב־וְהַכֶּסֶף וְאֵת כָּל־הַפְּלִים הַנִּמְצָאִים בֵּית־יְהוָה וּבִאֲצֻרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת בְּנֵי הַתַּעֲרָבוֹת וַיָּשָׁב שְׁמֹרֹנָה:

14:14 וַנְּסִיב יֵת כָּל דְּהָבָא וְכֶסֶף וַיֵּת כָּל מְנִיָּא דְּאֲשַׁתְּכַחוּ בֵּית־מִקְדָּשָׁא בְּבֵית־מִקְדָּשָׁא דִּיוֵי וּבִגְנִזֵי בֵּית־מֶלֶכָּא וַיֵּת בְּנֵי רַבְרַבִּיא וְתַב לְשׁוּמְרוֹן:

14:14 He took all the gold and silver and all the utensils which were found in the house of the LORD, and in the treasuries of the king's house, the hostages also, and returned to Samaria.

14:15 וַיִּתֵּר דְּבָרֵי יְהוֹאָשׁ אֲשֶׁר עָשָׂה וְגִבּוּרָתוֹ וְאֲשֶׁר נִלָּחַם עִם אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה הֵלֵא־הֶם פְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:

14:15 וּשְׂאָר פִּתְגָמֵי יְהוֹאָשׁ וְכָל דְּעֵבֵד וְגִבּוּרֹתֶיהָ וּדְאִגִּית קֶרְבָּא עִם אֲמַצְיָה מֶלֶךְ שְׁבֻטָּא דְּבֵית יְהוּדָה הֵלֵא אֲנֹן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמִיָּא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:

14:15 Now the rest of the acts of Jehoash which he did, and his might and how he fought with Amaziah king of Judah, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel?

14:16 וַיִּשְׁכַּב יְהוֹאָשׁ עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבֹּר בְּשֶׁמֶרֹן עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ יָרֵבֵּעַ בְּנוֹ תַחְתָּיו: פ

14:16 וּשְׁכִיב יְהוֹאָשׁ עִם אֲבָהָתוֹהִי וְאֲתַקְבֹּר בְּשׁוּמְרוֹן עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וּמִלְךְ

יִרְבֵּעַם בְּרִיָּה תַּחְתּוֹהֶיּ:

14:16 So Jehoash slept with his fathers and was buried in Samaria with the kings of Israel; and Jeroboam his son became king in his place.

14:17 וַיְחִי אֲמַצְיָהוּ בֶן־יֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה אַחֲרֵי מוֹת יְהוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חֲמֵשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה:

14:17 וַחֲיָא אֲמַצְיָה בֶר יוֹאָשׁ מֶלֶךְ שְׁבַטָא דְּבֵית יְהוּדָה בְּתַר דְּמִית יְהוֹאָשׁ בֶּר יְהוֹאָחָז מַלְכָא דִּישְׂרָאֵל חֲמִישׁ־עַסְרֵי שָׁנִין:

14:17 Amaziah the son of Joash king of Judah lived fifteen years after the death of Jehoash son of Jehoahaz king of Israel.

14:18 וַיִּתֵּר דְּבָרֵי אֲמַצְיָהוּ הֵלֵא־הֶם פְּתוּכִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה:

14:18 וּשְׂאָר פִּתְגָמֵי אֲמַצְיָה הֵלֵא אַנּוּן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמִיא לְמַלְכֵיא דְּבֵית יְהוּדָה:

14:18 Now the rest of the acts of Amaziah, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah?

14:19 וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו קֶשֶׁר בִּירוּשָׁלַם וַיִּגְס לְכִישָׁה וַיִּשְׁלַחוּ אַחֲרָיו לְכִישָׁה וַיִּמָּתֶהוּ שָׁם:

14:19 וּמָרְדּוּ עָלּוּהִי מֶרְדָּא בִירוּשָׁלַם וְאַפְךָ לְלָכִישׁ וּשְׁלַחוּ בְּתַרוּהִי לְלָכִישׁ וַקְטִלוּהִי תַמָּן:

14:19 They conspired against him in Jerusalem, and he fled to Lachish; but they sent after him to Lachish and killed him there.

14:20 וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ עַל־הַסּוּסִים וַיִּקְבְּר בִּירוּשָׁלַם עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד:

14:20 וַנִּטְלוּ יָתִיה עַל סוּסוֹתָא וְאַתְקַבְּר בִּירוּשָׁלַם עִם אֲבָהָתוּהִי בְּקֶרְתָא דְּדָוִיד:

14:20 Then they brought him on horses and he was buried at Jerusalem with his fathers in the city of David.

14:21 וַיִּקְחֻוּ כָּל־עַם יְהוּדָה אֶת־עֲזַרְיָה וְהוּא בֶן־שֵׁשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה וַיַּמְלִכּוּ אֹתוֹ תַּחַת אָבִיו אֲמַצְיָהוּ:

14:21 וּדְבָרוּ כָל עַמָּא דְּבֵית יְהוּדָה דֹּאֲרַעא דֹּאֲרַעא יָת עֲזַרְיָה וְהוּא בֶר שִׁית־עַסְרֵי שָׁנִין וַאֲמַלִּיכוּ יָתִיה תַּחַת אֲבּוּהִי אֲמַצְיָה:

14:21 All the people of Judah took Azariah, who was sixteen years old, and made him king in the place of his father Amaziah.

14:22 הוּא בָּנָה אֶת־אֵילָת וַיִּשְׁבֶּה לִיהוּדָה אַחֲרֵי שְׁכַב־הַמֶּלֶךְ עִם־אֲבֹתָיו: פ

14:22 הוּא בָּנָא יָת אֵילָת וְאַתִּיבָה לְדְבֵית לְבֵית יְהוּדָה בְּתַר דִּישְׁכִּיב מַלְכָא עִם אֲבָהָתוּהִי:

14:22 He built Elath and restored it to Judah after the king slept with his fathers.

14:23 בַּשָּׁנָה חֲמֵשׁ־עָשָׂרָה שָׁנָה לְאֲמַצְיָהוּ בֶן־יֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ יִרְבֵּעַם בֶּן־יֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְרוֹן אַרְבָּעִים וְאַחַת שָׁנָה:

14:23 בַּשָּׁנָה חֲמִישׁ־עַסְרֵי שָׁנִין לְאֲמַצְיָה בֶר יוֹאָשׁ מֶלֶךְ שְׁבַטָא דְּבֵית יְהוּדָה מֶלֶךְ יִרְבֵּעַם בֶּר יוֹאָשׁ מַלְכָא דִּישְׂרָאֵל מַלְךְ עַל יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּמְרוֹן אַרְבָּעִין וְאַחַד שָׁנִין:

14:23 In the fifteenth year of Amaziah the son of Joash king of Judah, Jeroboam the son of Joash king of Israel became king in Samaria, and reigned forty-one years.

14:24 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מִכָּל־חַטָּאוֹת יִרְבֵּעַם בֶּן־נָבֻט אֲשֶׁר הָחִטִּיא אֶת־יִשְׂרָאֵל:

14:24 וַעֲבַד דָּבִישׁ קִדְּם יְיָ לֹא סָטָא מְכַל חֹזֵי יִרְבְּעָם בַּר נֶבַט דְּחִיִּיב יִתְּ יִשְׂרָאֵל:

14:24 He did evil in the sight of the LORD; he did not depart from all the sins of Jeroboam the son of Nebat, which he made Israel sin.

14:25 הוּא הִשִּׁיב אֶת־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל מִלְּבֹא חֲמַת עַד־יָם הָעֲרֶבָה כְּדִבְרֵי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד־עַבְדּוֹ יוֹנָה בֶן־אֲמִתַּי הַנָּבִיא אֲשֶׁר מִנֵּת הַחֶפֶר: 14:25 הוּא אָתִיב יִתְּ תַּחֲוֹם יִשְׂרָאֵל מִמַּעַלְנָא דְחֲמַת עַד יָמָא דְּמִישְׂרָא כַּפְתָּנְמָא דִּיּוֹ כִּמָּא דְּמַלִּיל יְיָ אֱלֹהֵא דִּישְׂרָאֵל דְּמַלִּיל בְּיַד עִם עַבְדֵיהּ עַבְדוּהִי יוֹנָה בֶּר אֲמִתַּי נָבִיא דְּמִנֵּת חֶפֶר:

14:25 He restored the border of Israel from the entrance of Hamath as far as the Sea of the Arabah, according to the word of the LORD, the God of Israel, which He spoke through His servant Jonah the son of Amittai, the prophet, who was of Gath-hepher.

14:26 כִּי־רָאָה יְהוָה אֶת־עֲנִי יִשְׂרָאֵל מִרָּה מְאֹד וְאַפָּס עָצוּר וְאַפָּס עֲזוּב וְאִין עֲזָר לְיִשְׂרָאֵל:

14:26 אֲרִי גְלִי קִדְּם יְיָ שְׁעַבּוּדָא דִּישְׂרָאֵל מִרִיד תַּקִּיף לַחֲדָא וְאִנּוֹן מְטַלְטְלִין וּשְׂבִיקִין וְלִית דְּסָעִיד לְיִשְׂרָאֵל:

14:26 For the LORD saw the affliction of Israel, which was very bitter; for there was neither bond nor free, nor was there any helper for Israel.

14:27 וְלֹא־דִּבֶּר יְהוָה לְמַחֲוֹת אֶת־שֵׁם יִשְׂרָאֵל מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם וַיּוֹשִׁיעֵם בְּיַד יִרְבְּעָם בֶּן־יֹאָשׁ:

14:27 וְלֹא הָיָה וְלֹא הָיָה וְלֹא יֵהָא רַעְוָא מִן־קִדְּם יְיָ דְּלֹא לְמַמְחִי יִתְּ שְׁמָא דִּישְׂרָאֵל מִתַּחֲוֹת שָׁמַיָא וּפְרַקְנֹן עַל־יַד עַל־יְדֵי יִרְבְּעָם בַּר יֹאָשׁ:

14:27 The LORD did not say that He would blot out the name of Israel from under heaven, but He saved them by the hand of Jeroboam the son of Joash.

14:28 וַיִּתֵּר דְּבָרֵי יִרְבְּעָם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר־נִלְחָם וְאֲשֶׁר הִשִּׁיב אֶת־דַּמָּשֶׁק וְאֶת־חֲמַת לַיהוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל הֵלֵא־הֶם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:

14:28 וּשְׂאָר פְּתָנֵי יִרְבְּעָם וְכָל דְּעַבְד וּגְבוּרָתֵיהּ דְּאִנִּיח וּדְאִתִּיב יִתְּ דְּמַסָּק וְיִתְּ חֲמַת לְדְבִית יְהוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל הֵלֵא אִנּוֹן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פְּתָנֵי יִמְיָא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:

14:28 Now the rest of the acts of Jeroboam and all that he did and his might, how he fought and how he recovered for Israel, Damascus and Hamath, which had belonged to Judah, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel?

14:29 וַיִּשְׁכַּב יִרְבְּעָם עִם־אֲבֹתָיו עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ זְכַרְיָה בְּנוֹ תַּחֲתָיו: פ

14:29 וּשְׂכִיב יִרְבְּעָם עִם אֲבָהָתוּהִי עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וּמִלְךְ זְכַרְיָה בְּרִיהּ תַּחֲתוּהִי:

14:29 And Jeroboam slept with his fathers, even with the kings of Israel, and Zechariah his son became king in his place.

15:1 בְּשָׁנַת עֶשְׂרִים וְשֶׁבַע שָׁנָה לְיִרְבְּעָם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ עֲזַרְיָה בֶן־אֲמִצִּיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה:

15:1 בְּשָׁנַת עֶסְרִין וְשֶׁבַע שָׁנִין לְיִרְבְּעָם מַלְכָא דִּישְׂרָאֵל מֶלֶךְ עֲזַרְיָה עֲזַרְיָה בֶּר אֲמִצִּיָּה מֶלֶךְ שְׁבָטָא דְּבִית יְהוּדָה:

15:1 In the twenty-seventh year of Jeroboam king of Israel, Azariah son of Amaziah king of Judah became king.

15:2 בֶּן־שֵׁשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה הָיָה בְּמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם

אָמוֹ יְכֹלִיָּהוּ מִירוּשָׁלַם:

15:2 בַּר שִׁיט־עֶסְרֵי שָׁנִין הָיָה כִּד מֶלֶךְ וַחֲמִשִּׁין וַתְּרִיתִין וַתְּרִין שָׁנִין מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשׁוּם אִמִּיהָ יְכֹלִיָּה מִירוּשָׁלַם מִן יְרוּשָׁלַם:

15:2 He was sixteen years old when he became king, and he reigned fifty-two years in Jerusalem; and his mother's name was Jecoliah of Jerusalem.

15:3 וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה אִמְצִיָּהוּ אָבִיו:

15:3 וַעֲבַד דְּכָשֶׁר קָדָם יְיָ כְּכֹל דְּעֲבַד אִמְצִיָּה אָבוֹהִי:

15:3 He did right in the sight of the LORD, according to all that his father Amaziah had done.

15:4 רַק הַבָּמוֹת לֹא־סָרוּ עוֹד הָעָם מִזִּבְחִים וּמִקְטָרִים בַּבָּמוֹת:

15:4 לְחֹדֶר בְּמָתָא לֹא עָטָרָא עַד כַּעַן עוֹד עָמָא מִדְּבַחִין וּמִסְקִין קִטְרַת בְּסִמִּין בּוֹסמָא עַל בְּמָתָא:

15:4 Only the high places were not taken away; the people still sacrificed and burned incense on the high places.

15:5 וַיִּנָּעַ יְהוָה אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיְהִי מִצְרַעַ עַד־יוֹם מָתוֹ וַיָּשָׁב בְּבֵית הַחֲפְשִׁית וַיּוֹתֶם בֶּן־הַמֶּלֶךְ עַל־הַבֵּית שֹׁפֵט אֶת־עַם הָאָרֶץ:

15:5 וַאֲיֹתֵי יְיָ מִרַע מִכְתָּשׁ עַל מַלְכָּא וַהֲוָה סָגִיר עַד יוֹם מוֹתִיהָ וַיִּתִּיב בְּבֵיתָא בֶּר־מֶן יְרוּשָׁלַם מְבֹרָא לִירוּשָׁלַם וַיּוֹתֶם בַּר מַלְכָּא מִמֶּנָּא עַל בֵּיתָא דְּאִין יָת עָמָא דְּאַרְעָא:

15:5 The LORD struck the king, so that he was a leper to the day of his death. And he lived in a separate house, while Jotham the king's son was over the household, judging the people of the land.

15:6 וַיִּתֵּר דְּבָרֵי עֲזַרְיָהוּ וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֵלֹא־הֶם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה:

15:6 וְשָׂאֵר פִּתְגָמֵי עֲזַרְיָה וְכָל דְּעֲבַד הֵלֹא אָנוּן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמָיָא לְמַלְכֵיָּא דְּבֵית יְהוּדָה:

15:6 Now the rest of the acts of Azariah and all that he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah?

15:7 וַיִּשְׁכַּב עֲזַרְיָה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ יוֹתָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו: פ

15:7 וּשְׁכִיב עֲזַרְיָה עִם אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ יָתִיהָ עִם אֲבֹתָיו בְּקִרְתָּא דְּדָוִיד דְּבֵית דָּוִד וּמֶלֶךְ יוֹתָם בָּרִיהָ תַּחְתּוֹתָיו:

15:7 And Azariah slept with his fathers, and they buried him with his fathers in the city of David, and Jotham his son became king in his place.

15:8 בְּשָׁנַת שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה לַעֲזַרְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ זְכַרְיָהוּ בֶן־יִרְבְּעָם עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּמְרוֹן שָׁשָׁה חֳדָשִׁים:

15:8 בְּשָׁנַת תְּלָתִין וַחֲמִנִי שָׁנִין לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ שְׁבַטָא דְּבֵית יְהוּדָה מֶלֶךְ זְכַרְיָה בַּר יִרְבְּעָם עַל יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּמְרוֹן שֵׁתָא יֶרְחִין:

15:8 In the thirty-eighth year of Azariah king of Judah, Zechariah the son of Jeroboam became king over Israel in Samaria for six months.

15:9 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּאֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָיו לֹא סָר מִחַטָּאוֹת יִרְבְּעָם בֶּן־נִבַּט אֲשֶׁר הִחֲטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל:

15:9 וַעֲבַד דְּבִישׁ קָדָם יְיָ כְּמָא דְּעֲבָדוּ אֲבֹתָיו לֹא סָטָא מַחֲוִבֵי יִרְבְּעָם בַּר נִבַּט דְּחִיִּיב יָת יִשְׂרָאֵל:

15:9 He did evil in the sight of the LORD, as his fathers had done; he did not depart from the sins of Jeroboam the son of Nebat, which he made Israel sin.

15:10 וַיִּקְשֹׁר עָלָיו שָׁלֹם בֶּן־יָבֵשׁ וַיַּכְהוּ קִבְלָעָם וַיְמִיתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו:
15:10 וּמֵרִיד עָלוּהִי שָׁלוֹם בֶּר יָבִישׁ וּמַחֲהִי קֶדֶם לִקְבִיל קִבְלָ עָמָא וְקִטְלִיהּ
וּמֶלֶךְ תַּחְתּוּהִי:

15:10 Then Shallum the son of Jabesh conspired against him and struck him before the people and killed him, and reigned in his place.

15:11 וַיִּתֵּר דְּבָרֵי זִכְרִיָּה הֵנָּה פְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:
15:11 וּשְׂאָר פְּתֻגְמֵי זִכְרִיָּה הָאֲנֹן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פְּתֻגְמֵי יוֹמָיָא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:
15:11 Now the rest of the acts of Zechariah, behold they are written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel.

15:12 הוּא דְּבַר־יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־יְהוּא לֵאמֹר בְּנֵי רְבִיעִים יֵשְׁבוּ לָךְ
עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל וַיְהִי־כֵן: פ
15:12 הוּא פְּתֻגְמָא דְּיוֹי דְּמַלִּיל עִם יְהוּא לְמִימַר בְּנִין רְבִיעָאִין יִתְּבוּן לָךְ עַל
כְּרִסֵּי מַלְכוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל וְהָיָה כֵּן:

15:12 This is the word of the LORD which He spoke to Jehu, saying, "Your sons to the fourth generation shall sit on the throne of Israel." And so it was.

15:13 שָׁלוֹם בֶּן־יָבֵשׁ מֶלֶךְ בַּשָּׁנָה שְׁלֹשִׁים וְתִשְׁעַ שָׁנָה לְעִזְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ
יֶרֶחַ־יָמִים בְּשֹׁמְרוֹן:
15:13 שָׁלוֹם בֶּר יָבֵשׁ מֶלֶךְ בַּשָּׁנָה תְּלָתִין וְתִשְׁעַ שָׁנִין לְעִזְיָה מֶלֶךְ שְׁבַטָא דְּבֵית
יְהוּדָה וּמֶלֶךְ יֶרֶחַ יוֹמִין בְּשֹׁמְרוֹן:

15:13 Shallum son of Jabesh became king in the thirty-ninth year of Uzziah king of Judah, and he reigned one month in Samaria.

15:14 וַיַּעַל מֵנַחֵם בֶּן־גָּדִי מִתִּרְצָה וַיָּבֹא שְׁמֶרוֹן וַיַּךְ אֶת־שָׁלוֹם בֶּן־יָבֵשׁ בְּשֹׁמְרוֹן
וַיְמִיתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו:
15:14 וּסְלִיק מֵנַחֵם בֶּר גָּדִי מִתִּרְצָה וַאֲתָא לְשֹׁמְרוֹן וּמַחָא יָת שָׁלוֹם בֶּר יָבֵשׁ
בְּשֹׁמְרוֹן וְקִטְלִיהּ וּמֶלֶךְ תַּחְתּוּהִי:

15:14 Then Menahem son of Gadi went up from Tirzah and came to Samaria, and struck Shallum son of Jabesh in Samaria, and killed him and became king in his place.

15:15 וַיִּתֵּר דְּבָרֵי שָׁלוֹם וְקִשְׁרוֹ אֲשֶׁר קָשָׁר הֵנָּה כְּתִבִּים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים
לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: ס
15:15 וּשְׂאָר פְּתֻגְמֵי שָׁלוֹם וּמִרְדּוּהִי וּמִרְדּוּהִי דְּמֵרִיד הָאֲנֹן הֲלֵא אִינוֹן כְּתִיבִין
עַל סֵפֶר פְּתֻגְמֵי יוֹמָיָא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:

15:15 Now the rest of the acts of Shallum and his conspiracy which he made, behold they are written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel.

15:16 אִזּוּ יָכָה מֵנַחֵם אֶת־תִּפְסָח וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּהּ וְאֶת־גְּבוּלֶיהָ מִתִּרְצָה כִּי לֹא
פָּתַח וַיַּךְ אֶת כָּל־הַהָרֹתִיָּהּ בִּקְעָ: פ
15:16 בְּכִין מַחָא בְּנֵא מֵנַחֵם יָת תִּפְסָח וַיָּת כָּל דְּבָהּ וַיָּת תַּחְמוּמָהּ מִתִּרְצָה אֲרִי
לֹא פָּתַח פָּתַח יָת תִּרְעָה לְאִשְׁלָמָא וּמַחָה יָת כָּל מְעַדִּיתָהּ בַּזַּע:

15:16 Then Menahem struck Tiphseh and all who were in it and its borders from Tirzah, because they did not open to him; therefore he struck it and ripped up all its women who were with child.

15:17 בַּשָּׁנָה שְׁלֹשִׁים וְתִשְׁעַ שָׁנָה לְעִזְרִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ מֵנַחֵם בֶּן־גָּדִי
עַל־יִשְׂרָאֵל עָשָׂר שָׁנִים בְּשֹׁמְרוֹן:
15:17 בַּשָּׁנָה תְּלָתִין וְתִשְׁעַ שָׁנִין לְעִזְרִיָּה מֶלֶךְ שְׁבַטָא דְּבֵית יְהוּדָה מֶלֶךְ מֵנַחֵם
בֶּר גָּדִי עַל יִשְׂרָאֵל עֶסֶר שָׁנִין בְּשֹׁמְרוֹן:

15:17 In the thirty-ninth year of Azariah king of Judah, Menahem son of Gadi became king over Israel and reigned ten years in Samaria.

15:18 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מֵעַל חַטָּאוֹת יִרְבְּעָם בֶּן־נִבְט אֲשֶׁר־הִחְטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל כָּל־יָמָיו:

15:18 וַעֲבַד דָּבִישׁ קָדָם יוֹי לֹא סָטָא מִחוּבֵי יִרְבְּעָם בַּר נִבְט דְּחִיב יֵת יִשְׂרָאֵל כָּל יוֹמוֹהִי:

15:18 He did evil in the sight of the LORD; he did not depart all his days from the sins of Jeroboam the son of Nebat, which he made Israel sin.

15:19 בָּא פּוּל מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עַל־הָאָרֶץ וַיִּתֵּן מִנְחָם לְפּוּל אֶלֶף כֶּפֶר־כֶּסֶף לְהָיוֹת יָדָיו אִתּוֹ לְהַחֲזִיק הַמַּמְלָכָה בְּיָדוֹ:

15:19 אִתָּא פּוּל מַלְכָּא דַּאֲתוּר עַל אַרְעָא יִשְׂרָאֵל וַיֵּהֱב מִנְחָם לְפּוּל אֶלֶף כֶּכְרִין דְּכֶסֶף לְאַשְׁלֻמָּא יְדוּהִי עֲמִיה לְתַקְפָּא לְאַתְקָפָא מַלְכוּתָא בְּיָדֵיהּ:

15:19 Pul, king of Assyria, came against the land, and Menahem gave Pul a thousand talents of silver so that his hand might be with him to strengthen the kingdom under his rule.

15:20 וַיֵּצֵא מִנְחָם אֶת־הַכֶּסֶף עַל־יִשְׂרָאֵל עַל כָּל־גִּבּוֹרֵי הָחַיִל לָתֵת לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים כֶּסֶף לְאִישׁ אֶחָד וַיָּשֶׁב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְלֹא־עָמַד שָׁם בָּאָרֶץ:

15:20 וּרְמָא מִנְחָם יֵת כֶּסֶפָּא עַל יִשְׂרָאֵל עַל כָּל גִּבְרֵי חֵילָא לְמִתֵּן לְמַלְכָּא דַּאֲתוּר חֲמִשִּׁין סָלְעִין דְּכֶסֶף לְגִבְרָא חַד וְתַב מַלְכָּא דַּאֲתוּר וְלֹא אֲנִזִּיק תַּמָּן בְּאַרְעָא:

15:20 Then Menahem exacted the money from Israel, even from all the mighty men of wealth, from each man fifty shekels of silver to pay the king of Assyria. So the king of Assyria returned and did not remain there in the land.

15:21 וַיִּתֵּר דְּבָרֵי מִנְחָם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הִלּוּא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:

15:21 וַשָּׂאָר פִּתְגָמֵי מִנְחָם וְכָל דְּעַבַּד הִלָּא אֲנוּן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמָיָא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:

15:21 Now the rest of the acts of Menahem and all that he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel?

15:22 וַיִּשְׁכַּב מִנְחָם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ פִּקְחִיָּה בְּנוֹ תַּחְתּוֹ: פ

15:22 וַשְּׁכִיב מִנְחָם עִם אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ פִּקְחִיָּה בְּרִיה תַּחְתּוֹהִי:

15:22 And Menahem slept with his fathers, and Pekahiah his son became king in his place.

15:23 בְּשָׁנָה חֲמִשִּׁים שָׁנָה לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ פִּקְחִיָּה בֶן־מִנְחָם עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְרוֹן שְׁנָתִים:

15:23 בְּשָׁנָה חֲמִשִּׁין שָׁנִין לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ שְׁבֻטָּא דְּבֵית יְהוּדָה מֶלֶךְ פִּקְחִיָּה בַר מִנְחָם עַל יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּמְרוֹן תַּרְתִּין שָׁנִין:

15:23 In the fiftieth year of Azariah king of Judah, Pekahiah son of Menahem became king over Israel in Samaria, and reigned two years.

15:24 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מִחַטָּאוֹת יִרְבְּעָם בֶּן־נִבְט אֲשֶׁר הִחְטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל:

15:24 וַעֲבַד דָּבִישׁ קָדָם יוֹי לֹא סָטָא מִחוּבֵי יִרְבְּעָם בַּר נִבְט דְּחִיב יֵת יִשְׂרָאֵל:

15:24 He did evil in the sight of the LORD; he did not depart from the sins of Jeroboam son of Nebat, which he made Israel sin.

15:25 וַיִּקְשֹׁר עָלָיו פֶּקַח בֶּן־רְמִלְיָהוּ שְׁלִישׁוֹ וַיִּכְהוּ בְּשִׁמְרוֹן בֵּית־(מֶלֶךְ) [הַמֶּלֶךְ] אֶת־אַרְנָב וְאֶת־הָאֲרִיָּה וְעַמּוֹ חֲמִשִּׁים אִישׁ מִבְּנֵי גִלְעָדִים וַיְמִיתוּהוּ

וַיִּמְלֹךְ תַּחֲתָיו:

15:25 וּמִרְיָד עֶלְוֵהי פֶקַח בֶּר רְמַלְיָהוּ גִבְרִיה וּמַחֲהִי בְשׁוּמְרוֹן בְּאֶדְרוֹן
בֵּית-מֶלֶכָא יֵת אֲרֻגּוֹב וַיֵּת אַרְיֵה וְעִמִּיה חֲמִשִּׁין גִּבְרָא מִבְּנֵי גִלְעָדָה גִלְעָדָי
גִלְעָד וְקִטְלִיה וּמֶלֶךְ תַּחֲתֹהִי:

15:25 Then Pekah son of Remaliah, his officer, conspired against him and struck him in Samaria, in the castle of the king's house with Argob and Arie; and with him were fifty men of the Gileadites, and he killed him and became king in his place.

15:26 וַיִּתֵּר דְּבָרֵי פֶקַחְיָה וְכָל-אֲשֶׁר עָשָׂה הֵנָּם כְּתוּבִים עַל-סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים
לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: פ

15:26 וּשְׂאָר פִּתְגָמֵי פֶקַחְיָה וְכָל דְּעֵבֶד הָאֲנֹן הֲלֹא אֵינוֹן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר
פִּתְגָמֵי יוֹמִיא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:

15:26 Now the rest of the acts of Pekahiah and all that he did, behold they are written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel.

15:27 בְּשָׁנַת חֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ פֶקַח בֶּן-רְמַלְיָהוּ
עַל-יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּמְרוֹן עָשְׂרִים שָׁנָה:

15:27 בְּשָׁנַת חֲמִשִּׁין וְתַרְתִּין שָׁנִין לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ שְׁבַטָא דְּבֵית יְהוּדָה מֶלֶךְ פֶקַח
בֶּר רְמַלְיָה עַל יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּמְרוֹן עֶסְרִין שָׁנִין:

15:27 In the fifty-second year of Azariah king of Judah, Pekah son of Remaliah became king over Israel in Samaria, and reigned twenty years.

15:28 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מִן-חַטָּאוֹת יָרֵבֶעַם בֶּן-נִבְטָא אֲשֶׁר הִחַטִּיא
אֶת-יִשְׂרָאֵל:

15:28 וְעֵבֶד דְּבִישׁ קָדָם יוֹי לֹא סָטָא מִן חוּבֵי מַחוּבֵי יָרֵבֶעַם בֶּר נִבְטָא דְחִיִּיב
יֵת יִשְׂרָאֵל:

15:28 He did evil in the sight of the LORD; he did not depart from the sins of Jeroboam son of Nebat, which he made Israel sin.

15:29 בְּיָמֵי פֶקַח מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל בָּא תְּגִלַּת פִּלְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיִּקַּח אֶת-עִיּוֹן
וְאֶת-אַבֵּל בֵּית-מַעֲכָה וְאֶת-יָנוּחַ וְאֶת-קֶדֶשׁ וְאֶת-חֲצוֹר וְאֶת-הַגִּלְעָד וְאֶת-הַגְּלִילָה
כָּל אֶרֶץ נַפְתָּלִי וַיִּגְלֶם אֲשׁוּרָה:

15:29 בְּיוֹמֵי פֶקַח מֶלֶכָא דִּישְׂרָאֵל אֲתָא סְלִיק תְּגִלַּת-פִּלְאֶסֶר מֶלֶכָא דְאַתּוּר
וּשְׁבָא יֵת עִיּוֹן וַיֵּת אַבֵּל בֵּית-מַעֲכָה וַיֵּת יָנוּחַ וַיֵּת קֶדֶשׁ וַיֵּת חֲצוֹר וַיֵּת גִּלְעָד
וַיֵּת גְּלִילָה וַיֵּת כָּל דְּכָל אֶרֶע שִׁיבַט נַפְתָּלִי וְאֲגִלְיֹן לְאַתּוּר:

15:29 In the days of Pekah king of Israel, Tiglath-pileser king of Assyria came and captured Ijon and Abel-beth-maacah and Janoah and Kedesh and Hazor and Gilead and Galilee, all the land of Naphtali; and he carried them captive to Assyria.

15:30 וַיִּקְשֶׁר-קֶשֶׁר הוֹשֵׁעַ בֶּן-אֵלָה עַל-פֶּקַח בֶּן-רְמַלְיָהוּ וַיַּכּוּהוּ וַיִּמִּיתוּהוּ וַיִּמְלֹךְ
תַּחֲתָיו בְּשָׁנַת עָשְׂרִים לְיוֹתָם בֶּן-עֻזִּיָּה:

15:30 וּמִרְיָד עֶלְוֵהי מִרְדָּא הוֹשֵׁעַ בֶּר אֵלָה עַל פֶּקַח בֶּר רְמַלְיָה וּמַחֲהִי
וְקִטְלִיה וּמֶלֶךְ תַּחֲתֹהִי בְשָׁנַת עֶסְרִין לְיוֹתָם בֶּר עֻזִּיָּה:

15:30 And Hoshea the son of Elah made a conspiracy against Pekah the son of Remaliah, and struck him and put him to death and became king in his place, in the twentieth year of Jotham the son of Uzziah.

15:31 וַיִּתֵּר דְּבָרֵי-פֶקַח וְכָל-אֲשֶׁר עָשָׂה הֵנָּם כְּתוּבִים עַל-סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים
לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: פ

15:31 וּשְׂאָר פִּתְגָמֵי פֶקַח וְכָל דְּעֵבֶד הָאֲנֹן הֲלֹא אֲנֹן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי
יוֹמִיא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל:

15:31 Now the rest of the acts of Pekah and all that he did, behold, they are written in the Book of the Chronicles of the Kings of Israel.

15:32 בַּשָּׁנָה שְׁתִּיטָּה לְפֶקֶח בֶּן־רִמְלִיָּהוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ יוֹתָם בֶּן־עֲזִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה:

15:32 בַּשָּׁנָה תְּרִיתִין לְפֶקֶח בֶּר רִמְלִיָּה מֶלֶכָּא דִּישְׂרָאֵל מֶלֶךְ יוֹתָם בֶּר עֲזִיָּה מֶלֶךְ שְׁבֹטָא דְּבֵית יְהוּדָה:

15:32 In the second year of Pekah the son of Remaliah king of Israel, Jotham the son of Uzziah king of Judah became king.

15:33 בֶּן־עֲשָׂרִים וְחֲמִשָּׁ שָׁנָה הָיָה בְּמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמּוֹ יְרוּשָׁא בַת־צָדוֹק:

15:33 בֶּר עֶסְרִין וְחֲמִישׁ שָׁנִין הָוָה כֹּד מֶלֶךְ וְשִׁית־עֶסְרֵי שָׁנִין מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמִּיהָ יְרֻשָׁא בַת צָדוֹק:

15:33 He was twenty-five years old when he became king, and he reigned sixteen years in Jerusalem; and his mother's name was Jerusha the daughter of Zadok.

15:34 וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה עֲזִיָּהוּ אָבִיו עָשָׂה:

15:34 וַעֲבַד דְּכָשֶׁר קִדְּם יוֹי כְּכֹל דְּעֲבַד עֲזִיָּהוּ אָבוּהִי עֲבַד:

15:34 He did what was right in the sight of the LORD; he did according to all that his father Uzziah had done.

15:35 רַק הַבָּמֹת לֹא סָרוּ עוֹד הָעָם מִזִּבְחִים וּמִקְטָרִים בַּבָּמֹת הוּא בָנָה אֶת־שַׁעַר בֵּית־יְהוָה הָעֶלְיוֹן:

15:35 לְחֹד בְּמַתָּא לֹא עֲטָרָא עַד עוֹד כְּעַן עָמָא מְדַבְּחִין וּמַסְקִין בּוֹסְמִין עַל בְּמַתָּא בַּבִּמְתָּא הוּא בָנָא יֵת תִּרְעָ בֵּית־מִקְדָּשָׁא דִּיוֹי עֲלָאָה:

15:35 Only the high places were not taken away; the people still sacrificed and burned incense on the high places. He built the upper gate of the house of the LORD.

15:36 וַיִּתֵּר דְּבָרֵי יוֹתָם אֲשֶׁר עָשָׂה הֵלֵא־הֶם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה:

15:36 וְשָׂאָר פִּתְגָמֵי יוֹתָם וְכָל דְּעֲבַד הֵלֵא אָנוּן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמָיָא לְמַלְכֵי דְּבֵית יְהוּדָה:

15:36 Now the rest of the acts of Jotham and all that he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah?

15:37 בַּיָּמִים הָהֵם הִחֵל יְהוָה לְהַשְׁלִיחַ בִּיהוּדָה רְצִין מֶלֶךְ אֲרָם וְאֵת פֶּקֶח בֶּן־רִמְלִיָּהוּ:

15:37 בִּיּוֹמָיָא הָאָנוּן שְׂרֵי יוֹי לְגַרְאָה בְּדִבְיֵת יְהוּדָה בִּיהוּדָה רְצִין מֶלֶכָּא דִּאֲרָם וְיֵת פֶּקֶח בֶּר רִמְלִיָּהוּ:

15:37 In those days the LORD began to send Rezin king of Aram and Pekah the son of Remaliah against Judah.

15:38 וַיִּשְׁכַּב יוֹתָם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבֹּר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ אָחִז בְּנוֹ תַּחְתָּיו: פ

15:38 וְשָׁכִיב יוֹתָם עִם אֲבָהֻתוֹהִי וְאֶתְקַבֵּר עִם אֲבָהֻתוֹהִי בְּקִרְתָּא דְּדָוִיד אָבוּהִי וּמֶלֶךְ אָחִז בְּרִיָּה תַּחְתּוֹהִי:

15:38 And Jotham slept with his fathers, and he was buried with his fathers in the city of David his father; and Ahaz his son became king in his place.

16:1 בַּשָּׁנָה שִׁבְע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְפֶקֶח בֶּן־רִמְלִיָּהוּ מֶלֶךְ אָחִז בֶּן־יוֹתָם מֶלֶךְ יְהוּדָה:

16:1 בַּשָּׁנָה שִׁבְע־עֶסְרֵי שָׁנִין לְפֶקֶח בֶּר רִמְלִיָּה מֶלֶךְ אָחִז בֶּר יוֹתָם מֶלֶךְ שְׁבֹטָא

דְּבִית יְהוּדָה:

16:1 In the seventeenth year of Pekah the son of Remaliah, Ahaz the son of Jotham, king of Judah, became king.

16:2 בֶּן-עֶשְׂרִים שָׁנָה אָחָז בָּמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ-עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם וְלֹא-עָשָׂה הַיֵּשֶׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהָיו כְּדוֹד אָבִיו:

16:2 בַּר עֶסְרִין שָׁנִין אָחָז כָּד מָלַךְ וְשִׁית-עֶסְרֵי שָׁנִין מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם וְלֹא עָבַד דְּכָשֶׁר קָדָם יְיָ אֱלֹהֵיהָ כְּדוֹד אָבוֹהִי:

16:2 Ahaz was twenty years old when he became king, and he reigned sixteen years in Jerusalem; and he did not do what was right in the sight of the LORD his God, as his father David had done.

16:3 וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וְגַם אֶת-בְּנוֹ הָעֶבֶר בָּאֵשׁ כְּתַעֲבוֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה אִתָּם מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל:

16:3 וְאִזּוֹל בְּאוֹרַח מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וְאִף יָת בְּרִיהָ אַעֲבַר בְּנוֹרָא כְּתוֹעִיבַת עַמְּמִיָּא דְתַרְיֵךְ יְיָ יִתְהוֹן מִן-קָדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

16:3 But he walked in the way of the kings of Israel, and even made his son pass through the fire, according to the abominations of the nations whom the LORD had driven out from before the sons of Israel.

16:4 וַיִּזְבַּח וַיִּקְטֹּר בַּבָּמֹת וְעַל-הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל-עֵץ רֶעֱנָן:

16:4 וַדְּבַח וְנָכִיס וְאַסִּיק בַּסְּמִין בַּבָּמֹתָא עַל בָּמֹתָא וְעַל רָמֹתָא וְתַחוֹת כָּל אֵילָן עֲבוֹף:

16:4 He sacrificed and burned incense on the high places and on the hills and under every green tree.

16:5 אִזּוֹ יַעֲלֶה רְצִין מֶלֶךְ-אַרָם וּפְקַח בֶּן-רִמְלִיָּה מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלַם לְמַלְחָמָה וַיִּצְרוּ עַל-אָחָז וְלֹא יָכְלוּ לְהִלָּחֵם:

16:5 בְּכִין סָלִיק רְצִין מַלְכָּא דְאַרָם וּפְקַח בֶּר רִמְלִיָּה מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל לִירוּשָׁלַם עַל יְרוּשָׁלַם לְאַנְחָא קְרָבָא וַצְרוּ עַל אָחָז וְלֹא יָכִילוּ לְאַנְחָא קְרָבָא:

16:5 Then Rezin king of Aram and Pekah son of Remaliah, king of Israel, came up to Jerusalem to wage war; and they besieged Ahaz, but could not overcome him.

16:6 בָּעֵת הַהִיא הָשִׁיב רְצִין מֶלֶךְ-אַרָם אֶת-אֵילַת לְאַרָם וַיִּנָּשֶׁל אֶת-הַיְּהוּדִים מֵאֵילֹת (וְאַרְמִים) [וְאַדּוּמִים] בָּאוּ אֵילַת וַיִּשְׁבּוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה: פ

16:6 בְּעֶדְנָא הָהוּא הָיָא אֲתִיב רְצִין מַלְכָּא דְאַרָם יָת אֵילַת לְאַרָם וְתַרְיֵךְ יָת יְהוּדָאִי מֵאֵילֹת וְאֲנֹש אָדוּם וְאַרְמָאִי וְאַרְמָאִי אָתוּ לְאֵילַת וַיִּתִּיבוּ תָמָן עַד יוֹמָא הַדִּין:

16:6 At that time Rezin king of Aram recovered Elath for Aram, and cleared the Judeans out of Elath entirely; and the Arameans came to Elath and have lived there to this day.

16:7 וַיִּשְׁלַח אָחָז מַלְאָכִים אֶל-תִּגְלַת-פְּלֶסֶר מֶלֶךְ-אַשּׁוּר לֵאמֹר עֲבַדְךָ וּבִנְךָ אֲנִי עֹלָה וְהוֹשַׁעֲנִי מִכַּף מֶלֶךְ-אַרָם וּמִכַּף מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הַקּוֹמִים עָלַי:

16:7 וַשְׁלַח אָחָז אֲזוּגִין לוֹת תִּגְלַת-פְּלֶסֶר מַלְכָּא דְאַתּוּר לְמִימַר עֲבַדְךָ וּבִרְךָ אֲנָא סָק וּפְרוּקֵנִי מִיַּד מַלְכָּא דְאַרָם וּמִיַּד מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל דְקָמוּ עָלַי:

16:7 So Ahaz sent messengers to Tiglath-pileser king of Assyria, saying, "I am your servant and your son; come up and deliver me from the hand of the king of Aram and from the hand of the king of Israel, who are rising up against me."

16:8 וַיִּקַּח אָחָז אֶת-הַכֶּסֶף וְאֶת-הַזָּהָב הַנִּמְצָא בֵּית יְהוָה וּבְאֲצֻרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח לְמֶלֶךְ-אַשּׁוּר שְׁחָד:

16:8 וּנְסִיב אָחָז יָת כֶּסֶּפָּא וַיָּת דְּהַבָּא דְאַשְׁתַּכַּח בֵּית-מִקְדָּשָׁא בְּבֵית-מִקְדָּשָׁא דְיִי וּבִגְנִזֵּי בֵּית וּבְאוּצְרֵי מַלְכָּא וְשִׁדְר לְמַלְכָּא דְאַתּוּר שְׁוֹחָדָא:

16:8 Ahaz took the silver and gold that was found in the house of the LORD and in the treasuries of the king's house, and sent a present to the king of Assyria.

16:9 וַיִּשְׁמַע אֱלֹהֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיַּעַל מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶל־דָּמָשֶׁק וַיִּתְּפֹשֶׁה וַיִּגְלֶה קִירָה וְאֶת־רָצִין הַמִּית:

16:9 וַקְּבִיל מִנִּיה מֶלֶכָּא דְאַתּוּר וּסְלִיק מֶלֶכָּא דְאַתּוּר עַל דְּמִסְק לְדַמְשֶׁק וְאַחַדְהָ וְאַגְלִי עִמָּא דְּבַה לְקִירִינָא לְקִיר לְקִירִינּוּס וַיִּת רָצִין קָטַל:

16:9 So the king of Assyria listened to him; and the king of Assyria went up against Damascus and captured it, and carried the people of it away into exile to Kir, and put Rezin to death.

16:10 וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ אַחֲזָ לְקִרְאֵת תִּגְלַת־פִּלְסֵר מֶלֶךְ־אַשּׁוּר הַדּוֹמֶשֶׁק וַיֵּרָא אֶת־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּדַמְשֶׁק וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אַחֲזָ אֶל־אֻרִּיָּה הַכֹּהֵן אֶת־דְּמוֹת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־תְּבִנֹתָיו לְכָל־מַעֲשָׂהוּ:

16:10 וַאֲזַל מֶלֶכָּא אַחֲזָ לְקַדְמוֹת תִּגְלַת־פִּלְסֵר מֶלֶכָּא דְאַתּוּר לְדוֹמִסְק בְּדַמְשֶׁק וַחֲזָא יֵת מַדְבָּחָא דְּבַדְמִסְק וַשְׁדֵּר וַשְׁלַח מֶלֶכָּא אַחֲזָ לִוְת אֻרִּיָּה כְּהֵנָּא יֵת דְּמוֹת מַדְבָּחָא וַיִּת טְקוּסִיָּה לְכָל עוֹבְדוֹהִי:

16:10 Now King Ahaz went to Damascus to meet Tiglath-pileser king of Assyria, and saw the altar which was at Damascus; and King Ahaz sent to Urijah the priest the pattern of the altar and its model, according to all its workmanship.

16:11 וַיִּבֶן אֻרִּיָּה הַכֹּהֵן אֶת־הַמִּזְבֵּחַ כְּכֹל אֲשֶׁר־שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אַחֲזָ מִדַּמְשֶׁק בֶּן־עֲשָׂה אֻרִּיָּה הַכֹּהֵן עַד־בּוֹא הַמֶּלֶךְ־אַחֲזָ מִדַּמְשֶׁק:

16:11 וּבָנָא אֻרִּיָּה כְּהֵנָּא יֵת מַדְבָּחָא כְּכֹל כִּמָּא דְשָׁלַח מֶלֶכָּא אַחֲזָ מִדַּמְסֶק כִּין עֲבַד אֻרִּיָּה כְּהֵנָּא עַד דְאַתָּא מֶלֶכָּא אַחֲזָ מִדַּמְסֶק:

16:11 So Urijah the priest built an altar; according to all that King Ahaz had sent from Damascus, thus Urijah the priest made it, before the coming of King Ahaz from Damascus.

16:12 וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ מִדַּמְשֶׁק וַיֵּרָא הַמֶּלֶךְ אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיִּקְרַב הַמֶּלֶךְ עַל־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעַל עָלָיו:

16:12 וְאַתָּא מֶלֶכָּא מִדַּמְסֶק וַחֲזָא מֶלֶכָּא יֵת מַדְבָּחָא וּקְרִיב מֶלֶכָּא עַל מַדְבָּחָא וְאַסִּיק עָלוּהִי:

16:12 When the king came from Damascus, the king saw the altar; then the king approached the altar and went up to it,

16:13 וַיִּקְטֹר אֶת־עֹלֹתוֹ וְאֶת־מִנְחָתוֹ וַיִּסֹּךְ אֶת־נִסְכּוֹ וַיִּזְרֹק אֶת־דָּם־הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר־לוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ:

16:13 וְאַסִּיק יֵת עֹלֹתִיה וַיִּת מִנְחָתִיה וַנְּסִיךְ יֵת נִסְכִּיה וַיִּזְרֹק יֵת דָּם נִכְסֹת קַדְשָׁא נִיכְסָתָא דִּילִיָּה עַל מַדְבָּחָא עָלוּהִי:

16:13 and burned his burnt offering and his meal offering, and poured his drink offering and sprinkled the blood of his peace offerings on the altar.

16:14 וְאֵת הַמִּזְבֵּחַ הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה וַיִּקְרַב מֵאֵת פְּנֵי הַבַּיִת מִבֵּין הַמִּזְבֵּחַ וּמִבֵּין בַּיִת יְהוָה וַיִּתֵּן אֹתוֹ עַל־יְרֵךְ הַמִּזְבֵּחַ צְפוֹנָה:

16:14 וַיִּת מַדְבָּחָא דְנִחָשָׁא דְקָדָם יוֹי וּקְרִיב מִן־קָדָם בֵּיתָא מִבֵּין מַדְבָּחָא וּמִבֵּין בֵּית־מִקְדָּשָׁא דִּיוֹי וַיִּהַב יִתִּיה עַל שְׂדָא דְּמַדְבָּחָא צְפוֹנָא:

16:14 The bronze altar, which was before the LORD, he brought from the front of the house, from between his altar and the house of the LORD, and he put it on the north side of his altar.

16:15 (וַיִּצְוֶהוּ) (וַיִּצְוֶהוּ) הַמֶּלֶךְ־אַחֲזָ אֶת־אֻרִּיָּה הַכֹּהֵן לֵאמֹר עַל הַמִּזְבֵּחַ הַגָּדוֹל הִקְטֹר אֶת־עֹלֹת־הַבֶּקֶר וְאֶת־מִנְחַת הָעֶרֶב וְאֶת־עֹלֹת הַמֶּלֶךְ וְאֶת־מִנְחָתוֹ וְאֵת עֹלֹת כָּל־עַם הָאָרֶץ וּמִנְחָתָם וְנִסְפִיָּהֶם וְכָל־דָּם עֲלֶהּ וְכָל־דָּם־זֶבַח עָלָיו תִּזְרֹק וּמִזְבֵּחַ הַנְּחֹשֶׁת יִהְיֶה־לִּי לְבִקָּר:

16:15 וּפְקִיד מֶלֶכָּא אַחֲזָ יֵת אֻרִּיָּה כְּהֵנָּא לְמִימַר עַל מַדְבָּחָא רַבָּא אִסִּיק יֵת

עַל־ת צֶפְרָא וְיִת מִנְחַת עֹלֹת רִמְשָׁא וְיִת עֹלֹת מַלְכָּא וְיִת מִנְחָתִיהּ וְיִת עֹלֹת
כָּל עֲמָא דְאַרְעָא וּמִנְחָתֵהוּן וְנִסְכֵּיהוּן וְכָל דָּם עֲלָא וְכָל דָּם נִכְסֵת קִדְשִׁיא
עֲלוּהִי תִזְרוֹק וּמִדְבַּחָא דִּנְחָשָׁא יְהִי לִי לְבַקְרָא:

16:15 Then King Ahaz commanded Urijah the priest, saying, "Upon the great altar burn the morning burnt offering and the evening meal offering and the king's burnt offering and his meal offering, with the burnt offering of all the people of the land and their meal offering and their drink offerings; and sprinkle on it all the blood of the burnt offering and all the blood of the sacrifice. But the bronze altar shall be for me to inquire by."

16:16 וַיַּעַשׂ אֲוִרְיָה הַכֹּהֵן כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה הַמֶּלֶךְ אָחָז:

16:16 וַעֲבַד אֲוִרְיָה כִּהְנָא כְּכֹל דְּפִקִּיד מַלְכָּא אָחָז:

16:16 So Urijah the priest did according to all that King Ahaz commanded.

16:17 וַיִּקְצֹץ הַמֶּלֶךְ אָחָז אֶת־הַמִּסְגְּרוֹת הַמִּכְנוֹת וַיִּסֶּר מֵעֲלֵיהֶם (וְאֶת־)
נְאֻת־הַכִּיר וְאֶת־הַיָּם הוֹרֵד מֵעַל הַבֶּקֶר הַנִּחְשֶׁת אֲשֶׁר תַּחְתֶּיהָ וַיִּתֵּן אֹתוֹ עַל
מַרְצֶפֶת אֲבָנִים:

16:17 וַיִּקְצֹץ מַלְכָּא אָחָז יָת גְּדַנְפִי בְּסִיסָא בְּסִיסָא וְאַעֲדִי מִנְהוֹן יָת כִּיּוֹרָא
כִּיּוֹרָא וְיָת יִמָּא אַחִית מֵעַל תּוֹרָא דִּנְחָשָׁא דִּתְחוֹתוֹהִי וַיְהִי יָתִיה עַל רִצְפַּת
אֲבָנִיא:

16:17 Then King Ahaz cut off the borders of the stands, and removed the laver from them; he also took down the sea from the bronze oxen which were under it and put it on a pavement of stone.

16:18 וְאֶת־[מִיסַךְ] (מִוִּסַךְ) הַשָּׁבֶת אֲשֶׁר־בָּנוּ בְּבַיִת וְאֶת־מִבּוֹא הַמֶּלֶךְ הַחִיצוֹנָה
הַסֵּב בֵּית יְהוָה מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר:

16:18 וְיָת טָקוֹס שָׁבֶתָא מִדְּבַחָא דְשַׁבְתָּא דְּבָנוּ בְּבֵיתָא וְיָת מַעְלָנָא דְּמַלְכָּא
בְּרָאָה אֲסַחַר לְבֵית־מִקְדָּשָׁא בֵּית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּ מִן־קִדְּם מַלְכָּא דְאַתּוּר:

16:18 The covered way for the sabbath which they had built in the house, and the outer entry of the king, he removed from the house of the LORD because of the king of Assyria.

16:19 וְיִתְר דְּבָרֵי אָחָז אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים
לְמַלְכֵי יְהוּדָה:

16:19 וּשְׂאָר פִּתְגָמֵי אָחָז וְכָל דְּעִבְד הֲלָא הָא אֲנֹן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי
יִזְמִיא לְמַלְכֵיא דְּבֵית יְהוּדָה:

16:19 Now the rest of the acts of Ahaz which he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah?

16:20 וַיִּשְׁכַּב אָחָז עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבֹּר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ חִזְקִיָּהוּ בְּנוֹ
תַּחְתָּיו: פ

16:20 וַיִּשְׁכֵּב אָחָז עִם אֲבֹתָיו וַיִּקְבֹּר עִם אֲבֹתָיו בְּקִרְתָּא דְּדָוִיד וּמֶלֶךְ
חִזְקִיָּה בְּרִיה תַּחְתּוֹהִי:

16:20 So Ahaz slept with his fathers, and was buried with his fathers in the city of David; and his son Hezekiah reigned in his place.

17:1 בְּשָׁנָת שְׁתֵּים עָשָׂרָה לְאַחָז מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ הוֹשֵׁעַ בֶּן־אֵלָה בִּשְׁמֶרֶן
עַל־יִשְׂרָאֵל תִּשְׁעָ שָׁנִים:

17:1 בְּשָׁנַת תַּרְתֵּי־עָסְרִי לְאַחָז מֶלֶךְ שְׁבַטָא דְּבֵית יְהוּדָה מֶלֶךְ הוֹשֵׁעַ בֶּר אֵלָה
בִּשְׁמֶרֶן עַל יִשְׂרָאֵל תִּשְׁעָ שָׁנִין:

17:1 In the twelfth year of Ahaz king of Judah, Hoshea the son of Elah became king over Israel in Samaria, and reigned nine years.

17:2 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹק לֹא כְּמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיוּ לִפְנָיו:

17:2 וַעֲבַד דָּבִישׁ קֶדֶם יוֹי לַחֹדֶר לֹא כְּמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל דָּהוּ קִדְמוֹהִי:
17:2 He did evil in the sight of the LORD, only not as the kings of Israel who were before him.

17:3 עָלְיוּ עָלָה שְׁלֹמֲנָאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיְהִי־לּוֹ הוֹשֵׁעַ עֶבֶד וַיָּשָׁב לוֹ מִנְחָה:
17:3 עָלְוּהִי סֻלִּיק שְׁלֹמֲנָאֶסֶר מֶלֶכָּא דְאַתּוּר וַהֲוָה לִיָּה הוֹשֵׁעַ עֶבְדָּא וְאַתִּיב לִיָּה
תִּקְרַבְתָּא:

17:3 Shalmaneser king of Assyria came up against him, and Hoshea became his servant and paid him tribute.

17:4 וַיִּמְצֵא מֶלֶךְ־אַשּׁוּר בְּהוֹשֵׁעַ קֶשֶׁר אֲשֶׁר שָׁלַח מַלְאָכִים אֶל־סוּא מֶלֶךְ־מִצְרַיִם
וְלֹא־הָעֵלָה מִנְחָה לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר כְּשָׁנָה בְּשָׁנָה וַיַּעֲצֹרְהוּ מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיֹּאסְרֵהוּ
בֵּית כְּלָא:

17:4 וַאֲשַׁכַּח מֶלֶכָּא דְאַתּוּר בְּהוֹשֵׁעַ מֶרְדָּא דְשָׁלַח אֲזַגְדִּין לְוֹת סוּא מֶלֶכָּא
דְּמִצְרַיִם וְלֹא אָסִיק תִּקְרֻבְתָּא לְמֶלֶכָּא דְאַתּוּר כְּשָׁנָה בְּשָׁנָה שְׁתָּא בִּשְׁתָּא
וַאֲחֻדְיָה מֶלֶכָּא דְאַתּוּר וְאַסְרִיָּה בְּבֵית־אֲסִירֵי בֵּית־אֲסִירֵי:
17:4 But the king of Assyria found conspiracy in Hoshea, who had sent messengers to So king of Egypt and had offered
no tribute to the king of Assyria, as *he had done* year by year; so the king of Assyria shut him up and bound him in prison.

17:5 וַיַּעַל מֶלֶךְ־אַשּׁוּר בְּכָל־הָאָרֶץ וַיַּעַל שְׁמֶרֶון וַיִּצֹר עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ שָׁנִים:
17:5 וְסֻלִּיק מֶלֶכָּא דְאַתּוּר בְּכָל אֶרֶעָ וְסֻלִּיק לְשׁוּמְרוֹן שׁוּמְרוֹן וְצָר עָלָה תְּלַת
שָׁנִין:

17:5 Then the king of Assyria invaded the whole land and went up to Samaria and besieged it three years.

17:6 בְּשָׁנַת הַתְּשִׁיעִית לְהוֹשֵׁעַ לְכַד מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֶת־שְׁמֶרֶון וַיִּגַּל אֶת־יִשְׂרָאֵל
אֲשׁוּרָה וַיָּשָׁב אֲתָם בַּחֲלָח וּבְחָבּוֹר נְהַר גּוֹזָן וְעָרֵי מְדִי: פ
17:6 בְּשִׁתָּא תְּשִׁיעִיתָא לְהוֹשֵׁעַ כְּבַשׁ מֶלֶכָּא דְאַתּוּר יֵת שׁוּמְרוֹן וְאַגְלִי יֵת יִשְׂרָאֵל
לְאַתּוּר וְאוֹתִיב יֵתְהוֹן בַּחֲלָח וּבְחָבּוֹר נְהַר גּוֹזָן וְקָרְנֵי מְדִי:

17:6 In the ninth year of Hoshea, the king of Assyria captured Samaria and carried Israel away into exile to Assyria, and
settled them in Halah and Habor, *on* the river of Gozan, and in the cities of the Medes.

17:7 וַיְהִי כִּי־חָטְאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם הַמַּעַלָּה אֲתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
מִתַּחַת יַד פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וַיִּירָאוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים:
17:7 וַהֲוָה כִּד חָטוּ חָבּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קֶדֶם יוֹי אֱלֹהֵהוֹן דְּאָסִיק יֵתְהוֹן מֵאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם מִתַּחַת יַד פַּרְעֹה מֶלֶכָּא דְּמִצְרַיִם וּדְחִילוּ לְטַעוֹת טַעוֹת עַמְּמִיָּא:

17:7 Now *this* came about because the sons of Israel had sinned against the LORD their God, who had brought them up
from the land of Egypt from under the hand of Pharaoh, king of Egypt, and they had feared other gods

17:8 וַיֵּלְכוּ בַּחֲקוֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִלְכֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר עָשׂוּ:

17:8 וַאֲזָלוּ בְּגִזְרַת בְּנִימוּסֵי עַמְּמִיָּא דְתַרִּיךְ יוֹי מִן־קֶדֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִלְכֵי
יִשְׂרָאֵל דְּעִבְדּוּ:

17:8 and walked in the customs of the nations whom the LORD had driven out before the sons of Israel, and *in the*
customs of the kings of Israel which they had introduced.

17:9 וַיַּחֲפְאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל דְּבָרִים אֲשֶׁר לֹא־כֵן עַל־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיִּבְנוּ לָהֶם
בָּמוֹת בְּכָל־עָרֵיהֶם מִמִּגְדָּל נוֹצְרִים עַד־עִיר מִבְּצָר:

17:9 וַאֲמָרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מַלִּין דְּלֹא כְּשֶׁרִין קֶדֶם יוֹי אֱלֹהֵהוֹן וּבְנוּ לָהוֹן בָּמָן
בְּכָל קְרוּיָהוֹן מִמִּגְדָּל תְּקוּף עַד קְרוּיִן כְּרִיכָן:

17:9 The sons of Israel did things secretly which were not right against the LORD their God. Moreover, they built for
themselves high places in all their towns, from watchtower to fortified city.

17:10 וַיִּצְבּוּ לָהֶם מִצְבּוֹת וְאַשְׁרִים עַל כָּל-גִּבְעָה גְבוּהָה וְתַחַת כָּל-עֵץ רֵעָנָה:
17:10 וַאֲקִימוּ לָהֶן קָמָן וְאַשְׁרִין עַל כָּל רֶמָא מִנְטֵלָא וְתַחוֹת כָּל אֵילָן עֲבוּף:
17:10 They set for themselves *sacred* pillars and Asherim on every high hill and under every green tree,

17:11 וַיִּקְטְרוּ-שֵׁם בְּכָל-בָּמוֹת פְּגוּזִים אֲשֶׁר-הִגִּילָה יְהוָה מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲשׂוּ דְבָרִים רָעִים לְהַכְעִיס אֶת-יְהוָה:
17:11 וַאֲסִיקוּ בַסִּמִּין תָּמָן בְּכָל עַל כָּל בָּמָן בְּמַתָּא כַעֲמִמִּיא דְאַגְלִי יוּי מִן-קְדָּמִיהוֹן מִקְדָּמִיהוֹן וַעֲבָדוּ קְדָמוּהִי פִתְגָמִין בִּישִׁין לְאַרְגָּזָא קָדָם יוּי:
17:11 and there they burned incense on all the high places as the nations *did* which the LORD had carried away to exile before them; and they did evil things provoking the LORD.

17:12 וַיַּעֲבְדוּ הַגִּלְלִים אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה לָהֶם לֹא תַעֲשׂוּ אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה:
17:12 וּפְלַחוּ לְטַעוֹתָא יִת בַּעֲלִיא בַעֲלִיא דְאָמַר יוּי לָהֶן לֹא תַעֲבָדוּן יִת פִּתְגָמָא הַדִּין:
17:12 They served idols, concerning which the LORD had said to them, "You shall not do this thing."

17:13 וַיַּעַד יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה בְּיַד כָּל-(נְבִיאִיו) [נְבִיאִין] כָּל-חַוָּה לֵאמֹר שְׁבוּ מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וּשְׁמְרוּ מִצְוֹתֵי חֻקֹּתַי כְּכָל-הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶת-אֲבוֹתֵיכֶם וְאֲשֶׁר שָׁלַחְתִּי אֵלֵיכֶם בְּיַד עֲבָדֵי הַנְּבִיאִים:
17:13 וַאֲסַחִיד יוּי בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה בְּיַד כָּל סָפֵר כָּל מַלְיָף לְמִימַר תּוֹבוּ מְאוּרַחְתְּכוֹן בִּישְׁתָּא וּטְרוּ פִקּוּדֵי וּקְמִי כָּל אורִיתָא דְפִקִּידִית יִת אֲבָהֲתְכוֹן וְדַשְׁלַחִית לְוֹתְכוֹן בְּיַד עֲבָדֵי נְבִיאִי:
17:13 Yet the LORD warned Israel and Judah through all His prophets *and* every seer, saying, "Turn from your evil ways and keep My commandments, My statutes according to all the law which I commanded your fathers, and which I sent to you through My servants the prophets."

17:14 וְלֹא שָׁמְעוּ וַיִּקְשׂוּ אֶת-עֶרְפָם כַּעֲרַף אֲבוֹתָם אֲשֶׁר לֹא הֶאֱמִינוּ בִיהוָה אֱלֹהֵיהֶם:
17:14 וְלֹא קָבִילוּ וַאֲקַשְׂיָאוּ יִת קַדְלָהוֹן כְּקַדְלָא דְאַבְהֲתָהוֹן דְאַבְהֲתְכוֹן דְלֹא הִימִינוּ בְּמִימְרָא דִיוּי אֱלֹהֵהוֹן:
17:14 However, they did not listen, but stiffened their neck like their fathers, who did not believe in the LORD their God.

17:15 וַיִּמָּאֲסוּ אֶת-חֻקֵּי וְאֶת-בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר כָּרַת אֶת-אֲבוֹתָם וְאֶת עֲדוּתֵי אֲשֶׁר הָעִיד בָּם וַיִּלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיַּהֲבִלוּ וְאַחֲרֵי הַגּוֹזִים אֲשֶׁר סָבִיבָתָם אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתָם לַבְלֹתִי עֲשׂוֹת פֶּהֶם:
17:15 וַקְּצוּ בַקִּימוּהִי וּבַגְזִירָתִיהָ דְגִזֹר עִם אֲבָהֲתָהוֹן וּבַסְהֲדוּתִיהָ וִית סִהֲדוּתִיהָ דְאַסַּחִיד בָּהוֹן וְטַעוּ בְּתַר טַעוֹתָא טַעוֹת עַמִּמִּיא וְהוּוּ לְלִמָּא וּבְתַר עַמִּמִּיא דְבַסְחֲרִינִיהוֹן דְפִקִּיד יוּי יִתְהוֹן בְּדִיל דְלֹא לְמַעַבֵּד כּוֹתְהוֹן:
17:15 They rejected His statutes and His covenant which He made with their fathers and His warnings with which He warned them. And they followed vanity and became vain, and *went* after the nations which surrounded them, concerning which the LORD had commanded them not to do like them.

17:16 וַיַּעֲזְבוּ אֶת-כָּל-מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם מִסֵּכָה (שְׁנִים) [שְׁנִין] עֲגֻלִּים וַיַּעֲשׂוּ אֲשִׁירָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְכָל-צֶבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבְדוּ אֶת-הַבַּעַל:
17:16 וּשְׁבָקוּ יִת כָּל פִּקּוּדֵי דִיוּי אֱלֹהֵהוֹן וַעֲבָדוּ לָהֶן מִתְכָּא תָרִין עֲגֻלִּין וַעֲבָדוּ אֲשִׁירָתָא וּסְגִידוֹ לְכָל חִילֵי שְׁמִיא וּפְלַחוּ יִת בַּעֲלָא:
17:16 They forsook all the commandments of the LORD their God and made for themselves molten images, *even* two calves, and made an Asherah and worshiped all the host of heaven and served Baal.

17:17 וַיַּעֲבִירוּ אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בָּנוֹתֵיהֶם בָּאֵשׁ וַיִּקְסְמוּ קְסָמִים וַיִּנְחֲשׁוּ וַיִּתְּמְכְרוּ
לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ:

17:17 וַאֲעַבְרוּ יֵת בְּנֵיהוֹן וַיֵּת בְּנִתְהוֹן בְּנוֹרָא וּקְסָמוֹ קְסָמִין וַיִּנְחִישׁוּ וַיִּחְשִׁיבוּ
לְמַעַבְדֹּ רַבִּישׁ קָדָם יוֹי לְאַרְגָּזָא קְדָמוֹהִי:
17:17 Then they made their sons and their daughters pass through the fire, and practiced divination and enchantments,
and sold themselves to do evil in the sight of the LORD, provoking Him.

17:18 וַיִּתְּאֲנַף יְהוָה מְאֹד בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּסְרֶם מֵעַל פָּנָיו לֹא נִשְׁאַר רַק שְׁבֹט יְהוּדָה
לְבָדוֹ:

17:18 וַהֲוָה רָגִז מִן־קָדָם יוֹי לַחֲדָא בְּיִשְׂרָאֵל וְאַגְלִינוֹן מֵאַרְעַ בֵּית־שָׁכִינְתִּיהָ לֹא
אַשְׁתָּאָר לְחוּר שְׁבֹטָא דְּבֵית יְהוּדָה דִּיהוּדָה בְּלַחוּדוּהִי:
17:18 So the LORD was very angry with Israel and removed them from His sight; none was left except the tribe of
Judah.

17:19 גַּם־יְהוּדָה לֹא שָׁמַר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיִּלְכוּ בַּחֲקֹת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
עָשׂוּ:

17:19 אַף עַל דְּבֵית יְהוּדָה לֹא נָטְרוּ יֵת פְּקוּדֵיָא דִּיוֹי אֱלֹהֵהוֹן וַאֲזָלוּ בְּגִזִּירַת
יִשְׂרָאֵל דַּעֲבָדוּ:
17:19 Also Judah did not keep the commandments of the LORD their God, but walked in the customs which Israel had
introduced.

17:20 וַיִּמָּאֵס יְהוָה בְּכָל־זֶרַע יִשְׂרָאֵל וַיַּעַנְם וַיִּתְּנֵם בְּיַד־שָׂסִים עַד אֲשֶׁר הִשְׁלִיכֵם
מִפָּנָיו:

17:20 וְקָץ יוֹי בְּכָל זֶרַע דִּישְׂרָאֵל וַעֲנִינוֹן וּמִסְרִינוֹן בְּיַד בְּזוּזוֹן עַד דְּאַגְלִינוֹן
מֵאַרְעַ מֵאַתַּר בֵּית־שָׁכִינְתִּיהָ:
17:20 The LORD rejected all the descendants of Israel and afflicted them and gave them into the hand of plunderers,
until He had cast them out of His sight.

17:21 כִּי־קִרַּע יִשְׂרָאֵל מֵעַל בֵּית דָּוִד וַיִּמְלִיכוּ אֶת־יָרֵבֵּעַם בֶּן־נִבְטָא (וַיִּדָּא) [וַיִּדָּח]
יָרֵבֵּעַם אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵאַחֲרֵי יְהוָה וַהֲחֲטִיאָם חֲטָאָה גְדוֹלָה:

17:21 אַרְי אֶת־פְּלִיגוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל עַל דְּבֵית דָּוִד יְהוּדָה וַאֲמַלִּיכוּ יֵת יָרֵבֵּעַם
בַּר נִבְטָא וְאַטְעִי יָרֵבֵּעַם יֵת יִשְׂרָאֵל מִבְּתַר פְּלַחְנָא דִּיוֹי וַחֲיִיבִינוֹן חוּבָא רַבָּא:
17:21 When He had torn Israel from the house of David, they made Jeroboam the son of Nebat king. Then Jeroboam
drove Israel away from following the LORD and made them commit a great sin.

17:22 וַיִּלְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל־חַטָּאוֹת יָרֵבֵּעַם אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא־סָרוּ מִמֶּנָּה:

17:22 וַאֲזָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל חוּבֵי יָרֵבֵּעַם בַּר נִבְטָא דַּעֲבַד לֹא סָטוּ מִנְהוֹן מִינָה:
17:22 The sons of Israel walked in all the sins of Jeroboam which he did; they did not depart from them

17:23 עַד אֲשֶׁר־הִסִּיר יְהוָה אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעַל פָּנָיו כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד כָּל־עַבְדָּיו
הַנְּבִיאִים וַיִּגַּל יִשְׂרָאֵל מֵעַל אֲדָמְתוֹ אֲשׁוּרָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה: פ

17:23 עַד דְּאַגְלִי יוֹי יֵת יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעַ בֵּית־שָׁכִינְתִּיהָ כְּמָא דְּמַלִּיל בְּיַד כָּל
עַבְדוּהִי נְבִיאָא וּגְלָא בֵּית יִשְׂרָאֵל מֵעַל אֲרַעְתְּהוֹן אֲרַעְתְּהוֹן לְאַתּוּר עַד
יוֹמָא הַדִּין:

17:23 until the LORD removed Israel from His sight, as He spoke through all His servants the prophets. So Israel was
carried away into exile from their own land to Assyria until this day.

17:24 וַיָּבֵא מֶלֶךְ־אַשּׁוּר מִבְּבֶל וּמִכּוּתָא וּמִסַּפְרֵיָא וַיִּשְׁבּוּ בְּעָרֵי
שְׁמָרוֹן תַּחַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְשׁוּ אֶת־שְׁמָרוֹן וַיִּשְׁבּוּ בְּעָרֵיהָ:

17:24 וַאֲתִי מֶלֶךְ אַשּׁוּר מִבָּבֶל וּמִכּוּתָּא וּמִעֵנָא וּמִחֲמַת וּמִסְפְּרוּיִם וְאוֹתִיב
בְּקִרְיֵי שׁוּמְרוֹן תַּחֲתֵי חֶלֶף בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְרִיתוּ יָת שׁוּמְרוֹן וַיִּתִּיבוּ בְּקִירוֹהָ:

17:24 The king of Assyria brought *men* from Babylon and from Cuthah and from Avva and from Hamath and Sephar-vaim, and settled *them* in the cities of Samaria in place of the sons of Israel. So they possessed Samaria and lived in its cities.

17:25 וַיְהִי בְּתַחֲלֵת שְׁבַתָּם שֶׁם לֹא יָרְאוּ אֶת־יְהוָה וַיִּשְׁלַח יְהוָה בָּהֶם
אֶת־הָאֲרִיֹּת וַיְהִיו הָרָגִים בָּהֶם:

17:25 וַהֲוֶה בְּשָׂרֵיֹת לְמַתְּבֵהוֹן מִתְּבֵהוֹן תָּמֹן לֹא הָוּ דְּחֻלִּין מִן־קָדָם יְיָ וַגְּרִי
וַשְׁלַח יְיָ בְּהוֹן יָת אֲרִיֹּתָא וַהֲוּ קְטָלִין בְּהוֹן:

17:25 At the beginning of their living there, they did not fear the LORD; therefore the LORD sent lions among them which killed some of them.

17:26 וַיֹּאמְרוּ לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר לֵאמֹר הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִגַּלְתָּ וַתּוֹשֵׁב בְּעָרֵי שׁוּמְרוֹן לֹא
יָדְעוּ אֶת־מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאָרֶץ וַיִּשְׁלַח־בָּם אֶת־הָאֲרִיֹּת וְהֵנָּם מִמִּיתִים אוֹתָם
כַּאֲשֶׁר אֵינָם יֹדְעִים אֶת־מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאָרֶץ:

17:26 וַאֲמָרוּ לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר לְמִימַר עֲמֻמֵּיָא דְאַגְלִיתָא וְאוֹתִיבְתָא בְּקִרְיֵי
שׁוּמְרוֹן לֹא הָוּ יָדְעִין יָת דִּין אֱלֹהָא אֱלֹהֵיהּ דְאַרְעָא וַגְּרִי וַשְׁלַח בְּהוֹן יָת
אֲרִיֹּתָא וְהָאֲנוּן מְקַטְלִין יְתַהוֹן בְּדִלִית אֲנוּן יָדְעִין יָת דִּין אֱלֹהָא דְאַרְעָא:

17:26 So they spoke to the king of Assyria, saying, "The nations whom you have carried away into exile in the cities of Samaria do not know the custom of the god of the land; so he has sent lions among them, and behold, they kill them because they do not know the custom of the god of the land."

17:27 וַיֵּצֵא מֶלֶךְ־אַשּׁוּר לֵאמֹר הִלִּיכוּ שָׁמָּה אֶחָד מֵהַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר הִגַּלְתֶּם מִשָּׁם
וַיֵּלְכוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם וַיְרִם אֶת־מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאָרֶץ:

17:27 וּפְקִיד מֶלֶךְ אַשּׁוּר לְמִימַר אוֹבִילוּ לְתָמֹן חַד מִכְּהֻנֵּיָא מִן כְּהֻנֵּיָא
דְאַגְלִיתָו דְאַגְלִיתָוּן מִתָּמֹן וַיִּזְלוּן וַיִּתְּבוּן תָּמֹן וַיִּלְפְּנוּן וַיִּלְפוּן יָת דִּין אֱלֹהָא
דְאַרְעָא:

17:27 Then the king of Assyria commanded, saying, "Take there one of the priests whom you carried away into exile and let him go and live there; and let him teach them the custom of the god of the land."

17:28 וַיָּבֹא אֶחָד מֵהַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר הִגְלוּ מִשְׁמְרוֹן וַיֵּשֶׁב בְּבֵית־אֵל וַיְהִי מוֹרֶה
אֹתָם אֵיךְ יִירָאוּ אֶת־יְהוָה:

17:28 וְאַתָּא חַד מִכְּהֻנֵּיָא מִן כְּהֻנֵּיָא דְאַתְּגַלְיָאוּ מִשְׁמְרוֹן וַיִּתִּיב בְּבֵית־אֵל וַהֲוֶה
מִלִּיף יְתַהוֹן אֵיכְדִין יְדַחֲלוּן מִן־קָדָם יְיָ:

17:28 So one of the priests whom they had carried away into exile from Samaria came and lived at Bethel, and taught them how they should fear the LORD.

17:29 וַיְהִיו עֲשִׂים גּוֹי אֱלֹהֵיו וַיִּנְיחוּ בְּבֵית הַבָּמוֹת אֲשֶׁר עָשׂוּ הַשְּׁמֹרֲנִים גּוֹי
גּוֹי בְּעָרֵיהֶם אֲשֶׁר הֵם יֹשְׁבִים שָׁם:

17:29 וַהֲוּ עֹבְדִין עֲמָא עֲמָא טַעוּתִיה טַעוּתִיהוֹן וְאַחִיתוּ בְּבֵית בְּמָתָא דְעֹבְדוּ
שׁוּמְרוֹנָי עֲמָא עֲמָא בְּקִירוֹיָהוֹן דְאַנוּן יְתַבִּין תָּמֹן:

17:29 But every nation still made gods of its own and put them in the houses of the high places which the people of Samaria had made, every nation in their cities in which they lived.

17:30 וְאַנְשֵׁי בָבֶל עָשׂוּ אֶת־סֻכּוֹת בְּנוֹת וְאַנְשֵׁי־כּוּת עָשׂוּ אֶת־נֶרְגַל וְאַנְשֵׁי חֲמַת
עָשׂוּ אֶת־אַשִּׁימָא:

17:30 וְאַנְשֵׁי בָבֶל עָבְדוּ יָת סֻכּוֹת־בְּנוֹת וְאַנְשֵׁי כּוּת עָבְדוּ יָת נֶרְגַל וְאַנְשֵׁי חֲמַת
עָבְדוּ יָת אֲשִׁימָא:

17:30 The men of Babylon made Succoth-benoth, the men of Cuth made Nergal, the men of Hamath made Ashima,

17:31 וְהָעִוִּים עָשׂוּ נִבְחָז וְאֶת־תַּרְתָּק וְהַסְפָּרָוִים שָׂרְפִים אֶת־בְּנֵיהֶם בָּאֵשׁ
 לְאֲדֶרְמֶלֶךְ וְעֲנַמְלֶךְ (אֱלֹהִי) [אֱלֹהִי] (סַפְרָוִים) [סַפְרָוִים]:
 17:31 וַעֲוֵאֵי עֲבָדָיו יֵת נִבְחָז וְיֵת תַּרְתָּק וְאֲנָשִׁי סַפְרָוִים מוֹקְדִין יֵת
 בְּנֵיהוֹן בְּנוֹרָא לְאֲדֶרְמֶלֶךְ וְעֲנַמְלֶךְ טַעוֹת סַפְרָוִים:

17:31 and the Avvites made Nibhaz and Tartak; and the Sepharvites burned their children in the fire to Adrammelech and Anammelech the gods of Sepharvaim.

17:32 וַיִּהְיוּ יִרְאִים אֶת־יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם מִקְצוֹתָם כַּהֲנֵי בָמוֹת וַיִּהְיוּ עֹשִׂים לָהֶם
 בְּבֵית הַבָּמוֹת:

17:32 וַהֲיוּ דַחְלִין מִן־קָדָם יְיָ וַעֲבָדוּ לַהוֹן מִקְצֵתָהוֹן כּוֹמְרֵי כַהֲנֵי בָמֹתָא וַהֲיוּ
 עֲבָדִין לַהוֹן בְּבֵית בָּמֹתָא:

17:32 They also feared the LORD and appointed from among themselves priests of the high places, who acted for them in the houses of the high places.

17:33 אֶת־יְהוָה הָיוּ יִרְאִים וְאֶת־אֱלֹהֵיהֶם הָיוּ עֹבְדִים כַּמִּשְׁפָּט הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־הִגְלוּ
 אֹתָם מִשָּׁם:

17:33 מִן־קָדָם יְיָ הָיוּ דַחְלִין וְיֵת טַעוֹתָהוֹן הָיוּ פִלְחִין כְּנֻמוֹסֵי עַמְמֵיָא דְאַגְלִיָּא
 דְאַתְגְּלִיָּו יִתְהוֹן מִתְמָן:

17:33 They feared the LORD and served their own gods according to the custom of the nations from among whom they had been carried away into exile.

17:34 עַד הַיּוֹם הַזֶּה הֵם עֹשִׂים כַּמִּשְׁפָּטִים הָרִאשֹׁנִים אֵינָם יִרְאִים אֶת־יְהוָה
 וְאֵינָם עֹשִׂים כַּחֲקֹתָם וְכַמִּשְׁפָּטִים וְכַתוּרָה וְכַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־בְּנֵי
 יִעֲקֹב אֲשֶׁר־שָׁם שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל:

17:34 עַד יוֹמָא הָדִין דִּין אָנוּן עֲבָדִין כְּנֻמוֹסֵיהוֹן כְּנִימוֹסֵי קַדְמָאֵי לִיתְנוּן
 לִיתְהוֹן דַּחְלִין מִן־קָדָם יְיָ וְלִית אָנוּן עֲבָדִין כְּגִזְרֵתָהוֹן וְכִדְחֻזִּי לַהוֹן
 וְכַאוּרִיתָא וְכַתְּפִקְדָּתָא דְּפִקִּיד יְיָ יֵת בְּנֵי יִעֲקֹב דְּשׁוּי יֵת שְׁמִיָּהּ יִשְׂרָאֵל:

17:34 To this day they do according to the earlier customs: they do not fear the LORD, nor do they follow their statutes or their ordinances or the law, or the commandments which the LORD commanded the sons of Jacob, whom He named Israel;

17:35 וַיַּכְרֹת יְהוָה אִתָּם בְּרִית וַיִּצְוֶם לֵאמֹר לֹא תִירָאוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים
 וְלֹא־תִשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדוּם וְלֹא תִזְבְּחוּ לָהֶם:

17:35 וְגִזְרֵי יְיָ עִמָּהוֹן קָנִים וּפְקִידָנוּן וּפְקִיד לְמִימַר לֹא תִדְחֲלוּן לְטַעוֹת מִטְעוֹת
 מִן טְעוֹת עַמְמֵיָא וְלֹא תִסְגְּדוּן לַהוֹן וְלֹא תִפְלַחוּנוֹן וְלֹא תִדְבָּחוּן לַהוֹן:

17:35 with whom the LORD made a covenant and commanded them, saying, "You shall not fear other gods, nor bow down yourselves to them nor serve them nor sacrifice to them.

17:36 כִּי אִם־אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר הֵעֵלָה אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכַח גָּדוֹל וּבִזְרוֹעַ
 נְטוּיָה אֹתוֹ תִירָאוּ וְלֹא תִשְׁתַּחֲוּוּ וְלֹא תִזְבְּחוּ:

17:36 אֱלֹהִין קָדָם יְיָ דְאַסִּיק יִתְכוֹן מֵאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּחִיל רַב וּבִדְרָע מְרָמָם
 יִתִּיה תִּדְחֲלוּן וּקְדַמוּהִי וְלִיה תִּסְגְּדוּן וְעַל מִדְּבַחִיה תִּדְבָּחוּן:

17:36 "But the LORD, who brought you up from the land of Egypt with great power and with an outstretched arm, Him you shall fear, and to Him you shall bow yourselves down, and to Him you shall sacrifice.

17:37 וְאֶת־הַחֲקִים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַב לָכֶם תִּשְׁמְרוּן
 לַעֲשׂוֹת כְּלִיָּמִים וְלֹא תִירָאוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים:

17:37 וְיֵת קִימֵיָא וְיֵת דִּינֵיָא וְאוּרִיתָא וְתִפְקִידָתָא דְּכַתַּב לְכוֹן תִּטְרוּן לְמַעַבְד

כָּל יוֹמָא וְלֹא תִדְחֻלּוֹן לְטַעוֹת טַעוֹת עִמָּמָא:

17:37 "The statutes and the ordinances and the law and the commandment which He wrote for you, you shall observe to do forever; and you shall not fear other gods.

17:38 וְהַבְרִית אֲשֶׁר־כָּרַתִּי אִתְּכֶם לֹא תִשְׁכַּחוּ וְלֹא תִירָאוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים:
17:38 וּקְנִימָא וּקִימִימָא דְגִזְרִית דְּגִזַּר עִמָּכּוֹן לֹא תִתְנַשּׁוּן תִּינַשּׁוּן וְלֹא תִדְחֻלּוֹן
לְטַעוֹת טַעוֹת עִמָּמָא:

17:38 "The covenant that I have made with you, you shall not forget, nor shall you fear other gods.

17:39 כִּי אִם־אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם תִּירָאוּ וְהוּא יִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד כָּל־אֹיְבֵיכֶם:
17:39 אֱלֹהִין קָדָם מִן־קָדָם יִי אֱלֹהֵכּוֹן תִּדְחֻלּוֹן וְהוּא יִשְׁיִיב יְתָכוֹן מִיַּד כָּל
בְּעַל־דְּבִיכוֹן:

17:39 "But the LORD your God you shall fear; and He will deliver you from the hand of all your enemies."

17:40 וְלֹא שָׁמְעוּ כִּי אִם־כַּמִּשְׁפָּטִים הָרָאוּשׁוֹן הֵם עֲשִׂים:

17:40 וְלֹא קִבְּלוּ שִׁמְעוּ אֱלֹהִין כְּנִמוּסִיהוֹן קִדְמָאִי אֲנוּן עֲבָדִין:

17:40 However, they did not listen, but they did according to their earlier custom.

17:41 וַיִּהְיוּ הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה יִרְאִים אֶת־יְהוָה וְאֶת־פְּסִילֵיהֶם הָיוּ עֹבְדִים גַּם־בְּנֵיהֶם
וּבְנֵי בְנֵיהֶם כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָם הֵם עֲשִׂים עַד הַיּוֹם הַזֶּה: פ
17:41 וְהָיוּ עִמָּמָא הָאֵלִין דְּחֻלִּין מִן־קָדָם יִי וְיִת צִלְמָניהוֹן צִלְמִיהוֹן הָיוּ פִלְחִין
אֲף בְּנֵיהוֹן וּבְנֵי בְנֵיהוֹן כְּמָא דְעִבְדוּ אֲבֹהֵיהוֹן אֲנוּן עֲבָדִין עַד יוֹמָא הַדִּין:

17:41 So while these nations feared the LORD, they also served their idols; their children likewise and their grandchildren, as their fathers did, so they do to this day.

18:1 וַיְהִי בִשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְהוֹשֵׁעַ בֶּן־אֵלָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ חִזְקִיָּה בֶן־אֲחָז מֶלֶךְ
יְהוּדָה:

18:1 וְהָיָה בִשְׁנַת חֲלָת בִּשְׁתָּא תִלִּיתָא לְהוֹשֵׁעַ בֶּר אֵלָה מֶלֶכָא דִּישְׂרָאֵל מֶלֶךְ
חִזְקִיָּה בֶר אֲחָז מֶלֶךְ שְׁבַטָא דְּבֵית יְהוּדָה:

18:1 Now it came about in the third year of Hoshea, the son of Elah king of Israel, that Hezekiah the son of Ahaz king of Judah became king.

18:2 בֶּן־עֶשְׂרִים וְחֲמִשׁ שָׁנָה הָיָה בְּמָלְכוֹ וְעֶשְׂרִים וְתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם
וְשֵׁם אִמּוֹ אֲבִי בֶת־זִכְרְיָה:

18:2 בֶּר עֶסְרִין וְחֲמִישׁ שָׁנִין הָיָה כֹד מֶלֶךְ בְּמַמְלַכְיָה וְעֶסְרִין וְתֵשַׁע שָׁנִין מָלַךְ
בִּירוּשָׁלַם וְשׁוֹם אִמִּיהָ אֲבִי בֶת זִכְרְיָה:

18:2 He was twenty-five years old when he became king, and he reigned twenty-nine years in Jerusalem; and his mother's name was Abi the daughter of Zechariah.

18:3 וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה דָּוִד אָבִיו:

18:3 וַעֲבַד דְּכָשֵׁר קָדָם בְּעֵינֵי יִי כְּכֹל דְּעִבְד דָּוִיד אֲבוּהִי:

18:3 He did right in the sight of the LORD, according to all that his father David had done.

18:4 הוּא הִסִּיר אֶת־הַבָּמוֹת וְשִׁבַּר אֶת־הַמִּצְבֹּת וְכָרַת אֶת־הָאֲשֵׁרָה וְכָתַת נָחֹשׁ
הַנְּחָשֶׁת אֲשֶׁר־עָשָׂה מֹשֶׁה כִּי עַד־הַיָּמִים הָהֵמָּה הָיוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מְקַטְּרִים לוֹ
וַיִּקְרָא־לוֹ נְחֻשְׁתָּן:

18:4 הוּא אַעֲדִי יִת בְּמַתָּא וְתִבְר יִת קְמַתָּא וְקָץ יִת אֲשִׁירָתָא וּפֶסֶק יִת חוּיָא
דְּנִחְשָׁא דְעִבְד מֹשֶׁה אֲרִי עַד יוֹמָא הָאֲנוּן הָיוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְסַקִּין בְּסִמִּין לִיָּה
וְהָיוּ קָרִן וְהָיוּ קָרִי לִיָּה נְחֻשְׁתָּן:

18:4 He removed the high places and broke down the sacred pillars and cut down the Asherah. He also broke in pieces

the bronze serpent that Moses had made, for until those days the sons of Israel burned incense to it; and it was called Nehushtan.

18:5 בִּיהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל בָּטַח וְאַחֲרָיו לֹא־הָיָה כָמֹהוּ בְּכָל מַלְכֵי יְהוּדָה
וַאֲשֶׁר הָיוּ לִפְנָיו:

18:5 בְּמִימְרָא דִּיּוּי אֱלֹהָא דִּישְׂרָאֵל אֲתַרְחִיץ וּבְתַרוּהִי לָא הָוָה כּוֹתִיחַ בְּכָל
מַלְכֵי דְבֵית יְהוּדָה וְדִהּוּ קְדְמוּהִי:

18:5 He trusted in the LORD, the God of Israel; so that after him there was none like him among all the kings of Judah, nor among those who were before him.

18:6 וַיִּדְבֶּק בִּיהוָה לֹא־סָר מֵאַחֲרָיו וַיִּשְׁמַר מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:

18:6 וְאַדְבֶּק בְּדַחֲלָתָא דִּיּוּי לֹא סָטָא מִבְּתַר פְּלַחְנִיָּה וְנִטַּר פְּקוּדוּהִי דְּפִקִּיד יוּ
יֵת מֹשֶׁה:

18:6 For he clung to the LORD; he did not depart from following Him, but kept His commandments, which the LORD had commanded Moses.

18:7 וְהָיָה יְהוָה עִמּוֹ בְּכָל אֲשֶׁר־יֵצֵא יִשְׁכִּיל וַיִּמְרֹד בְּמֶלֶךְ־אַשּׁוּר וְלֹא עָבְדוּ:

18:7 וְהָוָה מִימְרָא דִּיּוּי בְּסַעֲדִיָּה בְּכָל אֲתַר דְּנַפִּיק מִצְלַח וּמִרִיד בְּמֶלֶכָא
דְּאַתּוּר וְלֹא פִלְחִיָּה:

18:7 And the LORD was with him; wherever he went he prospered. And he rebelled against the king of Assyria and did not serve him.

18:8 הוּא־הִכָּה אֶת־פְּלִשְׁתִּים עַד־עֵזָה וְאֶת־גִּבּוּלִיָּה מִמִּגְדֵּל נֹצְרִים עַד־עִיר
מִבְצָר: פ

18:8 הוּא קָטַל יֵת פְּלִשְׁתָּאֵי עַד עֵזָה וְיֵת תְּחוּמָּהָא מִמִּגְדֵּל תְּקוּף עַד קְרוּיָן
כְּרִיקָן:

18:8 He defeated the Philistines as far as Gaza and its territory, from watchtower to fortified city.

18:9 וַיְהִי בִשְׁנֵה הָרְבִיעִית לְמֶלֶךְ חִזְקִיָּהוּ הָיָה הַשְּׁנָה הַשְּׁבִיעִית לְהוֹשֶׁעַ בֶּן־אֵלָה
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עָלָה שְׁלֹמֲנָאסֶר מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עַל־שׁוּמְרוֹן וַיֵּצֵר עָלֶיהָ:

18:9 וְהָוָה בְּשִׁתָּא רְבִיעִיתָא לְמֶלֶכָא חִזְקִיָּה הָיָה שִׁתָּא שְׁבִיעִתָא לְהוֹשֶׁעַ בֶּר
אֵלָה מֶלֶכָא דִּישְׂרָאֵל סָלִיק שְׁלֹמֲנָאסֶר מֶלֶכָא דְּאַתּוּר עַל שׁוּמְרוֹן וְצָר עָלָה:

18:9 Now in the fourth year of King Hezekiah, which was the seventh year of Hoshea son of Elah king of Israel, Shalmaneser king of Assyria came up against Samaria and besieged it.

18:10 וַיִּלְכְּדָהּ מִקְצֵה שְׁלֹשׁ שָׁנִים בִּשְׁנַת־שֹׁשׁ לְחִזְקִיָּה הָיָה שְׁנַת־תִּשְׁעַ לְהוֹשֶׁעַ
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל נִלְכְּדָה שׁוּמְרוֹן:

18:10 וְכַבְּשׁוּהָא מִסּוּף תֵּלַת שָׁנִין בִּשְׁנַת שִׁית לְחִזְקִיָּה הָיָה שְׁנַת תִּשְׁעַ לְהוֹשֶׁעַ
מֶלֶכָא דִּישְׂרָאֵל אֲתַכְבִּישַׁת שׁוּמְרוֹן:

18:10 At the end of three years they captured it; in the sixth year of Hezekiah, which was the ninth year of Hoshea king of Israel, Samaria was captured.

18:11 וַיִּגַּל מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֶת־יִשְׂרָאֵל אֲשׁוּרָה וַיִּנְחָם בַּחֲלָח וּבְחִבּוּר נְהָר גּוֹזָן וְעָרֵי
מְדִי:

18:11 וַאֲגַלִּי מֶלֶכָא דְּאַתּוּר יֵת יִשְׂרָאֵל לְאַתּוּר וְאַשְׁרִינּוֹן בַּחֲלָח וּבְחִבּוּר נְהָר
וּבְנְהַר גּוֹזָן וְקְרוּי מְדִי:

18:11 Then the king of Assyria carried Israel away into exile to Assyria, and put them in Halah and on the Habor, the river of Gozan, and in the cities of the Medes,

18:12 עַל אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעֲבְרוּ אֶת־בְּרִיתוֹ אֶת כָּל־אֲשֶׁר
צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא עָשׂוּ: פ

18:12 על דלא קבילו למימרא במימרא דיוי אלההון ועברו על קנימיה ית
כל דפקיד משה עבדא דיוי ולא קבילו למימריה במימריה ולא עבדו
רעותיה:

18:12 because they did not obey the voice of the LORD their God, but transgressed His covenant, *even* all that Moses the servant of the LORD commanded; they would neither listen nor do it.

18:13 ובארבע עשרה שנה למלך חזקיה עלה סנחריב מלך-אשור על כל-ערי
יהודה הבצורות ויתפשם:

18:13 ובארבע-עשרי שנין למלכא חזקיה סליק סנחריב מלכא דאתור על כל
קרוי דבית יהודה כריכתא כריכא ואחדיון:

18:13 Now in the fourteenth year of King Hezekiah, Sennacherib king of Assyria came up against all the fortified cities of Judah and seized them.

18:14 וישלח חזקיה מלך-יהודה אל-מלך-אשור לכישה לאמר חטאתי שוב
מעלי את אשר-תתן עלי אשא וישם מלך-אשור על-חזקיה מלך-יהודה שלש
מאות כפר-כסף ושלשים כפר זהב:

18:14 ושלח חזקיה מלך שבטא דבית יהודה לות מלכא למלכא דאתור
ללכיש למימר חבית אסתלק מני ככל כל ית דתרמי עלי אקביל ורמא
מלכא דאתור על חזקיה מלך שבטא דבית יהודה תלת מאה ככרין דכסף
ותלתין ככרין דזהב:

18:14 Then Hezekiah king of Judah sent to the king of Assyria at Lachish, saying, "I have done wrong. Withdraw from me; whatever you impose on me I will bear." So the king of Assyria required of Hezekiah king of Judah three hundred talents of silver and thirty talents of gold.

18:15 ויתן חזקיה את-כל-הכסף הנמצא בית-יהוה ובאצרות בית המלך:
18:15 ויהב חזקיה ית כל כספא דאשתכח בית-מקדשא בבית-מקדשא דיוי
ובגניו בית-מלכא:

18:15 Hezekiah gave him all the silver which was found in the house of the LORD, and in the treasuries of the king's house.

18:16 בעת ההיא קצץ חזקיה את-דלתות היכל יהוה ואת-האמנות אשר צפה
חזקיה מלך יהודה ויתנם למלך אשור: פ
18:16 בעדנא הוא היה קליף חזקיה ית דשי היכלא דיוי וית סקופיא
סקופהא אסקופיא דחפא דחפי חזקיה מלך שבטא דבית יהודה ויהבון
למלכא דאתור:

18:16 At that time Hezekiah cut off the gold from the doors of the temple of the LORD, and from the doorposts which Hezekiah king of Judah had overlaid, and gave it to the king of Assyria.

18:17 וישלח מלך-אשור את-תרתן ואת-רב-סרים ואת-רב-שקה מן-לכיש
אל-המלך חזקיהו בחיל כבד ירושלם ויעלו ויבאו ירושלם ויעלו ויבאו
ויעמדו בתעלת הברכה העליונה אשר במסלת שדה כובס:

18:17 ושלח מלכא דאתור ית תרתן וית רבסרים וית רב-שקה מן לכיש
מלכיש לות מלכא חזקיה במשרון סגיאן לירושלם וסליקו ואתו לירושלם
וסליקו ואתו וקמו במזקת בריכתא עיליתא דבכיש חקל משטח קצריא:

18:17 Then the king of Assyria sent Tartan and Rab-saris and Rabshakeh from Lachish to King Hezekiah with a large army to Jerusalem. So they went up and came to Jerusalem. And when they went up, they came and stood by the conduit of the upper pool, which is on the highway of the fuller's field.

18:18 ויקראו אל-המלך ויצא אליהם אליקים בן-חלקיהו אשר על-הבית
ושבנה הספר ויואח בן-אסף המזכיר:

18:18 וקרו לַמֶּלֶכָּא וּנְפַק לְוֹתְהוֹן אֱלִיאִקִּים בֶּר חִלְקִיָּה דְּמִמְנָא עַל בֵּיתָא וְשִׁבְנָא
סִפְרָא וְיוֹאֵחַ בֶּר אֶסְפָּא דְּמִמְנָא עַל דְּכַרְנֵיָא:

18:18 When they called to the king, Eliakim the son of Hilkiah, who was over the household, and Shebnah the scribe and Joah the son of Asaph the recorder, came out to them.

18:19 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם רַב־שָׁקָה אִמְרוּנָא אֶל־חֲזַקְיָהוּ כֹה־אָמַר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל
מֶלֶךְ אַשּׁוּר מַה הַבְּטָחוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר בְּטַחְתָּ:

18:19 וַאֲמַר לְהוֹן רַב־שָׁקָה אִמְרוּ כַּעַן לְחֲזַקְיָה כִּדְנָן אָמַר מֶלֶכָּא רַבְתָּנָא
רַב־רַבְתָּנָא דְּרַבְתָּנָא רַבְתָּא רַבָּא מֶלֶכָּא דְּאַתּוּר מָא רַחֲצָנָא הָדִין דְּאַתְרַחֲצִיתָא:

18:19 Then Rabshakeh said to them, "Say now to Hezekiah, 'Thus says the great king, the king of Assyria, "What is this confidence that you have?"

18:20 אָמַרְתָּ אֶךְ־דְּבַר־שְׁפָתִים עֲצָה וּגְבוּרָה לַמֶּלְחָמָה עָתָה עַל־מִי בְטַחְתָּ כִּי
מָרַדְתָּ בִּי:

18:20 אָמַרְתָּא בְּרַם מִמְלַל בְּמִמְלַל סְפּוֹן בְּמִילְךְ וּגְבוּרָא וּגְבוּרְתָא
וּבְגִבּוּרָא אַעֲבִיד אִיתְעַבִּיד קָרְבָּא כַּעַן עַל מִן מָא אַתְרַחֲצִיתָא אַרִי מָרִידְתָּא
כִּי:

18:20 "You say (but *they are* only empty words), 'I have counsel and strength for the war.' Now on whom do you rely, that you have rebelled against me?"

18:21 עָתָה הִנֵּה בְטַחְתָּ לָךְ עַל־מִשְׁעֶנֶת הַקֶּנֶה הָרָצוּץ הַזֶּה עַל־מִצְרַיִם אֲשֶׁר
יִסְמָךְ אִישׁ עָלָיו וּבָא בְּכַפּוֹ וּנְקָבָהּ כֵּן פָּרַעַה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לְכָל־הַבְּטָחִים עָלָיו:

18:21 כַּעַן הָאֵל הָאֵל כַּעַן אַתְרַחֲצִיתָא לָךְ עַל סִמְךָ קִנְיָא רַעִיעָא הָדִין עַל פָּרַעַה
מֶלֶכָּא דְּמִצְרַיִם דָּאם יִסְתַּמִּיךְ גִּבְרָא עֲלוּהִי וַיַּעֲוֹל בִּידֵיהּ וַיִּבְזְעֶנָה כִּין מִצְרַיִם
פָּרַעַה מֶלֶכָּא דְּמִצְרַיִם לְכָל דְּמִתְרַחֲצִין דְּאַתְרַחֲצִין עֲלוּהִי:

18:21 "Now behold, you rely on the staff of this crushed reed, *even* on Egypt; on which if a man leans, it will go into his hand and pierce it. So is Pharaoh king of Egypt to all who rely on him.

18:22 וְכִי־תֹאמְרוּן אֵלַי אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְטַחְנוּ הֲלוֹא־הוּא אֲשֶׁר הִסִּיר חֲזַקְיָהוּ
אֶת־בְּמִתָּיו וְאֶת־מִזְבְּחָתִיו וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה וּלְיְרוּשָׁלַם לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה
תִּשְׁתַּחֲווּ בִירוּשָׁלַם:

18:22 וְאַרְיִי תִימְרוּן לִי עַל מִימָרָא דִּיּוּי אֶלְהָנָא אַתְרַחֲצִנָּא הָלָא הוּא דְּאַעֲדִי
חֲזַקְיָה יֵת בְּמִתּוּהִי וְיֵת אִיגּוּרוּהִי מִדְּבַחוּהִי וַאֲמַר לְאַנְשֵׁי יְהוּדָה וּלְיִתְבֵּי יְרוּשָׁלַם
קָדָם מִדְּבַחָא הָדִין תִּסְגְּדוּן בִּירוּשָׁלַם:

18:22 "But if you say to me, 'We trust in the LORD our God,' is it not He whose high places and whose altars Hezekiah has taken away, and has said to Judah and to Jerusalem, 'You shall worship before this altar in Jerusalem'?"

18:23 וְעָתָה הִתְעַרְבָּ נָא אֶת־אֲדָנִי אֶת־מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְאַתָּנָה לָךְ אֲלָפִים סוּסִים
אִם־תִּכְוֹל לָתֵת לָךְ רֶכֶבִים עֲלֵיהֶם:

18:23 וּכְעַן אֶתְעַרְבָּ כַּעַן עִם רַבּוּנִי עִם מֶלֶכָּא דְּאַתּוּר וְאַתִּין לָךְ תְּרִין אֲלָפִין
סוּסוֹן אִם תְּכוּל לְמִנָּאָה לָךְ רֶכֶבִין עֲלֵיהוֹן:

18:23 "Now therefore, come, make a bargain with my master the king of Assyria, and I will give you two thousand horses, if you are able on your part to set riders on them.

18:24 וְאִיךָ תִשִּׁיב אֶת פְּנֵי פֶתַח אֶחָד עַבְדֵי אֲדָנִי הַקְּטַנִּים וּתְבַטֵּחַ לָךְ
עַל־מִצְרַיִם לָרֶכֶב וּלְפָרָשִׁים:

18:24 וְאִיכְדִין אֶת מִדְּמִי לְאַתְבָּא לְמִיתַב יֵת אִפִּי חַד מִשְׁלֹטְנֵי עַבְדֵי רַבּוּנִי
זַעֲרִיא וְאַתְרַחֲצִית לָךְ עַל מִצְרָאִי לְמִצְרָאִי לְרַחֲכִין וּלְפָרָשִׁין:

18:24 "How then can you repulse one official of the least of my master's servants, and rely on Egypt for chariots and for horsemen?"

18:25 עָתָה הַמְּבַלְעָדִי יְהוָה עָלִיתִי עַל-הַמָּקוֹם הַזֶּה לְהַשְׁחִתוֹ יְהוָה אָמַר אֵלַי
עָלֶה עַל-הָאָרֶץ הַזֹּאת וְהַשְׁחִיתָהּ:

18:25 כֵּעֵן הֶבֶר מִמִּמְרָא דִּיּוֹי סְלִיקִית עַל אַתְרָא לַאתְרָא הָדִין לְחַבְלוּתִיהּ יוֹי
אָמַר לִי סָק עַל אַרְעָא הָדָא לַאתְרָא הָדִין וְחַבִּילָה וְחַבִּילָהּ וְחַבִּילָנָה:

18:25 "Have I now come up without the LORD'S approval against this place to destroy it? The LORD said to me, 'Go up against this land and destroy it.'"

18:26 וַיֹּאמֶר אֱלִיקִים בֶּן-חֲלָקִיָּהּ וְשִׁבְנָה וַיּוֹאֲחַ אֶל-רַב-שָׁקָה דְּבֶר-נָא
אֶל-עֲבָדֵיךָ אַרְמִית כִּי שְׁמַעִים אֲנַחְנוּ וְאֶל-תְּדַבֵּר עִמָּנוּ יְהוּדִית בְּאָזְנֵי הָעָם
אֲשֶׁר עַל-הַחֹמָה:

18:26 וַאֲמַר אֱלִיקִים בֶּר חֲלָקִיָּהּ וְשִׁבְנָה וַיּוֹאֲחַ לְרַב־שָׁקִי מִלִּיל כֵּעֵן עִם עֲבָדְךָ
אַרְמִית אֲרִי שְׁמַעִין אֲנַחְנָא וְלֹא תִמְלִיל עִמָּנָא יְהוּדִית לִישָׁן עִיבְרָאִי קָדָם
עִמָּא דְעַל שׁוּרָא:

18:26 Then Eliakim the son of Hilkiyah, and Shebna and Joah, said to Rabshakeh, "Speak now to your servants in Aramaic, for we understand it; and do not speak with us in Judean in the hearing of the people who are on the wall."

18:27 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רַב-שָׁקָה הֲעַל אֲדִינִךָ וְאֵלֶיךָ שְׁלַחְנִי אֲדִנִּי לְדַבֵּר
אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הֲלֹא עַל-הָאֲנָשִׁים הַיֹּשְׁבִים עַל-הַחֹמָה לֶאֱכֹל אֶת (חֲרִיָּהֶם)
[צוּאָתָם] וְלִשְׁתּוֹת אֶת- (שִׁינִיָּהֶם) [מִיָּמִין] [רַגְלֵיהֶם] עִמָּכֶם:

18:27 וַאֲמַר לַהּוֹן רַב־שָׁקִי הֲעַל רַבּוֹנְךָ וְעַלְךָ שְׁלַחְנִי רַבּוֹנִי לְמַלְלָא יֵת כָּל
פְּתַגְמִיָּא הָאֵלִין הֲלֹא עַל גְּבַרְיָא דִּיתְבִּין עַל שׁוּרָא לְמִיכָל יֵת מִפְקַתְהוֹן
וּלְמִשְׁתֵּי יֵת מִיָּמִי רַגְלֵיהוֹן בְּצִירָא עִמָּכוֹן:

18:27 But Rabshakeh said to them, "Has my master sent me only to your master and to you to speak these words, and not to the men who sit on the wall, doomed to eat their own dung and drink their own urine with you?"

18:28 וַיַּעֲמֹד רַב-שָׁקָה וַיִּקְרָא בְּקוֹל-גָּדוֹל יְהוּדִית וַיְדַבֵּר וַיֹּאמֶר שְׁמַעוּ
דְּבַר-הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר:

18:28 וְקָם רַב־שָׁקִי וְאָכְלִי וַיִּקְרָא בְּקָל רַב יְהוּדִית בְּלִישָׁן עִיבְרָאִי וּמִלִּיל וַאֲמַר
שְׁמַעוּ יֵת פְּתַגְמִיָּא פְּתַגְמִיָּא דְּמַלְכָּא דְּרַבְתָּנָא רַבְרַבְתָּנָא רַבְתָּנָא מַלְכָּא דְּמַלְכָּא
דְּאַתּוּר:

18:28 Then Rabshakeh stood and cried with a loud voice in Judean, saying, "Hear the word of the great king, the king of Assyria."

18:29 כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ אֶל-יִשְׂרָאֵל לָכֶם חֲזַקִּיָּהּ כִּי-לֹא יוֹכֵל לְהַצִּיל אֶתְכֶם מִיָּדוֹ:

18:29 כַּדְנָן אָמַר מַלְכָּא לֹא יִשְׁעִי לָכוֹן יִתְכוֹן חֲזַקִּיָּהּ אֲרִי לֹא יָכוֹל לְשִׁיזְבָּא
יִתְכוֹן מִן יָדִי מִן יָדִיהָ:

18:29 "Thus says the king, 'Do not let Hezekiah deceive you, for he will not be able to deliver you from my hand;'"

18:30 וְאֶל-יִבְטַח אֶתְכֶם חֲזַקִּיָּהּ אֶל-יְהוָה לֵאמֹר הֲצֵל יַצִּילֵנוּ יְהוָה וְלֹא תִנָּתֵן
אֶת-הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד מֶלֶךְ אַשּׁוּר:

18:30 וְלֹא וְאֵל יִרְחִיץ יִתְכוֹן חֲזַקִּיָּהּ עַל מִימְרָא דִּיּוֹי לְמִימַר שִׁיזְבָּא יִשִּׁיזְבְּנָא
יִי וְלֹא תִתְמַסֵּר קִרְתָּא הָדָא בְּיַד מַלְכָּא דְּאַתּוּר:

18:30 nor let Hezekiah make you trust in the LORD, saying, "The LORD will surely deliver us, and this city will not be given into the hand of the king of Assyria."

18:31 אֶל-תִּשְׁמַעוּ אֶל-חֲזַקִּיָּהּ כִּי כֹה אָמַר מֶלֶךְ אַשּׁוּר עֲשׂוּ-אֶתִּי בִּרְכָה וְצֹאוּ
אֵלַי וְאָכְלוּ אִישׁ-גִּפְנוֹ וְאִישׁ תִּאֲנָתוֹ וְשִׁתּוֹ אִישׁ מִי-בֹדּוֹ:

18:31 לֹא תִקְבְּלוּן מִן חֲזַקִּיָּהּ אֲרִי כַּדְנָן אָמַר מַלְכָּא דְּאַתּוּר עֲבִידוּ עִמִּי שְׁלָמָא

וּפִקֹּן לִוְתִי וְאֶכְלוּ גֶבֶר פִּירִי גּוֹפְנוֹהִי גּוֹפְנִיה וְגֶבֶר פִּירִי תִינוּהִי וּשְׁתּוּ גֶבֶר מִי גּוֹבִיָּה:

18:31 'Do not listen to Hezekiah, for thus says the king of Assyria, "Make your peace with me and come out to me, and eat each of his vine and each of his fig tree and drink each of the waters of his own cistern,

18:32 עַד־בֹּאִי וְלִקְחֹתִי אֶתְכֶם אֶל־אֶרֶץ כְּאֶרְצְכֶם אֶרֶץ דָּגָן וְתִירוֹשׁ אֶרֶץ לֶחֶם וְכֶרֶמִים אֶרֶץ זֵית יִצְהָר וְדִבְשׁ וְחִיו וְלֹא תָמֹתוּ וְאֶל־תִּשְׁמְעוּ אֶל־חֲזַקְיָהוּ כִּי־יֹסִית אֶתְכֶם לֵאמֹר יְהוָה יִצִּילֵנוּ:

18:32 עַד מִיתָא מִיתָאִי מִיתִי וְאִדְבֵּר יִתְכוֹן לְאֶרֶע טָבָא כְּאֶרַע־כוֹן אֶרֶע עָבוּר וְחֹמֶר אֶרֶע חֲקָלִין וְכֶרֶמִין אֶרֶע־אֶרֶץ דְּזִיתָהָא עֲבָדִין מִשְׁחָא וְהִיא עֲבָדָא דְּבִשׁ וְחִיו וְתִיחוֹן וְלֹא תָמוּתוֹן וְלֹא תִקְבְּלוֹן מִן חֲזַקְיָה אֲרִי יִשְׁעִי יִתְכוֹן לְמִימֵר יְיָ יִשְׁיִזְבְּנָא:

18:32 until I come and take you away to a land like your own land, a land of grain and new wine, a land of bread and vineyards, a land of olive trees and honey, that you may live and not die." But do not listen to Hezekiah when he misleads you, saying, "The LORD will deliver us."

18:33 הֲהִצִּיל הַצִּילוֹ אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אִישׁ אֶת־אֶרְצוֹ מִיַּד מֶלֶךְ אַשּׁוּר:

18:33 הַשִּׁיזְבָּא שִׁיזִיבָא שְׁזִיבוּ דַחְלַת טַעוֹת עַמְמָא גֶבֶר יֵת אֶרְעִיה מִיַּד מֶלְכָּא דַּאֲתוּר:

18:33 'Has any one of the gods of the nations delivered his land from the hand of the king of Assyria?

18:34 אֵיָּה אֱלֹהֵי חֲמַת וְאַרְפָּד אֵיָּה אֱלֹהֵי סַפְרָוִים הֲנֵעַ וְעָנָה כִּי־הִצִּילוֹ אֶת־שֹׁמְרוֹן מִיָּדִי:

18:34 אֵן דַּחְלַת חֲמַת וְאַרְפָּד אֵן דַּחְלַת סַפְרָוִים הֲלֹא טַלְטִילוֹנוֹן וְאַגְלִיאוֹנוֹן מֶלְכָּא דַּאֲתוּר אֲרִי שִׁיזְבָּא שְׁזִיבוּ יֵת שׁוֹמְרוֹן מִן יָדִי מִיָּדִי:

18:34 'Where are the gods of Hamath and Arpad? Where are the gods of Sepharvaim, Hena and Ivvah? Have they delivered Samaria from my hand?

18:35 מִי בְּכָל־אֱלֹהֵי הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר־הִצִּילוֹ אֶת־אֶרְצָם מִיָּדִי כִּי־יִצִּיל יְהוָה אֶת־יְרוּשָׁלַם מִיָּדִי:

18:35 מִן בְּכָל דַּחְלַת מְדִינַתָּא הָאִילִין דְּשִׁיזְבָּא דְּשִׁיזִיבוּ יֵת אֶרְעֵהוֹן מִן יָדִי אֲרִי יִשְׁיִזְבּ יְיָ יֵת יְרוּשָׁלַם מִן יָדִי:

18:35 'Who among all the gods of the lands have delivered their land from my hand, that the LORD should deliver Jerusalem from my hand?'"

18:36 וְהַחֲרִישׁוּ הָעָם וְלֹא־עָנוּ אֹתוֹ דָּבָר כִּי־מִצְוַת הַמֶּלֶךְ הִיא לֵאמֹר לֹא תַעֲנֶהוּ:

18:36 וּשְׁתִּיקוּ עִמָּא וְלֹא אֲתִיבוּ יֵתִיה פִּתְגָם אֲרִי תַפְקִידַת מֶלְכָּא הִיא לְמִימֵר לֹא תַתִּיבְנִיה תַתִּיבוֹנוֹן:

18:36 But the people were silent and answered him not a word, for the king's commandment was, "Do not answer him."

18:37 וַיָּבֹא אֱלִיקִים בֶּן־חֲלִיקִיָּה אֲשֶׁר־עַל־הַבַּיִת וְשֶׁבְנָא הַסֹּפֵר וַיּוֹאֵחַ בֶּן־אַסָּף הַמִּזְכִּיר אֶל־חֲזַקְיָהוּ קְרוּעֵי בְגָדִים וַיַּגִּדוּ לוֹ דְּבָרֵי רַב־שָׁקָה:

18:37 וְאַתָּא אֱלִיקִים בֶּר חֲלִיקִיָּה דְּמִמְנָא עַל בֵּיתָא וְשֶׁבְנָא סֹפֵרָא וַיּוֹאֵחַ בֶּר אֲסָף דְּמִמְנָא עַל דְּכַרְנִיָּא לֹות חֲזַקְיָה כֹּד מְבֻזְעִין לְבוּשִׁיהוֹן וְחוּיָאוּ לִיָּה יֵת פִּתְגָמֵי רַב־שָׁקִי:

18:37 Then Eliakim the son of Hilkiyah, who was over the household, and Shebna the scribe and Joah the son of Asaph, the recorder, came to Hezekiah with their clothes torn and told him the words of Rabshakeh.

19:1 וַיְהִי כַשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ חֲזַקְיָהוּ וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וַיִּתְכַּסּ בַּשָּׂק וַיָּבֹא בֵּית יְהוָה:

19:1 וַהֲוָה כֹּד שָׁמַע מֶלֶכָא חֲזַקְיָה וּבָזַע יָת לְבוּשִׁיה וְאַתְכָּסִּי סָקָא וְעַל לְבֵית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּי:

19:1 And when King Hezekiah heard it, he tore his clothes, covered himself with sackcloth and entered the house of the LORD.

19:2 וַיִּשְׁלַח אֶת־אֱלִיָּקִים אֲשֶׁר־עַל־הַבַּיִת וּשְׁבָנָא הַסֹּפֵר וְאֵת זִקְנֵי הַכֹּהֲנִים מִתַּכְּסִּים בַּשָּׁקִים אֶל־יִשְׁעֵיהּ הַנְּבִיא בֶן־אֲמוֹץ:

19:2 וּשְׁלַח יָת אֱלִיָּקִים בֶּר חֲלִיקֵיהּ דְּמִמְנָא עַל בֵּיתָא וּשְׁבָנָא סֹפֵרָא וְיָת סָבִי וְסָבִי כְהֵנָּא כֹּד מַכְסֵן סָקָא בַשְּׁקִיָּא לְוֹת יִשְׁעֵיהּ נְבִיָּא בֶר אֲמוֹץ:

19:2 Then he sent Eliakim who was over the household with Shebna the scribe and the elders of the priests, covered with sackcloth, to Isaiah the prophet the son of Amoz.

19:3 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה אָמַר חֲזַקְיָהּ יוֹם־צָרָה וְתוֹכַחַהּ וְנֹאצָּה הַיּוֹם הַזֶּה כִּי בָאוּ בָנִים עַד־מִשְׁבֵּר וְכָח אֵין לְלָדָהּ:

19:3 וַאֲמָרוּ לִיה כַּדָּנָן אָמַר חֲזַקְיָהּ יוֹם עָקָא וְחִסּוּדִין וְנִיאוּצָא יוֹמָא הָרִין דִּין אָרִי אֶקְפֹּתָנָא עָקָא כְּאַתָּא דִּיתְבָּא עַל מַתְבָּרָא וְחִיל לִית לָהּ לְמִילָד:

19:3 They said to him, "Thus says Hezekiah, 'This day is a day of distress, rebuke, and rejection; for children have come to birth and there is no strength to deliver.'

19:4 אוּלִי יִשְׁמַע יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵת כָּל־דִּבְרֵי רַב־שָׁקָה אֲשֶׁר שְׁלָחוּ מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֲדַנְיוֹ לְחַרֵּף אֱלֹהִים חַי וְהוֹכִיחַ בְּדִבְרֵים אֲשֶׁר שָׁמַע יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְנִשְׁאֵת תַּפְלָה בְּעַד הַשְּׂאֲרִית הַנִּמְצָאָה:

19:4 מָא אַם שְׁמִיעִין שְׁמִיעַ קָדָם יְיָ אֱלֹהֶךָ יָת כָּל פִּתְגָמֵי רַב־שָׁקִי דְשִׁלְחִיה מֶלֶכָא דְאַתּוּר רַבּוּנִיָּה לְחַסְדָּא יָת עַל עֲמָא דִּיּוּי קְנִמָא וְיַעֲבִיד פּוֹרְעָנוּתָא עַל כָּל פִּתְגָמֵי דְשְׁמִיעִין קָדָם יְיָ אֱלֹהֶךָ קַדְמוּהִי וְתַתְּחִן בְּצִלּוֹ עַל שְׂאֲרָא הָרִין דְאַשְׁתָּאֵר דִּישְׁתָּאֵר דְאַשְׁתִּיזב:

19:4 'Perhaps the LORD your God will hear all the words of Rabshakeh, whom his master the king of Assyria has sent to reproach the living God, and will rebuke the words which the LORD your God has heard. Therefore, offer a prayer for the remnant that is left.'

19:5 וַיָּבֹאוּ עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ חֲזַקְיָהּ אֶל־יִשְׁעֵיהּ:

19:5 וְאַתּוּ עֲבָדֵי מֶלֶכָא חֲזַקְיָה לְוֹת יִשְׁעֵיהּ:

19:5 So the servants of King Hezekiah came to Isaiah.

19:6 וַיֹּאמֶר לָהֶם יִשְׁעֵיהּ כֹּה תֹאמְרוּן אֶל־אֲדֹנֵיכֶם כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי־אֲשּׁוּר מִפְּנֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ אֲשֶׁר נִדְּפוּ נַעֲרֵי מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֵתִי:

19:6 וַאֲמָר לְהוֹן יִשְׁעֵיהּ כַּדָּנָן תִּימְרוּן לְרַבּוּנְכוֹן לְוֹת רַבּוּנְכוֹן כַּדָּנָן אָמַר יְיָ לֹא תִדְחַל תִּדְחִלוֹן מִן־קָדָם פִּתְגָמֵי דְשְׁמַעְתָּא דְחִסְדִּי עוֹלִימֵי מֶלֶכָא דְאַתּוּר קָדָמִי:

19:6 Isaiah said to them, "Thus you shall say to your master, 'Thus says the LORD, "Do not be afraid because of the words that you have heard, with which the servants of the king of Assyria have blasphemed Me.

19:7 הִנְנִי נֹתֵן בּוֹ רוּחַ וְשָׁמַע שְׁמוּעָה וְשָׁב לְאַרְצוֹ וְהִפְלֹתִיו בַּחֲרָב בְּאַרְצוֹ:

19:7 הָאֲנָא יְהִיב בִּיה רוּחָא וְיִשְׁמַע וְשָׁמַע בְּסוּרָא וְיִתּוּב לְאַרְעִיהּ וְאַפְלִנִיהּ בַּחֲרָבָא בְּאַרְעִיהּ לְאַרְעִיהּ:

19:7 "Behold, I will put a spirit in him so that he will hear a rumor and return to his own land. And I will make him fall by the sword in his own land.'"

19:8 וַיָּשֶׁב רַב־שָׁקָה וַיִּמְצָא אֶת־מֶלֶךְ אֲשּׁוּר נֹלָחַם עַל־לְבָנָה כִּי שָׁמַע כִּי נָסַע מִלְּכִישׁ:

19:8 וְתָב רַב־שָׁקִי וְאַשְׁכַּח יֵת מֶלֶכָּא דְאַתּוּר מְגִיחַ קִרְבָּא עַל עִם לְבָנָה אֲרִי
שָׁמַע אֲרִי נָטַל מַלְכִּישׁ:

19:8 Then Rabshakeh returned and found the king of Assyria fighting against Libnah, for he had heard that the king had left Lachish.

19:9 וַיִּשְׁמַע אֶל־תִּרְהַקָּה מֶלֶךְ־כוּשׁ לֵאמֹר הִנֵּה יֵצֵא לְהִלָּחֵם אִתְּךָ וַיֵּשֶׁב וַיִּשְׁלַח
מַלְאָכִים אֶל־חִזְקִיָּהוּ לֵאמֹר:

19:9 וּשְׁמַע עַל אֵל תִּרְהַק מֶלֶכָּא דְכוּשׁ לְמִימַר הָא נִפְק לְאַנְחָא קִרְבָּא עִמָּךְ
וְתָב וּשְׁלַח אֲזַגְדִּין לְוֵת חִזְקִיָּה לְחִזְקִיָּה לְמִימַר:

19:9 When he heard *them* say concerning Tirhakah king of Cush, "Behold, he has come out to fight against you," he sent messengers again to Hezekiah saying,

19:10 כֹּה תֹאמְרוּן אֶל־חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה לֵאמֹר אֶל־יִשְׁאָךְ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר אַתָּה
בֹּטָח בּוֹ לֵאמֹר לֹא תִנָּתֵן יְרוּשָׁלַם בְּיַד מֶלֶךְ אַשּׁוּר:

19:10 כִּדִּין כִּדִּנָּן תִּימָרוּן לְחִזְקִיָּה מֶלֶךְ שְׁבַט דְּבֵית יְהוּדָה לְמִימַר לֹא יִטְעִינָךְ
אֱלֹהֶךָ דָּאת רְחִיץ בֵּיה לְמִימַר לֹא תִתְמַסֵּר יְרוּשָׁלַם בְּיַד מֶלֶכָּא דְאַתּוּר:

19:10 "Thus you shall say to Hezekiah king of Judah, 'Do not let your God in whom you trust deceive you saying, "Jerusalem will not be given into the hand of the king of Assyria."'

19:11 הִנֵּה אַתָּה שְׁמַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר עָשׂוּ מַלְכֵי אַשּׁוּר לְכָל־הָאֲרָצוֹת לְהַחְרִימָם
וְאַתָּה תִּנָּצֵל:

19:11 הָא אֵת שְׁמַעְתָּא יֵת דְּעִבְדּוּ מַלְכֵי אַתּוּר לְכָל מְדִינָתָא לְגַמְרוּתָהוֹן וְאַת
מְדַמִּי לְאַשְׁתִּיזְבָּא:

19:11 'Behold, you have heard what the kings of Assyria have done to all the lands, destroying them completely. So will you be spared?

19:12 הֲהִצִּילוּ אַתָּם אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר שָׁחַתוּ אֲבוֹתַי אֶת־גּוֹזָן וְאֶת־חֶרֶן וְרִצְפַּי
וּבְנֵי־עֵדֶן אֲשֶׁר בְּתֵּל־אַשּׁוּר:

19:12 הַשִּׁיזִיבָא יְתָהוֹן דְּחָלַת עַמְמָא דְּחָבִילוּ אֲבָהָתִי יֵת גּוֹזָן וְיֵת חֶרֶן וְרִצְפַּי
וּבְנֵי עֵדֶן דְּבִתְלָסַר:

19:12 'Did the gods of those nations which my fathers destroyed deliver them, *even* Gozan and Haran and Rezepe and the sons of Eden who *were* in Telassar?

19:13 אִיּוֹ מֶלֶךְ־חַמַּת וּמֶלֶךְ אַרְפָּד וּמֶלֶךְ לְעִיר סְפָרוּיִם הֲנֵעַ וְעוּהָ:

19:13 אֵן מֶלֶכָּא דְחַמַּת וּמֶלֶכָּא דְאַרְפָּד וּמֶלֶכָּא דְלִקְרַתָּא לְקִרְתָּא דְבִקְרַתָּא
סְפָרוּיִם הֲלֹא הָא טַלְטוּלוֹנוֹן וְאַגְלִיאֹנוֹן:

19:13 'Where is the king of Hamath, the king of Arpad, the king of the city of Sepharvaim, and of Hena and Ivvah?'"

19:14 וַיִּקַּח חִזְקִיָּהוּ אֶת־הַסִּפְרָיִם מִיַּד הַמַּלְאָכִים וַיִּקְרָאָם וַיַּעַל בֵּית יְהוָה
וַיַּפְרֹשֶׁהוּ חִזְקִיָּהוּ לִפְנֵי יְהוָה: פ

19:14 וַנְּסִיב חִזְקִיָּה יֵת אֲנָרְתָּא מִיַּד אֲזַגְדִּיא וּקְרַנִּין וּסְלִיק לְבֵית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוֹ
וּפְרַסְנוֹן חִזְקִיָּה קֳדָם יוֹי:

19:14 Then Hezekiah took the letter from the hand of the messengers and read it, and he went up to the house of the LORD and spread it out before the LORD.

19:15 וַיִּתְפַּלֵּל חִזְקִיָּהוּ לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב הַכְּרָבִים
אַתָּה־הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ לְכָל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ אַתָּה עֹשֶׂת אֶת־הַשָּׁמַיִם
וְאֶת־הָאָרֶץ:

19:15 וַצִּלִּי חִזְקִיָּה קֳדָם יוֹי וַאֲמַר יוֹי אֱלֹהָא דְיִשְׂרָאֵל דְּשָׁכִינְתִּיהָ שְׂרִיא עִיל־מִן

כְּרֹבִיָּא אֶת הוּא יְיָ לִית בְּר־מֶנֶךְ לְכָל מַלְכוּת אַרְעָא אֶת עֲבֹדְתָא יֵת שְׁמִיָּא
וְיֵת אַרְעָא:

19:15 Hezekiah prayed before the LORD and said, "O LORD, the God of Israel, who are enthroned *above* the cherubim, You are the God, You alone, of all the kingdoms of the earth. You have made heaven and earth.

19:16 הִטָּה יְהוָה אָזְנוֹ וְשָׁמַע פִּקְחַ יְהוָה עֵינָיו וַרְאָה וְשָׁמַע אֶת דְּבַר־יְנִיחַ סִנְחֵרִיב
אֲשֶׁר שָׁלַח לְחַרֵּף אֱלֹהִים חַי:

19:16 גַּלִּי קִדְמָךְ יְיָ וְדִין וְשָׁמִיעַ קִדְמָךְ יְיָ וְאַתְּפָרַע וְעֵבִיד פּוֹרְעֹנוֹתָא
פּוֹרְעֵנוּ פּוֹרְעֹנוֹתָא עַל כָּל פְּתָגְמֵי סִנְחֵרִיב דְּשַׁלְחִיה לְחַסְדָּא יֵת עֲמָא דְיוּי
קִיּוּמָא:

19:16 "Incline Your ear, O LORD, and hear; open Your eyes, O LORD, and see; and listen to the words of Sennacherib, which he has sent to reproach the living God.

19:17 אֲמַנְם יְהוָה הִחְרִיבוּ מַלְכֵי אַשּׁוּר אֶת־הַגּוֹיִם וְאֶת־אַרְצָם:

19:17 בִּקְשָׁטָא יְיָ אַחֲרִיבוּ מַלְכֵי אַתּוּר יֵת עֲמִיָּא וְיֵת אַרְעֵהוּן:

19:17 "Truly, O LORD, the kings of Assyria have devastated the nations and their lands

19:18 וְנָתַנוּ אֶת־אֱלֹהֵיהֶם בָּאֵשׁ כִּי לֹא אֱלֹהִים הֵמָּה כִּי אִם־מַעֲשֵׂה יְדֵי־אָדָם עֵץ
וְאֶבֶן וְיֶאֱבָדוּם:

19:18 וּמוֹקְדִין יֵת טַעוֹתֵהוּן בְּנוֹרָא אַרִי לֹא טַעֲנוּ דְאִית דְּלִית בְּהוֹן צִרוּךְ אַנִּין
אֱלֹהִין עוֹבְדֵי יְדֵי אֲנָשָׁא אָעָא וְאֶבְנָא אָעָא וְאֶבִידוֹנוּן:

19:18 and have cast their gods into the fire, for they were not gods but the work of men's hands, wood and stone. So they have destroyed them.

19:19 וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הוֹשִׁיעֵנוּ נָא מִיָּדוֹ וְיִדְעוּ כָּל־מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ כִּי
אַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים לְבַדָּךְ: ס

19:19 וּכְעַן יְיָ אֱלֹהֵנָא פְּרוּקְנָא כְּעַן מִן יְדִיה מִיִּדְיָה וְיִדְעוּן כָּל מַלְכוּת אַרְעָא
אַרִי אֶת יְיָ לִית בְּר־מֶנֶךְ:

19:19 "Now, O LORD our God, I pray, deliver us from his hand that all the kingdoms of the earth may know that You alone, O LORD, are God."

19:20 וַיִּשְׁלַח יִשְׁעִיהוּ בֶן־אֲמוֹץ אֶל־חִזְקִיָּהוּ לֵאמֹר כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר הִתְפַּלֵּלְתָּ אֵלַי אֶל־סִנְחֵרִיב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר שְׁמַעְתִּי:

19:20 וַיִּשְׁלַח יִשְׁעִיה בֶּר אֲמוֹץ לֹת חִזְקִיָּה לְחִזְקִיָּהוּ לְמִימַר כִּדְנָן אָמַר יְיָ
אֱלֹהֵא דְיִשְׂרָאֵל דְּבַעִיתָא מִן־קִדְמִי עַל סִנְחֵרִיב מַלְכָּא דְאַתּוּר שְׁמִיעַ קִדְמִי:

19:20 Then Isaiah the son of Amoz sent to Hezekiah saying, "Thus says the LORD, the God of Israel, 'Because you have prayed to Me about Sennacherib king of Assyria, I have heard you.'

19:21 זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה עָלָיו בְּזֶה לֵף לַעֲנָה לֵף בְּתוֹלַת בֵּת־צִיּוֹן
אַחֲרֵיךְ רֹאשׁ הַנִּיעָה בֵּת יְרוּשָׁלַם:

19:21 דִּין פְּתָגְמָא דְגִזַּר דְּמַלִּיל יְיָ עָלוּהִי מִבְּסָרָא עָלְךְ לָךְ מַעִיקָא עָלְךְ
מַלְכוּת כְּנִשְׁתָּא דְצִיּוֹן בְּתַרְךְ רִישִׁיהוּן מְנִידִין עֲמָא דְבִירוּשָׁלַם דִּירוּשָׁלַם:

19:21 "This is the word that the LORD has spoken against him: 'She has despised you and mocked you, The virgin daughter of Zion; She has shaken *her* head behind you, The daughter of Jerusalem!

19:22 אֶת־מִי חִרְפָּת וְגִדְפָת וְעַל־מִי הִרִימוֹת קוֹל וַתִּשָּׂא מְרוֹם עֵינֶיךָ עַל־קְדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל:

19:22 יֵת מִן חֲסִידָתָא וְעַל מִן אַתְרֵרְבָּתָא אַתְרֵרְבָּתָא וּקְדָם מִן אֲרִימָתָא קָלָא
קַלְךְ וּזְקַפְתָּא לְרוּמָא עֵינְךָ אֲמַרְתָּא וְאִמְרַת מְלִין דְּלֹא כְשָׁרוֹן קְדָם קְדִישָׁא

דִּישְׁרָאֵל:

19:22 'Whom have you reproached and blasphemed? And against whom have you raised *your* voice, And haughtily lifted up your eyes? Against the Holy One of Israel!

19:23 בִּיד מְלֹאכִיד חֲרַפְתָּ אֲדָנִי וְהֵאמַר (בְּרֶכֶב) [בְּרֶב] רֶכְבִּי אֲנִי עָלִיתִי
מְרוֹם הָרִים יִרְכָּתִי לְבָנוֹן וְאַכְרַת קוֹמַת אֲרָזָיו מִבְּחֹר בְּרָשָׁיו וְאַבּוֹאָה מְלוֹן
קִצֵּה יַעַר כְּרִמְלֹו:

19:23 בִּיד אֲזַגְדֵּךְ חֲסִידֶתָא עָמָא דִּיּוּ יוּי וְאַמְרֶתָא בְּסִגְיָאוֹת רְתַכִּי אֲנָא סְלִיקִית
לְתַקּוּף בְּתַקּוּף כְּרִכְיָהוֹן אַף אִיחוֹת אִיחוֹד בֵּית־מִקְדָּשִׁיהוֹן וְאַקְטוּל שְׁפָר
גְּבִרְיָהוֹן מִבְּחֹר שְׁלֹשְׁנִיהוֹן וְאַכְבִּישׁ קִרְיַת תְּקַפְהוֹן וְאַשִּׁיצִי סְגִי מִשְׁרִיתָהוֹן:

19:23 "Through your messengers you have reproached the Lord, And you have said, "With my many chariots I came up to the heights of the mountains, To the remotest parts of Lebanon; And I cut down its tall cedars *and* its choice cypresses. And I entered its farthest lodging place, its thickest forest.

19:24 אֲנִי קָרַתִּי וְשִׁתִּיתִי מֵיִם זָרִים וְאַחֲרַב בְּכַף־פַּעַמִּי כָּל יְאֲרֵי מְצֹור:
19:24 אֲנָא הִוִּיתִי חָפֵר גּוֹבִין וְשִׁתִּי מֵיִן נִכְרָאִין וְטַפְחִית בְּפִרְסַת רַגְלִי עָמָא
דְּעַמִּי כָּל מִי נַהֲרִין עַמִּיקִין:

19:24 "I dug wells and drank foreign waters, And with the sole of my feet I dried up All the rivers of Egypt."

19:25 הֲלֹא־שָׁמַעְתָּ לְמַרְחוֹק אֶתְּהָ עֲשִׂיתִי לְמוֹמִי קֶדֶם וַיִּצְרַתִּיהָ עֲתָה הִבִּיאֲתִיהָ
וְתַהִי לְהַשׁוֹת גְּלִים נִצִּים עָרִים בְּצֻרוֹת:

19:25 הֲלֹא שָׁמַעְתָּ מִלְּקַדְמִין מָא דְּעַבְדִּית לְפִרְעָה מֶלֶכָּא דְּמִצְרַיִם הֲלֹא עַל
דְּשִׁלִּיט בָּהוֹן אַף עַלְךָ אֲתַנְבִּיו נְבִי־יִשְׂרָאֵל וְלֹא תַבְתָּא וְדָא חֲזִיא קִדְמִי
מִיּוֹמֵי קֶדֶם לְמַעְבַּד לָךְ אַף אֲתַקִּינְתָּה כְּעַן אִיתִיתָה וְדָא הָוִית לָךְ לְתַקְלָא עַל
דְּהִנְאָה קִדְמָךְ כְּאַתְרִגּוּשְׁתָּ גִלִּין דְּשַׁחֵי קְרוּיִן כְּרִיכִין:

19:25 'Have you not heard? Long ago I did it; From ancient times I planned it. Now I have brought it to pass, That you should turn fortified cities into ruinous heaps.

19:26 וַיִּשְׁבִּיֵהוֹן קִצְרֵי־יָד חֲתוּ וַיִּבְשּׁוּ הָיוּ עֹשֵׁב שָׂדֶה וַיִּרְק דְּשָׂא חֲצִיר גִּנּוֹת
וַיִּשְׁדָּפָה לִפְנֵי קִמָּה:

19:26 וַיִּתְּבִיֵהוֹן אֲתַקְצַר חִילָהוֹן אֲתַבְּרוּ וּבִהִיתוּ הוּוּ כְּעֶסֶב חֲקִלְיָא חֲקִלָא
וּכְיֶרוֹק דְּתַאָּה כְּעֶסֶב אֲגִרְיָא אִיגְרָא דְּשִׁלּוֹק דְּסִלֵּק דִּישְׁלוּף עַד־לֹא עַד דְּלֹא
מָטָא לְמַהוּי שְׁבִלִין:

19:26 'Therefore their inhabitants were short of strength, They were dismayed and put to shame; They were as the vegetation of the field and as the green herb, As grass on the housetops is scorched before it is grown up.

19:27 וְשַׁבְתָּךְ וְצִאתָךְ וּבֵאֵךְ יִדְעֵתִי וְאֵת הַתְּרַגְּזָךְ אֵלַי:

19:27 וּמִתְבָּךְ בְּעִיצָא וּמִפְקָךְ לְאַנְחָא קִרְבָּא וּמִיתָךְ לְאַרְעָא דִּישְׁרָאֵל גְּלִי קִדְמִי
וְיֵת דְּאַרְגִּיזְתָּא קִדְמִי גְּלִי:

19:27 'But I know your sitting down, And your going out and your coming in, And your raging against Me.

19:28 יַעַן הַתְּרַגְּזָךְ אֵלַי וְשִׁאֲנִנְךָ עָלַהּ בְּאַזְנִי וְשִׁמְתִּי חֲחִי בְּאַפְךָ וּמִתְגִּי בְּשַׁפְתֶּיךָ
וְהַשְׁבִּתֶּיךָ בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר־בָּאתָ בָּהּ:

19:28 חֲלָף דְּאַרְגִּיזְתָּא עַל מִימְרֵי וְאַתְרִגּוּשְׁתָּךְ סְלִיקַת לְקִדְמִי וְאַשְׁוִי שִׁירִי שִׁירִין
בְּלִסְתָּךְ וְזִמְם בְּסַפּוֹתָךְ לְסַפּוֹתָךְ וְאַתִּיבְנֶךָ בְּאוֹרְחָא דְּאַתִּיתָא בָּהּ:

19:28 'Because of your raging against Me, And because your arrogance has come up to My ears, Therefore I will put My hook in your nose, And My bridle in your lips, And I will turn you back by the way which you came.

19:29 וְזֶה־לָּךְ הָאוֹת אֲכֹל הַשָּׁנָה סְפִיחַ וּבִשְׁנָה הַשְּׁנִית סְחִישׁ וּבִשְׁנָה הַשְּׁלִישִׁית

זָרְעוּ וְקָצְרוּ וְנָטְעוּ כִרְמִים וְאָכְלוּ פְרִים:

19:29 וְדִין לְךָ אֲתָא אָכֹל בְּשָׁתָא הָדָא כֶּתִין וּבְשָׁתָא תְּנִיחָא כְּתָכְתִּין וּבְשָׁתָא תְּלִיתִיתָא תְּלִיתָא זָרְעוּ וְחָצְרוּ וְצֻבּוּ וְנָצְבוּ כִרְמִין וְאָכְלוּ אֲבָהוֹן:

19:29 "Then this shall be the sign for you: you will eat this year what grows of itself, in the second year what springs from the same, and in the third year sow, reap, plant vineyards, and eat their fruit.

19:30 וַיִּסְפֹּה פְּלִיטַת בֵּית־יְהוּדָה הַנִּשְׁאָרָה שָׁרֵשׁ לְמַטֵּה וַעֲשֶׂה פְרִי לְמַעַלָּה:

19:30 וַיִּיָּסְפוּן וַיִּתְּסְפוּן מְשִׁיבֵיָא דְּבֵית יְהוּדָה דִּישְׁתַּאֲרוֹן דִּישְׁתַּאֲרוֹן וַיִּשְׁתַּאֲרוֹן כְּאֵילָן דְּמִשְׁלַח שְׂרָשְׁוֹהִי לְרַע וּמְרִים נוֹפִיָה לְעִילָא:

19:30 "The surviving remnant of the house of Judah will again take root downward and bear fruit upward.

19:31 כִּי מִירוּשָׁלַם תֵּצֵא שְׂאֲרִית וּפְלִיטָה מִהַר צִיּוֹן קִנְאֶת יְהוָה (כך) [צְבָאוֹת] תַּעֲשֶׂה־זֹאת: ס

19:31 אֲרִי מִירוּשָׁלַם יִפְקֹון שְׂאָר צְדִיקָא וְשִׁיבַת מְקִימֵי אוֹרִיתָא מְטוֹרָא דְּצִיּוֹן בְּמִימְרָא דִּיּוֹי תַתְּעִבִיד דָּא:

19:31 "For out of Jerusalem will go forth a remnant, and out of Mount Zion survivors. The zeal of the LORD will perform this.

19:32 לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר לֹא יָבֹא אֶל־הָעִיר הַזֹּאת וְלֹא־יִזְרֹחַ שָׁם חֵץ וְלֹא־יִקְדַּמְנָהּ מִגֵּן וְלֹא־יִשְׁפֹּךְ עָלֶיהָ סֶלֶלָה:

19:32 בְּכִין כְּדָנָן אָמַר יְיָ עַל מַלְכָּא לְמַלְכָּא דִּאֲתוֹר לָא יִיעוֹל לְקֶרְתָּא הָדָא וְלֹא יִקְשִׁית תַּמָּן גִּיר וְלֹא יִקְדַּמְנָהּ בְּתַרְסִין וְלֹא יַצְבֵּר עָלֶיהָ מְלִיתָא:

19:32 "Therefore thus says the LORD concerning the king of Assyria, "He will not come to this city or shoot an arrow there; and he will not come before it with a shield or throw up a siege ramp against it.

19:33 בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־יָבֹא בָּהּ יָשׁוּב וְאֶל־הָעִיר הַזֹּאת לֹא יָבֹא נְאֻם־יְהוָה:

19:33 בְּאוֹרְחָא דִּאֲתָא בָּהּ יָתוּב וּלְקֶרְתָּא הָדָא לֹא יִיעוֹל אָמַר יְיָ:

19:33 "By the way that he came, by the same he will return, and he shall not come to this city," declares the LORD.

19:34 וְנִנֹּתִי אֶל־הָעִיר הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָהּ לְמַעַנִּי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי:

19:34 וְאֶגִּין עַל קֶרְתָּא הָדָא לְמַפְרָקָהּ בְּדִיל מִימְרֵי בְדִילִי וּבְדִיל דָּוִד עַבְדִּי:

19:34 "For I will defend this city to save it for My own sake and for My servant David's sake."

19:35 וַיְהִי בַלַּיְלָהָ הַהוּא וַיֵּצֵא מֶלֶךְ־יְהוָה וַיִּךְ בַּמַּחֲנֶה אֲשׁוּר מֵאָה שְׂמוֹנִים וְחֲמִשָּׁה אֲלָף וַיִּשְׁכְּמוּ בִּבְקָר וַהֲנֶה כָּלֶם פְּגָרִים מִתִּים:

19:35 וַהֲנֶה בַּלַּיְלָא הַהוּא וַנִּפֹּק מֶלֶכָא דִּיּוֹי וְקִטַּל בְּמִשְׁרִית אֲתוֹרָאִי מֵאָה וְתַמְנָן תַּמָּנָן וְחֲמִשָּׁה אֲלָפִין גְּבָרָא וְאַקְדִּימוּ בְּצַפְרָא וְהָא כְּלָחוֹן פְּגִירוֹן מִיִּתִּין:

19:35 Then it happened that night that the angel of the LORD went out and struck 185,000 in the camp of the Assyrians; and when men rose early in the morning, behold, all of them were dead.

19:36 וַיִּסַּע וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב סְנַחֲרִיב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר וַיֵּשֶׁב בְּנִינֹוּה:

19:36 וַנִּטַּל וַאֲזַל וַתֵּב סְנַחֲרִיב מֶלֶכָא דִּאֲתוֹר וַיִּתֵּיב בְּנִינֹוּה:

19:36 So Sennacherib king of Assyria departed and returned home, and lived at Nineveh.

19:37 וַיְהִי הוּא מִשְׁתַּחֲוֶה בֵּית נִסְרוֹךְ אֱלֹהֵיו וְאַדְרַמְלֵךְ וְשָׂרְאֶצֶר (בְּנֵי) הַכְּהֹוֹ בַּחֲרֵב וְהִמָּה נְמַלְטוּ אֶרֶץ אֲרָרְט וַיִּמְלֹךְ אֶסְרַחְדֹּן בְּנוֹ תַחְתָּיו: פ

19:37 וַהֲנֶה הוּא סָגִיד בֵּית נִסְרוֹךְ טְעוּתִיָּה וְאַדְרַמְלֵךְ וְשָׂרְאֶצֶר בְּנוֹהֵי קִטְלוּהִי בַּחֲרָבָא וְאַנּוֹן אֲשִׁתִּיבּוּ לְאַרְעָא קֶרְדּוֹ וּמֶלֶךְ אֶסְרַחְדּוֹן בְּרִיָּה תַחֲתוּתֵיהִי:

19:37 It came about as he was worshipping in the house of Nisroch his god, that Adrammelech and Sharezer killed him

with the sword; and they escaped into the land of Ararat. And Esarhaddon his son became king in his place.

20:1 בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה חִזְקִיָּהוּ לְמוֹת וַיָּבֹא אֵלָיו יִשְׁעִיָּהוּ בֶן-אֲמוֹץ הַנְּבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה-אָמַר יְהוָה צֹו לְבִיתְךָ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תַחֲיָה׃
20:1 בְּיוֹמָיו הָאֵנוֹן מָרַע חִזְקִיָּה לְמָמַת וְאַתָּה לִוְתִּיה יִשְׁעִיה בֶּר אֲמוֹץ נְבִיא וַאֲמַר לִיה כִּדְנוֹן אָמַר יוֹי פִּקִּיד עַל אָנֶשׁ לְאִינֶשׁ בֵּיתְךָ אֲרִי מָאִית אֵת וְלֹא תִיחִי מִמָּרַעַךְ׃

20:1 In those days Hezekiah became mortally ill. And Isaiah the prophet the son of Amoz came to him and said to him, "Thus says the LORD, 'Set your house in order, for you shall die and not live.'"

20:2 וַיִּסֹּב אֶת-פָּנָיו אֶל-הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל-יְהוָה לֵאמֹר׃
20:2 וַאֲסַחֵר חִזְקִיָּה יָת אַפּוֹהִי לְכוֹתֵל בֵּית-מִקְדָּשָׁא וְצִלִּי קָדָם יוֹי לְמִימַר׃
20:2 Then he turned his face to the wall and prayed to the LORD, saying,

20:3 אָנָּה יְהוָה זְכַר-נָא אֵת אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לִפְנֶיךָ בְּאֵמֶת וּבְלִבָּב שָׁלֵם וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי וַיִּבֶךְ חִזְקִיָּהוּ בְּכִי גָדוֹל׃ ס
20:3 קָבִיל בָּעוֹתִי יוֹי אֲדַכֵּר דָּכַר כָּעַן יָת דְּפִלְחִית קֶדְמְךָ בְּקִשׁוֹט וּבְלִבָּב וּבְלִבִּי שָׁלִים וּדְתָקִין קֶדְמְךָ בְּעֵינְךָ עֲבָדִית וּבִכָּא חִזְקִיָּה בְּכִי בִכָּא סְנִיָּאָה׃
20:3 "Remember now, O LORD, I beseech You, how I have walked before You in truth and with a whole heart and have done what is good in Your sight." And Hezekiah wept bitterly.

20:4 וַיְהִי יִשְׁעִיָּהוּ לֹא יָצָא (הָעִיר) [חֲצָר] הַתִּיכְנָה וּדְבַר-יְהוָה הָיָה אֵלָיו לֵאמֹר׃
20:4 וְהָיָה יִשְׁעִיה לֹא נָפַק לְדֶרֶתָא מְצִיעִיתָא מְצִיעָאָה וּפְתָנָם נְבוּאָה מִן-קָדָם יוֹי הָיָה עֲמִיה לְמִימַר׃
20:4 Before Isaiah had gone out of the middle court, the word of the LORD came to him, saying,

20:5 שׁוּב וְאָמַרְתָּ אֶל-חִזְקִיָּהוּ נְגִיד-עַמִּי כֹה-אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי דָוִד אָבִיךָ שָׁמַעְתִּי אֶת-תְּפִלָּתְךָ רָאִיתִי אֶת-דְּמַעֲתְךָ הִנְנִי רָפָא לָךְ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי תַעֲלֶה בֵּית יְהוָה׃
20:5 תּוֹב וְחִימַר לְחִזְקִיָּה מַלְכָּא דְעַמִּי כִדְנוֹן אָמַר יוֹי אֱלֹהִיה דְּדָוִיד אָבוּךָ שָׁמִיעַ שְׁמִיעָא קֶדְמִי צְלוּתְךָ גִּלְיָא גִלְיָא קֶדְמִי דְמַעַתְךָ הָאֲנָא מִסִּי לָךְ בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה תִּסַּק לְבֵית-מִקְדָּשָׁא דִּיּוֹי׃
20:5 "Return and say to Hezekiah the leader of My people, 'Thus says the LORD, the God of your father David, "I have heard your prayer, I have seen your tears; behold, I will heal you. On the third day you shall go up to the house of the LORD.

20:6 וְהוֹסַפְתִּי עַל-יָמֶיךָ חֲמֵשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה וּמִכָּפָּה מֶלֶךְ-אַשּׁוּר אֲצִילְךָ וְאֵת הָעִיר הַזֹּאת וְגִנּוֹתֶי עַל-הָעִיר הַזֹּאת לְמַעַנִּי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי׃
20:6 וְאוֹסִיף עַל יוֹמְךָ חֲמֵשׁ-עָסְרִי שָׁנִין וּמִיד מַלְכָּא דְאַתּוּר אֲשִׁיזְבֹּנְךָ וְיָת קֶרְתָּא הָדָא וְאֲגִין עַל קֶרְתָּא הָדָא בְּדִל מִימָרִי בְּדִיל דָּוִיד עַבְדִּי׃
20:6 "I will add fifteen years to your life, and I will deliver you and this city from the hand of the king of Assyria; and I will defend this city for My own sake and for My servant David's sake."

20:7 וַיֹּאמֶר יִשְׁעִיָּהוּ קָחוּ דְּבַלַת תְּאֵנִים וַיִּקְחוּ וַיִּשְׂמוּ עַל-הַשִּׁחִין וַיִּחִי׃
20:7 וַאֲמַר יִשְׁעִיה סְבוּ יִסְבוֹן דְּבַלַת תֵּינִין וְנִסְיְבוּ וְשׁוּיָו עַל שַׁחְנָא וְאַתְסִי׃
20:7 Then Isaiah said, "Take a cake of figs." And they took and laid it on the boil, and he recovered.

20:8 וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶל-יִשְׁעִיָּהוּ מָה אוֹת כִּי-יִרְפָּא יְהוָה לִי וְעָלִיתִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בֵּית יְהוָה׃
20:8 וַאֲמַר חִזְקִיָּה לְיִשְׁעִיה מָה אֵת אֲרִי יְסִי אִסִּי יוֹי לִי וְאַסַּק בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה

לְבֵית־מִקְדָּשָׁא דְיוֹי:

20:8 Now Hezekiah said to Isaiah, "What will be the sign that the LORD will heal me, and that I shall go up to the house of the LORD the third day?"

20:9 וַיֹּאמֶר יִשְׁעִיָּהוּ זֶה־לָּךְ הָאוֹת מֵאֵת יְהוָה כִּי יַעֲשֶׂה יְהוָה אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר הָלָךְ הַצֵּל עֲשֶׂר מַעְלֹת אִם־יָשׁוּב עֲשֶׂר מַעְלֹת:

20:9 וַאֲמַר יִשְׁעִיָּהוּ דִּין לָךְ אֲתָא מִן־קֶדֶם יוֹי אֲרִי יַעֲבִיר יוֹי יָת פִּתְגָמָא הַדִּין דְּמִלִּיל הִיָּךְ טוֹלָא עֶסֶר שָׁעֵן אִם יָתוּב עֶסֶר שָׁעֵן:

20:9 Isaiah said, "This shall be the sign to you from the LORD, that the LORD will do the thing that He has spoken: shall the shadow go forward ten steps or go back ten steps?"

20:10 וַיֹּאמֶר יְחִזְקִיָּהוּ נִקַּל לַצֵּל לַנִּטּוֹת עֲשֶׂר מַעְלֹת לֹא כִי יָשׁוּב הַצֵּל אַחֲרָנִית עֲשֶׂר מַעְלֹת:

20:10 וַאֲמַר יְחִזְקִיָּהוּ קִלְיָא דָא דִּיהָךְ הִיָּךְ טוֹלָא עֶסֶר שָׁעֵן בְּרַם נִסָּא יָתוּב דִּיתוּב דִּיהָךְ טוֹלָא לְאַחֲרוּהִי עֶסֶר שָׁעֵן:

20:10 So Hezekiah answered, "It is easy for the shadow to decline ten steps; no, but let the shadow turn backward ten steps."

20:11 וַיִּקְרָא יִשְׁעִיָּהוּ הַנְּבִיא אֶל־יְהוָה וַיָּשָׁב אֶת־הַצֵּל בְּמַעְלֹת אֲשֶׁר יָרְדָה בְּמַעְלֹת אָחֻז אַחֲרָנִית עֲשֶׂר מַעְלֹת: פ

20:11 וַצִּלִּי יִשְׁעִיָּהוּ נְבִיאָא קָדָם יוֹי וְאַחִיב יָת טוֹלָא בְּצוּרַת אַבְן שְׁעִיא דְּנַחֲתַת בְּמַסְקָנָא דְּאָחֻז שְׁמַשָּׁא לְאַחֲרוּהִי עֶסֶר שָׁעֵן:

20:11 Isaiah the prophet cried to the LORD, and He brought the shadow on the stairway back ten steps by which it had gone down on the stairway of Ahaz.

20:12 בַּעֲתָ הַהִיא שָׁלַח בְּרֹאדָךְ בִּלְאָדָן בֶּן־בִּלְאָדָן מֶלֶךְ־בָּבֶל סִפְרִים וּמִנְחָה אֶל־חִזְקִיָּהוּ כִּי שָׁמַע כִּי חָלָה חִזְקִיָּהוּ:

20:12 בְּעֶדְנָא הַהוּא הֵהִיא שָׁלַח בְּרֹאדָךְ מְרוּדָךְ בִּלְאָדָן בֶּר בִּלְאָדָן מֶלֶכָא דְּבָבֶל אֲגָרָן וְקֶרְבָּנִין לִזְת חִזְקִיָּהוּ אֲרִי שָׁמַע אֲרִי מֵרַע אֲתַמְרַע חִזְקִיָּהוּ:

20:12 At that time Berodach-baladan a son of Baladan, king of Babylon, sent letters and a present to Hezekiah, for he heard that Hezekiah had been sick.

20:13 וַיִּשְׁמַע עֲלֵיהֶם חִזְקִיָּהוּ וַיֵּרְאֵם אֶת־כָּל־בֵּית נִכְתָּה אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב וְאֶת־הַבְּשָׂמִים וְאֶת שֶׁמֶן הַטּוֹב וְאֶת בֵּית כֶּלָּיו וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר נִמְצָא בְּאוֹצְרוֹתָיו לֹא־הָיָה דָּבָר אֲשֶׁר לֹא־הָרְאֵם חִזְקִיָּהוּ בְּבֵיתוֹ וּבְכָל־מִמְשָׁלָתוֹ:

20:13 וְקִבִּיל מִנְהוֹן וַחֲדֵי עֲלִיהוֹן חִזְקִיָּהוּ וְאַחֲזִינוֹן יָת כָּל בֵּית־גִּנְזוּהִי יָת כֶּסֶף־וְיָת דַּהֲבָא וְיָת בִּסְמָנְיָא וְיָת מִשְׁחָא טָבָא וְיָת בֵּית־מְנוּהִי וְיָת כָּל דְּאַשְׁתִּכַּח בְּגִנְזוּהִי לֹא הָיָה מִדְּעָם דְּלֹא אַחֲזִינוֹן חִזְקִיָּהוּ בְּבֵיתָהּ וּבְכָל שְׁלִטְנִיהָ:

20:13 Hezekiah listened to them, and showed them all his treasure house, the silver and the gold and the spices and the precious oil and the house of his armor and all that was found in his treasures. There was nothing in his house nor in all his dominion that Hezekiah did not show them.

20:14 וַיָּבֹא יִשְׁעִיָּהוּ הַנְּבִיא אֶל־הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מָה אָמְרוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וּמֵאֵין יָבֹאוּ אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ מֵאַרְץ רְחוֹקָה בָּאוּ מִבָּבֶל:

20:14 וְאַתָּא יִשְׁעִיָּהוּ נְבִיאָא לִזְת מֶלֶכָא חִזְקִיָּהוּ וַאֲמַר לִיה מָה אָמְרוּ לָךְ גְּבִרְיָא הָאֵלִין הָאִינוּן וּמִנֵּן אָתוּ לָךְ לִזְתְךָ עֲלֶךְ וַאֲמַר חִזְקִיָּהוּ מֵאַרְע רְחִיקָא אָתוּ לִזְתִּי מִבָּבֶל:

20:14 Then Isaiah the prophet came to King Hezekiah and said to him, "What did these men say, and from where have they come to you?" And Hezekiah said, "They have come from a far country, from Babylon."

20:15 וַיֹּאמֶר מָה רָאוּ בְּבֵיתְךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר בְּבֵיתִי רָאוּ לֹא־הָיָה דָּבָר אֲשֶׁר לֹא־הָרְאִיתֶם בְּאֶצְרָתִי:

20:15 וַאֲמַר מָה חִזּוּ בְּבֵיתְךָ וַאֲמַר חִזְקִיָּהוּ יֵת כָּל דְּבַר־בֵּיתִי חִזּוּ לֹא הָיָה מִדָּעַם דָּלָא אַחֲזִיתָנוּן בְּגִנְזֵי בֵּית־גִּנְזֵי:

20:15 He said, "What have they seen in your house?" So Hezekiah answered, "They have seen all that is in my house; there is nothing among my treasures that I have not shown them."

20:16 וַיֹּאמֶר יִשְׁעִיָּהוּ אֶל־חִזְקִיָּהוּ שְׁמַע דְּבַר־יְהוָה:

20:16 וַאֲמַר יִשְׁעִיָּהוּ לְחִזְקִיָּהוּ קְבִיל פִּתְגָּמָא דִּיּוּ:

20:16 Then Isaiah said to Hezekiah, "Hear the word of the LORD."

20:17 הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְנָשָׂא כָּל־אֲשֶׁר בְּבֵיתְךָ וְאֲשֶׁר אֲצִרְוּ אֲבֹתֶיךָ עַד־הַיּוֹם הַזֶּה בָּבֶלָה לֹא־יִוָּתֵר דָּבָר אֲמַר יְהוָה:

20:17 הָא יוֹמִיא אַתָּן וַיִּתְּנִיּוּ כָּל דְּבַר־בֵּיתְךָ וְדִגְנוֹ אֲבֹתְךָ עַד יוֹמָא הַדִּין וַיִּתּוּבֵל וַיִּתּוּב וַיּוּבֵל לְבָבֵל לֹא יִשְׁתָּאֵר אִישְׁתָּאֵר מִדָּעַם אֲמַר יוּי:

20:17 'Behold, the days are coming when all that is in your house, and all that your fathers have laid up in store to this day will be carried to Babylon; nothing shall be left,' says the LORD.

20:18 וּמִבְּנֵיךָ אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמֶּנִּי אֲשֶׁר תּוֹלִיד (יִקָּח) [יִקָּחוּ] וְהָיוּ סְרִיסִים בְּהִיכַל מֶלֶךְ בָּבֶל:

20:18 וּמִבְּנֵיךָ דִּי־פָקֹון מִנָּךְ דְּתוֹלִיד יִדְּבַר יִדְּבֵרוּ וַיְהִיוּ רַבְרָבִין בְּהִיכְלָא דְּמַלְכָּא דְּבָבֶל:

20:18 'Some of your sons who shall issue from you, whom you will beget, will be taken away; and they will become officials in the palace of the king of Babylon.'

20:19 וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶל־יִשְׁעִיָּהוּ טוֹב דְּבַר־יְהוָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַיֹּאמֶר הֲלוֹא אִם־שָׁלוֹם וְאִמְתּוּ יִהְיֶה בְּיָמַי:

20:19 וַאֲמַר חִזְקִיָּהוּ לִישְׁעִיָּהוּ תְּקִין פִּתְגָּמָא דִּיּוּ דְּמַלִּילְתָּא וַאֲמַר הֲלֹא אִם שָׁלוֹם וְקִשּׁוּט יִהְיֶה בְּיָמַי:

20:19 Then Hezekiah said to Isaiah, "The word of the LORD which you have spoken is good." For he thought, "Is it not so, if there will be peace and truth in my days?"

20:20 וַיִּתֵּר דְּבָרֵי חִזְקִיָּהוּ וְכָל־גְּבוּרָתוֹ וְאֲשֶׁר עָשָׂה אֶת־הַפְּרָכָה וְאֶת־הַתַּעֲלָה וַיָּבֵא אֶת־הַמַּיִם הָעִירָה הֵלֵא־הֶם פְּתוּכִים עַל־סֶפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה:

20:20 וּשְׂאֵר פִּתְגָּמֵי חִזְקִיָּהוּ וְכָל גְּבוּרָתוֹ וְדַעְבָּד יֵת בְּרִיכְתָּא וַיֵּת מִזְקָתָא וְאִיתֵי יֵת מִיָּא לְקִרְתָּא הֵלֵא אָנוּן כְּתִיבִין עַל סֶפֶר פִּתְגָּמֵי יוֹמִיא לְמַלְכֵי דְּבֵית יְהוּדָה:

20:20 Now the rest of the acts of Hezekiah and all his might, and how he made the pool and the conduit and brought water into the city, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah?

20:21 וַיִּשְׁכַּב חִזְקִיָּהוּ עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ מְנַשֶּׁה בְּנוֹ תַּחְתָּיו: פ

20:21 וַשְּׂכִיב חִזְקִיָּהוּ עִם אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ מְנַשֶּׁה בְּרִיָּה תַּחְתּוֹהִי:

20:21 So Hezekiah slept with his fathers, and Manasseh his son became king in his place.

21:1 בֶּן־שְׁתַּיִם עָשְׂרָה שָׁנָה מְנַשֶּׁה בְּמָלְכוֹ וְחַמְשִׁים וְחַמֶּשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמּוֹ חֶפְצִיבָה:

21:1 בֶּר תַּרְתָּא־עֶסְרֵי שָׁנִין מְנַשֶּׁה כֹּד מָלַךְ וְחַמְשִׁין וְחַמִּישׁ שָׁנִין מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמּוֹ חֶפְצִיבָה:

21:1 Manasseh was twelve years old when he became king, and he reigned fifty-five years in Jerusalem; and his mother's name was Hephzibah.

21:2 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּתוֹעֵבֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפָּנָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
 21:2 וַעֲבַד דְּבִישׁ קָדָם יְיָ כְּתוֹעֵבֹת עֲמֻמֹּת דְּתַרְיֵךְ יְיָ מִן־קָדָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
 21:2 He did evil in the sight of the LORD, according to the abominations of the nations whom the LORD dispossessed before the sons of Israel.

21:3 וַיָּשָׁב וַיִּבֶן אֶת־הַבַּמֹּת אֲשֶׁר אָבִד חִזְקִיָּהוּ אָבִיו וַיִּקֶּם מִזְבְּחֹת לַבַּעַל וַיַּעַשׂ אֲשֶׁרָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אַחָאב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לְכָל־צִבָּא הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבֹד אֹתָם:
 21:3 וְתָב וּבָנָא יָת בַּמָּתָא דְּאֲבִיד חִזְקִיָּה אָבוּהִי וְאִקִּים אִיגוּרִין לַבַּעַל וַעֲבַד אֲשִׁירָתָא כְּמָא דְּעַבַד אַחָאב מֶלֶךְ דְּיִשְׂרָאֵל וְסִגִּיד לְכָל חִילֵי שָׁמַיָא וּפְלַח יְתָהוֹן:
 21:3 For he rebuilt the high places which Hezekiah his father had destroyed; and he erected altars for Baal and made an Asherah, as Ahab king of Israel had done, and worshiped all the host of heaven and served them.

21:4 וּבָנָה מִזְבְּחֹת בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה בִּירוּשָׁלַם אֲשֶׁם אֶת־שְׁמִי:
 21:4 וּבָנָא אִיגוּרִין בְּבֵית־מִקְדָּשָׁא בְּבִיתָא דִּיּוּ דְּאָמַר יְיָ בִּירוּשָׁלַם אֲשֶׁרִי יָת שְׁכִינָתִי:
 21:4 He built altars in the house of the LORD, of which the LORD had said, "In Jerusalem I will put My name."

21:5 וַיִּבֶן מִזְבְּחוֹת לְכָל־צִבָּא הַשָּׁמַיִם בְּשְׁתֵּי חֲצֹרוֹת בֵּית־יְהוָה:
 21:5 וּבָנָא אִיגוּרִין לְכָל חִילֵי שָׁמַיָא בְּתַרְתֵּין דְּרֵת בֵּית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּ:
 21:5 For he built altars for all the host of heaven in the two courts of the house of the LORD.

21:6 וַהֲעֵבִיר אֶת־בְּנוֹ בָּאֵשׁ וְעוֹנֵן וְנָחֵשׁ וְעָשָׂה אוֹב וַיִּדְּעוּנִים הִרְבָּה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיס:
 21:6 וַאֲעֵבֵר יָת בְּרִיָּה בְּנוֹרָא וְעוֹנִין וְנַחִישׁ וַעֲבַד בִּידִין וּזְכוּרוֹ אֲסָגִי לְמַעַבַד דְּבִישׁ קָדָם יְיָ לְאַרְגָּזָא קְדָמוּהִי קָדָם יְיָ:
 21:6 He made his son pass through the fire, practiced witchcraft and used divination, and dealt with mediums and spiritists. He did much evil in the sight of the LORD provoking Him to anger.

21:7 וַיִּשֶׂם אֶת־פֶּסֶל הָאֲשֶׁרָה אֲשֶׁר עָשָׂה בְּבֵית אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֶל־דָּוִד וְאֶל־שְׁלֹמֹה בְּנוֹ בְּבֵית הַזֶּה וּבִירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי מִכָּל שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁם אֶת־שְׁמִי לְעוֹלָם:
 21:7 וְשׁוּי יָת צִילָם אֲשִׁירָתָא דְּעַבַד בְּבִיתָא דְּאָמַר יְיָ לְדָוִיד וּלְשְׁלֹמֹה בְּרִיָּה בְּבִיתָא דְּרִין וּבִירוּשָׁלַם דְּאַתְרַעִיתִי מִכָּל שְׁבִטָא דְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁרִי יָת שְׁכִינָתִי לְעָלָם:
 21:7 Then he set the carved image of Asherah that he had made, in the house of which the LORD said to David and to his son Solomon, "In this house and in Jerusalem, which I have chosen from all the tribes of Israel, I will put My name forever.

21:8 וְלֹא אֲסִיף לְהַנִּיד רַגְלִי יִשְׂרָאֵל מִן־הָאָדָמָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאֲבוֹתָם רַק אִם־יִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִים וּלְכָל־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־צִוָּה אֹתָם עַבְדִּי מֹשֶׁה:
 21:8 וְלֹא אוֹסִיף לְטַלְטֵלָא יָת יִשְׂרָאֵל מִן אֶרֶץ דִּיהִבִּית לְאַבְהָתָהוֹן לַחֹד אִם יִטְרוּן לְמַעַבַד כְּכֹל תַּפְקִידָתָא דְּפִקִּידָתָנֹן וּלְכָל אוֹרִיתָא דְּפִקִּיד יְתָהוֹן עַבְדִּי מֹשֶׁה:
 21:8 "And I will not make the feet of Israel wander anymore from the land which I gave their fathers, if only they will observe to do according to all that I have commanded them, and according to all the law that My servant Moses commanded them."

21:9 וְלֹא שָׁמְעוּ וַיַּחֲזִקוּ מְנַשֶּׁה לַעֲשׂוֹת אֶת־הָרָע מִן־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הַשִּׁמְיֹד יְהוָה
מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל:

21:9 וְלֹא קִבְּלוּ וַאֲטַעֲנוּן מְנַשֶּׁה לְמַעַבְדַּת יְת דְּבִישׁ מִן עַמְּמִיָּא דְּשִׁיזִי יוּי
מִן־קֶדֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

21:9 But they did not listen, and Manasseh seduced them to do evil more than the nations whom the LORD destroyed before the sons of Israel.

21:10 וַיְדַבֵּר יְהוָה בְּיַד־עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים לֵאמֹר:

21:10 וּמִלִּיל יוּי בְּיַד עַבְדֹּהִי נְבִיאָא לְמִימַר:

21:10 Now the LORD spoke through His servants the prophets, saying,

21:11 יֵעָן אֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה מֶלֶךְ־יְהוּדָה הַתַּעֲבֹת הָאֵלֶּה הָרָע מִכָּל אֲשֶׁר־עָשׂוּ
הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר לִפְנֵי וַיַּחֲזִק גַּם־אֶת־יְהוּדָה בְּגִלּוּלָיו: פ

21:11 חֲלָף דַּעֲבַד מְנַשֶּׁה מֶלֶךְ שְׁבַטָא דְּבֵית יְהוּדָה יְת תוֹעִיבָתָא הָאֵלִין אַבְאִישׁ
מִכָּל דַּעֲבָדוּ אֱמֹרָאִי דְּקַדְמוּהִי דְּבַקְדְּמוּהִי וְחִיִּיב אָף יְת דְּבֵית יְהוּדָה בְּפִלְחָן
טַעֲוִיתִיה:

21:11 "Because Manasseh king of Judah has done these abominations, having done wickedly more than all the Amorites did who *were* before him, and has also made Judah sin with his idols;

21:12 לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַנְּנִי מְבִיא רָעָה עַל־יְרוּשָׁלַם וְיְהוּדָה
אֲשֶׁר כָּל־ (שְׁמַעְיו) [שְׁמַעְהָ] תִּצְלָנָה שְׁתֵּי אָזְנוֹי:

21:12 בְּכִין כְּדָנָן אָמַר יוּי אֱלֹהֶא דִּישְׂרָאֵל הָאֲנָא מִיְתִי בִּשְׁתָּא עַל יְרוּשָׁלַם
וְיְהוּדָה דְּכָל דִּישְׁמַעְנָה יִצְלָן תַּרְתִּין אֲדֹנוּהִי:

21:12 therefore thus says the LORD, the God of Israel, 'Behold, I am bringing *such* calamity on Jerusalem and Judah, that whoever hears of it, both his ears will tingle.

21:13 וְנָטִיתִי עַל־יְרוּשָׁלַם אֶת קוֹ שְׁמֵרוֹן וְאֶת־מִשְׁקַלֶּת בֵּית אַחָאָב וּמִחִיתִי
אֶת־יְרוּשָׁלַם כַּאֲשֶׁר־יִמְחָה אֶת־הַצִּלְחַת מִחָה וְהַפֶּךְ עַל־פָּנֶיהָ:

21:13 וְאִיגֹד עַל יְרוּשָׁלַם יְת חוּט חֲרָבִין שׁוּמְרוֹן וְיְת מִתְקוּלַת צָדוֹת צָרוֹת בֵּית
אַחָאָב וְאִמְחִי יְת יְרוּשָׁלַם כְּמָא דְּמִתְמַחִיא צְלוּחִיתָא מִתְמַחִיא יְתִמְחִיא
וּמִתְהַפְכָא עַל אַפְּהָא:

21:13 'I will stretch over Jerusalem the line of Samaria and the plummet of the house of Ahab, and I will wipe Jerusalem as one wipes a dish, wiping it and turning it upside down.

21:14 וְנָטַשְׁתִּי אֶת שְׂאֵרִית נַחֲלָתִי וְנִתְּתִים בְּיַד אִיבֵיהֶם וְהָיוּ לְבָז וּלְמִשְׁפָּה
לְכָל־אִיבֵיהֶם:

21:14 וְאַרְטוּשׁ יְת שְׂאֵרָא דְּאַחְסָנִי וְאַמְסָרְנוֹן בְּיַד בְּעַל־דְּבִיָּהוֹן וְיִהְיוּ לְבָזָא
לְבָז לְמַבְז וּלְתַבְר לְכָל בְּעַל־דְּבִיָּהוֹן סְנְאִיהוֹן:

21:14 'I will abandon the remnant of My inheritance and deliver them into the hand of their enemies, and they will become as plunder and spoil to all their enemies;

21:15 יֵעָן אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת־הָרָע בְּעֵינֵי וַיְהִיו מְכַעְסִים אֹתִי מִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר יָצְאוּ
אֲבוֹתָם מִמִּצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה:

21:15 חֲלָף דַּעֲבָדוּ יְת דְּבִישׁ קֶדְמִי קֶדֶם יִי וְהָיוּ מְרַגְזִין קֶדְמִי מִן לְמַן יוֹמָא
דְּנִפְקוּ אֲבָהֶתְהוֹן מִמִּצְרַיִם וְעַד יוֹמָא הַדִּין:

21:15 because they have done evil in My sight, and have been provoking Me to anger since the day their fathers came from Egypt, even to this day."

21:16 וְגַם דָּם נָקִי שִׁפָּךְ מְנַשֶּׁה הָרַבָּה מֵאֹד עַד אֲשֶׁר־מָלָא אֶת־יְרוּשָׁלַם פָּה

לָפֶה לְבַד מִחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הִחַטָּא אֶת־יְהוּדָה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה:
21:16 וְאִף דָּם זָכִי אֲשֶׁר דָּאֲשַׁר מִנְּשֵׁה סָגִי לַחֲדָא עַד דְּמָלֵא יֵת יְרוּשָׁלַם סָפָא
בְּסָפָא בָר מַחֲבֹבֵהִי דְחִיִּיב יֵת דְּבֵית יְהוּדָה לְמַעַבְד דְּבִיש קָדָם יוֹי:

21:16 Moreover, Manasseh shed very much innocent blood until he had filled Jerusalem from one end to another; besides his sin with which he made Judah sin, in doing evil in the sight of the LORD.

21:17 וְיִתֵּר דְּבָרֵי מִנְּשֵׁה וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא הֵלֹא־הֶם כְּתוּבִים
עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה:
21:17 וְשָׂאֵר פְּתֻגְמֵי מִנְּשֵׁה וְכָל דְּעַבְד וְחֹבְבֵהִי מַחֲבִיבֵהִי דְחָב הֵלֹא אָנוּן כְּתִיבִין
עַל סֵפֶר פְּתֻגְמֵי יוֹמָיָא לְמַלְכֵיָא דְּבֵית יְהוּדָה:

21:17 Now the rest of the acts of Manasseh and all that he did and his sin which he committed, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah?

21:18 וַיִּשְׁכַּב מִנְּשֵׁה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבֹּר בְּגִן־בֵּיתוֹ בְּגִן־עֲזָא וַיִּמְלֹךְ אָמוֹן בְּנוֹ
תַּחְתָּיו: פ

21:18 וְשָׁכִיב מִנְּשֵׁה עִם אֲבָהָתוֹהִי וְאֲתַקְבֵּר בְּגִנַּת בְּגִן בֵּיתֶיהָ בְּגִן עֲזָא
וּמֶלֶךְ אָמוֹן בָּרִיהָ תַּחְתּוֹהִי:

21:18 And Manasseh slept with his fathers and was buried in the garden of his own house, in the garden of Uzza, and Amon his son became king in his place.

21:19 בֶּן־עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה אָמוֹן בָּמָלְכוֹ וּשְׁתַּיִם שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם
אִמּוֹ מִשְׁלֵמֶת בַּת־חָרוּץ מִן־יֹטְבָה:
21:19 בָּר עֶסְרִין וְתַרְתִּין שָׁנִין אָמוֹן כַּד מָלַךְ וְתַרְתִּין שָׁנִין מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם
אִמִּיהָ מִשְׁלֵמֶת בַּת חָרוּץ מִן יֹטְבָה:

21:19 Amon was twenty-two years old when he became king, and he reigned two years in Jerusalem; and his mother's name was Meshullemeth the daughter of Haruz of Jotbah.

21:20 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה מִנְּשֵׁה אָבִיו:

21:20 וְעַבְד דְּבִיש קָדָם יוֹי כְּמָא דְּעַבְד מִנְּשֵׁה אָבִוהִי:

21:20 He did evil in the sight of the LORD, as Manasseh his father had done.

21:21 וַיֵּלֶךְ בְּכָל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־הָלַךְ אָבִיו וַיַּעֲבֹד אֶת־הַגִּלְלִים אֲשֶׁר עָבַד אָבִיו
וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם:

21:21 וְאִזְל בְּכָל אֹרְחָא דְאִזְל דְּהַלִּיךְ אָבִוהִי וּפְלַח יֵת טַעֲוִתָא דְּפֻלַּח אָבִוהִי
וּסְגִיד לַהֲוִין:

21:21 For he walked in all the way that his father had walked, and served the idols that his father had served and worshiped them.

21:22 וַיַּעֲזֹב אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו וְלֹא הָלַךְ בְּדֶרֶךְ יְהוָה:

21:22 וַיִּשְׁבַּק יֵת פִּלְחָנָא דִּיּוֹי אֱלֹהָא דְאֲבָהָתוֹהִי וְלֹא הָלִיךְ בְּאֹרְחָא דְּתַקְנָא
בְּאֹרְחָן דְּתַקְנָן קָדָם יוֹי:

21:22 So he forsook the LORD, the God of his fathers, and did not walk in the way of the LORD.

21:23 וַיִּקְשְׁרוּ עֲבָדֵי־אָמוֹן עָלָיו וַיָּמִיתוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ:

21:23 וּמִרְדּוֹ עֲבָדֵי אָמוֹן עָלוּהִי וּקְטְלוּ יֵת מֶלֶכָא בְּבֵיתֶיהָ בְּבִיתֶא:

21:23 The servants of Amon conspired against him and killed the king in his own house.

21:24 וַיִּדְּ עַם־הָאָרֶץ אֶת כָּל־הַקְּשָׁרִים עַל־הַמֶּלֶךְ אָמוֹן וַיִּמְלִיכוּ עַם־הָאָרֶץ
אֶת־יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו:

21:24 וּקְטַל עָמָא דְאָרְעָא יֵת כָּל דְּמִרְדּוֹ עַל מֶלֶכָא אָמוֹן וְאִמְלִיכוּ עָמָא

דָּאָרְעָא יִתְּ יֹאשִׁיָּה בְּרִיָּה תַּחֲוֹתֶיהִי:

21:24 Then the people of the land killed all those who had conspired against King Amon, and the people of the land made Josiah his son king in his place.

21:25 וַיִּתֵּר דְּבָרֵי אָמוֹן אֲשֶׁר עָשָׂה הֵלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה:

21:25 וְשָׂאָר פִּתְגָמֵי אָמוֹן כָּל דְּעֶבֶד הֵלֹא אָנוֹן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגָמֵי יוֹמִיא לְמַלְכֵיא דְּבֵית יְהוּדָה:

21:25 Now the rest of the acts of Amon which he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah?

21:26 וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בַּקְּבֻרָתוֹ בְּגִן־עֶזְאָ וַיִּמְלֹךְ יֹאשִׁיָּהוּ בְּנוֹ תַּחֲתָיו: פ

21:26 וַקְּבֹר וַקְּבֹרוּ יָתִיה בַּקְּבֻרָתִיה בְּגִנַּת עֶזְאָ וּמֶלֶךְ יֹאשִׁיָּה בְּרִיָּה תַּחֲוֹתֶיהִי:

21:26 He was buried in his grave in the garden of Uzza, and Josiah his son became king in his place.

22:1 בֶּן־שְׁמֹנֶה שָׁנָה יֹאשִׁיָּהוּ בְּמָלְכוֹ וּשְׁלָשִׁים וָאַחַת שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמּוֹ יְדִידָה בַת־עֲדִיָּה מִבְּצָקָת:

22:1 בֶּר תַּמְנֵי שָׁנִין יֹאשִׁיָּה כֹד מֶלֶךְ וַתִּלְתִּין וַחֲדָא שָׁנִין מָלַךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמִּיהָ יְדִידָה בַת עֲדִיָּה מִבְּצָקָת:

22:1 Josiah was eight years old when he became king, and he reigned thirty-one years in Jerusalem; and his mother's name was Jedidah the daughter of Adaiah of Bozkath.

22:2 וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּכָל־דֶּרֶךְ דָּוִד אָבִיו וְלֹא־סָר יָמִין וּשְׁמֹאוֹל: פ

22:2 וַעֲבַד דְּכָשָׁר קָדָם יוֹי וְאֶזֶל וַהֲלִיךְ בְּכָל אֹרַח דָּוִיד אָבוּהִי וְלֹא סָטָא לְיָמִינָא וְלִשְׁמָלָא:

22:2 He did right in the sight of the LORD and walked in all the way of his father David, nor did he turn aside to the right or to the left.

22:3 וַיְהִי בְּשְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמָלַךְ יֹאשִׁיָּהוּ שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אֶת־שָׁפָן בֶּן־אֶצְלִיָּהוּ בֶּן־מִשְׁלֵם הַסֹּפֶר בֵּית יְהוָה לֵאמֹר:

22:3 וַהֲוֶה בַתְּמַנְא־עַסְרֵי שָׁנִין לְמַלְכָּא יֹאשִׁיָּה שָׁלַח מַלְכָּא יִת שָׁפָן בֶּר אֶצְלִיָּה בֶּר מִשְׁלֵם סֹפֵרָא בֵּית־מִקְדָּשָׁא לְבֵית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוֹי לְמִימַר:

22:3 Now in the eighteenth year of King Josiah, the king sent Shaphan, the son of Azaliah the son of Meshullam the scribe, to the house of the LORD saying,

22:4 עֲלֵה אֶל־חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיִּתֵּם אֶת־הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר אִסְפוּ שְׂמָרֵי הַסֶּף מֵאֵת הָעָם:

22:4 סָק לֹות חִלְקִיָּה כֹהֲנָא רַבָּא וַיִּטְקִים יִת כֶּסֶף דָּאֲתַעַל דְּמַתְעַל

לְבֵית־מִקְדָּשָׁא בֵּית־מִקְדָּשָׁא בְּבֵית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוֹי דְּכַנְשׁוּ אֲמֹרְכָלִיא מִן עַמָּא:

22:4 "Go up to Hilkiah the high priest that he may count the money brought in to the house of the LORD which the doorkeepers have gathered from the people.

22:5 (וַיִּתְּנֶה) [וַיִּתְּנֶה] עַל־יַד עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה הַמְּפֻקָּדִים (בְּבֵית) [בֵּית] יְהוָה וַיִּתְּנוּ אֹתוֹ לְעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה לְחֹזֶק בִּדְק הַבַּיִת:

22:5 וַיִּתְּנוּנִיה עַל יַד יְדֵי עֲבָדֵי עֲבִידָתָא דְּמִנְן בְּבֵית־מִקְדָּשָׁא בֵּית־מִקְדָּשָׁא לְבֵית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוֹי וַיִּתְּנוּ וַיִּהְיוּ יָתִיה לְעֲבָדֵי עֲבִידָתָא דְּבֵית־מִקְדָּשָׁא

דְּבֵית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוֹי לְתַקְפָּא יִת בְּדָקָא דְּבֵיתָא:

22:5 "Let them deliver it into the hand of the workmen who have the oversight of the house of the LORD, and let them give it to the workmen who are in the house of the LORD to repair the damages of the house,

22:6 לַחֲרָשִׁים וְלַבְנִים וְלַגִּדָּרִים וּלְקִנּוֹת עֵצִים וְאֶבְנֵי מַחְצָב לְחַזֵּק אֶת־הַבַּיִת:
22:6 לַנְּגָרִיא לְאוּמָנִיא וּלְאֹרְכָלִיא וּלְאֶרְגוּבִלִיא וּלְמִזְבֵּן אֵעִין וְאֶבְנִין פְּסִילָן
לְחַקֵּא יֵת בֵּיתָא:

22:6 to the carpenters and the builders and the masons and for buying timber and hewn stone to repair the house.

22:7 אַךְ לֹא־יִחָשֵׁב אַתֶּם הַכֶּסֶף הַנָּתֵן עַל־יָדָם כִּי בְּאֻמּוֹנָה הֵם עֹשִׂים:
22:7 בָּרֵם לֹא מִתְחַשֵּׁב יִתְחַשֵּׁב עִמָּהוּן כֶּסֶף דְּמִתְיָהִיב עַל יְדֵהוּן אֲרִי
בְּהַמְנוּתָא אֲנוּן עֲבָדִין:

22:7 "Only no accounting shall be made with them for the money delivered into their hands, for they deal faithfully."

22:8 וַיֹּאמֶר חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עַל־שָׁפָן הַסֹּפֵר סֵפֶר הַתּוֹרָה מִצָּאתִי בְּבֵית
יְהוָה וַיִּתֵּן חִלְקִיָּה אֶת־הַסֵּפֶר אֶל־שָׁפָן וַיִּקְרָאָהוּ:
22:8 וַאֲמַר חִלְקִיָּה כִּהְנָא רַבָּא לְשָׁפָן סִפְרָא סִפְרָא דְּאוּרִיתָא אֲשַׁכֵּחִית
בְּבֵית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּ וַיֵּהֵב חִלְקִיָּה יֵת סִפְרָא לְשָׁפָן וַיִּקְרָאָהּ:

22:8 Then Hilkiyah the high priest said to Shaphan the scribe, "I have found the book of the law in the house of the LORD." And Hilkiyah gave the book to Shaphan who read it.

22:9 וַיָּבֹא שָׁפָן הַסֹּפֵר אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר וַיֹּאמֶר הִתִּיכוּ עֲבָדֶיךָ
אֶת־הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּבֵית וַיִּתְּנֵהוּ עַל־יַד עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה הַמְּפַקְדִּים בֵּית יְהוָה:
22:9 וְאַתָּא שָׁפָן סִפְרָא לֹות מַלְכָּא וְאַתִּיב יֵת מַלְכָּא פִתְגָמָא וַאֲמַר
טְקִיסוּ עֲבָדְךָ יֵת כֶּסֶף דְּאֲשַׁתְּכַח בְּבֵיתָא וַיַּהֲבֹוּהִי עַל יַד יְדֵי עֲבָדֵי עֲבִידָתָא
דְּמִמְנֵן בְּבֵית־מִקְדָּשָׁא בֵּית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּ:

22:9 Shaphan the scribe came to the king and brought back word to the king and said, "Your servants have emptied out the money that was found in the house, and have delivered it into the hand of the workmen who have the oversight of the house of the LORD."

22:10 וַיִּגְדַּל שָׁפָן הַסֹּפֵר לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר סֵפֶר נָתַן לִי חִלְקִיָּה הַכֹּהֵן וַיִּקְרָאָהוּ שָׁפָן
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ:

22:10 וַחֲוִי שָׁפָן סִפְרָא לְמַלְכָּא לְמִימַר סִפְרָא יֵהֵב לִי חִלְקִיָּה כִּהְנָא וַיִּקְרָאָהּ
שָׁפָן קֳדָם מַלְכָּא:

22:10 Moreover, Shaphan the scribe told the king saying, "Hilkiyah the priest has given me a book." And Shaphan read it in the presence of the king.

22:11 וַיְהִי כַּשֶּׁמַּע הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבָרֵי סֵפֶר הַתּוֹרָה וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו:

22:11 וַהֲוֶה כֹד שָׁמַע מַלְכָּא יֵת פִּתְגָמֵי סִפְרָא דְּאוּרִיתָא וּבִזַּע יֵת לְבוּשׁוֹהִי:

22:11 When the king heard the words of the book of the law, he tore his clothes.

22:12 וַיִּצְוּ הַמֶּלֶךְ אֶת־חִלְקִיָּה הַכֹּהֵן וְאֶת־אַחִיקָם בֶּן־שָׁפָן וְאֶת־עַכְבּוֹר בֶּן־מִיכָיָה
וְאֶת שָׁפָן הַסֹּפֵר וְאֶת עֲשִׂיָּה עֲבַד־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר:

22:12 וּפִקֵּיד מַלְכָּא יֵת חִלְקִיָּה כִּהְנָא רַבָּא וַיֵּת אַחִיקָם בֶּר שָׁפָן וַיֵּת עַכְבּוֹר בֶּר
מִיכָיָה וַיֵּת שָׁפָן סִפְרָא וַיֵּת עֲשִׂיָּה עֲבָדָא דְּמַלְכָּא לְמִימַר:

22:12 Then the king commanded Hilkiyah the priest, Ahikam the son of Shaphan, Achbor the son of Micaiah, Shaphan the scribe, and Asaiah the king's servant saying,

22:13 לְכוּ דְרָשׁוּ אֶת־יְהוָה בְּעָדִי וּבְעַד־הָעָם וּבְעַד כָּל־יְהוּדָה עַל־דְּבָרֵי הַסֵּפֶר
הַנִּמְצָא הַזֶּה כִּי־גְדוֹלָה חֲמַת יְהוָה אֲשֶׁר־הָיָא נִצָּתָה בָּנוּ עַל אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ
אֲבֹתֵינוּ עַל־דְּבָרֵי הַסֵּפֶר הַזֶּה לַעֲשׂוֹת כְּכָל־הַכְּתוּב עָלֵינוּ:

22:13 אִיזִילוּ תְּבַעוּ מִן־קֳדָם יְיָ עָלֵי וְעַל עַמָּא וְעַל כָּל דְּבֵית יְהוּדָה דְּאֲשַׁתָּאָר
בִּישְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה עַל פִּתְגָמֵי לְפִתְגָמֵי סִפְרָא דְּאֲשַׁתְּכַח הָדִין אֲרִי סְגִיָּאָה

סְגִיאת חַמָּתָא דִּיּוּי דְהִיא דִּיהִי דְלִיקַת בְּנָא עַל דְּלֹא קְבִילוּ אֲבָהֲתָנָא לְפִתְגָמִי
עַל פִּתְגָמִי סִפְרָא הָדִין לְמַעַבְד כְּכֹל כָּל דְּכַתִּיב עָלֵנָא:

22:13 "Go, inquire of the LORD for me and the people and all Judah concerning the words of this book that has been found, for great is the wrath of the LORD that burns against us, because our fathers have not listened to the words of this book, to do according to all that is written concerning us."

22:14 וַיֵּלֶךְ חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן וְאַחִיקָם וְעַכְבּוֹר וְשַׁפָּן וְעַשְׂיָה אֶל-חִלְדָּה הַנְּבִיאָה
אִשֶּׁת שָׁלֹם בֶּן-תְּקוּהָ בֶן-חֲרָחַס שֹׁמֵר הַבְּגָדִים וְהִיא יֹשֶׁבֶת בִּירוּשָׁלַם בַּמִּשְׁנָה
וַיְדַבְּרוּ אֵלֶיהָ:

22:14 וַאֲזַל חִלְקִיָּה כֹהֵנָא וְאַחִיקָם וְעַכְבּוֹר וְשַׁפָּן וְעַשְׂיָה לֹות חִלְדָּה נְבִיאָתָא
אֶתְת שָׁלוֹם בֶּר תְּקוּהָ בֶר חֲרָחַס נָטַר לְבוּשִׁיא וְהִיא יִתְבָּא בִירוּשָׁלַם
בְּבֵית-אֶלְפָנָא וּמְלִילוּ עִמָּה:

22:14 So Hilkiah the priest, Ahikam, Achbor, Shaphan, and Asaiah went to Huldah the prophetess, the wife of Shallum the son of Tikvah, the son of Harhas, keeper of the wardrobe (now she lived in Jerusalem in the Second Quarter); and they spoke to her.

22:15 וַתֹּאמֶר אֵלֵיהֶם כֹּה-אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֹמְרוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר-שָׁלַח
אֲתָכֶם אֵלַי:

22:15 וַאֲמַרְת וְאָמַר לְהוֹן כַּדָּנָן אָמַר יוֹי אֱלֹהֵא דִישְׂרָאֵל אֹמְרוּ לְגַבְרָא דְשָׁלַח
יִתְכוֹן לֹותִי:

22:15 She said to them, "Thus says the LORD God of Israel, 'Tell the man who sent you to me,

22:16 כֹּה אָמַר יְהוָה הַנְּנִי מִבֵּיא רָעָה אֶל-הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל-יֹשְׁבָיו אֵת
כָּל-דִּבְרֵי הַסֵּפֶר אֲשֶׁר קָרָא מֶלֶךְ יְהוּדָה:

22:16 כַּדָּנָן אָמַר יוֹי הָאֲנָא מִיִּתִּי בְשֵׁתָא עַל אֶתְרָא הָדִין וְעַל יִתְבוּהִי יֵת כָּל
פִּתְגָמִי סִפְרָא דְקָרָא מֶלֶךְ שְׁבָטָא דְבֵית יְהוּדָה:

22:16 thus says the LORD, "Behold, I bring evil on this place and on its inhabitants, *even* all the words of the book which the king of Judah has read.

22:17 תַּחַת אֲשֶׁר עֲזָבוּנִי וַיִּקְטְרוּ לֵאלֹהִים אֲחֵרִים לְמַעַן הַכְעִיסֵנִי בְּכָל מַעֲשֵׂה
יְדֵיהֶם וְנִצַּתָּה חֲמָתִי בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְלֹא תִכְבֶּה:

22:17 חֲלָף דְשַׁבְקוֹן פִּלְחָנִי וְאָסִיקוֹן בּוֹסְמִין לְטַעוֹת עַמְמִיא בְדִיל לְאַרְגָּזָא קְדָמִי
בְּכָל עוֹבְדֵי יְדִיהוֹן וַיְדַלֵּק רַגְזִי בְּאֶתְרָא הָדִין וְלֹא יִטְפִּי חִטְפִּי:

22:17 "Because they have forsaken Me and have burned incense to other gods that they might provoke Me to anger with all the work of their hands, therefore My wrath burns against this place, and it shall not be quenched."

22:18 וְאֶל-מֶלֶךְ יְהוּדָה הַשָּׁלַח אֲתָכֶם לְדַרְשׁ אֶת-יְהוָה כֹּה תֹאמְרוּ אֵלָיו
כֹּה-אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ:

22:18 וּלְמֶלֶךְ שְׁבָטָא דְבֵית שִׁיבֹט יְהוּדָה דְשָׁלַח יִתְכוֹן לְמַתְבַּע אֶלְפָן מִן-קָדָם
יוֹי כַּדָּנָן תִּימְרוֹן לִיה כַּדָּנָן אָמַר יוֹי אֱלֹהֵא דִישְׂרָאֵל פִּתְגָמִיא פִּתְגָמָא
דְּשִׁמַּעְתָּא:

22:18 "But to the king of Judah who sent you to inquire of the LORD thus shall you say to him, 'Thus says the LORD God of Israel, 'Regarding the words which you have heard,

22:19 יַעֲן רַךְ-לְבָבְךָ וַתִּפְנֶנֶּע מִפְּנֵי יְהוָה בְּשִׁמְעֶךָ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עַל-הַמָּקוֹם הַזֶּה
וְעַל-יֹשְׁבָיו לְהִיּוֹת לְשִׁמָּה וְלִקְלָלָה וַתִּקְרַע אֶת-בְּגָדֶיךָ וַתִּתְכַּבֶּה לְפָנַי וְגַם אֲנֹכִי
שָׁמַעְתִּי נֹאם-יְהוָה:

22:19 חֲלָף דָּזַע לְבָךְ וְאֶתְכַנַּעְתָּא מִן-קָדָם יוֹי בְּמִשְׁמַעְךָ דְּגִזְרִית דְּמִלְלִית עַל
אֶתְרָא הָדִין וְעַל יִתְבוּהִי לְמַהוּי לְצַדּוֹ וּלְלוּטָא וּלְוִטִין וּבִזְעָתָא יֵת לְבוּשֶׁךָ

ובכִּיתָא קְדָמִי וְאָף קְדָמִי שְׁמִיעַ וְאָף אֲנִי קְבִילִית צְלוּתְךָ אָמַר יְיָ:

22:19 because your heart was tender and you humbled yourself before the LORD when you heard what I spoke against this place and against its inhabitants that they should become a desolation and a curse, and you have torn your clothes and wept before Me, I truly have heard you," declares the LORD.

22:20 לָכֵן הִנְנִי אֶסְפֹּף עַל־אֲבֹתֶיךָ וְנִאֲסַפְתִּי אֶל־קְבָרֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם וְלֹא־תִרְאֶינָה

עֵינֶיךָ בְּכָל הָרָעָה אֲשֶׁר־אֲנִי מֵבִיא עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיָּשִׁיבוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר:

22:20 בְּכִין הָאֵנָּה כָּנִישׁ לְךָ לֹת אֲבֹתֶיךָ וְתַחֲכִנִּישׁ לְקִבְרְךָ בְּשָׁלֹם וְלֹא יַחֲזִין

עֵינְךָ בְּכָל בִּשְׁתָּא דְאֵנָּה מִיָּתִי עַל אֲתֵרָא הָרִין וְאֲתִיבוּ יָת מַלְכָּא פִתְגָמָא:

22:20 "Therefore, behold, I will gather you to your fathers, and you will be gathered to your grave in peace, and your eyes will not see all the evil which I will bring on this place." So they brought back word to the king.

23:1 וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיֹּאסְפוּ אֵלָיו כָּל־זִקְנֵי יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם:

23:1 וַשְׁלַח מַלְכָּא וּכְנָשׁוּ לְוָתִיהָ יֵת כָּל סָבִי יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם:

23:1 Then the king sent, and they gathered to him all the elders of Judah and of Jerusalem.

23:2 וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ בֵּית־יְהוָה וְכָל־אִישׁ יְהוּדָה וְכָל־יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם אִתּוֹ וְהַכֹּהֲנִים

וְהַנְּבִיאִים וְכָל־הָעָם לְמִקְטָן וְעַד־גָּדוֹל וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵיהֶם אֶת־כָּל־דְּבָרֵי סֵפֶר

הַבְּרִית הַנִּמְצָא בְּבֵית יְהוָה:

23:2 וּסְלִיק מַלְכָּא לְבֵית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּ וְכָל אָנָּשׁ יְהוּדָה וְכָל יָתִבִּי וִיתִבִּי

יְרוּשָׁלַם עִמָּהּ וְכַהֲנָיָא וְסֹפְרָיָא וְנְבִיאָיָא וְכָל עָמָא לְמַזְעִירָא וְעַד רַבָּא וּקְרָא

וּסְדֵר קְדָמִיהוֹן יֵת כָּל פִּתְגָמֵי סֵפְרָא דְקִנְיָמָא דְאֲשַׁתְּכַח בְּבֵית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּ:

23:2 The king went up to the house of the LORD and all the men of Judah and all the inhabitants of Jerusalem with him, and the priests and the prophets and all the people, both small and great; and he read in their hearing all the words of the book of the covenant which was found in the house of the LORD.

23:3 וַיַּעֲמֵד הַמֶּלֶךְ עַל־הָעַמּוּד וַיִּכְרַת אֶת־הַבְּרִית לִפְנֵי יְהוָה לְלַכֵּת אַחֵר

יְהוָה וּלְשַׁמֵּר מִצְוֹתָיו וְאֶת־עֲדוּתָיו וְאֶת־חֻקֹּתָיו בְּכָל־לֵב וּבְכָל־נֶפֶשׁ לְהִקְיָם

אֶת־דְּבָרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת הַכְּתוּבִים עַל־הַסֵּפֶר הַזֶּה וַיַּעֲמֵד כָּל־הָעָם בְּבְרִית:

23:3 וְקָם מַלְכָּא עַל אֶסְטוּנָא וּגְזַר יֵת קִנְיָמָא קָדָם יְיָ לְמַהֲךָ בְּתֵר פִּלְחָנָא דִּיּוּ

וּלְמַטֵּר פְּקוּדוּהִי וְיֵת סִדְרוּתִיהָ וְיֵת קִנְיָמוּהִי בְּכָל לֵב וּבְכָל נֶפֶשׁ לְקִנְיָמָא יֵת

פִּתְגָמֵי קִנְיָמָא הָרִין דְּכַתִּיבִין עַל סֵפְרָא הָרִין וְקִבְּלוּ כָּל עָמָא עֲלִיהוֹן קִנְיָמָא:

23:3 The king stood by the pillar and made a covenant before the LORD, to walk after the LORD, and to keep His commandments and His testimonies and His statutes with all his heart and all his soul, to carry out the words of this covenant that were written in this book. And all the people entered into the covenant.

23:4 וַיִּצֹו הַמֶּלֶךְ אֶת־חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאֶת־כֹּהֲנֵי הַמִּשְׁנָה וְאֶת־שְׁמֹרֵי הַסֵּף

לְהוֹצִיא מֵהִיכָל יְהוָה אֵת כָּל־הַפְּלִים הָעֲשׂוּיִם לְבַעַל וּלְאֲשֵׁרָה וּלְכָל צֶבַא

הַשָּׁמַיִם וַיִּשְׂרַפֵּם מִחוּץ לִירוּשָׁלַם בְּשָׂדֵמוֹת קִדְרוֹן וְנָשָׂא אֶת־עֲפָרָם בֵּית־אֵל:

23:4 וּפְקִיד מַלְכָּא יֵת חִלְקִיָּה כַהֲנָא רַבָּא וְיֵת סֵנן כַהֲנָיָא וְיֵת אֲמִרְכָלִיָּא

לְאַפְקָא מֵהִיכָלָא דִּיּוּ יֵת כָּל מְנִיָּא דְעִבְדִּין לְבַעַלָא וּלְאֲשִׁירָתָא וּלְכָל חִילִי

שְׁמָיָא וְאוּקִידְנוּן מִבְּרָא לִירוּשָׁלַם בְּנַחֲלָא דְקִדְרוֹן בְּמִישֹׁר קִדְרוֹן וְאוּבִיל וּרְמָא

יֵת עֲפָרָהוֹן לְבֵית־אֵל:

23:4 Then the king commanded Hilkiah the high priest and the priests of the second order and the doorkeepers, to bring out of the temple of the LORD all the vessels that were made for Baal, for Asherah, and for all the host of heaven; and he burned them outside Jerusalem in the fields of the Kidron, and carried their ashes to Bethel.

23:5 וְהַשְׁבִּית אֶת־הַפְּמֹרִים אֲשֶׁר נָתַנוּ מַלְכֵי יְהוּדָה וַיִּקְטֹּר בַּבִּמּוֹת בְּעֵרֵי יְהוּדָה

וּמִסְבֵּי יְרוּשָׁלַם וְאֶת־הַמִּקְטָרִים לְבַעַל לְשֹׁמֵשׁ וּלְיָרֵחַ וּלְמִזְלֹת וּלְכָל צֶבַא

הַשָּׁמַיִם:

23:5 וּבִטֵּל יָת כְּמֹרֵי דִּיהֶבוּ מִלִּכְיָא דְּבֵית יְהוּדָה וְאַסִּיקוּ בְּסַמִּין עַל בְּמָתָא בְּקִרְוֵי מִקְרוֹיָא דְּבֵית יְהוּדָה וּבִסְחָרֵי יְרוּשָׁלַם וְיָת דְּאַסִּיקוּ בְּסַמִּין לְבַעֲלָא לְשִׁמְשָׁא וּלְסִיחָרָא וּלְמִזְלָתָא וּלְכָל חִילֵי שָׁמַיָא:

23:5 He did away with the idolatrous priests whom the kings of Judah had appointed to burn incense in the high places in the cities of Judah and in the surrounding area of Jerusalem, also those who burned incense to Baal, to the sun and to the moon and to the constellations and to all the host of heaven.

23:6 וַיֵּצֵא אֶת־הָאֲשֵׁרָה מִבֵּית יְהוָה מִחוּץ לִירוּשָׁלַם אֶל־נַחַל קִדְרוֹן וַיִּשְׂרֹף אֹתָהּ בְּנַחַל קִדְרוֹן וַיֵּדֶק לְעָפָר וַיִּשְׁלַךְ אֶת־עֲפָרָהּ עַל־קִבְרֵי בְנֵי הָעָם: 23:6 וְאַפִּיק יָת אֲשִׁירָתָא מִבֵּית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּי מִבְּרָא לִירוּשָׁלַם לְנַחֲלָא דְקִדְרוֹן לְמִישֵׁר קִדְרוֹן וְאַקִּיד יָתָּה בְּנַחֲלָא דְקִדְרוֹן וְאַדְקָה לְעֲפָרָא וּרְמָא יָת עֲפָרָא לְקִבְרֵי בְנֵי גִלְיָא:

23:6 He brought out the Asherah from the house of the LORD outside Jerusalem to the brook Kidron, and burned it at the brook Kidron, and ground it to dust, and threw its dust on the graves of the common people.

23:7 וַיִּתֵּן אֶת־בְּתֵי הַקִּדְשִׁים אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר הִנָּשִׁים אֲרָגוֹת שָׁם בְּתֵים לְאֲשֵׁרָה:

23:7 וְתָרַע יָת בְּתֵי בֵית הַקִּדְשִׁי דְאִקְדִּישׁ טְעֻנָּתָא דְּבֵית־מִקְדָּשָׁא דִּי בֵית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּי דְנִשְׂיָא מָחַן מִיִּיתִין מִחוּץ תָּמָן מְכֻלִּין לְאֲשִׁירָתָא:

23:7 He also broke down the houses of the male cult prostitutes which were in the house of the LORD, where the women were weaving hangings for the Asherah.

23:8 וַיָּבֵא אֶת־כָּל־הַכֹּהֲנִים מֵעִרֵי יְהוּדָה וַיִּטְמֵא אֶת־הַבָּמֹת אֲשֶׁר קִטְרוּ־שָׁמָּה הַכֹּהֲנִים מִגִּבְעַ עֵד־בָּאָר שָׁבַע וְנָתַן אֶת־בָּמֹת הַשְּׁעָרִים אֲשֶׁר־פָּתַח שַׁעַר יְהוֹשֻׁעַ שַׁר־הָעִיר אֲשֶׁר־עַל־שְׂמָאוֹל אִישׁ בְּשַׁעַר הָעִיר:

23:8 וְאִיתִי יָת כָּל כּוֹמְרֵי מִקְרוֹיָא דְּבֵית מִקְרוֹיָא יְהוּדָה וְסָאִיב יָת בְּמָתָא דְאַסִּיקוּ בְּסַמִּין תָּמָן כְּמֹרֵי מִגִּבְעַ עֵד בָּאֲר־שָׁבַע וְתָרַע יָת בָּמַת תְּרַעִיָּא דְקָדָם תָּרַע יְהוֹשֻׁעַ רַב־קִרְתָּא דְּבִקְרָתָא דְעַל סָמָל גִּבְרָא בְּמִיעָלִיָּה בְּמַעֲלָנִי תָרַע קִרְתָּא:

23:8 Then he brought all the priests from the cities of Judah, and defiled the high places where the priests had burned incense, from Geba to Beersheba; and he broke down the high places of the gates which were at the entrance of the gate of Joshua the governor of the city, which were on one's left at the city gate.

23:9 אֲךָ לֹא יַעֲלוּ כֹהֲנֵי הַבָּמֹת אֶל־מִזְבֵּחַ יְהוָה בִּירוּשָׁלַם כִּי אִם־אָכְלוּ מִצֹּת בְּתוֹךְ אֲחֵיהֶם:

23:9 בְּרַם לֹא סָלְקִין כֹּהֲנֵיָא כּוֹמְרֵי בְּמָתָא לְדִבְחָא עַל מִדְּבַחָא דִּיּוּי בִירוּשָׁלַם אֲלֵהִין אָכְלוּ פָטִיר בְּגוֹ אֲחֵיהוֹן:

23:9 Nevertheless the priests of the high places did not go up to the altar of the LORD in Jerusalem, but they ate unleavened bread among their brothers.

23:10 וַיִּטְמֵא אֶת־הַתֹּפֶת אֲשֶׁר (בְּנֵי־הִנּוֹם) [בְּנֵי בֶן־הִנּוֹם] לְבַלְתִּי לְהַעֲבִיר אִישׁ אֶת־בְּנוֹ וְאֶת־בִּתּוֹ בָּאֵשׁ לְמֹלֶךְ:

23:10 וְסָאִיב יָת תּוֹפֶת דְּבַחֲלַת בְּגוֹ חִילַת בֶּר הַנּוֹם בְּדִיל דְּלֹא לְאַעֲבְרָא גִבְר יָת בְּרִיָּה וְיָת בְּרַתִּיהּ בְּנוֹרָא לְמוֹלֶךְ:

23:10 He also defiled Topheth, which is in the valley of the son of Hinnom, that no man might make his son or his daughter pass through the fire for Molech.

23:11 וַיִּשְׁבֹּת אֶת־הַסּוֹסִים אֲשֶׁר נָתַנוּ מַלְכֵי יְהוּדָה לְשִׁמְשׁ מִבְּא בֵית־יְהוָה אֶל־לִשְׁכַּת נֹתַן־מֶלֶךְ הַסָּרִיס אֲשֶׁר בִּפְרוּרִים וְאֶת־מִרְכָּבוֹת הַשִּׁמְשׁ שָׂרָף בָּאֵשׁ: 23:11 וּבִטֵּל יָת סוֹסוֹתָא דִּיהֶבוּ מִלִּכְיָא דְּבֵית יְהוּדָה לְשִׁמְשָׁא מִמַּעֲלָנָא בְּמַעֲלָנִי

במיעליה דבית־מקדשא דיוי ללשכת בלשכת נתן־מלך גואה דבפרוריא וית
רתכי שמשא אוקיד בנורא:

23:11 He did away with the horses which the kings of Judah had given to the sun, at the entrance of the house of the LORD, by the chamber of Nathan-melech the official, which *was* in the precincts; and he burned the chariots of the sun with fire.

23:12 ואת־המזבחות אשר על־הגג עליית אחז אשר־עשו מלכי יהודה
ואת־המזבחות אשר־עשה מנשה בשתי חצרות בית־יהוה נתן המלך ויך
משם והשליך את־עפרם אל־נחל קדרון:
23:12 וית איגוריא איגורא דעל אגר עליית אחז דעבדו מלכיא דבית יהודה
וית איגוריא איגורא דעבד מנשה בתרתין דרת בית־מקדשא דיוי תרע מלכא
וארחיק מתמן ורמא ית עפרהון לנחלא דקדרון:

23:12 The altars which *were* on the roof, the upper chamber of Ahaz, which the kings of Judah had made, and the altars which Manasseh had made in the two courts of the house of the LORD, the king broke down; and he smashed them there and threw their dust into the brook Kidron.

23:13 ואת־הבמות אשר על־פני ירושלם אשר מימין להר־המשחית אשר בנה
שלמה מלך־ישראל לעשתרת שקן צידנים ולכמוש שקן מואב ולמלכם
תועבת בני־עמון טמא המלך:
23:13 וית במתא דעל אפי ירושלם דמדרום לטור זיתא דבנא שלמה מלכא
דישראל לעשתרת שקן צידנאי ולכמוש שקן מואבאי ולמלכום ריחוק
בני עמון סאיב מלכא:

23:13 The high places which *were* before Jerusalem, which *were* on the right of the mount of destruction which Solomon the king of Israel had built for Ashtoreth the abomination of the Sidonians, and for Chemosh the abomination of Moab, and for Milcom the abomination of the sons of Ammon, the king defiled.

23:14 ושבֹר את־המצבות ויכרת את־האשרים וימלא את־מקומם עצמות אדם:
23:14 ויתבר ית קמתא וקן ית אשריא אשירתא ומלא ית אתרהון גרמי אנשא:

23:14 He broke in pieces the *sacred* pillars and cut down the Asherim and filled their places with human bones.

23:15 וגם את־המזבח אשר בבית־אל הבמה אשר עשה ירבעם בן־נבט אשר
החטיא את־ישראל גם את־המזבח ההוא ואת־הבמה נתן וישרף את־הבמה
הדק לעפר ושרף אשרה:
23:15 ואף ית איגורא דבית־אל במתא דעבד ירבעם בר נבט דחייב דאחטי
ית ישראל אף ית איגורא ההוא והוא ית במתא תרע ואוקיד ית במתא
אדקה לעפרא ואוקיד אשירתא:

23:15 Furthermore, the altar that *was* at Bethel and the high place which Jeroboam the son of Nebat, who made Israel sin, had made, even that altar and the high place he broke down. Then he demolished its stones, ground them to dust, and burned the Asherah.

23:16 ויפן יאשיהו וירא את־הקברים אשר־שם בהר וישלח ויקח את־העצמות
מן־הקברים וישרף על־המזבח ויטמאהו כדבר יהוה אשר קרא איש האלהים
אשר קרא את־הדברים האלה:
23:16 ואתפני יאשיהו וחזא ית קבריא דתמן בטורא ושלח ונסיב ית גרמא מן
קבריא ואוקיד על איגורא אנוריא וסאביה כפתגמא דיוי דמליל דאתנבי
נבייא דיוי דאתנבי ית פתגמא האליו:

23:16 Now when Josiah turned, he saw the graves that *were* there on the mountain, and he sent and took the bones from the graves and burned *them* on the altar and defiled it according to the word of the LORD which the man of God proclaimed, who proclaimed these things.

23:17 וַיֹּאמֶר מֶה הַצִּיּוֹן הַלֹּז אֲשֶׁר אָנִי רֹאֶה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֲנָשֵׁי הָעִיר הַקֶּבֶר
אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־בָּא מִיְּהוּדָה וַיִּקְרָא אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עַל
הַמִּזְבֵּחַ בֵּית־אֵל:

23:17 וַאֲמַר מָה צִיּוֹנָא הָדִין דִּיכִי דִאֲנָא חֲזִי וַאֲמְרוּ לִיה אֲנָשֵׁי קִרְתָּא קִבְרָא
דְּנִבְיָא דִּיּוּ דִאֲתָא מְשִׁיבֵט יְהוּדָה מִיְּהוּדָה וַאֲתַנְבִּי יָת פִּתְגָמָא הָאֵלִין
דְּעִבְרָתָא עַל אִיגוּרָא אֲגוּרִיא דִּי בְּבֵית־אֵל:

23:17 Then he said, "What is this monument that I see?" And the men of the city told him, "It is the grave of the man of God who came from Judah and proclaimed these things which you have done against the altar of Bethel."

23:18 וַיֹּאמֶר הִנֵּיחוּ לוֹ אִישׁ אֶל־יָנַע עֲצָמָתוֹ וַיִּמְלְטוּ עֲצָמָתוֹ אֶת עֲצָמוֹת
הַנְּבִיא אֲשֶׁר־בָּא מִשְׁמֶרֶון:

23:18 וַאֲמַר שְׁבֻקֹן מְנִיה אָנֹשׁ לֹא יִנִּיד יָת גְּרֻמוֹהִי וְשִׁיזִיבֹו גְּרֻמוֹהִי יָת עִם גְּרַמֵּי
נְבִי שְׁקָרָא נְבִיא דִאֲתָא מִשְׁמֶרֶון:

23:18 He said, "Let him alone; let no one disturb his bones." So they left his bones undisturbed with the bones of the prophet who came from Samaria.

23:19 וְגַם אֶת־כָּל־בֵּתֵי הַבָּמֹת אֲשֶׁר בְּעָרֵי שְׁמֶרֶון אֲשֶׁר עָשׂוּ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
לְהַכְעִיס הַסִּיר וַיַּשְׁיֵהוּ וַיַּעַשׂ לָהֶם כְּכָל־הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר עָשָׂה בְּבֵית־אֵל:
23:19 וְאִף־יָת כָּל בֵּתֵי בָמָתָא דְּבִקְרוּי שְׁמֶרֶון דְּעִבְדֹו מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל לְאַרְגָּזָא
פְּלִי וַאֲשִׁיהּ וַעֲבַד לְהוֹן כְּכָל עֹובְדֵיא עִיבִידָא דְּעִבְדֹו בְּבֵית־אֵל:

23:19 Josiah also removed all the houses of the high places which were in the cities of Samaria, which the kings of Israel had made provoking the LORD; and he did to them just as he had done in Bethel.

23:20 וַיִּזְבַּח אֶת־כָּל־פְּהֲנֵי הַבָּמֹת אֲשֶׁר־שָׁם עַל־הַמִּזְבְּחוֹת וַיִּשְׂרֹף אֶת־עֲצָמוֹת
אָדָם עֲלֵיהֶם וַיָּשָׁב יְרוּשָׁלַם:
23:20 וּנְכַס יָת כָּל כְּמַרֵּי בָמָתָא דְּתַמָּן עַל אִיגוּרִיא וְאֻקִּיד יָת גְּרַמֵּי אֲנָשָׁא
עֲלֵיהוֹן וְתָב לִירוּשָׁלַם:

23:20 All the priests of the high places who were there he slaughtered on the altars and burned human bones on them; then he returned to Jerusalem.

23:21 וַיִּצַּו הַמֶּלֶךְ אֶת־כָּל־הָעָם לֵאמֹר עָשׂוּ פֶסַח לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כַּכְּתוּב עַל
סֵפֶר הַבְּרִית הַזֶּה:

23:21 וּפְקִיד מַלְכָּא יָת כָּל עָמָא לְמִימַר עֲבִידֹו פֶסַחָא קָדָם יְיָ אֱלֹהֵכוֹן כְּמָא
דְּכְתִיב עַל סֵפֶרָא דְּקִנְיָא הָדִין:

23:21 Then the king commanded all the people saying, "Celebrate the Passover to the LORD your God as it is written in this book of the covenant."

23:22 כִּי לֹא נַעֲשָׂה כַּפֶּסַח הַזֶּה מִיּוֹמֵי הַשְּׁפָטִים אֲשֶׁר שָׁפְטוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְכָל יְמֵי
מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וּמַלְכֵי יְהוּדָה:

23:22 אֲרִי לֹא אֲתַעְבִּיד כַּפֶּסַחָא הָדִין מִיּוֹמֵי נְגוּדֵיא דִּינִיָּא דְּדָנֹו יָת יִשְׂרָאֵל
וְכָל יוֹמֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וּמַלְכֵיא דְּבֵית יְהוּדָה:

23:22 Surely such a Passover had not been celebrated from the days of the judges who judged Israel, nor in all the days of the kings of Israel and of the kings of Judah.

23:23 כִּי אִם־בְּשִׁמְנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ וַאֲשִׁיהּ נַעֲשָׂה הַפֶּסַח הַזֶּה לַיהוָה
בִּירוּשָׁלַם:

23:23 אֱלֵהִין בְּתַמְנַא־עֶסְרֵי שָׁנִין לְמַלְכָּא וַאֲשִׁיהּ אֲתַעְבִּיד פֶּסַחָא הָדִין קָדָם יְיָ
בִּירוּשָׁלַם:

23:23 But in the eighteenth year of King Josiah, this Passover was observed to the LORD in Jerusalem.

23:24 וְגַם אֶת־הָאֲבֹת וְאֶת־הַיִּדְּעָנִים וְאֶת־הַתֵּרָפִים וְאֶת־הַגִּלְלִים וְאֶת־כָּל־הַשִּׁקְצִים אֲשֶׁר נִרְאוּ בָאָרֶץ יְהוּדָה וּבִירוּשָׁלַם בְּעַר יֹאשִׁיָּהוּ לְמַעַן הַקִּים אֶת־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַכְּתוּבִים עַל־הַסֵּפֶר אֲשֶׁר מָצָא חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן בֵּית יְהוָה:

23:24 וְאִף יָת בְּדִין וְיָת זְכוּרוֹ וְיָת צִלְמִנְיָא וְיָת כָּל טְעוֹתָא תוֹעִיבָתָא וְיָת כָּל שְׁקוּצִיָּא דְאַתְחַזִּיאוּ דְאַתְחַזוּן בְּאַרְעָא דְבֵית יְהוּדָה דִּיהוּדָה וּבִירוּשָׁלַם פְּלִי יֹאשִׁיָּה בְּדִיל לְקַנְיָא לֹאקְמָא יָת כָּל פִּתְגָמֵי אוֹרִיתָא דְכְּתִיבִין עַל סִפְרָא דְאַשְׁכַּח חִלְקִיָּה כֹהֵנָא בֵית־מִקְדָּשָׁא בְּבֵית־מִקְדָּשָׁא דִּיוִי:

23:24 Moreover, Josiah removed the mediums and the spiritists and the teraphim and the idols and all the abominations that were seen in the land of Judah and in Jerusalem, that he might confirm the words of the law which were written in the book that Hilkiyah the priest found in the house of the LORD.

23:25 וְכִמְהוּ לֹא־הָיָה לְפָנָיו מֶלֶךְ אֲשֶׁר־שָׁב אֶל־יְהוָה בְּכָל־לִבּוֹ וּבְכָל־נַפְשׁוֹ וּבְכָל־מַאֲדוֹ כָּל־תּוֹרַת מֹשֶׁה וְאַחֲרָיו לֹא־קָם כִּמְהוּ:

23:25 וְכִוְתִּיָּה וּדְכוּוֹתִיָּה לֹא הָיָה קִדְמוֹתֵי מֶלֶכָא דְתַב לְפִלְחָנָא לְדַחֲלָתָא דִּיוִי בְּכָל לְבִיָּה וּבְכָל נַפְשִׁיָּה וּבְכָל נַכְסוֹתֵי נַכְסִיָּה כְּכָל אוֹרִיתָא דְמֹשֶׁה וּבְתַרוֹתֵי לֹא קָם כְּוְתִיָּה:

23:25 Before him there was no king like him who turned to the LORD with all his heart and with all his soul and with all his might, according to all the law of Moses; nor did any like him arise after him.

23:26 אֵךְ לֹא־שָׁב יְהוָה מִחֲרוֹן אַפּוֹ הַגָּדוֹל אֲשֶׁר־חָרָה אַפּוֹ בִּיהוּדָה עַל כָּל־הַפְּעָעִים אֲשֶׁר הִכְעִיסוּ מְנַשֶּׁה:

23:26 בְּרַם בְּכֵן לֹא תָב יוִי מִתְקוֹף רִגְזִיָּה רַבָּא דְתַקִּיף רִגְזִיָּה בְּדֵבִית יְהוּדָה בִּיהוּדָה עַל כָּל אַרְגֻּזוֹתָא דְאַרְגִּיזוּ קִדְמוֹתֵי מְנַשֶּׁה:

23:26 However, the LORD did not turn from the fierceness of His great wrath with which His anger burned against Judah, because of all the provocations with which Manasseh had provoked Him.

23:27 וַיֹּאמֶר יְהוָה גַּם אֶת־יְהוּדָה אֲסִיר מֵעַל פָּנָי כַּאֲשֶׁר הִסְרֹתִי אֶת־יִשְׂרָאֵל וּמֵאֲסֹתִי אֶת־הָעִיר הַזֹּאת אֲשֶׁר־בְּחִרְתִּי אֶת־יְרוּשָׁלַם וְאֶת־הַבַּיִת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי יְהִי שְׁמִי שָׁם:

23:27 וַאֲמַר יוִי אִף יָת דְּבֵית יְהוּדָה אֲגִלִּי מֵאַרְעֵי בֵית־שְׁכִינָתִי מֵעַל אֶפִי שְׁכִינָתִי כִּמְא דְאַגְלִיתִי יָת יִשְׂרָאֵל וְאַרְחִיק יָת קִרְתָּא הָדָא דְאַתְרַעִיתִי בִירוּשָׁלַם יָת יְרוּשָׁלַם וּבְבִיתָא וְיָת בֵּיתָא דְאַמְרִיתִי יְהִי שְׁמִי אֲשֶׁר־שְׁכִינָתִי תָמָן:

23:27 The LORD said, "I will remove Judah also from My sight, as I have removed Israel. And I will cast off Jerusalem, this city which I have chosen, and the temple of which I said, 'My name shall be there.'"

23:28 וְיִתֵּר דִּבְרֵי יֹאשִׁיָּהוּ וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֵלֵא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה:

23:28 וְשָׂאֵר פִּתְגָמֵי יֹאשִׁיָּה וְכָל דְּעֵבֶר הֵלֵא אֲנוּן כְּתִיבִין עַל סִפְר פִּתְגָמֵי יוֹמִיָּא לְמַלְכֵי דְבֵית יְהוּדָה:

23:28 Now the rest of the acts of Josiah and all that he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah?

23:29 בְּיָמָיו עָלָה פֶּרַעַה נֶכַח מֶלֶךְ־מִצְרַיִם עַל־מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל־נְהַר־פָּרָת וַיִּלָּךְ הַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ לִקְרָאתוֹ וַיְמִיתֵהוּ בְּמִגְדוֹ כִּרְאָתוֹ אֹתוֹ:

23:29 בְּיוֹמוֹתֵי סֹלִיק פֶּרַעַה חָגִירָא מֶלֶכָא דְּמִצְרַיִם עַל מֶלֶכָא דְאַתּוּר עַל נְהַר פָּרָת וַאֲזַל מֶלֶכָא יֹאשִׁיָּה לִקְדָּמוֹתִיָּה וְקַטְלִיָּה בְּמִגְדוֹ כִּד חֲזָא יְתִיָּה:

23:29 In his days Pharaoh Neco king of Egypt went up to the king of Assyria to the river Euphrates. And King Josiah went to meet him, and when Pharaoh Neco saw him he killed him at Megiddo.

23:30 וַיִּרְכְּבֵהוּ עַבְדָּיו מֵת מִמְּגִדּוֹ וַיָּבֵאֵהוּ יְרוּשָׁלַם וַיִּקְבְּרֵהוּ בְּקִבְרָתוֹ וַיִּקַּח
 עִם־הָאָרֶץ אֶת־יְהוֹאָחָז בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ וַיִּמְשְׁחוּ אֹתוֹ וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ תַּחַת אָבִיו: פ
 23:30 וַאֲחֵתוֹהִי עֲבֻדָּהִי כֹד מִית מִמְּגִדּוֹ וַאֲחִיָּוָהִי לִירוּשָׁלַם וַקְבְּרוּהִי וַאֲקַבְּרוּהִי
 בְּקִבְרֹתֶיהָ וּדְבַר עֲמָא דְאַרְעָא יָת יְהוֹאָחָז בֶּר יֹאשִׁיָּהּ וּמִשְׁחוּ וּרְבִיאוּ יָתִיהָ
 וַאֲמַלִּיכוּ יָתִיהָ תַּחַת אָבוּהִי:

23:30 His servants drove his body in a chariot from Megiddo, and brought him to Jerusalem and buried him in his own tomb. Then the people of the land took Jehoahaz the son of Josiah and anointed him and made him king in place of his father.

23:31 בֶּן־עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשׁ שָׁנָה יְהוֹאָחָז בְּמָלְכוֹ וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים מָלָךְ בִּירוּשָׁלַם
 וְשֵׁם אִמּוֹ חַמוּטָל בַּת־יִרְמְיָהוּ מִלִּבְנָה:
 23:31 בֶּר עֶסְרִין וּתְלָת שָׁנִין יְהוֹאָחָז כֹּד מֶלֶךְ וּתְלָתָה יֶרֶחִין מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם
 וְשׁוּם אִמִּיהָ חַמוּטָל בַּת יִרְמְיָה מִלִּבְנָה מִן לִבְנָה:

23:31 Jehoahaz was twenty-three years old when he became king, and he reigned three months in Jerusalem; and his mother's name was Hamutal the daughter of Jeremiah of Libnah.

23:32 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכָל אֲשֶׁר־עָשׂוּ אֲבֹתָיו:
 23:32 וַעֲבַד דְּבִישׁ קָדָם יְיָ כְּכָל דְּעַבְדוּ אֲבֹהֵתוֹהִי:

23:32 He did evil in the sight of the LORD, according to all that his fathers had done.

23:33 וַיֹּאסְרֵהוּ פֶּרַעַה נֹכַח בְּרַבְלָה בְּאֶרֶץ חָמַת (בְּמִלְךְ) [מִמְלֶךְ] בִּירוּשָׁלַם
 וַיִּתֵּן־עָנֹשׁ עַל־הָאָרֶץ מָאָה כֶּפֶר־כֶּסֶף וְכֶכֶר זָהָב:
 23:33 וַאֲסָרֶיהָ פֶּרַעַה חֲגִירָא בְּרַבְלָה בְּאַרְעָה חָמַת מִלְּמַמְלֶךְ מִלְּמִילֶךְ בִּירוּשָׁלַם
 וּרְמָא וַיִּהֵב מִגְבִּיתָא עַל עֲמָא דְאַרְעָא אַרְעָא מָאָה כִּכְרִי כֶּסֶף וְכֶכֶרָא
 וְכִכְרִי דְהָבָא:

23:33 Pharaoh Neco imprisoned him at Riblah in the land of Hamath, that he might not reign in Jerusalem; and he imposed on the land a fine of one hundred talents of silver and a talent of gold.

23:34 וַיַּמְלֶךְ פֶּרַעַה נֹכַח אֶת־אֱלִיאִקִּים בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ תַּחַת יֹאשִׁיָּהוּ אָבִיו וַיַּסֵּב
 אֶת־שְׁמוֹ יְהוֹיָקִים וְאֶת־יְהוֹאָחָז לָקַח וַיָּבֵא מִצְרַיִם וַיִּמָּת שָׁם:
 23:34 וַאֲמַלִּיךְ פֶּרַעַה חֲגִירָא יָת אֱלִיאִקִּים בֶּר יֹאשִׁיָּהּ תַּחַת חֶלְף יֹאשִׁיָּהּ אָבוּהִי
 וְשׁוּי וַאֲסַחַר יָת שְׁמִיהָ יְהוֹיָקִים וַיָּת יְהוֹאָחָז דְּבַר וַאֲתָא לְמִצְרַיִם וּמִית תַּמָּן:

23:34 Pharaoh Neco made Eliakim the son of Josiah king in the place of Josiah his father, and changed his name to Jehoiakim. But he took Jehoahaz away and brought him to Egypt, and he died there.

23:35 וְהַכֶּסֶף וְהַזָּהָב נָתַן יְהוֹיָקִים לְפֶרַעַה אֶדְ הָעִרִיךְ אֶת־הָאָרֶץ לְתַת
 אֶת־הַכֶּסֶף עַל־פִּי פֶּרַעַה אִישׁ כַּעֲרָכּוֹ נָגַשׁ אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב אֶת־עַם הָאָרֶץ
 לְתַת לְפֶרַעַה נֹכַח: ס

23:35 וְכֶסֶף וְדִהָבָא יִהֵב יְהוֹיָקִים לְפֶרַעַה בְּרַם רְמָא מִגְבִּיתָא עַל עֲמָא
 דְאַרְעָא לְמַתָּן יָת כֶּסֶף עַל מִימְרָא דְפֶרַעַה גְּבַר כְּדַחְזִי לִיהָ טָקִים יָת כֶּסֶף
 וַיָּת דִּהָבָא מִן עֲמָא דְאַרְעָא לְמַתָּן לְפֶרַעַה חֲגִירָא:

23:35 So Jehoiakim gave the silver and gold to Pharaoh, but he taxed the land in order to give the money at the command of Pharaoh. He exacted the silver and gold from the people of the land, each according to his valuation, to give it to Pharaoh Neco.

23:36 בֶּן־עֶשְׂרִים וַחֲמִישׁ שָׁנָה יְהוֹיָקִים בְּמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלָךְ בִּירוּשָׁלַם
 וְשֵׁם אִמּוֹ (זְבִידָה) [זְבוּדָּה] בַּת־פְּדִיָּה מִן־רֹוּמָה:
 23:36 בֶּר עֶסְרִין וַחֲמִישׁ שָׁנִין יְהוֹיָקִים כֹּד מֶלֶךְ וּחֲדָא־עֶסְרִי שָׁנִין מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם

וְשׁוּם אִמּוֹה זְבוּדָה בַּת פְּדִיָּה מִן רוּמָה:

23:36 Jehoiakim was twenty-five years old when he became king, and he reigned eleven years in Jerusalem; and his mother's name was Zebidah the daughter of Pedaiah of Rumah.

23:37 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכָל אֲשֶׁר-עָשׂוּ אֲבֹתָיו:

23:37 וַעֲבַד דְּבִישׁ קֹדֶם יוֹי כְּכָל דַּעֲבָדוֹ אֲבֹתָיו:

23:37 He did evil in the sight of the LORD, according to all that his fathers had done.

24:1 בְּיָמָיו עָלָה נְבֻכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וַיְהִי-לוֹ יְהוֹיָקִים עֶבֶד שְׁלֹשׁ שָׁנִים וַיָּשָׁב וַיִּמְרֹד-בּוֹ:

24:1 בְּיוֹמוֹהֵי סֻלִּיק נְבֻכַדְנֶצַּר מֶלֶכָא דְּבָבֶל וַהֲוָה לִיהּ יְהוֹיָקִים עֶבֶד תְּלַת שָׁנִין וְתָב וּמְרִיד בֵּיהּ:

24:1 In his days Nebuchadnezzar king of Babylon came up, and Jehoiakim became his servant for three years; then he turned and rebelled against him.

24:2 וַיִּשְׁלַח יְהוָה בּוֹ אֶת-גְּדוּדֵי כַּשְׂדִּים וְאֶת-גְּדוּדֵי אַרָם וְאֶת גְּדוּדֵי מוֹאָב וְאֶת גְּדוּדֵי בְנֵי-עַמּוֹן וַיִּשְׁלַחֵם בִּיהוּדָה לְהַאֲבִידָהּ כְּדִבְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים:

24:2 וְגָרִי יוֹי בֵּיהּ יָת מִשְׁרִית כַּשְׂדָּאִי וְיָת מִשְׁרִית אַרָם וְיָת מִשְׁרִית מוֹאָב מוֹאֲבָאִי וְיָת מִשְׁרִית בְּנֵי עַמּוֹן וְגָרִינוֹן בְּדִבְתִּי יְהוּדָה לְאוֹבִידִיהוֹן כְּפִתְגְּמָא כְּפִתְגְּמֵי דִּיּוֹ דְּמַלִּיל בְּיַד עֲבָדוֹהֵי נְבִיאָא:

24:2 The LORD sent against him bands of Chaldeans, bands of Arameans, bands of Moabites, and bands of Ammonites. So He sent them against Judah to destroy it, according to the word of the LORD which He had spoken through His servants the prophets.

24:3 אֵךְ עַל-פִּי יְהוָה הִיָּתָהּ בִּיהוּדָה לְהַסִּיר מֵעַל פָּנָיו בַּחֲטָאת מִנְּשָׁה כָּכָל אֲשֶׁר עָשָׂה:

24:3 בְּרַם עַל דְּאַרְגִּיזוֹ קֹדֶם יוֹי הָוָת דָּא בְּדִבְתִּי יְהוּדָה לְאַגְלִיּוֹתֵהוֹן מֵאַרְעֵי בֵּית-שְׁכִינִתָּיהָ בַּחוּבֵי מִנְּשָׁה כָּכָל בְּכָל דַּעֲבָד:

24:3 Surely at the command of the LORD it came upon Judah, to remove *them* from His sight because of the sins of Manasseh, according to all that he had done,

24:4 וְגַם דָּם-הַנָּקִי אֲשֶׁר שָׁפַךְ וַיִּמְלֵא אֶת-יְרוּשָׁלַם דָּם נָקִי וְלֹא-אָבָה יְהוָה לְסַלֵּחַ:

24:4 וְאַף דָּם זָכִי דְאֲשֶׁר מִנְּשָׁה וּמִלָּא יָת יְרוּשָׁלַם חוּבַת דָּם זָכִי זְכָאִין וְלֹא הָוָת רַעּוּא מִן-קֹדֶם יוֹי דְּלֹא לְמִשְׁבַּק:

24:4 and also for the innocent blood which he shed, for he filled Jerusalem with innocent blood; and the LORD would not forgive.

24:5 וַיִּתֵּר דְּבָרֵי יְהוֹיָקִים וְכָל-אֲשֶׁר עָשָׂה הֵלֵא-הֶם כְּתוּבִים עַל-סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה:

24:5 וּשְׂאָר פִּתְגְּמֵי יְהוֹיָקִים וְכָל דַּעֲבָד הֵלֵא אֲנוֹן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פִּתְגְּמֵי יוֹמִיא לְמַלְכֵּיא דְּבִית יְהוּדָה:

24:5 Now the rest of the acts of Jehoiakim and all that he did, are they not written in the Book of the Chronicles of the Kings of Judah?

24:6 וַיִּשְׁכַּב יְהוֹיָקִים עִם-אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ יְהוֹיָכִין בְּנוֹ תַּחְתָּיו:

24:6 וּשְׁכִיב יְהוֹיָקִים עִם אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ יְהוֹיָכִין בְּרִיהּ תַּחְתּוֹהֵי:

24:6 So Jehoiakim slept with his fathers, and Jehoiachin his son became king in his place.

24:7 וְלֹא-הָסִיף עוֹד מֶלֶךְ מִצָּרִים לָצֵאת מֵאַרְצוֹ כִּי-לָקַח מֶלֶךְ בָּבֶל מִנְּחָל

מִצְרַיִם עַד־נְהַר־פָּרָת כָּל אֲשֶׁר הָיְתָה לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם: פ
 24:7 וְלֹא אוֹסִיף עוֹד מֶלֶכָּא דְּמִצְרַיִם לְמַפֵּק מֵאַרְעִיהָ אֲרִי נָסִיב שָׁבָא מֶלֶכָּא
 דְּבָבֶל מִנְחָלָא דְּמִצְרַיִם עַד וְעַד עַל נְהַרָא פָּרָת כָּל דְּהוּה דְּהוּת לְמֶלֶכָּא
 דְּמִצְרַיִם:

24:7 The king of Egypt did not come out of his land again, for the king of Babylon had taken all that belonged to the king of Egypt from the brook of Egypt to the river Euphrates.

24:8 בֶּן־שְׁמֹנֶה עָשָׂרָה שָׁנָה יְהוֹיָכִין בְּמֶלְכוֹ וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם
 אִמּוֹ נְחֻשְׁתָּא בֶּת־אֶלְנָתָן מִירוּשָׁלַם:
 24:8 בֶּר תְּמַנְא־עֶסְרֵי שָׁנִין יְהוֹיָכִין כֹּד מֶלֶךְ וּתְלָתָה יָרַחִין מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשׁוּם
 אִמִּיהָ נְחֻשְׁתָּא בֶּת אֶלְנָתָן מִירוּשָׁלַם:

24:8 Jehoiachin was eighteen years old when he became king, and he reigned three months in Jerusalem; and his mother's name was Nehushta the daughter of Elnathan of Jerusalem.

24:9 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה אָבִיו:
 24:9 וַעֲבַד דְּבִישׁ קָדָם יוֹי כְּכֹל דְּעַבַד אָבוּהִי:

24:9 He did evil in the sight of the LORD, according to all that his father had done.

24:10 בָּעֵת הַהִיא (עָלָה) [עָלוּ] עַבְדֵי נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל יְרוּשָׁלַם וַתָּבֹא
 הָעִיר בַּמָּצוֹר:
 24:10 בְּעֶדְנָא הָהוּא הָיִיא סְלִיקוּ עַבְדֵי נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶכָּא דְּבָבֶל לִירוּשָׁלַם
 וַעֲלֵת קֶרְתָּא בְּצִירָא:

24:10 At that time the servants of Nebuchadnezzar king of Babylon went up to Jerusalem, and the city came under siege.

24:11 וַיָּבֹא נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל עַל־הָעִיר וַעֲבָדֵי צָרִים עָלֶיהָ:
 24:11 וְאַתָּא נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶכָּא דְּבָבֶל עַל קֶרְתָּא לְקֶרְתָּא יְרוּשָׁלַם וַעֲבָדֵיהִי
 צָרִין עָלָה:

24:11 And Nebuchadnezzar the king of Babylon came to the city, while his servants were besieging it.

24:12 וַיֵּצֵא יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ־יְהוּדָה עַל־מֶלֶךְ בָּבֶל הוּא וְאִמּוֹ וַעֲבָדָיו וְשָׂרָיו
 וְסָרִיסָיו וַיִּקַּח אֹתוֹ מֶלֶךְ בָּבֶל בַּשָּׁנָה שְׁמֹנֶה לְמֶלְכוֹ:
 24:12 וַנִּפֶּק יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ שְׁבַטָא דְּבֵית יְהוּדָה עַל אֵל מֶלֶכָּא דְּבָבֶל הוּא
 וְאִמִּיהָ וַעֲבָדֵיהִי וְרַבְרָבוּהִי וְרַבְרַבְנוּהִי וְנִבְרוּהִי וְגִיבְרוּתִיהָ וְדַבֵּר יְתִיָּה מֶלֶכָּא
 דְּבָבֶל בַּשָּׁנָה תְּמָנִי לְמַמְלָכִיהָ לְמַלְכוּתִיהָ:

24:12 Jehoiachin the king of Judah went out to the king of Babylon, he and his mother and his servants and his captains and his officials. So the king of Babylon took him captive in the eighth year of his reign.

24:13 וַיּוֹצֵא מִשָּׁם אֶת־כָּל־אוֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה וְאוֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיִּקְצֹץ
 אֶת־כָּל־כְּלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל בְּהִיכָל יְהוָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
 יְהוָה:

24:13 וַאֲפִיק מִתְּמֵן יָת כָּל אוֹצְרֵי בֵית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּ וְאוֹצְרֵי בֵית־מֶלֶכָּא וְקִצְצִין
 יָת כָּל מְנֵי דְּהָבָא דְּעַבַד שְׁלֹמֹה מֶלֶכָּא דִּישְׂרָאֵל בְּהִיכָלָא דִּיּוּ כְּמָא דְּמִלִּיל
 יוֹי:

24:13 He carried out from there all the treasures of the house of the LORD, and the treasures of the king's house, and cut in pieces all the vessels of gold which Solomon king of Israel had made in the temple of the LORD, just as the LORD had said.

24:14 וַהֲגִלָּה אֶת־כָּל־יְרוּשָׁלַם וְאֶת־כָּל־הַשָּׂרִים וְאֶת כָּל־גְּבוּרֵי הַחֵיל (עָשָׂרָה)
 [עֶשְׂרֵת] אֲלָפִים גּוֹלָה וְכָל־הַחֲדָשׁ וְהַמִּסְגָּר לֹא נִשְׁאַר זוּלַת דֶּלֶת עִם־הָאֲרָץ:

24:14 וַאֲגָלִי יָת כָּל יְרוּשָׁלַם וְיָת כָּל רַבְרַבָּיָא וְיָת כָּל גְּבָרֵי חֵילָא עֶסְרָא
אַלְפִין בְּגָלוּתָא וְכָל אוֹמְנֵיָא קִשְׁתִּיָא וְתַרְעִיָא וְקַלְעִיָא לֹא אֲשַׁתָּאֵר אֲלֵהֶיִן
חֲשִׁיכֵי עֵמָא דְאַרְעָא:

24:14 Then he led away into exile all Jerusalem and all the captains and all the mighty men of valor, ten thousand captives, and all the craftsmen and the smiths. None remained except the poorest people of the land.

24:15 וַיִּגְלֵ אֶת־יְהוֹיָכִין בַּבֶּלָה וְאֶת־אִם הַמֶּלֶךְ וְאֶת־נָשָׁי הַמֶּלֶךְ וְאֶת־סָרִיסָיו וְאֶת
(אֲוִלִי) [אֵילָן] הָאָרֶץ הוֹלִיד גּוֹלָה מִירוּשָׁלַם בַּבֶּלָה:

24:15 וַאֲגָלִי יָת יְהוֹיָכִין לְבָבֵל וְיָת אִמָּא אִמִּיהָ דְּמַלְכָּא וְיָת נָשֵׁי מַלְכָּא וְיָת
רַבְרַבּוּהֵי רַבְרַבְנוּהֵי וְיָת רַבְרַבֵּי אַרְעָא אוֹבִיל בְּגָלוּתָא מִירוּשָׁלַם לְבָבֵל:

24:15 So he led Jehoiachin away into exile to Babylon; also the king's mother and the king's wives and his officials and the leading men of the land, he led away into exile from Jerusalem to Babylon.

24:16 וְאֶת כָּל־אֲנָשֵׁי הַחֵיל שִׁבְעַת אֲלָפִים וְהַחֲרָשׁ וְהַמְסַנָּר אֶלֶף הַכֹּל גְּבוּרִים
עָשִׂי מַלְחָמָה וַיְבִיֵּאֵם מֶלֶךְ־בָּבֶל גּוֹלָה בַּבֶּלָה:

24:16 וְיָת כָּל גְּבָרֵי חֵילָא שִׁבְעָא אֲלָפִין וְאִמְנֵיָא אֶלְפָּא אֲלָפִין כְּלָהוֹן
גְּבָרִין גְּבָרֵי עֲבָדֵי קָרְבָּא וְאִיתִינוּן מַלְכָּא דְּבָבֵל בְּגָלוּתָא לְבָבֵל:

24:16 All the men of valor, seven thousand, and the craftsmen and the smiths, one thousand, all strong and fit for war, and these the king of Babylon brought into exile to Babylon.

24:17 וַיִּמְלֹךְ מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶת־מַתְנִיָּה דָּדוֹ תַּחְתּוֹ וַיַּסֵּב אֶת־שְׁמוֹ צִדְקִיָּהוּ: פ

24:17 וְאִמְלִיד מַלְכָּא דְּבָבֵל יָת מַתְנִיָּה אַחְבּוּהֵי תַּחְתּוּהֵי וְשׁוּי יָת שְׁמִיהָ צִדְקִיָּה:

24:17 Then the king of Babylon made his uncle Mattaniah king in his place, and changed his name to Zedekiah.

24:18 בֶּן־עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה צִדְקִיָּהוּ בָּמַלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם
וְשֵׁם אִמּוֹ (חַמּוּטָל) [חַמוּטָל] בַּת־יִרְמְיָהוּ מַלְבָּנָה:

24:18 בַּר עֶסְרִין וְחֲדָא חֲדָא וְעֶשְׂרִין שָׁנִין צִדְקִיָּה כֹד מֶלֶךְ וְחֲדָא־עֶסְרֵי שָׁנִין
מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשׁוּם אִמִּיהָ חַמוּטָל בַּת יִרְמְיָה מַלְבָּנָה מִן לַבְנָה:

24:18 Zedekiah was twenty-one years old when he became king, and he reigned eleven years in Jerusalem; and his mother's name was Hamutal the daughter of Jeremiah of Libnah.

24:19 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוֹיָקִים:

24:19 וְעָבַד דְּבִישׁ קָדָם יְיָ כְּכֹל דְּעָבַד יְהוֹיָקִים:

24:19 He did evil in the sight of the LORD, according to all that Jehoiakim had done.

24:20 כִּי עַל־אֶף יְהוָה הָיְתָה בִּירוּשָׁלַם וּבִיהוּדָה עַד־הַשְּׁלֹכוֹ אֹתָם מֵעַל פָּנָיו
וַיִּמְרֹד צִדְקִיָּהוּ בְּמֶלֶךְ בָּבֶל: ס

24:20 אֲרִי עַל דְּאַרְגִּיזוֹ קָדָם יְיָ הָיָה דָּא בִּירוּשָׁלַם וּבִיהוּדָה עַד דְּאֲגָלִי יַתְּהוֹן
מֵאַרְעָ בֵּית־שְׁכִינִתָּיהָ וּמִרִיד צִדְקִיָּה בְּמַלְכָּא דְּבָבֵל:

24:20 For through the anger of the LORD this came about in Jerusalem and Judah until He cast them out from His presence. And Zedekiah rebelled against the king of Babylon.

25:1 וַיְהִי בִשְׁנַת הַתְּשִׁיעִית לְמַלְכוֹ בַּחֲדָשׁ הָעֲשִׂירִי בַּעֲשׂוֹר לַחֲדָשׁ בָּא
נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל הוּא וְכָל־חֵילוֹ עַל־יְרוּשָׁלַם וַיִּחַן עָלֶיהָ וַיִּבְנוּ עָלֶיהָ דִּיק
סָבִיב:

25:1 וְהָיָה בִּשְׁתָּא תְּשִׁיעִיתָא לְמַמְלַכְיָה בִּירְחָא עֶסְרָאָה בְּעֶסְרָא לִירְחָא אֲתָא
נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא דְּבָבֵל הוּא וְכָל מִשְׁרִיתָיָה עַל יְרוּשָׁלַם וּשְׂרָא וּשְׂרָו עָלָהּ
וּבְנוּ וּבְנָא עָלָה כְּרַקּוּם קְרַקּוּמִין סְחוּר־סְחוּר:

25:1 Now in the ninth year of his reign, on the tenth day of the tenth month, Nebuchadnezzar king of Babylon came, he and all his army, against Jerusalem, camped against it and built a siege wall all around it.

25:2 וַתָּבֵא הָעִיר בַּמָּצוֹר עַד עֲשָׂתֵי עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ:

25:2 וְעַלֹת קִרְתָּא בְּצִירָא עַד חֲדָא־עֶסְרֵי שָׁנִין לַמֶּלְכָּא צִדְקִיָּה:

25:2 So the city was under siege until the eleventh year of King Zedekiah.

25:3 בַּתְּשַׁעָה לַחֹדֶשׁ וַיִּחְזַק הָרָעָב בָּעִיר וְלֹא־הָיָה לָחֶם לָעָם הָאָרֶץ:

25:3 בַּתְּשַׁעָה לִירְחָא וַתְּקִיף כַּפְנָא בְּקִרְתָּא וְלֹא הָיָה מִיכֹל לָעָמָּא דָּאֶרְעָא:

25:3 On the ninth day of the *fourth* month the famine was so severe in the city that there was no food for the people of the land.

25:4 וַתִּבָּקַע הָעִיר וְכָל־אֲנָשֵׁי הַמִּלְחָמָה הִלְיָלָה דֶּרֶךְ שַׁעַר בֵּין הַחֲמֹתִים אֲשֶׁר־

עַל־גֵּן הַמֶּלֶךְ וּכְשָׂדִים עַל־הָעִיר סָבִיב וַיֵּלֶךְ דֶּרֶךְ הָעֶרְבָּה:

25:4 וַאֲתָרַעַת וַאֲיַתְּבֹזַעַת קִרְתָּא וְכָל גְּבָרֵי עֲבָדֵי קִרְבָּא בַּלִּילְיָא בְּאוֹרַח תָּרַע

בֵּין שְׁוֹרְיָא דְעַל עַל גִּנְתָּא דְּמֶלְכָּא וּכְסָדָאֵי שָׁרִין עַל קִרְתָּא סְחוֹר־סְחוֹר וְאִזֹּל

וַאֲזָלוּ בְּאוֹרַח מִישְׁרָא:

25:4 Then the city was broken into, and all the men of war *fled* by night by way of the gate between the two walls beside the king's garden, though the Chaldeans were all around the city. And they went by way of the Arabah.

25:5 וַיִּרְדְּפוּ חֵיל־כְּשָׂדִים אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁגּוּ אוֹתוֹ בְּעֶרְבּוֹת יֶרֶחוֹ וְכָל־חֵילוֹ נָפְצוּ

מֵעָלָיו:

25:5 וּרְדָפָא וּרְדָפוּ וּרְדַפְת מִשְׁרִית כְּסָדָאֵי בְּתַר מֶלְכָּא וְאֲדַבִּיקוּ יִתְיָה בְּמִישְׁרֵי

יֶרֶחוֹ וְכָל מִשְׁרִיתִיָּה אֶתְבַּדָּא אִיתְבַּדְרַת מִנְיָה:

25:5 But the army of the Chaldeans pursued the king and overtook him in the plains of Jericho and all his army was scattered from him.

25:6 וַיִּתְּפָשׁוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲלוּ אוֹתוֹ אֶל־מֶלֶךְ בָּבֶל רַב־לַתָּה וַיִּדְּבְרוּ אוֹתוֹ מִשְׁפָּט:

25:6 וַאֲחֲדוּ יָת מֶלְכָּא וְאָסִיקוּ וַאֲחִיתוּ וּסְלִיקוּ יִתְיָה לִזְוֹת מֶלְכָּא דְּבָבֶל לְרַב־לַת

וּמְלִילוֹ וּמְלִיל עַמִּיָּה פִתְנָמִי דִּינִין:

25:6 Then they captured the king and brought him to the king of Babylon at Riblah, and he passed sentence on him.

25:7 וְאַת־בְּנֵי צִדְקִיָּהוּ שְׁחָטוּ לְעֵינָיו וְאַת־עֵינָיו צִדְקִיָּהוּ עוֹר וַיֹּאסְרֵהוּ בְּנַחֲשֹׁתַיִם

וַיִּבְאֵהוּ בָּבֶל: ס

25:7 וַיִּתְּ בְּנֵי צִדְקִיָּה בְּנוֹהֵי דְצִדְקִיָּה נָכְסוּ לְעֵינֵיהֵי וַיִּתְּ עֵינֵי צִדְקִיָּה עוֹר

וְאֹסְרִיָּה בְּשִׁישְׁלֹן בְּשִׁילְשֹׁן דְּנַחֲשׁ וְאֹבְלִיָּה לְבָבֶל:

25:7 They slaughtered the sons of Zedekiah before his eyes, then put out the eyes of Zedekiah and bound him with bronze fetters and brought him to Babylon.

25:8 וּבַחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בִּשְׁבַעָה לַחֹדֶשׁ הָיָה שְׁנַת תְּשַׁע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ

נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל בָּא נְבוּזַרְאֲדָן רַב־טַבָּחִים עֲבָד מֶלֶךְ־בָּבֶל יְרוּשָׁלַם:

25:8 וּבִירְחָא חֲמִישָׁאָה בִּשְׁבַעָה בַּחַד לִירְחָא הָיָה שְׁנַת תְּשַׁע־עֶסְרֵי שָׁנִין לַמֶּלְכָּא

נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלְכָּא דְּבָבֶל אֶתָּא נְבוּזַרְאֲדָן רַב־קְטוּלְיָא עֲבָדָא דְּמֶלְכָּא דְּבָבֶל

לִירוּשָׁלַם:

25:8 Now on the seventh day of the fifth month, which was the nineteenth year of King Nebuchadnezzar, king of Babylon, Nebuzaradan the captain of the guard, a servant of the king of Babylon, came to Jerusalem.

25:9 וַיִּשְׂרֹף אֶת־בֵּית־יְהוָה וְאֶת־בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֶת כָּל־בְּתֵי יְרוּשָׁלַם וְאֶת־כָּל־בֵּית

גָּדוֹל שָׂרָף בָּאֵשׁ:

25:9 וְאוֹקִיד יָת בֵּית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּי וַיִּתְּ בֵּית־מֶלְכָּא וַיִּתְּ כָּל בְּתֵי יְרוּשָׁלַם וַיִּתְּ

כָּל בְּתֵי רַבְרַבְיָא רַבְרַבְהָא אוֹקִיד בְּנוֹרָא:

25:9 He burned the house of the LORD, the king's house, and all the houses of Jerusalem; even every great house he

burned with fire.

25:10 וְאֶת־חֹמֹת יְרוּשָׁלַם סָבִיב נָתְצוּ כָּל־חֵיל כְּשָׂדִים אֲשֶׁר רַב־טַבָּחִים:
25:10 וַיֵּת שׁוּרֵי יְרוּשָׁלַם סָחוּר־סָחוּר תָּרְעָא תָרְעוּ תָרַע כָּל מִשְׁרֵית כְּסָדָאִי
רַב־קְטוּלְיָא דְעָם רַב־קְטוּלְיָא:

25:10 So all the army of the Chaldeans who were with the captain of the guard broke down the walls around Jerusalem.

25:11 וְאֵת יֵתֶר הָעָם הַנִּשְׁאָרִים בְּעִיר וְאֶת־הַנָּפְלִים אֲשֶׁר נָפְלוּ עַל־הַמֶּלֶךְ בָּבֶל
וְאֵת יֵתֶר הַהַמּוֹן הַגִּלָּה נְבוּזַרְאֲדָן רַב־טַבָּחִים:
25:11 וַיֵּת שָׂאֵר עַמָּא דְאַשְׁתָּאֲרוּ בְּקִרְתָּא וַיֵּת שְׁמַעְיָא דְאַשְׁתַּמְעוּ עַל מַלְכָּא
דְּבָבֶל וַיֵּת שָׂאֵר הַמוֹנָא אֲגַלִּי נְבוּזַרְאֲדָן רַב־קְטוּלְיָא:

25:11 Then the rest of the people who were left in the city and the deserters who had deserted to the king of Babylon and the rest of the people, Nebuzaradan the captain of the guard carried away into exile.

25:12 וּמִדִּלַּת הָאָרֶץ הַשְּׂאִיר רַב־טַבָּחִים לְכַרְמִים וּלְיִגְבִּים:
25:12 וּמַחְשִׁיכֵי עַמָּא דְאַרְעָא אֲשֶׁאֱר נְבוּזַרְאֲדָן רַב־קְטוּלְיָא לְמַהוּי מַפְלָחִין
בְּחַקְלִין וּבְכַרְמִין בְּכַרְמִין וּחַקְלִין:

25:12 But the captain of the guard left some of the poorest of the land to be vinedressers and plowmen.

25:13 וְאֶת־עַמּוּדֵי הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר בֵּית־יְהוָה וְאֶת־הַמִּכְנוֹת וְאֶת־הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר
בְּבֵית־יְהוָה שִׁבְרוּ כְּשָׂדִים וַיִּשְׂאוּ אֶת־נְחֹשֶׁתָם בָּבֶלָה:
25:13 וַיֵּת עַמּוּדֵי נְחֹשֶׁת דְּבֵית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּי וַיֵּת בְּסִיסָא וַיֵּת יָמָא דְנְחֹשֶׁת
דְּבֵית־מִקְדָּשָׁא דִּיּוּי תִּבְרוּ תָרְעוּ כְּסָדָאִי וְאוּבִילוּ יֵת נְחֹשֶׁהוֹן לְבָבֶל:

25:13 Now the bronze pillars which were in the house of the LORD, and the stands and the bronze sea which were in the house of the LORD, the Chaldeans broke in pieces and carried the bronze to Babylon.

25:14 וְאֶת־הַסִּירֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמְּזֻמְרוֹת וְאֶת־הַכַּפּוֹת וְאֵת כָּל־כְּלֵי הַנְּחֹשֶׁת
אֲשֶׁר יִשְׂרְתוּבָם לָקְחוּ:
25:14 וַיֵּת דּוּרְיָא וַיֵּת מַגְרוּפִּיתָא וַיֵּת מְזֻמְרִיא וַיֵּת כָּל בְּזֻכִּיא וַיֵּת כָּל מְנֵי נְחֹשֶׁת
דְּהוּוּ מִשְׁמִשִּׁין בְּהוֹן נְסִיבוּ:

25:14 They took away the pots, the shovels, the snuffers, the spoons, and all the bronze vessels which were used in temple service.

25:15 וְאֶת־הַמַּחְתּוֹת וְאֶת־הַמְּזַרְקוֹת אֲשֶׁר זָהָב זָהָב וְאֲשֶׁר־כֶּסֶף כֶּסֶף לָקַח
רַב־טַבָּחִים:

25:15 וַיֵּת מַחְתִּיתָא וַיֵּת מְזַרְקִיא דְּדֶהָבָא דְּדֶהָבָא וּדְכֶסֶפָּא כֶסֶפָּא נְסִיב
רַב־קְטוּלְיָא:

25:15 The captain of the guard also took away the firepans and the basins, what was fine gold and what was fine silver.

25:16 הָעַמּוּדִים שְׁנַיִם הָיִם הָאֶחָד וְהַמִּכְנוֹת אֲשֶׁר־עָשָׂה שְׁלֹמֹה לְבֵית יְהוָה
לֹא־הָיָה מִשְׁקַל לְנְחֹשֶׁת כָּל־הַכֵּלִים הָאֵלֶּה:

25:16 עַמּוּדֵי תִרְיָן יָמָא חָד וּבְסִיסָא וּבְסִיסָא דְעֵבֶד שְׁלֹמֹה לְבֵית־מִקְדָּשָׁא
דִּיּוּי לֹא הָיָה מִתְקַל לְנְחֹשֶׁהוֹן לְנְחֹשֶׁהוֹן דְּכָל כָּל מְנִיא הָאֵלִין:

25:16 The two pillars, the one sea, and the stands which Solomon had made for the house of the LORD-- the bronze of all these vessels was beyond weight.

25:17 שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אַמָּה קוֹמַת הָעַמּוּד הָאֶחָד וְכִתְרַת עָלָיו נְחֹשֶׁת וְקוֹמַת
הַכְּתָרַת שְׁלֹשׁ (אַמָּה) [אַמוֹת] וּשְׁבָכָה וְרַמְנִים עַל־הַכְּתָרַת סָבִיב הַכָּל נְחֹשֶׁת
וְכֹאֵלָה לְעַמּוּד הַשֵּׁנִי עַל־הַשְּׁבָכָה:

25:17 תִּמְנֵא־עֲסָרִי אַמִּין רוּמִיה דְּעֻמּוּדָא חַד וּקְרוּנְתָהוּן וּקְרוּנְתוּן עָלוּהִי
 דְּנִחְשָׂא וְרוּמָה דְּקְרוּנְתָהוּן דְּקְרוּנְתוּן תְּלַת אַמִּין וּסְרִיגְתָּא וּסְרִיקְתָּא וְרֻמוּנִיָּא
 עַל קְרוּנְתָהוּן סְחוּר־סְחוּר כּוּלָּא נִחְשָׂא וּכְאֵלִין לְעֻמּוּדָא עַל עֻמּוּדָא
 תְּנִינָא עַל סְרִיגְתָּא:

25:17 The height of the one pillar was eighteen cubits, and a bronze capital was on it; the height of the capital was three cubits, with a network and pomegranates on the capital all around, all of bronze. And the second pillar was like these with network.

25:18 וַיִּקַּח רַב־טַבָּחִים אֶת־שָׂרִיָּה כֹהֵן הָרֹאשׁ וְאֶת־צַפְנִיָּהוּ כֹהֵן מִשְׁנֶה
 וְאֶת־שְׁלֹשֶׁת שְׂמָרֵי הַסֵּף:

25:18 וּדְבַר רַב־קְטוּלִיָּא יֵת שָׂרִיָּה כֹהֵנָא רַבָּא וַיֵּת צַפְנִיָּה סֵגֶן כֹהֲנִיָּא וַיֵּת
 תְּלָתָה אֲמֶרְכְּלִיָּא דְּמִמֶּנּוּן עַל בֵּית־מִקְדָּשָׁא:

25:18 Then the captain of the guard took Seraiah the chief priest and Zephaniah the second priest, with the three officers of the temple.

25:19 וּמִן־הָעִיר לָקַח סֹרִיס אֶחָד אֲשֶׁר־הוּא פֹקִיד עַל־אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וַחֲמִשָּׁה
 אַנְשִׁים מֵרָאִי פְּנֵי־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר נִמְצְאוּ בָּעִיר וְאֵת הַסֹּפֵר שֶׁר הַצָּבָא הַמְּצָבָא
 אֶת־עַם הָאָרֶץ וְשֵׁשִׁים אִישׁ מֵעַם הָאָרֶץ הַנִּמְצָאִים בָּעִיר:

25:19 וּמִן קִרְתָּא דְּבַר גָּזָאָה חַד דְּהוּא דְּהוּא מִמְּנָא עַל גְּבִרֵי עֲבָדֵי קִרְבָּא
 וַחֲמִשָּׁה חֲמִשִּׁין גְּבָרִין דְּחֻזֶּן אַפִּי מַלְכָּא דְּאַשְׁתַּכַּחוּ בְּקִרְתָּא וַיֵּת סַפְרָא
 רַב־חִילָא דְּכְנִישׁ יֵת עֲמָא דְּאַרְעָא וְשִׁתִּין גְּבָרָא מֵעֲמָא דְּאַרְעָא דְּאַשְׁתַּכַּחוּ
 בְּקִרְתָּא:

25:19 From the city he took one official who was overseer of the men of war, and five of the king's advisers who were found in the city; and the scribe of the captain of the army who mustered the people of the land; and sixty men of the people of the land who were found in the city.

25:20 וַיִּקַּח אֹתָם נְבוּזַרְאֲדָן רַב־טַבָּחִים וַיִּלְךְ אִתָּם עַל־מֶלֶךְ בָּבֶל רַבְלָתָה:
 25:20 וּדְבַר יִתְהוּן נְבוּזַרְאֲדָן רַב־קְטוּלִיָּא וְאוּבִיל יִתְהוּן לֹות מַלְכָּא דְּבָבֶל
 לְרַבְלָת:

25:20 Nebuzaradan the captain of the guard took them and brought them to the king of Babylon at Riblah.

25:21 וַיַּךְ אֹתָם מֶלֶךְ בָּבֶל וַיָּמִיתָם בְּרַבְלָה בְּאַרְצָא חֲמַת וַיִּגַּל יְהוּדָה מֵעַל
 אֲדָמָתוֹ:

25:21 וּמִחָא יִתְהוּן מַלְכָּא דְּבָבֶל וּקְטַלְנוּן בְּרַבְלָה בְּאַרְעָא מֵאַרְעָא דְּחֲמַת וּגְלוּ
 דְּבֵית יְהוּדָה מֵעַל אֲרַעְהוּן:

25:21 Then the king of Babylon struck them down and put them to death at Riblah in the land of Hamath. So Judah was led away into exile from its land.

25:22 וְהָעָם הַנִּשְׁאָר בְּאַרְצָא יְהוּדָה אֲשֶׁר הִשְׁאִיר נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וַיִּפְקֹד
 עֲלֵיהֶם אֶת־גִּדְלִיָּהוּ בֶן־אֲחִיקָם בֶּן־שַׁפָּן: פ

25:22 וְעֲמָא דְּאַשְׁתָּאָר בְּאַרְעָא דְּבֵית יְהוּדָה דְּאַשְׁאָר נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא דְּבָבֶל
 וּמְנִי עֲלִיהוּן יֵת גִּדְלִיָּה בֶן־אֲחִיקָם בֶּן־שַׁפָּן:

25:22 Now as for the people who were left in the land of Judah, whom Nebuchadnezzar king of Babylon had left, he appointed Gedaliah the son of Ahikam, the son of Shaphan over them.

25:23 וַיִּשְׁמְעוּ כָּל־שָׂרֵי הַחֲיָלִים הַמָּה וְהָאֲנָשִׁים כִּי־הִפְקִיד מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶת־גִּדְלִיָּהוּ
 וַיָּבֹאוּ אֶל־גִּדְלִיָּהוּ הַמְּצָפָה וַיִּשְׁמְעֵאל בֶּן־נְתַנְיָה וַיּוֹחֲנָן בֶּן־קֶרַח וְשָׂרִיָּה
 בֶּן־תַּנְחֻמֶּת הַנִּטְפָּחִי וַיֹּאזְנִיָּהוּ בֶן־הַמַּעֲכָתִי הַמָּה וְאֲנָשִׁיהֶם:

25:23 וַיִּשְׁמְעוּ כָּל רַב־חִילוֹתָא אֲנוּן וּגְבָרִיָּא וּגְבִרִיהוּן אֲרִי מְנִי עֲלִיהוּן מַלְכָּא

דָּבָבֵל יָת גְּדַלְיָה וְאִתּוֹ לְוֹת גְּדַלְיָה לְמִצְפָּיָא וַיִּשְׁמָעֵאל בֶּר נְתַנְיָה וַיּוֹחָנָן בֶּר
קָרַח וּשְׂרָיָה בֶר תַּנְחוּמֶת דְּמִנְטוּפָא דְּמִן נְטוּפָא וַיֵּאזְנִיָּה בֶר מַעֲכָת אֲנוֹן
וַגְּבִרְיָהוּ:

25:23 When all the captains of the forces, they and *their* men, heard that the king of Babylon had appointed Gedaliah *governor*, they came to Gedaliah to Mizpah, namely, Ishmael the son of Nethaniah, and Johanan the son of Kareah, and Seraiah the son of Tanhumeth the Netophathite, and Jaazaniah the son of the Maacathite, they and their men.

25:24 וַיֵּשְׁבַע לָהֶם גְּדַלְיָהוּ וּלְאֲנָשֵׁיהֶם וַיֹּאמֶר לָהֶם אֶל-תִּירְאוּ מֵעַבְדֵי הַכַּשְׂדִּים
שָׁבוּ בָאָרֶץ וְעַבְדוּ אֶת-מֶלֶךְ בָּבֶל וַיֵּטֶב לָכֶם: ס
25:24 וְקָיִים לָהוֹן גְּדַלְיָה וּלְגְבִרְיָהוֹן וַאֲמַר לָהוֹן לֹא תִדְחָלוּן מֵעַבְדֵי כַסְדָּאִי
תִּיבּוּ בָאָרֶעָא וּפְלַחוּ יָת מַלְכָא דָּבָבֵל וַיֵּיטֵב לָכוֹן:

25:24 Gedaliah swore to them and their men and said to them, "Do not be afraid of the servants of the Chaldeans; live in the land and serve the king of Babylon, and it will be well with you."

25:25 וַיְהִי בַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בָּא יִשְׁמָעֵאל בֶּן-נְתַנְיָה בֶן-אֵלִישָׁמָע מִזֶּרַע הַמְּלוּכָה
וַעֲשָׂרָה אָנָשִׁים אִתּוֹ וַיָּכּוּ אֶת-גְּדַלְיָהוּ וַיָּמָת וְאֶת-הַיְּהוּדִים וְאֶת-הַכַּשְׂדִּים
אֲשֶׁר-הָיוּ אִתּוֹ בַּמִּצְפָּה:

25:25 וַהֲוָה בִּירְחָא שְׁבִיעָאָה אַתָּא יִשְׁמָעֵאל בֶּר נְתַנְיָה בֶר אֵלִישָׁמָע מִזֶּרַע
דְּמַלְכוּתָא וְעַסְרָא גְבָרִין עִמָּיה וּמַחוּ יָת גְּדַלְיָה וְמִית וְיָת יְהוּדָאִי וְיָת כַּסְדָּאִי
דְּהוּוּ עִמָּיה בַּמִּצְפָּיָא:

25:25 But it came about in the seventh month, that Ishmael the son of Nethaniah, the son of Elishama, of the royal family, came with ten men and struck Gedaliah down so that he died along with the Jews and the Chaldeans who were with him at Mizpah.

25:26 וַיָּקֻמוּ כָל-הָעָם מִקָּטָן וְעַד-גָּדוֹל וְשָׂרֵי הַחֲיָלִים וַיָּבֹאוּ מִצְרַיִם כִּי יִרְאוּ
מִפְּנֵי כַשְׂדִּים: פ

25:26 וַקָּמוּ כָל עָמָא מִזְעִירָא וְעַד רַבָּא וּרְבִנֵי-חִילוּתָא וְאִתּוֹ לְמִצְרַיִם אָרִי
דְּחִילוּ מִן-קָדָם כַּסְדָּאִי:

25:26 Then all the people, both small and great, and the captains of the forces arose and went to Egypt; for they were afraid of the Chaldeans.

25:27 וַיְהִי בִשְׁלָשִׁים וּשְׁבַע שָׁנָה לְגָלוּת יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ-יְהוּדָה בִּשְׁנִים עָשָׂר חֹדֶשׁ
בְּעָשָׂרִים וּשְׁבַע לַחֹדֶשׁ נָשָׂא אוּל מֶרְדַּךְ מֶלֶךְ בָּבֶל בִּשְׁנַת מָלְכוֹ אֶת-רֹאשׁ
יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ-יְהוּדָה מִבֵּית כְּלָא:

25:27 וַהֲוָה בַּתְּלָתִין וּשְׁבַע וַחֲמִשָּׁה שָׁנִין לְגָלוּת יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ שְׁבַטָא דְּבֵית
יְהוּדָה בַּתְּרֵי-עָסָר יָרְחִין בְּעַסְרִין וּשְׁבַע לִירְחָא רַבִּי אוּל-מֶרְדַּךְ מַלְכָא
דָּבָבֵל בִּשְׁנַת מַמְלָכִיה מַלְכוּתִיהָ יָת רִישׁ יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ שְׁבַטָא דְּבֵית יְהוּדָה
וְאַפִּיק יָתִיה מִבֵּית-אֲסִירִי:

25:27 Now it came about in the thirty-seventh year of the exile of Jehoiachin king of Judah, in the twelfth month, on the twenty-seventh *day* of the month, that Evil-merodach king of Babylon, in the year that he became king, released Jehoiachin king of Judah from prison;

25:28 וַיְדַבֵּר אִתּוֹ טֹבוֹת וַיִּתֵּן אֶת-כִּסְאוֹ מֵעַל כִּסֵּא הַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּבָבֶל:

25:28 וּמִלִּיל עִמָּיה פִּתְגָמִין תְּקַנִּין וַיֵּהֱב יָת כְּרִסּוֹהִי עֵיל-מִן מַעִילוֹי כְּרִסִּי
מַלְכָּא מַלְכוּתָא דְּעִמָּיה בְּבָבֶל:

25:28 and he spoke kindly to him and set his throne above the throne of the kings who *were* with him in Babylon.

25:29 וַשָּׂנֵא אֶת גְּבָרִי כְּלָאוֹ וְאָכַל לֶחֶם תָּמִיד לִפְנֵי כָל-יְמֵי חַיָּיו:

25:29 וַשָּׁנִי יָת לְבוּשֵׁי אֲסָרִיה וְאָכַל לַחֲמָא תְּדִירָא קְדָמוּהִי כָל יוֹמֵי חַיָּוִהִי:

25:29 Jehoiachin changed his prison clothes and had his meals in the king's presence regularly all the days of his life;

25:30 וַאֲרָחֻתוֹ אֲרָחַת תָּמִיד נִתְּנָה־לּוֹ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ כָּל יְמֵי חַיָּו:
25:30 and for his allowance, a regular allowance was given him by the king, a portion for each day, all the days of his
life.